

ACILIN ÖYKÜSÜ

Hazırlayanlar

Prof. Dr. Cengiz YAKINCI

Prof. Dr. Hasan KAVRUK

Prof. Dr. Başar CANDER

© 2015 AKADEMİSYEN TIP KİTABEVİ

Yayın Dağıtım ve Pazarlama A. Ş

Halk Sk. 5/A Yenişehir/ANKARA

Tel: 0312 431 16 33

www.akademisyen.com

Acilin Öyküsü

Hazırlayanlar: Prof. Dr. Cengiz YAKINCI

Prof. Dr. Hasan KAVRUK

Prof. Dr. Başar CANDER

ISBN:

Bu kitabın yayın hakkı Acil Tıp Uzmanları Derneği'ne ve AKADEMİSYEN TIP KİTABEVİ'ne aittir. 5846 ve 2936 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Yasası gereği herhangi bir bölümü, resmi veya yazısı, yazarların ve yayıncısının yazılı izni alınmadan tekrarlanamaz, basılamaz, kopyası çıkarılamaz, fotokopisi alınamaz veya kopya anlamı taşıyabilecek hiçbir işlem yapılamaz. Yazıların içerikleri yazarları bağlamaktadır.

Dağıtım Adresi

Akademisyen Kitabevi

Halk Sk. 5/A Yenişehir/ANKARA

Tel: 0312 431 16 33

www.akademisyen.com

Yayın Koordinatörü : Yasin DİLMEN

Mizanpaj : Kerem ACAR

Kapak : Yusuf ÖZALP

Baskı : Özyurt Matbaacılık

Takdim

Acil servis... Birçok insanın hayatının en önemli anlarını yaşadığı farklı bir dünya... Hayatla ölüm arasındaki ince çizginin geçtiği yer... Doksan milyonluk ülkemizde yılda 120 milyonu aşkın hastanın başvurduğu, binlerce üzüntünün ve sevincin yaşandığı özel hizmet alanları acil servisler. Her gün onlarca değişik hadise yaşanır, sadece tıbbi değil aynı zamanda sosyal hikâyelere de tanıklık eder bu mekânlar. Kimi zaman yaşlı bir amcanın, bazen yenidoğan bir çocuğun, bazen çok önemli mevkilerde görev yapan bir kişinin, bazen de kimsesiz ve evsiz bir insanın yolları kesişir burarda. Dışarıda farklı hikâyeler yaşayan insanların, sosyal ve sınıfsal ayırım yaşamadan ortak bir kaderle bulunduğu yerlerdir buralar. Acil servisteki hastalar birinin oğlu, birinin babası, birinin eşi, bir diğerinin kardeşidir; fakat her biri insan ve her biri ayrı bir dünyadır.

Emek, özveri ve sevgi ile çalışmanın gerektiği acil servislerde insanüstü bir çabayla hizmet veren sağlık çalışanları, bu zorlu hayat savaşının isimsiz kahramanları olarak büyük bir saygıyı hak ediyor. Hayata tutunmaya çalışanlara tutunacak dal, nefes alamayanlara nefes olmaya çalışan ancak önemleri anlaşılamayan sağlık ordusunun bu güzel insanların hak ettikleri değeri elde etmeleri diliyoruz. İşte bizler de gölgede kalmış, çalışanıyla hastasıyla birçok hikâyeye sahip olan bu mekânlara farklı bir açıdan bakılabilmesini arzu ettik ve bir öykü yarışması düzenlemeye karar verdik. “Acilin Öyküsü” adını verdiğimiz yarışmamız büyük ilgi gördü. Öğrencisinden doktoruna, hastasından refakatçisine kadar birçok kişi son derece güzel öykülerle sürece katkıda bulundu, onların sayesinde sizlerle buluşturduğumuz güzel bir eser ortaya çıktı.

ATUDER olarak çok önem verdiğimiz bu çalışmanın acil servislerimiz, hastalarımız ve çalışanlarımız için gür bir ses olmasını umut ediyoruz. Bu konuda fikir babası olan Cengiz Yakıncı Beye, aracılık eden İnönü Üniversitesi Acil Tıp AD’nin değerli öğretim üyeleri Hakan Oğuztürk ve M. Gökhan Turtay Beylere, jüri üyelerimize, öyküleri ile yüklerini bizlere açan tüm katılımcılarımıza teşekkürlerimi sunuyoruz. Çalışmanın ilk öykülerini bu eserde topladık, ikinci ve üçüncü çalışmalarda yeniden buluşmayı arzu ediyoruz.

Bu eseri, gece gündüz demeden hastaları için fedakârca çalışan tüm acil servis çalışanlarına ithaf ediyoruz.

Dr. Başar CANDER
ATUDER Yönetim Kurul Başkanı

Sunuş

Tıp duayenlerinden Sami Zan, “Doktor acilde doktordur.” sözü ile acil tıbbın ne denli önemli olduğunu vurgular. Acil servisler, içinde yaşanan toplumu yansıtan aynalardır. Hastanelerin işleyişini anlamak için acil servislere bakmak yeterlidir. Toplumdaki kişi sayısı kadar öykü vardır burarlarda. Bu mekânlarda yaşanmış öykülerin çeşitliliğini hiçbir tıp dalında bulmak mümkün değildir. Aynı anda komedinin de dramın da trajedinin de melodramın da yaşanabileceği yerlerdir buralar. Gündem hızlı değişir bu mekânlarda.

Acil tıp; zor, emek ve özveri isteyen bir daldır. Anlatacak çok öyküleri vardır burada çalışanların, hasta olarak gidenlerin, yardım bekleyenlerin ve yardım sunanların. Yani ölümsüz kılınması gereken binlerce öyküye gebedir acil servisler. Acil Tıp Uzmanları Derneği bu amaçla yaşanan öykülerin ölümsüzleşmesini gayret edindi ve bir öykü yarışması tertipledi. Acilin Öyküsü adı altında açılan ve son başvuru tarihi 1 Şubat 2015 olan yarışmaya 170 hikâye gönderildi. Prof. Dr. Başar Cander, Prof. Dr. Mehmet Gül, Prof. Dr. Hasan Kavruk, Prof. Dr. Cengiz Yakıncı, Prof. Dr. Cuma Yıldırım, Doç. Dr. Zeynep Gökcan Çakır ve Dr. Sema Selvioğlu tarafından yapılan jüri değerlendirmesi sonucunda birinciliğe “Acil mi?” adlı öyküsüyle Ferhat Kara, ikinciliğe “Bitmeyen Nöbet” adlı öyküsüyle Dr. Ümit Kaldırım layık görüldü. Üçüncülüğü “Karar Anı” adlı öyküsüyle Dr. Sevgi Yumrutepe ve “Ayşe Ebe” adlı öyküsüyle Hemşire Bedriye Dinçer paylaştı.

Yarışmaya gelen öykülerin çoğunun kitaba girmesi en büyük hayalimizdi. Elinizdeki kitapta 42 öykü metnine yer verdik. İmkânlar el verdiği takdirde yarışmanın ikinci kitabını da çıkarmayı hedefliyoruz.

Yarışmayı başlatmamızda bizlere büyük destek veren Acil Tıp Uzmanları Derneği Yönetim Kurulu Başkanı Prof. Dr. Başar Cander’e, değerlendirmeleriyle büyük emek harcayan jüri üyelerimize, öyküleriyle yarışmamıza katkı sunan tüm katılımcılarımıza sonsuz teşekkürlerimizi sunuyoruz. Acil tıp eğitimine farklı bakış açısı getireceğini umduğumuz bu öyküler, insanoğlu var olduğu sürece devam edecektir. Yeni acil öykülerinin kitaplaştırılarak ya da elektronik ortama konularak daha geniş kitlelere ulaşmasını diliyoruz.

Prof. Dr. Cengiz Yakıncı
Prof. Dr. Hasan Kavruk

İçindekiler

Acil mi?	1
<i>Ferhat KARA</i>	
Bitmeyen Nöbet	7
<i>Dr. Ümit KALDIRIM</i>	
Karar Anı	15
<i>Dr. Sevgi YUMRUTEPE</i>	
Ayşe Ebe	21
<i>Hem. Bedriye DİNÇER</i>	
Hediye	29
<i>Arzu KILIÇ</i>	
Emir	35
<i>Gökçen CESUR</i>	
Ağzı Var, Dili Yok	43
<i>Bekir ÖZGEN</i>	
Acilin Günlüğü	51
<i>Kemal YILDIZ</i>	
Cennete Mektup	59
<i>Gökten Çağrı AKTAN</i>	
Papatya Kokan Mayın Tarlası	63
<i>İlyas GÜRBÜZ</i>	
Acilde Dostluk	69
<i>Ömer Faruk NANGİR</i>	
İlk İnfarktüs	77
<i>Adil GÜNDOĞAN</i>	
Bir Araba, Birkaç Dünya	85
<i>Ahmet KARACAN</i>	

Serum Hortumlarıyla Hayata Tutunmak	93
<i>Perihan Ceylan KOÇ</i>	
Bana Bir “Yaşamak” Getir	99
<i>Nükhet SEZER</i>	
Kırık Canlar	103
<i>Serap ÇİÇEK</i>	
Çiz-Me	107
<i>Mehmet ÇİÇEK</i>	
Öyle Uzaktı Ki Yaşamak Fakat Gene de Mümkünmüş Geceden Sıyrılıp da Sabaha Uyanmak	111
<i>Ece İrem DİNÇ</i>	
Aç Kapa	117
<i>Hatice ŞAHMAN</i>	
Acilin Mucizeleri	125
<i>Murat YÜCEL</i>	
Onlar Azrail'i Beklerken	131
<i>Emrah TÜRK</i>	
Gülbüz'ün Şansı	135
<i>Muhammed Furkan ÇATAL</i>	
Şarapnelin Bıraktığı İzler	147
<i>Dr. Sema AVCI</i>	
Müdahale Bitti mi?	149
<i>Dr. Oğuzhan BOL</i>	
Yıkık Duvarların Gölgesinde	151
<i>Dr. Ercan VAROL</i>	
Bir 112'cinin Günlüğü	159
<i>Harun ÖZKAN</i>	
Sarı Çiçek	167
<i>Dr. Özgü Suna CELİLOĞLU</i>	

Damat	171
<i>Dr. Sultan Tuna AKGÖL GÜR</i>	
Hastanız, Doktor Arkadaşınız Olursa Ne Olur?	175
<i>Dr. Mehmet YILMAZ</i>	
Havlayan Büyük Beyaz Köpek	179
<i>Dr. Merve AKSU</i>	
Görünmeyen Kahramanlar	181
<i>Dr. Ali Attila AYDIN</i>	
Hayat Kazandıranlar Kulübü	187
<i>Şaduman GÖRMÜŞ</i>	
Çikolata Kokusu	193
<i>Dr. Nermin ŞEN</i>	
Bir Günlük Kaçamak	201
<i>Dr. Halil İbrahim ÇIKRIKLAR</i>	
Genç Bir Doktorun Acil Servisle Tanışması	209
<i>Dr. Hasan İDİL</i>	
Dikkat Hayat Kurtarır	217
<i>Ümit ÇALIŞICI</i>	
Acilin Penceresinden	223
<i>Lale ÖKE</i>	
Bir Bahara Umudun Uçurduğunu	229
<i>Seda EROĞLU</i>	
Hayata Dair	235
<i>Dr. Duygu BİLGİLİ</i>	
Herkesin Yandığı Yerde Su Olmak	239
<i>Dr. Nurgül BALDEMİR</i>	
Nasıl Bir Acil	247
<i>Dr. Egemen NOYIN</i>	

ACIL MI?

Ferhat KARA*

Aynaya hayretler içerisinde bakıyorum. Yüzümün sol tarafında, kulak memesi hizasından çeneme doğru inen kısmın tamamı, nedensiz bir şekilde şişmiş vaziyette. En iyi ihtimalle esaslı bir yumruk yemiş gibi duruyorum.

- Allah Allah! Ne oldu anlayamadım. Suratım birden bire şişti.
- Hemen acile gidiyorsun.

Gerçekten de hayli şişti. Her ne kadar hastanelerden, özellikle de acil servislerden pek haz etmesem de bu sefer kaçışım yok galiba, hanımın ısrarcılığını da hesaba katarsak kurtuluşum yok gibi. Yine de bir şansımı deneyeyim diyorum.

- Sabaha kadar geçmezse giderim. Gece gece uğraşamam şimdi.
- Sabaha falan bırakma. Bak davul gibi oldu suratın.
- Haklısın galiba. En azından bir doktora göstereyim.
- Ben de geleyim. Rasim’e de haber verelim. Arabayla gideriz. Gece vakti taksi bulamayız şimdi.
- Tabii tabii, ara hemen. Hatta annesini de getirsin, tansiyonunu ölçtürür o da. Sen de gel. Sohbet, muhabbet edersiniz. Acile gidiyorum hanım, gece oturmasına değil. Yoldan takisi bulurum ben. Şu kimliğimi ver de çıkayım.
- Sen bilirsin. Ama muhakkak ara beni. Merak ettirme.

*Acilin Öyküsü Yarışma Birincisi

Taksi bulurum dedim ama cadde bomboş. Geri mi dönsem? Keşke evden çıkmadan önce duraktan çağırıyaydım. Kafa kalmadı ki! Şu gelen taksi galiba.

- İyi geceler abi. Nereye gidiyoruz?
- Acile kardeşim.
- Geçmiş olsun, hayırdır?
- Sağ olasın. Yüzüm şişti durduk yerde.
- Of, of, of! Balon gibi olmuş. İnşallah çabuk bakarlar.
- Çabuk bakarlar diye acil servise gidiyoruz ya kardeşim. Adı üstünde acil servis.
- Adı öyle ama içerisi pek öyle olmuyor her zaman. Gidince anlarsın. İpini koparan oradadır şimdi.
- Benzetme biraz biçimsiz olmadı mı?
- Üstüne alınma abi. Sözüm meclisten dışarı. Kusura bakma.

Taksici canımı sıktı ama çabuk getirdi. Amma da kalabalık-mış burası. İğne atsan yere düşmez. Kayıt işlemi tamam, sıramızı da aldık. Şu duvarın dibindeki teyzenin yanında bekleyeyim bari.

- Geçmiş olsun evladım.
- Sağ olasın teyze, sana da geçmiş olsun.
- Benim ağrım var.
- Neren ağrıyor teyze?
- Ağrım var. Her yerim ağrıyor işte.
- Geçmiş olsun teyze.
- Ağrım var. Çok ağrım var. Benim oğlanı aradım, açmadı telefonu. Komşunun oğlu var, o getirdi beni. Yalnızlık işte, kimse yüzüme bakmıyor. Geçenlerde...

Anlaşıldı, teyzemiz yalnızlıktan muztarip. Anlat, dök içini. Nasıl olsa dinlenilmemeye alışkınsın. Sadece anlatmak, konuşmak istiyorsun. Dinlemesem dahi dinlermiş gibi yapar, arada bir

kafa sallarım, anlıyormuş gibi derdini... Bu adam ne dikildi tepeme şimdi?

- Birader sigaran var mı?
- Al bakalım.

Pek hırpani görünüyor ama hasta gibi değil. Teşekkür bile etmeden kapıya yöneldi. Ben de dışarı çıkayım. Ne sıranın geleceği var ne de teyzenin susacağı.

- Teyze ben bir hava alayım dışarıda.
- Al oğlum al.

Biraz serin ama temiz hava gibisi yok. Yüzümün şişkinliği biraz hafiflemiş gibi. Eve dönsem mi? Buraya kadar gel, kayıt yaptır, sıra al, sonra geri dön. Olmaz, hanımın çenesinden kurtulamam.

- Birader bir sigara daha versene.
- Daha elindeki bitmemiş.
- Yedekte kalsın diye. Senin gibi iyi insanlar pek gelmiyor artık acile. Zaten herkes sıkıntılı, sigara falan isteyince tersliyorlar.
- Sen buranın müdavimisin anlaşılan. Rahatsızlığın nedir?
- Maşallah yaban domuzu gibiyimdir ben. Kolay kolay hasta olmam. Ama illa bir dert ararsan... Kalacak yerim yok. Hava da serinledi malum. Postu buraya serdim ben de. Sigara diyordum birader, verecek misin?

Bu kardeşimizin derdi de evsizlik. Başının üstüne bir dam, ciğerlerine biraz duman arıyor o kadar. İçeri geçeyim. Sıra azalmıştır belki.

- Çekil, çekil, çekil! Arkadaşım durma kapının önünde. Açın yolu. Kanamalı hasta! Açın yolu!

Sedyede yatan adamın durumu fena. Bu vatandaş da kapının önünü kapatmış, bir de söyleniyor.

- Haydaaa, bir bu eksikti şimdi.
- Ne oldu?
- Görmüyor musun, yaralı getirdiler. Şimdi iki saat doktorlar bununla uğraşır. Biraz sonra akrabaları falan da gelir. Hele ki ölürse vay başımıza. Kıyamet kopar burada. Bir rapor almaya geldik, şansa bak, sabah oldu hâlâ buradayız.
- Neyiniz var?
- Neyim varsa var. Sana ne! Kafam bozuk, yarın işe gitmek istemiyorum, rapor alacağım. Var mı itirazın?
- Bana ne hemşerim. Ne bağıırıyorsun. Tövbe tövbe!

Yine teyzenin yanına gitmek en iyisi. En azından zararsız. Ses çıkarmadan dikileyim şurada. Ortama bak, geldiğimden beri üç kişiyle karşılaştım. Biri yalnızlıktan, diğeri barınsızlıktan, bir diğeri haybeye rapor alma davasından gelmiş buraya. Acaba bunlar gibi neler var daha? Şu midesini tutan kadın ve kolu alçıda olan çocukla gözüme çarpan hasta görünümlü birkaç kişi dışındayken acil durumda kimse yok gibi. Taksicinin ne demek istediğini galiba anlamaya başlıyorum. Acil servis gerçekten acil durumda olanların geldiği yer olsa, bu kuru kalabalık olmasa, en azından biraz daha düzenli yürüyebilir işler. İşte yanımda duran iki kişi koyu bir muhabbete dalmışlar.

- Sıra hiç ilerlemiyor.
- Acil hasta getirdiler biraz önce, ondandır.
- Vallahi Almanya’da böyle değil. Bir kere her şey düzenli, insana kıymet veriyorlar orada. Ama işte Almanya nerede, bizim memleket nerede.

- Orada medeniyet var. Gerçi eskiye bakarsan bizim buralar da düzeldi biraz ama hâlâ eksikliği çok. Bir kere doktorlar başlı başına sorun. Mesela benim kulağım ağrıyor. İnternette araştırdım, iç kulakta iltihaplanma var. Orada bütün belirtiler yazıyor. Düşünüyorum hepsi var bende. Doktora söylüyorum, hiç orali olmuyor. İlla muayene edecek, sevk çıkaracak. Kobay olarak kullanıyorlar bizi. Acemi doktorlar sayemizde uzman oluyor işte.

Nerden baksan tutarsız bir konuşma. Karışmayayım diyorum ama... Yok, yok bir çift laf etmezsem rahat edemeyeceğim.

- Birader İnternette hastalık teşhisi konulur mu? Yapma Allah aşkına. Sağlık bu, böyle kulaktan dolma bilgilerle riske girersiniz. Doktora danışmadan teşhis de tedavi de olmaz.
- Boş laf. Sen böyle düşünmeye devam et. Şu ilaç yazdırma işi olmasa hiç gelmeyeceğim de işte mecburen.

İnşallah çoluk çocuğu yoktur bu adamın. Yazık, onları da sağlığından edecek.

- Allah ailene acısın.
- Anlamadım!
- Geçmiş olsun diyorum birader. Geçmiş olsun!

Neyse tartışmayı fazla uzatmadan kapıya yaklaşayım, sıra bana geliyor. Soslere bakılırsa içerde olay var galiba.

- Ne demek bu ilacı yazamam kardeşim, ne demek yazamam? Ben yaz diyorsam yazacaksın. Sen benim kim olduğumu biliyor musun? Rektöre, müsteşara, hatta bakana kadar gider bu iş. Yakacağım canınızı. Sen de çekil be adam önümden.

Takım elbiseli adamın bağırtıları acil servisi inletiyor. İçerideki doktor ve hemşirelerle göz göze geliyorum. Bütün bu yükü sırtlanan ve oluşturulan sistemin sıkıntısını çeken bu insanlara

Acilin Öyküsü

karşı garip bir mahcubiyet hissediyorum. Bir uğraş da ben açmak istemiyorum başlarına. Sanırım sadece kendimin duyabileceği bir şekilde “Allah yardımcınız olsun. Allah sabır versin!” diye mırıldanıyorum. Başkaca bir şey demeden arkamı dönüp kapıya yöneliyorum. Yüzümdeki şişlik aklıma bile gelmiyor. Ben dışarı çıkarken bir grup insan içeri girmeye başlıyor. Durdurup sorasım geliyor onlara:

“Durumunuz gerçekten acil mi?”

BİTMEYEN NÖBET

Dr. Ümit KALDIRIM*

Saat 08.00, yeni bir nöbet daha. Anladım ki nöbetler tutarak bitmiyor. Nöbet kutsaldır, kabul ama bu gidişle nöbetler değil, tutanlar bitecek. Bu arada hafta içi olmasına rağmen maşallahımız var yine. Duyan gelmiş derler. Sanırım bölgedeki aciller kapılarına bugün bizim acilin nöbetçi olduğunu yazmışlar. Geceden kalan hastaların devir işlemi var, yüklemeler hep aynı; yer yoktu, yatırmadı, görsün dedi, bozuldu... Meteoroloji öğleden sonra soğuk hava ve şiddetli yağmur var diyor. Tek ümidimiz o. Faydası olur mu bilmiyorum ama içimden bazen acil bekleme salonunun kışın kalorifer peteklerini, yazın ise klimalarını kapatmak geliyor. Allah'tan ekip iyi diyerek nöbeti devralıyoruz.

Sabah sabah insanlar bağırpıp çağırıp kavgaya edecek heyecanı nereden bulur bilemiyorum. Ama seslere bakılırsa olay büyük. Tabii nöbete geç gelen çömezsin idare edilmesinden, çalışmayan hastane programından, biten yazıcı kartuşundan, tekerlekli sandalyeden, aklınıza ne gelirse her şeyden ve acildeki tüm kavgalardan kıdemli sorumludur prensibi halen geçerli. Kayıt personeli sinirli ve hızlı adımlarla üzerime doğru gelip “Hocam şikâyetçiyim bundan!” deyip pimi çekilmiş el bombasını yanıma bırakıp gidiyor. Daha önce görmediğim, husumetimin olmadığı bir hasta yakını ile yüz yüzeyim ve herkes bir boks maçının ilk raundu tadında bizi seyrediyor. Alttan alsan karizma meselesi, üste çıksan ifade, tutanak, karakol, mahkeme...

*Acilin Öyküsü Yarışma İkincisi

Bir orta yol bulma çabası içindeyim, sahi biz ne iş yapıyoruz? Ne derler kıdemli büyüklerimiz: “Acil yönetme sanatıdır. Acili yöneten ülkeyi yönetir.” Allah’tan hasta yakını anlayışlı biri. Birkaç makul ifadeden sonra “Hocam siz de haklısınız” durumuna gelebiliyoruz nihayet. Hasta yakınının istediği bir tekerlekli sandalye sadece. Fakat kayıttaki arkadaş “Bu benim görevim değil.” deyince olay bu hale gelmiş. Olay kısmen tatlıya bağlandıktan sonra sağlıkçı tanıdıklar, bu hastanedeki tanıdıklar, derken samimiyetimiz artıyor. Ve tabii hastanelerin asırlık sorunlarına ayaküstü yapılan geyik tadında kurtarıcı yorumlar...

Acil servislerde hasta ve yakını olmak zor iş. Aslında işi biraz da biz mi karışık hale getiriyoruz? Benim konuştuğum hasta yakınının olay çıkaracak bir kişiliği yok fakat acilin şartları onun gibileri bu hale getirebiliyor. Bir düşünün, kendini tanıtmadan veya tanıdık aramadan hangimiz acil servislerdeki rutin prosedürlere teslim oluyoruz? Acillerde olay çıkartanların kişilik analizi yapılabilse belki de yoğunluğu makul insanlar çıkar, fakat şartlar bu durumu tersine çevirebiliyor. Hasta yakınının dediği gibi “*Hocam hanginiz doktor, hanginiz hasta bakıcı belli değil. Tekerlekli sandalye nereden alınır, kanlar nereye verilir? Röntgen, ultrason nerede, hastamla ilgi bilgilendirme nasıl yapılacak? Hiçbir şey standart değil, üstelik her acilde durum çok farklı. Bir de bizim telaşımız bu karmaşaya eklenince, anlayacağınız ateş-barut ilişkisi. Aslında tüm acillerde her şey aynı olsa, personel kıyafetleri, odalar, renkler, röntgen yeri... Biz de nerede ne yapacağımızı bilsek iyi olmaz mı?*”

Çok tuttum bu fikri, ama olur mu bilemem. Hatta biraz da geliştirdim. Acilleri yoğunluğuna göre tasnif etsek (A tipi, B tipi vb.) Bu triaj konusuna el atıp hastaları üç grubu ayırsak: hafif,

orta, ağır hasta. Ya da bölüm olarak ayaktan, ara, kritik bölüm diye ayırsak. Acil ekibi sadece orta ve ağır hastalara baksa veya ara ve kritik bölümde çalışsa. Bu bölümlerde de ekip halinde çalışılsa (doktor, paramedik, hemşire, öğrenci, hasta bakıcı), hafif ya da ayaktan bölümünü diğer hastane ekibi yönetse. Ülkedeki tüm acillerin anatomi ve fizyolojisi aynı olsa nasıl olurdu kim bilir? Acile başvuran hasta ve yakınlarını eğitmenin bir yolu bu şekilde olabilir belki... İhtimal yani...

Öğle yemeğine gitme vakti diye sevinirken müthiş bir zamanlamayla paramedik arkadaş eşliğinde bir kazazede çıkıyor önüme. Travma odasına alıp muayene ediyorum. Basit bir cilt kesisi. Hemen halledip yemeğe gitme telaşı içindeyim. Büyük bir sürprizle karşılaşıyorum yine, suture setleri sterilizasyondan daha gelmemiş. Ne yapmalı bilmiyorum, hep mi aynı sürpriz olur ya da hep olan sürpriz mi olur? Konuşmak, yazmak, çizmek yetmiyor. Başka çözümler üretmek lazım. Şöyle tek kullanımlık (steril poşetin içinde), uç kısmında hem portague hem de makas özelliği olan, sert plastik yapıda bir malzeme olsa. Uç kısmı ile portegu işlemini yapsak, biraz daha açınca makas özelliği olan ikili ağızlı yapısı olsa. Tek malzeme ile kimseye ihtiyaç duymadan basit cilt suturelarını hemen atsak ne güzel olurdu. Set bitti, acaba bu malzeme steril mi derdi de olmasa harika olacak.

Neyse gerçek acilciler krizleri fırsata çevirmeyi bilmeli. Aç kaldım ama bu kesinin bana ciddi bir katkısı oldu. Artık Türk Patent Enstitüsü tarafından onaylı, adıma kayıtlı, faydalı bir modelim var. Darısı sizin başınıza. Hemşire odasındaki dolap imdadıma yetişiyor yine. Bayanların rejim tutkusu mu desek yoksa kötü günler için yapılan birikim mi, dolap yine ağzına kadar dolu. Ufak bir sondaj ile akşamki istihkak bile çıktı, sağ olsunlar.

Yeniden sahadayız. Bu arada rekorunuz kaç? Benimkisi sekiz. Evet, aynı anda sekiz iş.

Sekreter hanım telefonda, “Bölüm başkanı odasında sizi bekliyor.” (1)

Kliniğin ikinci hocası karşımda, “Vizit yapalım.” diyor. (2)

Gözüm hastanın monitörü üzerinde, satürasyon düştü düşecek. (3)

Hemşire hanım EKG’yi değerlendirmemi istiyor. (4)

Çömez, “USG’de safra kesesinde taş var gibi, ağabey bir gel-sene.” diye sesleniyor. (5)

Hasta yakını, “Hocam bizim hasta ne zaman çıkar, durum nedir?” diye soruyor. İçimden hastaya cevap veriyor: “Senin hastan kimdi, ben kimim, neredeyim?” diyorum. (6)

Hasta bakıcı arkadaş “Taze çay var hocam, kaç şeker?” diye sesleniyor ve ardından

dumanı tüten çay bardağını uzatıyor. (7)

Ve tabii ki cep telefonum çalıyor. (8)

Bu arada kenarda sakinleşmemi bekleyen ilaç mümessili arkadaş saymıyorum bile. Rakamların yazılışına dikkat, kaynaklı konuşuyoruz, biline.

Hava kararmak üzere, akşamı ettik nihayet, şunun şurasında sabaha ne kaldı ki, on dört saatlik bir şey... Azı gitti, çoğu kaldı. Bu arada öğleden sonra beklenen yağmurdan da ses yok. Me-saiden ayrılan temel bilimci bir arkadaş uzaktan el sallayıp “İyi nöbetler.” diyor. TUS’a yeniden mi girsem diye düşünürken teyzenin biri heyecanla dalıyor içeri. Eli kafasında teyzenin ve elinde beze sarılı yeşil bir poşet var. Diğer elinden eşi tutuyor. Eşine “Siz kayıt yaptırın, ben teyzeyi muayene edeyim.” diyorum fakat amca öyle sıkı tutuyor ki eşinin elini, ayırmak ne mümkün!

“Eşiniz sizi çok seviyor.” deyince, gözleri hafif buğulanan amca, “Oğlum ben o eli tutabilmek için kaç yıl uğraştım biliyor musun, şimdi nasıl bırakırım? Hem biz bırakmak için tutmadık ki o eli.” diyor. Ömürlük bir ders veriyor bana.

Teyzeyi muayenesini yapmak için odaya alıyorum, tabii amcayı da. Ön tanım kafayı bir yere çarpmış ve skalp kesisi mevcut. Fakat durumunda bir gariplik var, bezin ve poşetin kırmızı olması gerekmez miydi? Bezi ve poşeti almak için elimi uzattığımda bir de ne göreyim, dondurucudan çıkarılmış ve buzu halen çözülmemiş bir poşet, içinde de donmuş fasulye... “Teyze bu ne?” derken kendimi gülmek için zor tutuyorum. “Çözülünce bize bir yemek yaparsın artık.” Gülüyor teyze yüzüme. “Canın sağ olsun!” diyor. “Ne yapayım evladım, buzdolabında soğuk bir şey bulamadım. Donmuş et olsa ödeme daha mı iyi gelirdi?” deyince teyze, uzman görüşü kanıt değeri en düşük bilimsel veridir, ancak birlikte çift kör randomize bir çalışma yapabiliriz istersen, diyorum. Şaka, şaka! Ama bazen teyze ve amcalara dikkat etmeli.

Altı dünya kupası, beş TUS, birçok kongre ve sempozyum gördüm de eczanede bir sürü ilaç içip acile gelen kalfayı ilk defa gördüm o gün. İçmiş mi içmemiş mi o da belli değil. Elde onlarca boş ilaç kutusu... Alkol kokusu var, acaba metil alkol mü? Bir de bu işin gece nöbetinde başınıza geldiğini düşünün. Çaresizlik ve bir sürü prosedür. Keşke bir toksikoloji odam olsa, hastayı direkt oraya alsam. Kan, idrar, kusmuk, ne kadar örnek varsa orada alabilsem. Hemen oradaki cihazlarda test edip kandaki toksin madde ve seviyelerini belirlesem. Yazılı ve görsel uygulamalardan uygun antidotu ve dozunu bulup hastaya versem. Psikiyatrisi oraya çağırırsam. Adli rapora tahmini veya beyana göre değil de test sonuçlarına göre yaşamsal tehlike versem... Nerde, hayal be-

nimkisi! Bırakalım da hayali biz, klasik üçlü tedaviye geçelim yine; mideyi yıka, aktif kömür ver, 114'ü ara. Bu arada kapıda dayısı (Eski milli güreşçiymiş.) “Ne olur hocam söyleyin bana, yaşayacak mı, ben metanetli adamım, ölecekse söyleyin, saklamayın?” diye yakarıyor. “Amca dur, şu an fena değil, işimizi yapalım, iyi olur inşallah.” dedikçe ben, “Ne olur saklamayın, ölecek mi?” cümlelerinin tekrarını yapıyor. Dayıyı sakinleştirmek için Yaşar Doğu’dan başlıyorum konuşmaya, acilci dediğin bilgili olmalı ne de olsa. Bu arada içilen ilaçları etken maddesine kadar öğreniyorum, içen kalfa olunca öğrenmesi zor olmuyor.

Bu yorgunluk hiç mi yorulmaz arkadaş! Ne saçmalıyor bu demeyin. Durumu sizler de çok iyi biliyorsunuz. Saat gecenin 03.00’ü ve resmen bir kasaba üzerimizden geçiyor yine. Bu arada hoca, sabah günlük istatistikleri bekliyor. Ben ise çift görmeye başlamışım bile. Kendime bir tomografi mi çektirsem ya da nöroloji konsültasyonu? Şaka bir tarafa yılda bir kez olabilecek bir durumla karşı karşıyayım. Bu çömezler hiç mi iyi haber vermez? O gece saatler bir saat geri alınıyormuş. Allah’ım fazladan bir saat daha mı, diyorum içimden. Sabır diyorum, sabır, bu da geçer nasıl olsa. Aslında 25 saatlik nöbet desem daha doğru olur fakat saatlerin ileri alındığı tarihte de nöbetçi olduğum aklıma geliyor. “Adalet var, yapacak bir şey yok.” diyor çömez. Benim ona dediklerimi ise yazmasam iyi olur. Bizim nöbetleri yazan arkadaşın nöbet hassasiyeti ne noktada anlayın. Umarım sizde de durum öyledir.

Yoğunluk azalıyor, birkaç hasta var takip edilen. Fırsat bu fırsat doktor odasında biraz dinleneceğim (Sanırım kıdemli olmanın tek iyi tarafı bu). Çömeze “İntörn arkadaşla devam edin, sıkıntı olursa çağırın.” diyorum. “Sıkıntı olmasa iyi olur.” diye de ekliyorum. Doktor odasına geçip gözlerimi kapayalı on da-

kika oldu mu olmadı mı bilmiyorum ama caddeden gelen acı bir fren sesi ile uyanıyorum. Aklıma ilk gelen “112 hastaları başka bir hastaneye götürür mü acaba?” sorusu oluyor. Tarifi imkânsız istek. İmkânsız dedik ya, kapı çalıyor, intörn arkadaş kapıda. “Acil durum!” diye haykırıyor. Sanki bankada çalışıyoruz, başka ne olabilir ki. İçeri geçiyorum. Travma odasındaki sedyelere uzanmış iki hasta... Kan var, cam parçaları var, alkol kokusu var, kırık var, kesi var, var da var. Ama bende ne istek ne de hal var. Durum çömezi aşar. Zaten o da ortada yok. Ben de mi çömezken böyleydim acaba? Bu bir kâbus olmalı diye düşünüyorum ama ne fayda. Hemen bir çözüm bulmalıyım diye geçiriyorum içimden. Hızır acil denirdi eskiden, benimkisi de o hesap. Başka hastanelerden destek istesem. Başka bir tarifi imkânsız istek daha, ama denemekten ne zarar gelir ki! Birkaç olumsuz görüşmeden sonra Dr. Mehmet ile görüşüyorum. Ne kadar zor durumda olduğumu anlatmaya çalışıyorum. Dilim çözülmüş, hatta fazla çözülmüş. “Mehmet Hocam bizim hastanenin önünde ciddi bir kaza oldu. Dört yaralımız var, ikisinin durumu ağır, durumu kısmen hafif olan diğer iki hastadan birini size nakil edebilir miyiz?” diye dil döküyorum. Dr. Mehmet beni şoke ediyor, “Olur hocam, bir hastayı alabiliriz.” diyor. Telefonu kapatıp 112’yi aramam ve iki hastadan birini nakil etmem 5-10 dakikamı almıyor. Ne büyük bir rahatlık... Diğer hastaya bakıyorum, yine telefona sarılıyorum, Dr. Mehmet hatta. “Mehmet Hocam kazadan aldığımız ağır yaralı iki hasta bizi çok yordu. Diğer hafif yaralı hastayı da size nakil etsek, bu iyiliğinizi unutmam.” diyor. Yine şoke ediyor beni “Olur.” diyor. “Büyüksün, cennetliksin, bir kanatların eksik Mehmet Hocam.” diye iltifatlar yağdırıyorum. Bu arada 112’nin aranması, nakil yapılması yine 5-10 dakikamı almıyor.

Savaş kazanmış komutan, güzel kızın kalbini fethetmiş delikanlı, çömezın ağızından acaba ateş de çıkarabilir mi dediğı kıdemli, ne dersiniz deyin, yaptığım ahlaki olmasa da yardım istedim sadece. Ekibe, “Maç sadece sahada kazanılmaz.” der gibi yaptığım üst bakıştan sonra dinlenme odasına geri gidiyorum. Ayaklarımı uzatıp gözlerimi kapatıyorum, artık dinlenme vaktim. Biraz zaman geçiyor ki acı bir 112 siren sesi daha duyuluyor ve ben “Hayır!” diye haykırıyorum. Sahne aynı; kapı çalıyor, intörn arkadaş kapıda, acil durum, sanki bankada mı çalışıyoruz ve ben içeri gidiyorum. 112 en son nakil ettiğim hastayı geri getirmiş. “Nasıl olur?” diyorum. Bu hastayı kabul etmişlerdi. Telefonun ucunda bu kez Dr. Ahmet’e, “Hocam Dr. Mehmet bu hastayı kabul etmişti, neden geri gönderdiniz?” diyorum. Dr. Ahmet sinirli ve sitemkâr bir ses tonu ile “Hocam, Dr. Mehmet bu akşamki çömez arkadaş, benden birkaç saat izin istedi fakat vermedim. O da tüm şehrin acil hastalarını kabul etmiş ve çekip gitmiş. Acilin her tarafı hasta doldu. 112 arayıp özel olarak teşekkür bile etti sayesinde. Halimizi anla.” diyor. “Hastalardan bir tanesini geri gönderdim mecburen.” diye de ekleyip kapatıyor telefonu. Allah’tan hastanın yaşamsal tehlikesi yok ve ekipten izin isteyen olmadı, diye geçiriyorum içimden. Biz bu hengâmede bir o yana bir bu yana koşturup dururken nihayet güneşin ilk ışıkları acilin içene süzölüyor. Nöbetin bitmek üzere olmasına sevineyim mi üzölüyem mi bilemeden “Biten nöbet mi yoksa ben miyim?” diye düşünüyorum.

Sahi siz söyleyin, “Biten nöbet mi yoksa her nöbette azar azar tükenen bizler miyiz?”

KARAR ANI

Dr. Sevgi YUMRUTEPE*

Acil servis asistanlığı yaptığım sıralardı. Gece nöbetine yeni başlamıştım ve saat 19.00 civarıydı. Servis her zamanki gibi yoğunlu, devraldığım hastaları toparlamak için acilin ortasında bulunan monitör kısmında duruyordum. Ben hastalarımıyla ilgilenirken 112 ekibi önümden hızlı bir şekilde geçti, sedyede bulunan hastayı radyolojiye doğru yönlendirdiler. Seri bir geçiş olmasına rağmen sedyedeki hasta dikkatimi çekmişti. Hastanın genel durumu kötü görünüyordu. 112 ekibi, hastanın Malatya Devlet Hastanesinden radyoloji bölümüyle görüşülerek gönderildiğini, hastaya bir an önce Doppler ultrasonografi yapılması gerektiğini, bacağında yoğun bir ağrı olduğunu, Doppler ultrasonografi yapıldıktan sonra hastayı tekrar geri götüreceklerini söylediler. O sıralar Malatya Devlet Hastanesinde nöbetçi radyoloji uzmanı olmadığından hastalar mesai saatleri dışında Turgut Özal Tıp Merkezi Araştırma Hastanesine sevk ediliyor, radyolojik tetkikleri yapıldıktan sonra tekrar devlet hastanesine geri gönderiliyorlardı.

112 ekibi hasta hakkında bu bilgileri verirken hastamızın iyice fenalaştığını ve bilincinin kaybolduğunu fark ettim. Hastayı seri bir şekilde monitöre çekip vakit kaybetmeden güvenlik çemberine aldık. Aynı anda 112 ekibine hastayı aldığımızı, geri kalan işlemlerin tarafımızca yapılacağını söyledim ve gidebileceklerini de ekledim. Hasta, hipotansiyona bağlı senkop geçiriyordu.

*Acilin Öyküsü Yarışma Üçüncüsü

Gerekli müdahaleler sonucu hastanın tansiyonunu yükseltince bilinci açılmaya başladı. Şikâyet olarak bacağına gösteriyor, şiddetli bir ağrı hissettiğini söylüyordu. Durumun ne olduğunu tam olarak anlamış değildik. Hastamız ağrıya bağlı şoka mı giriyordu yoksa bunun altında başka bir şey mi vardı? Yakınlarına dönüp hastanın daha önce göğüs ağrısı yaşayıp yaşamadığını sordum. Yanında bulunan ve hemşire olduğunu söyleyen kızı, yaklaşık dört saat önce babasının göğüs ağrısı çektiğini söyledi. Bu bilgiden sonra hastada aort diseksiyonu olabilme ihtimali iyice yükselmişti gözümde. Hastayı vakit kaybetmeden tomografiye aldım. Küçük bir zaman kaybı geri dönüşü imkânsız bir sona götürebilirdi hastamızı. Şüphelendiğim gibi aort diseksiyonu çıktı. Tanımız netleşmişti, kalp damar cerrahisine haber verdim. Görevimi yapmış, gerekli yerlere haber vermiştim ancak bazen her şey istenilen gibi olamayabiliyordu. Ben kalp damar cerrahisi hocalarına yönlendirirken hastamızı, aldığım bilgi sonrası ameliyat yapabilecek hocaların kongrede olduğunu, hastanın operasyona alınamayacağını öğrendim. Zamanla yarışıyoruz ve acilen ameliyat yapılmazsa bir insanı kaybetme durumumuz vardı. Verilen bilgi üzerine hastanın opere olabileceği en yakın merkeze sevk edilmesi gerektiğini söyledim. Ancak kalp damar cerrahisi asistanı hastayı kendilerinin değil, acil servisin sevk etmesi gerektiğini anlattı. Ben, hastamı kurtarma derdindeyken bir de ardı arkası gelmeyen prosedürlerle boğuşuyordum. Şimdi ne yapacaktım, hasta elimde kalmıştı. Kızı ve diğer yakınları merhamet dilenen bakışlarla atacağım bir sonraki adımı bekliyordu. Hızlı düşünmem ve doğru karar vermem şarttı. Kesin olan şuydu ki hastaya cerrahi müdahale gerekiyordu ancak bu müdahale, o gün hastanemizde yapılamayacaktı. Kimin sevk edeceği pole-

miği hastaya zaman kaybettirmekten başka bir işe yaramıyordu, bunu sonra konuşuruz diye geçirdim içimden.

Hastayı hemen sevk etmeliydim. 112 komuta merkezini aradım. Aort diseksiyonu olan elli yaşlarındaki erkek hastanın opere olabileceği yer için sevk istedim. Telefonum çaldı. Uzun aramalardan sonra Konya’da bir hocamız hastayı kabul ettiğini söylemişti ancak hazırlığa bir an önce başlamak için kalp damar cerrahisi asistanı ile konuşup diseksiyon tipi hakkında bilgi almak istemişti. Kalp damar yine yapacağını yapmış, sevk olayına karışmak istemediğini iletmişti. Bunun üzerine Konya’daki hocamızla iletişim kurup diseksiyon tipini söyledim ve gerekli bilgileri aldıktan sonra hastayı kabul ettiğini ilettili. Bilgiyi 112’ye ulaştırdım. Hastanın durumu kritikti, her saniye hayatta kalabilmesi için değerliydi. 112 ekibi, nakil için kara ambulansının sıkıntılı olabileceğini, hava ambulansı ayarlayacaklarını söyledi.

Hastam acilde bekliyordu, gece 24.00 sularında entübe edildi, kalp damar cerrahisinin önerileri doğrultusunda nabız ve tansiyon aralıkları stabillendi. Ancak yapılması gereken her şeyi yaptığımız halde böyle bir rahatsızlığı olan hastanın acilde beklemesinin doğru olmadığını düşünüp yoğun bakım yatışı için kalp damar cerrahisi ile yeniden görüşmeye karar verdim. Hasta lehine tüm gerekçelerimi sunmama rağmen asistan doktorla aramızdaki anlaşmazlığı uzun süre çözemedik, küçük çaplı bir kavgaya tutuştuk. Neyse ki kavganın kazanan tarafı ben olmuştum. Hasta, kalp damar cerrahisi yoğun bakımına alındı. Bu arada 112 ekibiyle temasımı koparmamıştım. Sürekli arayıp hava ambulansını ayarlayıp ayarlayamadıklarını sordum. Gece görüşü sadece askeri helikopterlerde olduğundan askeri hastane ile görüştüklerini söylediler. O gece herkes aramalarımın bıkması olsa

gerek, komuta doktoru da aynı şikâyetle bana tepkisini iletmışti. Oysaki onların da beni anlaması gerekiyordu, hasta yakınları hastanın sevkini olup olmadığını sürekli soruyor, ben de saat başı arayıp son gelişmeleri öğrenmek zorunda kalıyordum. Arada sıkışıp kalmıştım. Tüm çabalarımın rağmen askeri helikopter gece için ayarlanamadı. Hastanın sabah saatlerinde hava ambulansı ile götürülmesine karar verildi. Nihayet yer de ambulans da ayarlanmıştı. Bu arada yeni güne girmiştik ve saat 02.00'yi gösteriyordu, çok yorulmuştum.

Ben zafer kazanmış bir komutan edasıyla sandalyeme oturmaya çalışırken aynı anda hastanın hemşire olan kızı yanıma geldi. Muhtemelen çabamdan ve ilgimden dolayı teşekkürlerini sunmak için geldiğini düşünürken kızı hiç beklemediğim bir şey söyledi. Hastayı sevk etmekten vazgeçtiklerini, Konya'ya ulaştırılsa bile yaşadığı bu ciddi durumun çözüleceğine dair umutlarının olmadığını, kurtulma şansının çok düşük olduğunu söyleyip vazgeçtiklerini anlattı. Şaşkındım, milyonda bir ihtimal bile olsa bir baba için değmez miydi gitmek, bu nasıl bir realiteydi. “112'ye haber verin, vazgeçtik.” diyordu ısrarla. Şimdi ne olacak, hasta kaderine terk edilip ölmesi mi beklenecekti? Olamazdı bu, yapılan bu kadar uğraş, çekilen bu kadar emek boşuna mıydı yani? Kızını razı etmem gerekiyordu. Giderse çok düşük ihtimal bile olsa yaşayabileceğini ama kalırsa yüzde yüz öleceğini söyledim. Babası hakkında ölüm kararı vermiş olabileceğini de ekleyerek vicdanıyla baş başa bıraktım onu. Kızı söylediklerimden etkilenmiş olsa gerek, başını öne doğru eğip “Haklısınız, babamın ölüm kararını veremem.” dedi. Gözleri kızarmıştı kızcağızın. Nasıl bir karar alması gerektiğini bilemeyecek kadar büyük bir şok içerisindeydi o da.

O günün sabahı bir türlü gelmek bilmedi. Zaman uzadıkça uzadı ve nihayet güneş ışıklarını gönderdi bize. Günün ilk ışıkları ile hastamızı hava ambulansına yerleştirip gönderdik. Omuzlarımdan koca bir yük kalkmıştı sanki. Hastayı gönderdikten sonra bölüm başkanımız beni arayıp 112 tarafından arandığını, komuta doktorunun isteği üzerine ses kayıtlarının dinlendiğini, bana büyük bir özür borçlarının olduğunu ilettiler. Hak yerini buluyordu. O an ne yapılan özürdeydi aklım ne de yorgunluktan bitap düşmüş bedenimdeydi. Sadece gönderdiğimiz hastanın akıbetiyle meşguldü zihnim.

Hastanın durumunun ne olduğunu uzun süre öğrenemedim, bana dönen olmamıştı. Aradan yaklaşık bir ay geçmişti. Yine acildeydim ve yine yoğun geçecek bir günün ilk sinyallerini alıyorduk ekipçe. Ben kendimi hastalarımın kaptırmışken karşıma elli yaşlarında bir adam çıktı, yanında kim vardı çok dikkat etmedim ilk anda, tam “Neyiniz var?” diye soracaktım ki, adamın yanında bulunan hanım, “İyi akşamlar doktor hanım, bizi tanıyamadınız mı?” diye bir soru yöneltti bana. Sesin sahibine bakınca bir ay önceki hastamızın hemşire olan kızı olduğunu hemen anladım. Tanıdım onu ama karşımda duran hastamı tanıyamamıştım ilk anda. Sanırım hastalık yüz ifadesini de değiştiriyordu. O anda karşılarındaki insanın yüzüyle, görüntüsüyle değil, acıları ile uğraşıyorsunuz. Ve sanırım bütün yüzler hastayken birbirine benziyor ya da bana öyle gelmişti o zaman.

Evet, hemşire hanım babası ile yanıma gelmişti. “İşte hastanız, sapaşğlam ayakta.” demişti bana. Evet, o benim hastamdı. Konya’ya sevk ettiğim, kalp damar asistanı ile 112 ekibi ile saatlerce tartıştığım, sabaha kadar uğraştığım ama yılmadığım hastamdı. Ve şimdi iyileşmiş, yüzde yüz ölür, hastaneye ulaşır

opere edilse bile kurtulma ihtimali çok düşük olur diye bakılan, neredeyse ölüme terk edilmesi düşünülen bir insanken bütün kötü ihtimalleri bertaraf edip hayata sıkı sıkı tutunmayı başarmış, kendisine ikinci kez yaşam şansı verilmiş hastamdı o.

Mutluydum, ilk kez verdiğim çaba için bu kadar büyük bir huzur hissediyordum içimde. Kalp damar cerrahi polikliniğine kontrole gelmişti hastamız. Ama önce acile teşekkür etmiş ve bana hediyeler getirmişlerdi. Çok mutlu olmuştum, ne diyeceğimi şaşırmıştım. Aslında mutluluğumun nedeni belliydi, görevimi yapmış ve bir insanın, bir babanın, bir eşin, bir dedenin, bir canın yaşamasına vesile olmuştum. Kızı, “Az kalsın vazgeçecektim, beni zorladığınız için çok teşekkür ederim.” diyerek minnettarlığını sunmuştu bana.

Güne güzel başlamıştım, böyle bir mesleği yapma fırsatım olduğu için şanslı hissetmiştim kendimi. O hastamdan sonra istatistiklerin sadece bir değerden ibaret olduğunu, ihtimallerin ise görünmez bir güçten enerjilerini alan büyük mucizeler olduğunu öğrendim. O enerji kulağıma eğilmiş ve “uğraşmaya değer” diye fısıldamıştı. Uğraştığıma gerçekten değmişti...

AYŞE EBE

Hem. Bedriye DİNÇER*

Kar çökünce buralara, anılara da ayaz kokusu siner; kurdun ayağına, kuşun gagasına değmemiş taşlar isyan eder özüne, yalnızlık bile korkar beyaz karanlıktan. Hayat namlu ucu kadar ucuz, ölümse misafirdir her haneye.

Altı ay olmuştu doğunun en doğusuna geleli. Sabah ezanıyla yarı araladığı perdenin ötesinden hayatının ilk karını görmüştü. İzmirliydi Ayşe, okulu da İzmir’de okumuştı. Karı sadece romanlardan, filmlerden bilirdi. Bir çocuk telaşıyla açtı, derme çatma tezek kokulu odasının dünyaya direk açılan tahta kapısını, içeriye giren yelin savurduğu taze havayla ciğerlerini doldurdu. Ürperdi. Küçük pembe ellerine aldı beyazı, kar beyazı ne demek şimdi anlıyordu. Sabah namazına giden köyün ihtiyarlarından biri *fesup-hanallah* diyerek geçti önünden. Ayağı yalın, başı açık, üstünde yatarken gecelik niyetine giydiği kalın fistan... Dışarıdan nasıl göründüğünü düşündü, güldü. Soğuktan kızaran ellerinde eriyen karın akışına baktı, sonra gökyüzüne ve şükretti her şeyin sahibine.

Soba başında kızaran ekmeğin kokusunu çekti içine, odadaki sırrı kaybolmuş aynasının içine girerek geldiği günü düşündü. Baba evinden tayinin yapıldığı köye giden tek minibüse kadar iki gün süren yol, ömründen ömür almıştı. Sağlık Müdürlüğünde sonlanan işlemlerin ardından ilçenin derme çatma terminalinde bekliyor, günde bir kez kalkan köy minibüsünün ön koltuğunda şoförden uzak, kapıya yakın, yanına başka yolcu almamaları

*Acilin Öyküsü Yarışma Üçüncüsü

için dua ediyordu. Daha önce hiç görmediği silahları kocaman elleriyle kavrayan iri uzun adamlar, bir ayı çevikliğiyle minibüse inip biniyor, anlamadığı bir lisanda bağıra çağıra, heyecan içinde sağa sola koşuşturarak renksiz terminalde adeta bir panayır havası estiriyorlardı. Neden sonra homurdanan motorun eşliğinde ilçeden çıkar çıkmaz biten asfaltın ardından başlayan şoseyle, bir dünyadan başka bir dünyaya geçer gibi dağların içine girivermişlerdi. Önceleri ön camdan içeriye tedirgince sızan güneş, gökyüzünü keser gibi uzanan keskin kayaların ardında yok olmuş, yerini ucu bucağı görülmez bir griliğe bırakmıştı. Yol uzun, menzil meçhuldü. Uçuruma teğet, dağa yaslı kıvrılan yol, ölümle yaşam arasında ince bir çizgi misali uzanıyordu. İçinin geçkinliğinden köye gelen minibüsü karşılayan Ateş'in gök gürlemesi havlamasıyla sıçrayarak çıkmıştı. Sonraları en iyi dostu olacak kocaman canlıyı ilk görüşüydü bu. Ateş, iri mi iri, dev misali, köyün tekaüt çoban köpeğiydi. Rivayet o ki yıllar önce köye inen bir kurt sürüsünün ak yeleli genç erkeğinin, köyün ağrazı Salim'in damına camdan atlayıp, Zeycan'dan olma Cano Bebek'i beşikten kaptırmasını görmüş, daha köyün dışına varmadan ak yeleli kurdu yere indirmiş, bebeği dişlerinden alıp etrafını saran sürüyle saatlerce kapışmıştı. Kapışmıştı kapışmasına ama ne Cano Bebek'in kan kaybından ölmesine ne de kendisinin ağır aksak kalmasına engel olabilişti. Yine de kurt sürüsünün pes edip kaçması Ateş'in şanı olarak anlatılagelmişti köyde. O gün bu gün sürüye çıkmaz, kendince edindiği köy bekçiliği görevini yerine getirir, çoban günlerinden kalma yağlı yalı hayal ederek kapı önlerinde kuru ekmek dilenirdi. Ayşe'yi görür görmez yaban olduğunu anlamış, karşısına dikilip önce inceden süzmüş, daha sonra da ayaklarını koklayıp adeta bu kim der gibi beraberinde gelen köylülere bir

bakış atmıştı. Muhtar, Ayşe'yi ilk karşılayanlar arasındaydı. Kısa ve öz anlattı köyü.

Köy Bedirhan Aşireti'nin köyüydü, köyde soyu olmayan kimse yoktu. Aşiretin bölgede tamı tamına yirmi dört köyü vardı ve geçen seneden bu yana hepsi korucuydu. Kendisi bu köyün korucu başıydı aynı zamanda. Müslüman adamlardı. Hoş gelmiş, köye onur vermişti. Malı, canı, ırzı kendilerine emanetti. Sağlık ocağı olarak iki gözlü bir dam ayırmışlardı, orada yatıp kalkacak, orada yiyip içecekti. Erkekler o yanında olmadan ocağa gelmemeleri için uyarılmışlardı ama yine de gelen olursa kendisini çağırmalıydı. Okul açıldı, öğretmen üç aydır raporluydu, çocuklar her sabah okulu açıp tahtada yazı çalışıp dağılıyorlardı. Okuma yazma için yardımcı olursa sevineceklerdi. Gece kesinlikle dışarı çıkılmamalıydı. Silah sesi, hayvan sesi, kadın çığılığı, ne duyulursa duyulsun kendi gelmeden kapısı açılmamalıydı.

Anlatmadıkları da vardı muhtarın. Zaman içinde Ayşe, köyün yeni korucu olduğunu, örgüte köyden de giden gençler olduğunu, hatta muhtarın kızı Zozan'ın üç yıldır dağda olduğunu, Bedirhan Aşireti Beyi, Zeki Bey'in, zer mi zor mu karşılığı bilinmez, önceki yıl devletle anlaşp bütün köylerini korucu yaptığını, korucuların maaşının dörtte birinin Zeki Bey'e gittiğini, yıllardır elektrik, öğretmen ve ebe olmayan köye hepsinin bu sene geldiğini öğrendi. Dil ve yemek sorun oldu ilk günlerde. Haziran sıcağında İzmir'den çıkıp geldiği Tendürek Dağı'nın iklimi perişan etti Ayşe'yi. Gecelerin sert soğuğu, sabahların ayazı, gündüzün kaçamak güneşleri hep acıttı içini. İçine ağladı gizlice, sıla hasretiyle. Köyün ebesiydi. Sağlık ocağı olarak kullandığı odayı muşambadan bozma bir perdeyle üçe ayırdı. Kendince bir bölüm acil, bir bölüm poliklinik, bir bölüm doğumhaneydi. Mesleğinin

tecrübesizliğini ilk doğumunda yüzüne vurdu köyün kadınları, imdadına köyün alaylı ebesi Hato Ana yetişip bağladı kordonu, kesiverdi bağını sabinin.

Tendürek Dağı'nın içinde köy ebesi demek, köyün hemşiresi, doktoru, anesteziisti, ambulans şoförü, ATT'si demekti. Baş ağrıyan, kocası tepen, taşı yiyen size gelir. Kadın başı doğum ortalaması beş buçuk olan otuz haneli köyün ebesi, ilçedeki devlet hastanesi ebelerinden çok doğum görür. Aşırı, muayeneyi, temizliği, çayı ve köy kadınlarıyla dedikoduyu ebe yapar. Ve rakiptir şehirli ebe, köyün bakım bilmez kadınına, rakip olduğu için yalnızdır. Yalandır samimiyetler. Böyle yalan yanlış, yapayalnız günlerin birinde her kapıyı gezip ekmek dilenmeyi huy edinen Ateş, onun da kapısına dayanmıştı. Ekseriyetle tahta kapılara arka ayaklarının üzerine kalkıp ön patilerini dayar, cüssesinin ağırlığına dayanamayarak çatırtıyla açılan kapıdan içeriye havlayarak evin sahibine işaret verir ama kesinlikle içeri girmezdi. Yine böyle davetsiz bir teşebbüs neticesi Ayşe'nin -biraz da korkudan olsa gerek- bir tencere haşlanmış tavuğu önüne boca etmesi, Ateş'i ona ayrılmaz bir sadakatle bağlamıştı. Ateş artık köyün değil, sağlık ocağının bekçisiydi. Maaşını harcayacak yer bulamayan Ayşe de haftada bir indiği ilçeden Ateş'e de istihkakını alır, kendini köyün girişinde bin bir şaklabanlıklarla karşılayan dev anasına rüşvetini verirdi. Hele gece bir gölge yaklaşıversin ocağa, bir vaveyla koparır, ortalığı toza dumana katardı. Ateş'i durdurabilene aşk olsundu.

Yalnızlık mı yoksa derinlerden gelen korku mu beni O'na yaklaştıran?

Elif oldum, Lam oldum. Mim'e gönlüm yetmedi. Olmuş olan ya da olacak olan bende zuhur buldu.

Acizliğimin kuvveti mi beni yerden yere vuran? Kaybolduğum bu dehlizler içimin labirentleri mi?

Sadece senden korkar, sadece sana sığınırım.

Sabah namazını eda etti. Sobada az önce ısıttığı ekmek dilimlerinin üzerine koyduğu bir parça peynir ve ılık sütle bitirdi kahvaltısını. Yıllardır merak ettiğini, masallardan çıkıp gelen o bilgiyi, bu gün uygulayacaktı. Her çocuk bilmez mi kardan adam yapmayı ve burnunun havuç olacağını? Havuç yok ki diye düşündü. Olsun, nasıl olsa bir hal çaresi bulunurdu koca adamın burnu için. Birkaç başarısız deneme ve Ateş'in üstüne atlayarak bozduğu iki üç alt gövdeden sonra kafa bölümünü de koymuştu yerine. Muştı almış gibi ocağın önüne toplanan köyün çocukları da yardıma yeltendi ve hep beraber bitirdiler kardan adamı. Evden bir şapka, burun yerine kalınca bir çalı, gözlere de iki taş, tamam oluvermişti. Çocukların etrafında koşar adım dönerek "berfan" diye çığırışlarını duyan Hato Ana, bir hışımla geldiği ocağın önünde oynayan çocukları def edip eline aldığı sopayla kardan adamın kafasını gövdesinden ayırırverdi. Kapının önünde ne olduğunu anlamaya çalışan Ayşe'nin büyüyen gözlerine çelik gibi bakan Hato Ana, tekmeleriyle dağıttığı gövdeden kalan kar topaklarına basarak elindeki sopayla Ayşe'nin üzerine yürüdü -ki bundan sonrası görenlerin rivayeti- iki adam boyu havaya sıçrayan Ateş, önce Hato Ana'nın sopa tutan kolunu parçalamış, altına aldığı yaşlı kadının boğazını yerinden çekip alacakken Ayşe'nin "Yapma!" çığısıyla olduğu yerde kalakalmıştı.

Hato Ana'ya ilk müdahaleyi yapan Ayşe Ebe, her ne kadar ilçeye gitmesini salık verdiyse de yaşlı kadın, "Bizim köyün iti değil eri kuduzdur kızım, sen benim kusuruma bakma" deyip göz yaşları dökmekten başkaca bir şey yapamamıştı. Akşam kazalarla

beraber evvabin, tesbihat derken zamandan kaçan Ayşe, mekânın da dışına çıktığını derinlerden gelen kapı dövülmesiyle anladı. Gelen Hato Ana'ydı. Müsaade isteyip içeri girdi. Damın tek döşğine çöktü. Söze Hato Ana başladı, sözü Hato Ana bitirdi.

“Kızım buralarda kar, ölümün habercisidir. Karla oyun olmaz. Kar yolları kapar, kurt insanı. Güneşin ısıtmayan sahte yüzünü görürüz her gün. Ben iki evladımı da kar yüzünden yitirdim. Kar felakettir bize. Yasaktır sabilere berfan yapmak. Töredir. Sen yine de kızma anana, bilemedim. Cahillik, gözüm dönüverdi. Affet.”

Ağlayarak sarıldı Ayşe Hato Ana'nın boynuna, ne kadar ısrar ettiyse de bedeldir diye bıraktı Hato Ana yanı sıra getirdiği çıkını, çıktı gitti. Gece geldi, uyku çöktü. Rüyasında bir ses adını fısıldıyor *“Ayşe Ebe, Ayşe Ebe, Ayşe Ebe!”* diyerek derinden çağırıyordu bilinmeze. Uyandı, Ateş havlıyor, muhtar bağılıyor, kalın bir el tahta kapıyı dövüyordu. Yorganın içinden sobası sönmüş soğuk odaya kalktı. Üstüne alelacele bir şeyler giyip kapıyı açtı. Muhtar önde, silahlanmış birkaç korucu arkada göz göze geldiler. Muhtar canhıraş *“Keça min, keça min!”* diye haykırıyordu. Yana çekilince arkada duran iri kıyım korucunun kucağındaki kızı ve kızıdan akıp yerdeki karı kızıla boyayan kanı gördü. Hato Ana'nın sözü çınladı kulaklarında *“Kar ölümün habercisidir.”* Yan odanın kapısına koştu, ışığı yaktı. Muayene masası olarak koyduğu tah-tadan derme çatma masanın üzerindeki elinin tersiyle yere itti ve iri korucuya kızı yatırmasını işaret etti. Muhtara sordu:

- *Ne oldu?*
- *Kar çökünce, kimse olmaz diye, anasını görmeye köye inmiş ebe hanım.*
- *Sonra?*
- *Pusu atmıştık, ben vurdum. Ben vurdum kızımı!*

Hato Ana da yetişmişti. Herkesi dışarı çıkardılar. Kızın elbiselerini çıkarmak istedi Ayşe ama daha önce görmediği bir kuşak bağlaması, tanıdık olmayan şalvar ve şalvarla birleşik tulum görüntüsü veren üst kısmı görünce kesmenin daha iyi olacağına karar verdi. Neşteri eline aldı, elbiseyi kuşaktan kesmeye başlayacağı sırada baygın sandığı kızın sol eli sağ bileğini kavradı, göz göze geldiler. Gözlerinden ateş çıkıyor, çektiği acıyı karşındakine hissettirmemeye çalışıyordu yaralı Zozan. Mermiyi yedikten sonra düşmüş, düşerken de acıyla bağırıyordu. Silahı yoktu, dört gündür dağlarda grubundan kaçırıyordu. Örgütten firar ettiği ilk gün silahını ve diğer mühimmatı arazide gömmüştü. Önce anasını görecek, helallik alacak, sonra da babasına teslim olacaktı. Bu kadın kimdi? Elindekiyle kendisini mi kesecekti?

Hato Ana'nın sıcak sesi çalındı kulağına, ebesi, hayata gözünü kollarında açtığı kadın... Kürtçe fısıldadı kulağına: *"Rahat ol!"*

- *Sadece kanı durdurabildim muhtar, acilen ilçeye -hastaneye- gitmesi lazım, çok kan kaybetmiş.*
- *Nasıl ebe hanım, nasıl?*
- *Çatışma oldu de telsizden, yaralı var de, ne dersen de ama çabuk de!*
- *Gelmezler, gelemmezler, paletli yok, yollar kapalı, gece karanlık, helikopter uçmaz.*
- *Sırtlayın o zaman, yaya gideceğiz, ben de geleceğim.*

Yola yaralı Zozan dâhil yedi kişi çıktılar. Bir silahlı korucu önden, bir diğeri en arkadan geliyor, iki korucu sedyeyi taşıyor. Muhtar yürüyüş yolunun ortasında kalmaya dikkat ederek elindeki kurt tüfeğiyle etrafı kolluyordu. Hato Ana da bizimle gelmişti. Her ikimiz de sedyenin iki yanından tutuyor, hem taşıyıcılara destek olmaya çalışıyor hem de destek alıyorduk.

- *Kurtlar kan kokusunu alır, dedi öndeki korucu.*
- *Almazlar. İyice sardım yarayı, diye cevap verdim.*
- *Alırlar ebe hanım alırlar, kan kokusunu almazlarsa korkunun kokusunu alırlar.*

İnsanoğlunun muktedirliğinin anlamsızlığıydı bu doğaya karşı. Ansızın bastıran tipi yüzünden yol alamıyorduk. Bizi birbirimize bağlayan ipler kâh ağırlaşıyor kâh ucundaki yok olmuş gibi boşalıyordu. Karın acımasızlığı yüzümü kesiyor, adeta ayaklarımı bedenimden ayırıyordu. Durduk. Durmak ölüm demekti. İpleri bağlarken muhtar sıkı sıkıya tembih etmişti: “*Ne olursa olsun tipide durma ebe hanım. Ölürsün.*”

Gözlerimi açtığımda Hato Ana’nın gözlerine değdi bakışlarım. Sonra vücudumu saran sıcaklığı hissettim. Beyaz tavan, beyaz ışıklar, sonra uğuldayarak yok olan sesler. Ve yine karanlık... “*Es’elü’llahe’l-azim. Rabbe’l-arşı’l-azim en yesfikeye*”

Bir bulut üstünde uyurken melekler tarafından usulca yatağıma koyuldum ve iki küçük melek yavaş yavaş açtı göz kapaklarımı. Kulağımda ananın duası, yüreğimde kelebek kırıltıları...

İzmir’den annelere haber vermişler, başımda dua okurken uyandım. Donma tehlikesi geçirmişim. Biz köyden çıkarken telsizle haber alan Jandarma Kurtarma Timi de ilçeden hareket etmiş. Düşmüşüm yolda. Muhtar taşımış beni askerle buluşana kadar. Çeliksiz vücut bu kadar dayanırmış ancak soğuğa. Zozan benim kanı durdurmam ve yola çıkarmamdan dolayı yaşamış. Kaymakam izin vermiş, vali ödül. Bunların hepsi uyuyup da uyanamadığım iki günde olmuş. Annemi öptüm, kokladım. Babamla şakalaştım. Köyün homurdak motorlu minibüsü belki de hayatında ilk kez ek sefer yaptı bizim için. Yolda durup Ateş için kemik aldım.

HEDİYE

Arzu KILIÇ

Akşamleyin okuldan geldim. Baktım o da gelmiş, kanepede yatıyor. Televizyonu açtım, Tom’la Jerry. Aslında sevmem ben onu. Salak hayvan, yakalayamaz bir uyuz fareyi. Yine de izledim. O bitince yanına gittim uyandırmaya. “Anne, anne... Kalk, acıktım.” Yok, uyanmadı. Omzundan tutup salladım, yine de açmadı gözlerini. Korktum. Babam olsa alır götürürdü hastaneye. Almanya’da şimdi babam, yazları gelir. Geçen yaz gelmedi gerçi. Çok işi varmış da ondan gelmedi. Öyle dedi annem. Karşı komşuya mı söylesem, dedim. O da öyle suratsız ki... Bir bakışı var annemle ikimize... Haspam. Hem ona haber verirsem annem kızar diye düşündüm. Kıpırmızı olur kızdığı zaman gözleri. Korkarım kızmasından.

Buraya ilk taşındığımızda bir kere daha fena olduydu böyle. Yazdı daha. Soğumamıştı havalar. Muzaffer Ağabey götürmüştü hastaneye. Babamın yakın arkadaşımı Muzaffer Ağabey ama görmedim hiç ikisini yan yana. Gelsin istemiyorum evimize. Sevedim onu bir türlü. Bereket bu ya, Emine Abla’nın tembihlediği geldi aklıma. Bir numara varmış, arayınca istediğin kişiyi bağlıyorlarmış. Emine Abla askeriyeyle bağlatıp koca bile bulmuş o numaradan. Bana da göstermişti bir keresinde. “İyi öğren Hediye, koca ararken lazım ileride. Önce buraya basıcan iki kere, sonra buraya.” diye de tembihlemişti. Annem de kızmıştı. “Bacak kadar çocuğa öğrettiklerine bak şunun hele. Koca bulmakla iş bitiyor mu sanıyorsun sen?” demişti. Gerçi sonra babası fatu-

rayı görünce yediğı naneyi anlayıp bir temiz dövüştü Emine Abla'yı. Üzüldüm duyunca. Annem bile kucağına almaz beni ama Emine Abla alıp severdi. Kocaya kaçtı dediler sonra. Kimse bilmiyor kime kaçtığını.

Aradım dediğı numarayı, bir kadın çıktı. Annem çok hasta, dedim. “Uyanmıyor.” “Bekleyin biraz.” dedi. Başka bir kadın çıktı sonra. Aynılarını ona da söyledim.

– Baban yok mu senin?

– Var ama Almanya'da.

Evimizin yerini sordu. İstanbul'da işte, ne bileyim nerede. Köydeki evi sorsa tarif ederdim. Mezarlığın yanındaki kerpiç ev. Şimdiki evin karşısında da cami var gerçi. Caminin karşısı deyiverdim.

– Hangi cami, dedi.

Camdan bakıp okudum adını.

– Ha-sır-cı-a-rap-ba-ba-ca-mi...

İyi ki öğrenmişim okumayı.

Neden taşındık şimdiki eve bilmem. Mustafa Ağabey bizi bir sabah arabasına bindirip köyden buraya getirdi. Anneme sordum niye diye, “Çok soru soruyorsun.” deyip kızdı bana. İyi oldu gerçi taşındığımız, “piç kurusu” deyip deyip uğraşırlardı benimle köyün çocukları. Kızlar da bir tekerleme bellemiş, söyleyip söyleyip dalga geçerlerdi:

“Kızın adı Hediye, ekmek vermez kediye.

Kedi gider kadıya, kadının kapısı kitli,

Hediye'nin başı bitli.”

Pis fesatlar. Kışkandıklarından ama hep... Babam Almanya'da ya, çekemiyorlardı beni. Bir de iftira uydurmuşlardı. Babam Almanya'da başka bir kadın bulmuş, evlenmiş, çocukları bile ol-

muş, dediler. Benim güzel babam, hiç öyle şey yapar mı? Gizlice ayırıldık köyden sabahın bir körü. İyi oldu iyi.

Mavi ışıklı bir ambulans geldi az sonra öte öte kapının önüne. “Çık dışarı el salla balkondan gelen ağabeylere.” dedi telefondaki kadın. El salladım, geldiler hemen. Biri sarı bir şey, sevmedim onu. “Sarılardan korkacaksın.” der annem. Ama öteki esmer. Babama da benziyor. Annemin boğazına dokundu parmaklarıyla. Bir şeyler söyledi ötekine, anlamadım. Yanlarında getirdikleri turuncu, yatak gibi bir şeyin üzerine koydular annemi. “Nereye götürüyorsunuz, burada iyileştirin.” dedim. Hastaneye götüreceklermiş. “Ben de geleceğim.” dedim. “Olmaz.” dedi pis sarı. Öteki, evde yalnız kalmayayım diye yanlarına aldı beni. Koşa koşa çıktık. Baktım komşular dizilmiş bakıyorlar balkonlardan, camlardan. Meraklı Melahatler hepsi, onlara neyse... Yatağa yatırdılar annemi ambulanda. Bir şeyler taktılar ağzına. Ben bir köşede durdum. Küçüküktü zaten içi.

- İyileşecek değil mi, diye sordum.
- İyileşir inşallah, dedi sarı olan.
- Ağlama.

Sarı ama o kadar da kötü değildi. Sonra “aferin” dedi bana, onları aradım diye. “Nerden akıl ettin?” diye sordu. Emine Abla’yı anlattım, güldüler. Az sonra vardık hastaneye. Bir odaya soktular annemi. “Ben de gireyim.” dedim, önlüklü bir kız izin vermedi. Doktor sandım, meğer hemşireymiş. Bir köşeye oturttu beni. “Burada bekle uslu uslu.” Oturdum öyle. Çok kalabalıktı içerisi. Yaşlı bir teyzeyi oturttular yanıma. Merdivenlerden mi ne düşmüş. Kolunu kırmış, inliyordu. Çok kötü kokuyordu bir de. Zaten hastane bir tuhaf kokuyordu, iyice midem bulandı. Benim nenem de kokardı gerçi. İnsan yaşlanınca kokarmış. Annem

genç ama onun da elleri kokuyor. Çamaşır suyu kokusuymuş. O olmadan temizlik olmazmış. Kendisi temizlikçi ama elleri pis kokuyor. Yaşlı kadının yüzüne baktım, aynı nenem. Annemle kavga ederlerdi hep. Ağlatırdı annemi, üzerdi. Beni de döverdi bazen. Özlemedim nenemi. Taşındığımız iyi oldu. Sonra bir adam girdi içeri. Hatır hutur kaşınıyor. Doktoru yakaladı koridor-da, “Ben fena kaşınıyom.” dedi. Ne zamandan beri kaşındığını sordu doktor. Üç ay filan olmuş. Doktor çok sinirlendi. “Aylardır kaşınıyorsun da bula bula bu saati mi buldun gelecek? Git şimdi, gündüz gel.” diye çıkıştı adama. Arkasından da sövdü. Geçen de bir karı koca gelmiş gecenin bir yarısı, onu anlattı hemşireye. On yıldır çocukları olmuyormuş diye gelmişler. Doktor buna niye kızdı ki? Anlamadım.

Az ileride pos bıyıklı bir adam oturuyordu. Yanındakine “On-ların da işi zor.” dedi. “Sade normal adamlar gelmiyor ki senin benim gibi. Hırsızıyla uğursuzuyla bile uğraşıyorlarmış gece gündüz. Katiller bile buraya geliyormuş yaralanınca. Doktor ola-cağım da o katili muayene edeceğim ha! Yaparım damardan bir iğne. Hak müstahak. Kaynayırır nasıl olsa arada.” dedi pos bı-yıklı. Onun yanında da bir kadın vardı. Simit yiyordu. Baktığımı görünce bölüp uzattı birazını. Aldım, tatlı geldi. Aç olduğumu anladı, hepsini verdi. Bir de az ileride bir kız vardı ben yaşlarda. Kucağında bez bebeği vardı. Yeşil, ip saçlı, lahana... Benim de var aynıından. Muzaffer Ağabey aldı. O aldı diye oynamıyo-rum. Babam gelince söyleyeceğim daha güzelini alsın.

Simit bitmeden Muzaffer Ağabey girdi kapıdan. Bağırđım, yanıma geldi. Komşu söylemiş burada olduğumuzu. “Ne oldu?” diye sordu, anlattım. Beni geri yerime oturttu. Gelip gider arada bir bizim eve Muzaffer Ağabey. Bazı geceler kalır da. Annem,

“Dışarıda ağabey deme sakın Muzaffer’e, dayı de olur mu?” diyor. Gene de demiyorum ben. Niye diyeyim? Ağabey işte. “Niye bize geliyorsun hep?” diye sorasım geliyor arada ama sormuyorum. Kızır yoksa annem. Belki döver de. Gerçi o da sevmiyor Muzaffer Ağabey’i. Çok kavga ediyorlar. Öteki odadan duyuyorum. “Yetti artık beklettiğin. Söz verdin, sözünde dur. Burada da adım çıkacak. Yoksa yapacağımı bilirim ben.” diyor annem. Muzaffer Ağabey de başlıyor kedi gibi yalvarmaya. Yalvaracağına sözünü tutsa ya. Erkek adam sözünde durur. Acaba ne sözü verdi de tutmuyor, yoksa bizi Almanya’ya, babama mı götürecek? Annem kızdıkça o çocuklarının ölüsü üzerine yemin ediyor habire. İki kızı varmış benden büyük. “Sen de benim bir kızsınsın.” diyor bazen. Sanki onun kızı olmak isteyen var. Sinir oluyorum. Anne me bulaşık bulaşık bakıyor kurbağa gözleriyle. Babamın haberi var mıdır ki bize gelip gittiğinden?

Muzaffer Ağabey bir kadının yanına gidip annemi sordu. “Midesi yıkanacak, ilaç içmiş.” dedi kadın. Sonra başka bir şeyler daha söyledi ama duyamadım. İnsan ilaç içti diye hasta olur mu hiç? “Çok içmiş.” dedi Muzaffer Ağabey. Ne kadar çok içmiştir ki? Okulda öğrendiğimiz şarkı geldi aklıma. Annem ilacı şeker mi sandı acaba? Yok canım. Koskoca kadın. “İyileşecek değil mi?” diye sordum. “İnşallah Hediye.” deyip arkasını döndü. Gizlemeye çalıştı ağladığını ama ben gördüm. Sonra bir polis amca geldi içerden. Doktor, Muzaffer Ağabey’i işaret etti ona parmağıyla. Polis yanımıza geldi. “Siz hastanın nesi oluyorsunuz?” dedi Muzaffer Ağabey’e. Muzaffer Ağabey korktu. Suratı kıpkırmızı oldu birden. “Uzaktan bir tanıdık.” dedi. “İfadenizi almamız gerekiyor.” dedi polis amca. Uzaklaştılar yanımdan. Muzaffer Ağabey kısık sesle bir şeyler anlatmaya başladı. Sonra

polis de bir şeyler söyledi ona. Ağlamaya başladı bu sefer Muzaffer Ağabey. Annemi üzdü diye kızdı mı ki polis amca ona, bilemedim. Sonra bana baktılar ikisi birden. Muzaffer Ağabey bir köşede ağlarken polis amca geldi yanıma.

- Baban nerede, dedi.
- Almanya’da.
- Başka kimsen yok mu burda?
- Yok. Hepsi köyde.
- Evin nerde?

Caminin adını söyledim. “Gel sen benle.” dedi. “Annemi bırakmam ben.” diye bağırdım. Herkes bize baktı. “Tamam, geleceğiz buraya tekrar.” dedi. “Nereye?” dedim. “Karakola. Başka bir polis amcaya gideceğiz.” dedi. Muzaffer Ağabey’e baktım çıkarken. Çok ağlıyordu. Sonra polis amca arabaya bindirip beni buraya getirdi. Olanlardan hiçbir şey anlamadım.

- Polis amca, valla ben bir şey yapmadım! Bir de arayıp çağırırsanız babamı Almanya’dan gelmez mi ki?

EMİR

Gökçen CESUR

Ben henüz hiç büyümemişken ve sen hayaller kurduğum yolda ilk kez sol yanımdaki koltukta uyuyorken saatlerdir seni izliyordum Emirhan. O sırada henüz görmediğim gözlerin ela olmasıydı, en sevdiğin renk siyah ve tuttuğun takım Galatasaray. Bilinmeyen bir zamanda, ismini hatırlamadığım bir şehre doğru yol alıyorduk. Uyurken bile çatık olan kaşlarına, torba torba olmuş gözelliklerine onlarca masal yazıyordum o sırada, yapacak daha iyi bir işim olmadığından yalnızca. Ah evet, çok iyi hatırlıyorum şu an. Sana bakıp “evet” demiştim kendi kendime, sevdiği kadını kaybetmiş bir asker bu, çünkü ancak bir askerin elleri bu kadar kocaman olabilir ve ancak sevdiğini kaybetmiş bir adam böylesine hüzünlü uyuyabilir. Sahi uyurken kalbi acıyabilir mi insanın?

İyi de adın ne olacaktı? Bindiğimiz otobüs yola çıkmalı yaklaşıp dört saat olmuştu ve sen bir kez bile gözlerini açıp etrafına bakmamıştın. Çok sıkılmış olmalıym ki elimde olmadan soruvermiştim işte.

– Adın ne senin?

Kıpırdamamıştın bile. Belki de sağır ve dilsiz bir ressamdın sen. Gülmüştüm kendime, iyice saçmalamaya başladığım için. Koluna dokunmuşum sonra, şimdi olsa tanımadığım birine asla bunu yapamazdım.

– Heey! Bir adın var mı, diye yükseltmiştim sesimi.

İlk kez o zaman gözlerini aralamış, başını hiç kıpırdatmadan umursamaz ve aksi bir bakış atmış, sonra yüzünü ceketinle ka-

patıp iyice cama yanaşmıştın. Madem tüm yol uyuyacaktın, bari cam kenarını bana bıraksaydın. Aferin sana, demiştım içimden, aferin Gökçen. Şimdi ceket kafalı bir yol arkadaşın olduğuna göre daha çok masal yaratabilirsin kendi kendine. “Bir zamanlar kocaman elleri olan bir adam varmış, dünyanın en gıcık ve en sıkıcı yol arkadaşı olduğu için cin cüceler kafasını alıp yerine bir ceket bırakmış. Çünkü bir ceket bile bu adamdan daha eğlenceli bir yol arkadaşymış.”

Sonra ceketinin cebindeki kitabı farkına varmıştım. Yaşasın cin cüceler bir de kitap saklamış! Dedim ya, ben henüz hiç büyümemişken ve sen ilk kez yanımda uyuyorken olmuştu tüm bunlar. Bir süre dalmanı bekleyip sonra yavaşça kitabı almıştım. Adı, en sevdiğin kitabın adıydı. İlk sayfasına şöyle yazmıştın: “Emirhan Aksoy, eski bir tarih, İstanbul.” Sonra kitabın arasından siyah-beyaz bir fotoğraf çıkmıştı. Sen uyuyordun. Çok güzel ve genç bir kadın, bir okulun bahçesinde, etrafı onlarca çocukla sarılı olarak gülümsüyordu o fotoğrafta, şöyle yazılmıştı hemen altına: “Canım ağabeyime sevgilerle, bilinmeyen bir zaman, ismini artık hatırlamadığım bir şehir, kardeşin Gülizar.” Neden sonra, o anda, artık yetişkin bir kadın olduğumu hatırlayıp kendimden utanmıştım. Sanırım fotoğraftaki çocuklara bakmıştım, kardeşine, arka planda kalan evlere, fotoğrafa son anda bir köşesinden girmeyi başarmış olan yaramaz kediciğe... İşte demiştım, ilk görev yerin, ilk evin şu arkadakilerden biri olacak belki de... Hem belki ilk hastan şu elinde çay tepsisi ile gülümseyen yaşlı hademe... Seni uyandırmaktan korkarak kitabı yerine bırakmış, gözlerimi kapatıp uyumaya çalışmıştım. Ne kadar süre geçmişti emin değilim, muavinin sesiyle yerimden zıplamıştım.

– Hadi acele edin, mola bitiyor, son beş dakika!

Panik içinde fırlamıştım. O şaşşal halimi görünce sen ilk kez gülmüş müydün ne? Gerizekâlı, ceket kafa, demiştim. İnsan bir uyandırır değil mi mola bitmeden? Biz de ağız burada, bizim de insani ihtiyaçlarımız var sonuçta.

Bu gece saat bilinmezliği on üç gece, tanımadığım insanlar seni hastanenin kapısından içeriye sokarlarken baygın yüzünde, ben henüz hiç büyümemişken ve sen ilk kez yanımda uyuyor-kenki hüznün vardı yine, aklımdan tüm bunların geçmesi birkaç saniyemi aldı. Sonra seni taşıyan adamlardan birinin sesiyle yerimden zıpladım.

- Hadi acele edin, adam ölüyor!
- Ölüyor musun Emirhan? Şimdi beni bırakıyor musun burada, bir başıma?
- Bir, iki, üç, dört...
- Sekiz, dokuz, on...
- Baksana sen olmadan CPR bile yapamıyorum ben, yoruldum, şimdiden nefes nefese kaldım.

“Nefes nefese kalmışsınız.” demiştin bana, ben koşarken otobüsteki yerime. İsmi artık hatırlamadığım bu şehre doğru gelirken mola verdiğimiz o yerde. “Sana ne ya, uyusana sen!” demiştim. Sonra gözlerini görmüştüm. “Gözleri gerçekten elaymış be adamın!” diye geçirmiştim içimden. Aslında sinirli olduğum için öyle demiştim ama sen de hiç itiraz etmemiştin, elin hemen ceketine gidivermişti. Sonra yumuşamış, “Hayır, tamam, uyuma demiştim. Asker misin sen?” Gözlerin elaysa kesin askerdin bir kere. “Hayır hanımefendi, doktorum. İsmim Emirhan.” demiş, sonra kocaman ve minicik elini uzatmıştın bana. “Üf ya, asker olması lazımdı!” demiştim içimden. Sanki ilk şaşırمام gereken

şey buymuş gibi tuhaf karşılaşmıştım bu cevabı. “Doktor mu? Ay, biz sizinle meslektaşız, Gökçen benim adım.” demek daha sonradan aklıma gelmişti nedense. “Artık küçük çocukları da mı doktor yapmaya başlamışlar?” deyip kıkırdamıştın. Kızmamıştım sana, kızamamıştım, gülünce öyle güzel kısılıyordu ki gözlerin, kızmış gibi yapmıştım sadece. “Tamam doktor hanım, kızmayın, şaka yaptım.” demiştin. “Kaba şakam için sizden özür dilerim. Biliyor musunuz, nereden çıktı bilmiyorum ama sorduğunuz şey çok ilginç, asker meselesi yani. Asker olmak istemişim ben, askeri lisedeydim, sonra İHSS olduğum anlaşılınca askeriye terk tıbbiyeli oldum, hani şu aşırı fiziksel efor sonucu kalp krizi ve ölüme sebep olan hastalık var ya!” demiş ve yine gülümsemiştin, gözlerin ince birer çizgi oluvermişti. Allah’ım, gözleri kısılınca bir adam nasıl bu kadar güzel olabilirdi ki?

Bu gece saat bilinmezliği yirmi iki geçiyor, gözüm duvardaki saate takıldı birden. Seni baygın halde acil servise getirmelerinden bu yana dokuz dakika olmuş, oysa bana bir ömür gibi. Hadi be tıbbiyeli, hadi atsin şu askeriye terk kalbin. Gitme, gitme be şimdi...

– Adrenalini yapıyoruz!

Kızarsın diye hiç söyleyemedim, ya da belki seni üzerim diye, emin değilim ama ben Gülizar’ın upuzun ve simsiyah saçlarını, sen bana göstermeden çok önce, o en sevdiğin kitabı karıştırırken öğrenmiştim. İyi ama onun artık ismini hatırlamadığım bu şehre, daha büyük bir okul yapabilmek için uğraşırken, bir ikindi vakti birkaç saniyede olup bitiveren bir depremle, melek olup seni terk ettiğini, narin bedeninin ağır betonlar altında yok olup eridiğini nereden bilecektim ki! “Acil müdahale edecek doktor yokmuş göçükten çıkardıklarında.” demiştin. Gözlerini silip bur-

nunu çekmiş, sonra gülümsemiştin, sanki ben gözbebeklerinin içini göremiyormuşum gibi. “Ben de tayinimi buraya, yani sizin zorla atandığınız yere, istedim doktor hanım.” demiştin.

On üç yaşında, gebe bir kızın acil servise getirildiği o ilk geceydi. Bilmem kaçınıcı sigaranı yakmış, derin bir nefes almış, sanki Gülizar’ın gidişine bakar gibi dumanın ağır ağır gökyüzüne süzülüşünü izlemiştin. Bilmiyordum ki Emirhan şehrin kışın kapanan yollarından, yazın kirli akan sularından, aslında olmayan hastanenin olmayan imkânlarından şikâyet ederken, inan bilmiyordum ben bunları. Kendimi yetişkin sanırken, hayatı görmediğimi bilmiyordum, senin hikâyelerini dinlememiştin hiç, o geceye kadar... “Hiçbir şey tıp fakültesinde okurken hayal ettiğin gibi olmayacak, çoğu zaman kimse seni anlamayacak ama sen vazgeçmeyeceksin küçük hanım...” dememiştin de bana henüz.

Bu gece saat bilinmezliği elli sekiz geçiyor, kırk beş dakika oldu, yorulmaya mı başladım?

- Yer değiş! Sakın bırakmayın, devam edeceğiz!
- Bir, iki, üç, dört...

Gerekirse hastanın kostaları kırılacak, demiştin bana. Sen olmasan ne yapardım diye düşünüyorum da bazen, sanırım hiçbir şey yapamazdım. Anlayamazdım hayatı, ardımda bırakıp kaçardım belki de...

Çok iyi bir tıp fakültesini, çok iyi puanlarla bitirip yine aynı üniversitede acil hekimliği uzmanlığımı almıştım. Almıştım da yokluktan nasıl yaşam var edilir, eline geçen ilk sivri şeyle nasıl trakeostomi açılır, kar tüm yolları kapamışken ve biz çantamızda bin bir zahmetle topladığımız ilaçları, aşıları taşıırken “İyi işte, bozulmazlar yolda” diye hayata nasıl pozitif bakılır okumamıştım hiçbir yerde. Sanki hep taş gibi sağlam olmak zorunda mıydın?

Yedi ay önce, on üç yaşında küçük bir kızın acile getirildiği o ilk gece, ilk kez bana sarılıp ağlamıştın. Kızın adı Gülizar, saçları upuzun ve simsiyahtı. Çocuktan daha Gülizar, on üç yaşındaydı ve kocaman bir kadındı ve o günden sonra senin için, kardeşinin adıyla hayat bulmuş yeni bir melek olacaktı. Kocasını kırk beş yaşında, küçücük kızını satın alacak zengin bir adam, babası kırk beş bine kızını satacak fakir bir adamdı. Analığı olacak kadın nasıl da surat yapmıştı. Sen kızını muayeneye alacağın zaman huzursuzca oğluna yanaşıp uğursuz gözleriyle sana bakarak, “Elin herifi mi elleyecek karını?” diye hırlamıştı. Ben almıştım Gülizar’ı odaya. Kapıyı kapattığım gibi gözlerinden yaşlar akmaya başlamıştı. “Âdetten kesildim abla, galiba gebe kaldım. Beni buraya getirmeleri için bin bir türlü yalan attım abla, çok korkuyorum, kurbanım olam al içimden bu bebeyi, bilirlerse bunu dediğimi beni öldürürler abla!” demişti. İyi de ben nasıl anlatacaktım ona, küçücük kızını kocaman adama kadın yapmaya izin veren yasaların, onun çocukluğunu eriten canlıyı almaya izin vermeyeceğini? Nasıl anlatacaktım ki yasalar izin verse bile elimizdeki imkânların bunu sağlıklı ve steril bir şekilde yapmaya yetmeyeceğini? Tabii ki her çaresiz kaldığımda yaptığım gibi gene sana sığınmıştım. Gizlice girmiştin muayene odasına, sen sarılmıştın kıza, sen ağlamıştın, sen anlatmıştın... Anlatmıştın işte bir şekilde, ne zaman korksam bana da yaptığın gibi sarılıp sarmalamıştın her şeyden önce.

Bu gece, zaman hâlâ ilerliyor mu emin değilken, emin değilken artık hiçbir şeyden, korkuyorum şimdi yine Emir, hadi kalk da sarılıp sarmala korkularımı...

– Çakıyorum geri çekilin!

Gülizar’ı o günden sonra bir daha kimse doktora getirmedi, ama o kendisi kaçıp kaçıp bize geldi. Ah evet, sonra günler ve

hatta aylar geçti. Vakit geçtikçe Gülizar'ın karnı büyüdü, karnı büyüdüğü ruhu büyüdü Gülizar'ın. Ruhu büyüdüğü korktu Gülizar, korktukça sana sığındı, sana sarıldıkça iyi şeylere inandı, tıpkı benim gibi... Her seferinde “Abi, adını sen koyacan bebeğin ha!” diye tembihleyerek gitti.

Emir... Kocaman elleri ve ellerinden de derin bir kalbi olan Emir... Peki ama ya sonra? Sonra kar yağdı, çok kar yağdı ve ismini artık hatırlamadığım bu şehrin yine yolları kapandı. Artık ismini hatırlamadığım şehirde, bu son gece, ilk gecenin üzerinden neredeyse yedi ay geçmişken Gülizar ikinci ve son kez acile gelebilmek için analığının rızasını aldı. Üstü başı kan içinde kalmıştı. Kocasını olacak adam arkasında dikili durmasaydı, eminim son gücüyle sana sarılırdı. Kapıdan girdiği gibi yere yığıldı. Kanadı Gülizar, çok kanadı. Kırk beş yaşında, kırk beş bine kızı satın alan adam sana bağırdı, ona dokunacağın için, dokunup ellerinle onu yaşama bağlayacağın için bağırdı. Vurdu sana. Sesini duydum, sessizliğini duydum. Kulaklarım patladı, ellerim Gülizar'ın minik bedeni üzerinde, ellerim kanadı... Ben kıyamazken bir tek bakışına, senin gözlerine kanlar aktı. Sen kıyamazken tek bir gözyaşına, Gülizar'ın yanakları ince ince ıslandı. Kırk beş yaşında, beş kuruş etmeyen bir kalbi olan adam, tüm hıncıyla üzerine saldırdı. Görmüyordum o sırada ama hissedebiliyordum hâlâ, yüzüm acıdı, kollarım kırıldı, burnum sızladı o adam sana her vurduğunda...

- Ama Emir Bey, bu koşullarda nasıl çalışacağız, demiştim.
- Kuzum benim, koşulları biz yaratacağız, yoksa insanları nasıl yaşatacağız, demiştin.

Ben yaşatamadım. Sonunda birileri çekip alabildiğinde üzerinden adamın lanetli ellerini, sendeleyerek Gülizar'ı aldığım

odaya girdin. Kızın cansız bedenine baktın, nabzını yokladın, üstün başın kan içinde bana baktın, ben ellerim kan içinde yere oturup ağladım. “Abla çok acır mı?” demişti, bilemedim. Sahi ölüm çok acıtır mı? Sonra fırlayıp çıktın, koşmaya başladın. Hatırlıyor muydun, o sırada bunun seni öldürebileceğini, çok sevdiğin askeri liseyi terk edişini... Acaba seni yerde bilinci kapalı yatarken bulduklarında nereye kadar varmıştın? Ben küçük Gülizar’ın cansız bedeni başında oturmuş ağlarken, sen kardeşin Gülizar’ın mezarına ulaşmış mıydın?

Seni hastanenin kapısından içeri sokarlarken gördüm az önce, gün neredeyse aydınlanmak üzereyken. O günkü gibi, ben henüz büyümemişken ve sen ilk kez yanımda uyurken olduğu gibi, hüznün vardı yüzünde. Sahi uyurken kalbi acıyabilir mi ki insanın? Bu kez ben bağırdım, ellerim kalbinin üzerinde.

– Ritmi kontrol edin! Ritim var mı?..

AĞZI VAR, DİLİ YOK

Bekir ÖZGEN

Belleğimi geriye doğru sardığımda kızım ve damadıyla oturmuş kahvaltı yaptığımızı ve sonra birden derin bir boşluğa düştüğümü anımsıyorum. Kendime geldiğimde acı siren sesleri eşliğinde bir cankurtaranın içindeydim. Sonra bir üniversite hastanesinin acilinden girip değişik bölümler arasındaki gelgitlerimizi anımsıyorum. O yoğun bakımdan bu yoğun bakıma sürüklenmelerimizi...

Şu anda dilim var, dudaklarım var, ağzım var ama konuşamıyorum. Dört bir yanımda tutmaz olmuş. Ruhumun ta derinlerinden gelen dayanılmaz bir isteğin varlığıyla ürperip “Dünümü verin bana!” diye bağırarak istiyorum. Doktorlar, “Beyin kanaması geçirmiş. Vücudunun önemli bir bölümü işlevsiz kalmış. Bu arada duyuncunu da yitirmiş.” deyince gerek kızım ile damadım gerekse oğlum donup kalıyorlar. Bu durum, kocam Bahtiyar’a önceden söylenmiş olmalı ki kılı kıpırdamıyor onun. Ben bu acınası durumdayken beyaz önlüklü biri yanaşarak yanıma. Elindeki filmi damadıma göstererek “Bakın doktor bey, şu karanlık bölge canlılığını yitirmiş olan beyin hücreleri. Ortadaki yoğunluk ise hidrocefali oluşumu” diyor.

– Ne demek oluyor bu? Tehlike çok mu büyük, diye araya giren kızım tam bir panikte.

Susuyor doktor. Sonra işlevsiz sandığı gözlerimin içine bakıp “Hocam öğrencilik yıllarımızda bizim başarısız olmamıza asla izin vermedi. Bize de onu yaşatmak, sağlığına kavuşturmak

düşüyor.” diye umut dağıtsa da bendeki hâl, hâl değildi. Koca hastanede kaç koğuş değiştirdim bilmem. Şimdi yeni bir odada, hortumlara bağlı yatıyorum. Bitkin ve bıkkınlığımı gören doktorum, kocama dönüp:

- Öğretmenim bizi çok korkuttu. Solunumu durdu duracaktı. Şekeri olduğu için ameliyat riskini göze alamadık. O yüzden hastanede kalma süresi uzadı. Onu bir an önce eve çıkarmak istediğinizi biliyorum. Ama bir süre daha burada kalmasında yarar var, diye diyor.

Doktorumu seviyor olsam da beni bu beyaz cehennemde alıkoyması zoruma gidiyor. Her şeye söz geçiren kocam ana kuzusundan farksız. Bir köşede pısıp kalmış. Gerginim. Uyumak istiyorum. Kocamın sesi yalıyor kulaklarımı.

- Saadet, bak kimler geldi?

Cehennemin dibine gitsinler! Usandım bu vakitli vakitsiz gelen konuklardan. Burası ev mi, yoksa yolgeçen hanı mı, diyecekken başucumda buluyorum Bahtiyar’ımı. Ama o da ne? Bir tuhafılık var yüzünde. Bıyık bırakmış. Altında da top sakal... Onu hiç böyle görmemişim. Benim yatalak hasta olmamı beklemiş sanki. Öfkem kabarıyor birden. “Nerelerdeydin beyefendi, kiminle oturup kalktın, bensizliğin keyfini mi sürüyorsun yoksa?” demek istiyorum ama diyemiyorum. Kilitliyim. Yalnızlığımdan sıyrılıp kendime geldiğimde çocuklarımla yüzlerindeki hüznü ve gözlerindeki endişeyi görüyorum.

Usandım, bıktım bu koğuşlardan. Son günlerde bizimkiler de bir varlar, bir yoklar. Bugün nasıl oldu da erkenden geldiler, yatağımın çevresinde kümelendiler anlayamadım. Oğlum, “Anneme bir uçak dolusu selam getirdim ama...” deyip susuyor. Beni kıpırtısız, bir çeşit ölü gibi görünce karşısında, “Ne biçim iş bu yahu?

Gözleri açık, eli yüzü yerinde ama ne sevindiğini ne üzüldüğünü belli ediyor. Ağız var dili yok!” diye hayıflanıyor yanındakilere. Sesindeki umarsızlık içimi acıtıyor. “Ah! Ahh! Ahhh! Böyle mi olacaktım ben?”

Ziyaretçilerimin yanımdan ayrılmasından az sonra vizitteki hoca, yanında bir küme doktor adayı öğrencisiyle birlikte başucumda... “Bu hastamızın beyin merkezi tıkalı. Bilinci kapalı. Bakışları istem dışı. Yüzünde ifade yok. Durumu iç açıcı değil.” diye bilgi veriyor.

Bugün beni tek kişilik bir odaya aldılar. Bizimkiler, yetkili doktorların da oluruyla bir kadın tutmuşlar bana. Bundan böyle midemden hortumla besleneceğim için gereклиymiş bu. Bakıcım, işten anlayan, zımbır zımbır, pancar yanaklı, hoş bir yabancı... Adı Anna. Dilimizi iyi biliyor. Yatağımın, yorganımın değiştirilmesinden tutun da yara bere içindeki dört bir yanımin pansumanına kadar her şeyi beceriyor. Bu ince işleri bizimkiler asla çekip çeviremezlerdi. Hem çevirebilseler bile altımın temizlenmesini çocuklarımdan mı isteyecektim, hele de kocamdan!..

Ağır bir koku sürünüyor Anna. Bahtiyar’ım böylesi parfümlere alışkın değil. Gönlü ondan yana ağar mı, baştan çıkar mı, emin değilim. Gerçi komşumuz Baha Bey sık sık, “Bahtiyar Kardeş sen çağımızın peygamberi olacak adamsın ama bir hatunla yetiniyorsun. Bu da nebilik ölçüsüne sığmıyor.” diye takılıp dursa da sonuçta o da bir erkek, belli mi olur?

Ben böyle kendi kendimle didişip dururken dalıp gitmişim. *Bir bakıyorum ki yazlık evimizin bahçesindeyiz. Sıra sıra papatyaların, açelyaların, sardunyaların hepsi çiçeğe durmuş. Hanımellerinin kokuları çevreyi tutmuş. Asmalar yeşillenmiş. Çok geçmez, komşumuz Hayriye Hanım damlar buraya. Sar-*

ma yapacağım diye kökünü kurutur o güzelim taze yaprakların. “Size de gerekir mi?” diye sormaz bile. Sağ olsun, böyle bir huyu var. Yaprak dedim de aklıma geldi. Sahi bizimkiler ne yapıyorlar acaba? Kızım yaprak sarmasını bilmez. Bilse bile öyle zahmetli işlere elini sürmez. Bahtiyar’ımın da lokanta alışkanlığı olmadığına göre korkarım ki hepsinin iştahları kursaklarında kalıyordur.

Bu kaygılar arasında kendime geldiğimde hastalara yemek dağıtıldığını görüyorum. Ha ne var, şimdi eti bol, tereyağlı bir kuru fasulye yemeği getirsel. Yanında da taze bir somun olsa, ellerim de tutsa... Çalakaşık bir girişsem... Tamam da ağızda protezlerim yok, hem de nice dir.

Biliyor musunuz, hastaneye yattım yatalı ağızma bir lokma yiyecek girmedi. Dilim pas tuttu. İnsanın gördüğünden, ama ille de tattığından geri kalması ne kötüymüş meğer.

Fasulye neyse de şu bizim Anna -nedendir bilmem- aklımdan çıkmaz oldu son günlerde. Bana kızıyor mu, acıyor mu bilmiyorum. Taranmaya taranmaya kevene dönen saçlarıma bakıp “Bahtiyar Bey, bu çirkin, pis kadına nasıl tahammül etmiş bunca zaman?” diye usundan geçiriyor mudur acaba? Neden olmasın ki...

Sahi ben ölürsem bu kadın... Eğer öyle bir şey olur da evime gelir yerleşirse, işte o zaman mezarımda rahat uyuyamam. Hem çocuklarım ne der babalarının bu vurdumduymazlığına, yakasını toplamazlar mı? Onca derdim yetmezmiş gibi, son sıralarda, bir de böylesi karabasanlar musallat oldu bana.

Nöroloji koridorlarında alışılmadık bir hareketlilik var. Hasta görüş saati başlamış olmalı ki bizimkiler doluşuyor odama. Oğlum yüzümdeki ifadeden bütün kuruntularımı anlamışçasına “Annem çok gergin görünüyor. Ters bir şey mi yaptılar acaba?”

diye soruyor ulu orta. Bu sorusuna yanıt, babasından ya da ablasından değil, Anna'dan geliyor.

“Yok be! Size öyle gelmiştir.”

Anna, bugün daha bir bakımlı, daha bir dekolte. Gözlerini ondan ayıramıyor Bahtiyar. Bu da beni çileden çıkarıyor, cinselimi başıma topluyor. İçimdeki öfkenin seline kapılıp saçını başını yolasım geliyor. Hangisinin mi? Belki birinin, belki ikisinin de...

Çocuklarımın bakışlarından “seziyorlar bu kadını istemediğimi” anlamını çıkarıp “Bundan böyle onu yanımda tutmazlar.” diye avutuyorum kendimi. Ben bu ikilemler içinde bocalarken iki koca saat geçip gitmiş bile. “Görüşme süresi dolmuştur. Lütfen koğuşları boşaltınız.” duyurusuyla irkiliyoruz. Kızım, ellerimi ellerine alıyor. “Anne be, sabret hele. Yaşam dediğimiz bir tek bahar değil ya. Birlikte gülüp birlikte kıvanacağımız nice günlerimiz olacak. Gidip denizin çırpıntılarına ayaklarımızı saldırmamız... Dağların eteklerinde yürüyüşlere çıkıp koruluklarda mola verdiğimiz...” diyor. Kızım daha çok genç sayılır. Hayatın kenarlarından eskidiğini nereden bilsin, duygu dolu bu sözlerinin son kullanma tarihinin çoktan geçmiş olduğunu, bilsem bilsem ben bilirim ancak. O soğuk mu soğuk, “Hoşça kal! Biz yine geliriz.” sözünü bir kez daha yineleyip ayrılıyorlar yanımdan.

Evli evine, yolcu yoluna giderken ben, Anna ile baş başa kalıyorum bir kez daha. O da başlıyor iç çeke çeke ağlamaya. Belli ki evini, yurdunu; belki de kocasını özliyordur, tabii varsa eğer. Yok öyle değil de kancasını benim Bahtiyarım'a taktıysa, işte o zaman...

Kıskancın eteği yamalı olurmuş. Benimki de öyle mi ne? Garip değil mi bu duyumsadıklarım? Garip olup olmadığını bil-

meden “Garibim benim!” diye Anna’ya seslenebilmek geçiyor içimden. Uzun boylu konuşup ağzını aramak ve bakışlarında bir soru saklı olup olmadığını bulup çıkarmak.

Ah bir duyurabilsem sesimi... Sırf ona değil ha! Çocuklarıma, kocama, doktorlarıma da...

Kocam dedim de, nerelerde eğleniyor şimdi, kim bilir? Nice zaman var ki benim pişilerimi, su böreğimi özlemiş durmuştur. Ha ne var, gücümü toplayıp da bir kalkabilsem. Evime, mutfığıma ve ona -biricik kocama- koşabilsem. En özlediği yemekleri pişirebilsem. İyice doyduğunu anladıktan sonra da “Haydi gel!” desem ona. “Doğru banyoya! Sırtın, belin yıkanmaya yıkanmaya kirden kayış bağlamış. Otur şu oturağa da dört bir yanını iyice bir keseleyip sabunlayayım. Adam olduğun belli olsun.”

Aaa, o da ne? Şimdi de hastanenin bir başka yerinde, bir başka odasındayım. Nefes almakta zorlanıyorum. Kanım çekilmiş, içim geçiyor sanki. Ne yapacağımı kestiremiyorum. Sesimi kimselere duyuramayacağıma göre, pisi pisine ölüp gitmek de var işin içinde. Hani Bahtiyar da yok ki yanımda ona sığınayım. Her şey bitti mi ne? Öyleyse eğer, ne olur götürün beni evime, orada öleyim! Haaa, durun hele biraz. Ben organlarımı üniversite hastanesine bağışlamıştım. Gereken işlemler yapıldı mı? Şu anda bana ait sandığım ama asla bana hizmet etmeyen o organlar, hiç olmazsa başkalarının işine yarasın. Ne dersin Bahtiyar? Yerine getirdin mi söylediklerimi?

Neler olup bittiğinden haberim yok. Birdenbire ne kadar sevdiğim yüz varsa çevremi sarıveriyor. “Beyin ameliyatı başarılı geçti. Hastamızı ikinci kez yaşama döndürebildik. Hepimize geçmiş olsun.” müjdesini veriyor yakışıklı ve genç bir doktor. Ardından da yanındaki genç asistanlarına dönerek “Bunca be-

yin ameliyatı yaptım, böylesine meleklerle yakışır güzel bir insan yüzü görmedim. İçinin güzelliği yüzüne vurmuş bu hastanın.” diyor.

Keşke Anna da burada olsaydı ve bu sözleri duysaydı. Tamam da ya kocam için neler düşündüğümü öğrenirse doktorum? Hiçbir yanımda tutmadığı gibi, beynim de işe yaramaz olmuş anlaşılan. Hani bu son ameliyatla sağlığıma kavuşacaktım? Hani iyileşip evime dönecektim? Doktorlar ne olur, bir an önce beni ben yapın. Yapın da ...

Hepinizin yüzü acıyla buruştuğuna göre, yoksa benim yolumun sonu göründü mü?

“Şu bizim incirleri kim yedi Bahtiyar? Anna’ya mı verdin? Yoksa kurda kuşa yem mi oldu? Eğer o cenabet kargalar yiyip bitirdiyse hepsini, sıra bana gelmiştir. Açık beynime de hücum etmesinler sakın... Biliyor musun son günlerde yokluğun dokunmaya başladı bana Bahtiyar. Az görünüp çok kayboluyorsun. Ben burada dokuz doğururken sen bilmem neyin havasında geziyorsun Bahtiyar! Ah, Bahtiyar...Ahh!”

Dolarken odama ziyaretime gelenlerin canlılığı, azalıyor sanki çektiğim ağrılar. “İyileşecek Saadet” diyor Bahtiyar’ım. “Yazlık evimizin girişindeki düzayak odayı ona ayırdık. İçini dışını düzenledik. Çektiği bunca acıların acısı çıkacak elbet. İkimizin adıyla da özdeş günlerimiz olacak daha.” Olmazlarda olur aradığına göre kocam, benim neler duyumsadığımı anlıyor olmalı. Hem Anna da yok görünürlerde (*Çoktan sepetlemişti Bahtiyar’ım onu*). Tamam da, öyle bile olsa, tadım tuzum kalmamış ki benim. İçimde akan zamanın ritmi bozulmuş. Tuhaf bir yorgunluk ve bezginlik çökmüş üstüme. Ne su olup sessiz akacak ne de ateş olup dumansız yanacak halim kalmış. Hasta odamın

duvarındaki Atatürklü takvim, öyle taş gibi kalakaldığıma bakıp boynunu yıkmış bile. Belli ki eski günlerimin geri gelmeyeceğini o da biliyor artık.

Yüzüm yapışkan bir tere batarken garip bir korku dolanıyor yüreğimde. *Elimi tutan sensin, öyle değil mi Bahtiyar? Neden boynunu yana kırdın öyle?*

- Tamam da! Siz bütün sevdiklerim! Hepinizin gözlerindeki bu yaşlar da niye?

ACILIN GüNLüğü

Kemal YILDIZ

şakağından aşağı inen kanı silerken yüreğini dağlayan acıyla inledi bir an. Hayatı bir film şeridi gibi gözlerinin önünden geçti. Daha ilkokul sıralarındayken ğretmeni, “Çocuklar büyüyünce ne olmak istiyorsunuz?” diye sormuştu. “Doktor olmak istiyorum.” demişti göğsünü gere gere. Babası benim oğlum doktor olacak derdi hep. O uğursuz günü hatırladı birden. Kaza yapmıştı babası, köyde doktor yoktu. İlçeğe götürmüşlerdi amcaları. Geç kalmışlardı, babasını kaybetmişti. Daha çocuk denecek yaştaydı onu kaybettiğinde. Herkes karnesini aldığında babasına koşarken Ali karnesiyle mezara gider, babasının başucunda ağılardı. Çok çalıştı, çok zorluklar yaşadı ve niversite sınavında başarılı olup tıp fakültesini kazandı. Havalara uçmuştu adeta. Babasına verdiğı sözü tutmanın gururu, köyünden ilk defa bir doktor çıkacak olmasının onuru tarif edilemezdi. Yokluk boynunu bkmşt Ali’nin. Amcalarının desteğı ve devletin verdiğı bursla okulunu bitirmiş ve şimdiki hastaneye atanmıştı. İlk gün önlüğünü giyip bu şirin ilçe hastanesinde işe başlayınca kendine ve babasına verdiğı sözü hatırladı. Hastalarına iyi davranır, tedavilerini düzgün yapar, ekip arkadaşlarıyla iyi anlaşırdı. Herkesin sevgilisi olmuştu kısa sürede, hastanenin sevimli ve sevgili Doktor Ali’siydi.

Günler ayları kovaladı, aylar yılları. Neler yaşamıştı neler! İlk zamanlar insanlar onu ve diğerk sağık personelini çok seviyordu. Gittiğı her yerde sayğı gösteriliyor, ikramlarda bulunuyorlardı. Yaşça kendisinden büyük olanlar bile ellerine sarılır, “Bu eller

hayat kurtarıyor, ver de öpelim!” derlerdi. Kendisi böyle düşünmüyordu. Aldığı maaşın karşılığını vermek ve ettiği yeminlere sadık olmak için her şeyi yapıyordu. Hocalarını düşündü bir an. “Sağlık, bir insanın en değerli varlığıdır.” derdi hocaları. Sağlık personeli, bu hizmeti verirken dil, din, ırk ayrımı yapamazdı. En acımasız cani bile gelse ona müdahale etmek zorundaydı. Karşıdaki insanın hayatı tehlikedeyse bir an bile tereddüt etme hakkı yoktu sağlık personelinin. Yapılan iş kutsaldı çünkü. Bunları düşünürken yaşadığı acı ve tatlı anıları hatırladı.

Bir gün yaşlı teyzenin birine reçete yazmıştı. Acemilik dönemi idi. “Teyze bu ilaçları günde üç kez kullan ve bir hafta sonra bana gel.” demişti. Teyze gitmiş ve bir hafta sonra kızgın bir şekilde hastaneye gelmişti. “Verdiğin ilaçları içtim ama iyileşemedim.” demişti öfkeyle. “İlaçları düzgün kullandın mı?” diye sormuştu o da. “Oğlum verdiğin kâğıdı suya koydum, iyice eriyince günde üç defa birer kaşık içtim işte!” cevabını vermişti. Şaşırmıştı bu cevabı duyunca. “Teyze o kâğıdı içmeyecektin ki, o kâğıtla eczaneden ilaçlarını alacaktın ve o ilaçları içecektin.” demişti tebessümle. Meğer teyze reçeteyi muska zannedip suya atmış ve reçetenin suyunu içmişti. Elindeki ilaç numunelerinden teyzeye verip eve gönderdi. Teyze gider gitmez acil personelini tümü gülmekten yıkılmıştı. Ne yapsın ki teyzem, yıllarca doktor olmadığından hocalara muska yazdırıp durmuştu böyle.

Çok olay yaşadı Doktor Ali, son zamanlarda yurdun her yanında türlü türlü olaylar yaşanmakta, sağlık personeline karşı darp haberleri yayınlanmaktaydı. Bunu hayal etmemiştir Ali. Yıllarca okumuş, saçları dökülmüş, en yoğun işlerin olduğu acil serviste çalışmıştı. Emeğinin karşılığını tam olarak alamamıştı. Ne madden ne de manen emeğinin karşılığını alamayan sağlık

personelinin maaşları da maalesef çok düşüktü. Yaptıkları işin zorluğuna bakılınca sağlık personelinin ve özellikle pratisyen hekimlerin maddi olarak tatmin edici bir ücret almadıklarını görmekteydi. Bir zamanlar manevi olarak kazandıkları da gittikçe azalıyordu. Her şeye rağmen sağlık personelinin bu ülkede verdiği hizmet, her türlü takdire şayandır, diye düşündü. Parmaklarının arasından akan kanın yere damladığı gün yaşadığı büyük şoku düşündü sonra.

Ramazan ayının o sıcak hafta sonunda, hasta sayısı çok fazlaydı. Açlık ve susuzluğun bedende meydana getirdiği yorgunluk ve asabiyet hali hem hastalara hem de acil personeline yansımıştı. “Akşam iftarda ne yiyelim?” diye sordu röntgen teknisyeni Yavuz. Sonra herkesten siparişleri aldı ve lokantayı arayıp siparişleri verdi. Akşam olmuyordu bir türlü. Doktor Ali’nin canı çok sıkıkindi. Huzursuzdu. “Hayırlısıyla bu günü bir atlatsak da izne ayrılacak.” dedi. Çok yorulmuştu. Yirmi gün izin kullanacak ve babasının kabrini ziyarete gidecekti. Ramazan olmasına rağmen hasta sayısı azalmamış, tam tersine artmıştı. Gerçi çoğu hasta acil vakası değildi ama hastanelerin genel hali buydu işte. Geleni geri gönderemezsiniz hastaneden. İftar vakti yaklaşmıştı. Yemekler geldi, içerideki küçük odada sofraya kuruldu. Muayene edecek hasta kalmayınca sofraya oturdular. Doktor, “Arkadaşlar altı ya da yedi dakikanız var. Acele edin, hasta gelirse iftar edemezsiniz.” dedi. Sağlık memuru Kerim, “Merak etmeyin hocam, bugün ben varım, hasta gelmez.” dedi. Hemşire Suna, “Kerim Abi lütfen sen konuşma çünkü sen konuşunca hasta geliyor.” dedi.

Herkes ezan sesini beklerken doktorun iç sıkıntısı artmıştı. Rahat değildi. Nihayet ezan okundu ve yemeye başladılar. Röntgen teknisyeni ezanın bitmesini bile beklememişti. 112 ambulans

sesi tüm personeli kendine getirdi. Ambulans siren çala çala yola çıkmıştı. Bu da acil hastanın geleceği anlamına geliyordu. Herkes kalktı ve işinin başına döndü. Yemek düşünecek halleri kalmamıştı. İnşallah hasta buraya gelmez, diye içinden dua edenler bile vardı. Birkaç dakika sonra ambulans acil servisin önüne yanaştı. Hızla sedye indirildi ve yaşlı bir bayan sedyeyle acil müdahale odasına alındı. Kalp krizi, dedi acil tıp teknisyeni. Hemen EKG bakıldı. “Adrenalin hazırlayın, damar yolu açılsın, ambulans cihazı hazır mı?”

Doktor emirler yağdırırken personel vızır vızır koşturuyordu. Dışarıdan bakınca hızlandırılmış film gibiydi içerisi. İsminin Zeynep olduğu öğrenilen teyze, kalp krizi geçirmişti. Aile, kadın kötüleşinceye kadar bir şey anlayamamıştı. Sonra ambulans çağırılmış bir yandan da araca bindirilip yola çıkılmıştı. Çok zaman kaybedilmişti. Teyzenin durumu kötüydü. Doktor müdahaleye devam ederken diğer taraftan 112 acil merkeze faksla durum bildirimi yapılmış ve hastanın üniversite hastanesine sevki için onay istenmişti. Sevk formları hazırlanırken içeride zamanla yarışırçasına bir mücadele vardı. Hastaya kalp masajı yapılırken bir taraftan da solunumu sağlanıyordu. Herkes kan ter içinde kalmıştı, hasta yakınları koridora doluşmuştu. Homurtular gittikçe artmıştı. Bir kadın milleti ateşliyordu adeta. “Bu nasıl hastane! Bir tek doktor var! Şimdi bir hasta daha gelse ne olacak?” gibi laflarla zaten sinirleri gerilmiş hasta yakınlarını galeyana getirmeye başlamıştı.

Zeynep teyze içerde can çekişirken personel var gücüyle mücadele ediyordu. Tüm bunlar yapılırken kalabalık içinden bir genç bağırmaya başladı. “Ne yapıyorsunuz içerde, annem nasıl, bir şey söyleyin!” Güvenlik genci sakinleştirmeye çalıştı. Doktor

ve arkadaşları elinden geleni yapıyor, sakın olması için ricada bulunuyorlardı. “Hele anneme bir şey olsun görürsünüz siz! Yakarım bu hastaneyi!” naralarıyla konuşmasına devam ediyordu genç adam. Hastanın göstergeleri biraz normale dönünce hemen ambulansa bindirildi ve üniversite hastanesine sevk edildi. Hasta yakınları arabalara doluşup ambulansın arkasına takıldılar. Kim-sede çalışma isteği kalmamıştı. Doktor sanki suçluymuşçasına üzgündü. Böyleydi işte. Sağlık personeli ancak hayat kurtarıncaya mutlu oluyordu. Ambulans yolu yarılanmıştı ki Zeynep teyze hayatını kaybetti. Acil tıp teknisyenleri hastayı tüm müdahalelerine rağmen hastaneye yetiştiremediler. Üniversite hastanesinin acili hastanın ölümünü onayladı. İşte o anda film koptu. Zeynep teyzenin oğlu ambulans ekibine saldırdı. Şoförün burnunu kırdı. Bayan çalışanın saçlarından tutup yerde sürükledi. Polis çaresiz kalmıştı. Öfke kabarmış, acil karışmıştı. Karmaşadan yararlanan ve isminin Mehmet Kayaalp olduğunu sonradan öğrendikleri genç ve üç arkadaşı, arabaya atlayıp asıl suçlu olarak gördükleri Dr. Ali ve arkadaşlarından hesap sormak için hastanenin yolunu tuttular. “Annemi öldürdüler ve yalandan ambulansa bindirip bizi başlarından defettiler.” diyordu. “Ben bunun hesabını sorarım.” Elini torpidoya attı ve silahını aldı. Arkadaşları, “Silah yok, iş büyümesin. Derslerini verip bırakacağız.” diye ısrar ederken Mehmet onları dinlemiyordu bile. Gözü dönmüştü.

Doktor ve arkadaşları hastaları muayene ederken acilin kapısından hızla bir araç girdi. Üç kişi araçtan indi. Acile hızla dalan Mehmet, milletin bakışları arasında silahını çekti ve ateşlemeye başladı. İlk kurşun zavallı hemşirenin karnına isabet etmişti. Millet bir tarafa koşuştururken diğer iki genç, doktoru yumruklamaya başladılar. Acil servis ana baba günü gibiydi. Birkaç kişi

eli silahlı genci durdurmaya uğraşırken devriye gezen polis silah seslerini duyup hastaneye koştu. Polis gelene kadar doktor ve sağlık personeli dayak yemişti. Hemşirelerden biri kafasına sandalye yemiş, öylece yerde yatıyordu. Doktorun kafası kanamış, yüzü morarmıştı. Sağlık memuru doktoru korumaya çalışırken yumruklardan nasibini almıştı. Zavallı röntgen teknisyeni kavgayı ayırmaya çalışırken bayağı hırpalanmıştı. Seken kurşunlardan biri güvenlikçinin ayağına isabet etmiş, o da yerde kalmıştı. Bir tek enjeksiyon odasında enjeksiyon yapan hemşire ve laborant sağlam kalabilmişti.

Bilgisayarlar kırılmış, masalar dağılmıştı. Hastane idaresi ve diğer hastane personeli hastaneye koştular. Yakın ilçeden ambulans istendi ve yaralı personel başka hastaneye sevk edildi. Yalnız Dr. Ali gitmemiş, hastanenin giriş merdivenine oturmuş, olanları düşünüyordu. Bu çok fazlaydı. Böyle çok haber dinlemişti ama bu başka bir şeydi. Bu bir vahşetti ve açıklaması yoktu. Başhekim Hadi Bey, Doktor Ali'nin yanına varıp "Siz de tedavinizi olun, başınız kanıyor, yerinize başka arkadaş görev yapacak, siz gidin ve dinlenin. İfadenizi yarın verirsiniz, biz gerekeni yaparız." demişti.

Gitmek istemiyordu Dr. Ali. Pansuman odasına girdi ve yarasını temizletip pansumanını yaptırdı. Yüzünü yıkadı. Aynada kendisine baktı bir süre. Uğradığı haksızlığı düşündü. Kendisini darp eden şahsın kısa süre ceza alıp yeniden dışarı çıkacağını düşündü. Bu travmaya maruz kalan iş arkadaşlarını düşündü ve büyük bir kederle derinden bir of çekti. Hastanede bu olaylar devam ederken polis üç kaçağın peşine düşmüştü. Tüm devriye gezen araçlara haber verildi. Gidebilecekleri yerlere baskın düzenlendi. Kaçaklar böyle olacağını bildiklerinden araçla hastaneden

hızla ayrılmış ve şehri terk etmek üzere yola çıkmışlardı. Ortalık sakinleşinceye kadar başka bir yerde kalacak, sonra duruma göre hareket edeceklerdi. Tam şehir dışına çıkmak üzereyken anonsu duyan bir polis aracı plakadan kaçak aracı tanıdı ve “Sağa çek!” diye anons etti. “Durma sür!” dedi arkadaşına Mehmet. Kovalamaca başlamıştı. Polisler ilerideki noktaya anons geçtiler. Kaçacak yer kalmamıştı. Barikat kurulmuştu. Barikatı fark edince araca hâkim olamadı şoför. Hızla barikata vurup karşı yolda duran kaya yığınınca çarptı. Polis bir taraftan aracın içindekileri kurtarıırken bir taraftan da ambulans istedi. Ağır yaralı üç kişi derhal üniversite hastanesine kaldırıldı. Ameliyathane hazırlanmıştı ve ameliyatı yapacak ekip beklemedeydi. Acil kana ihtiyaç vardı. Mehmet’in kanı az bulunan bir kan grubuydu. Anonslar yapıldı ve çevreye haber salındı.

Dr. Ali başhekimin ısrarına dayanamadı ve tedbirden hastaneye gitmeyi kabul etti. Sağlık memuru aracıyla doktoru hastaneye götürdü. Filmler çekildi. Ali koridorda beklerken kan anonsunu duydu. Anons edilen kan grubu kendi kan grubu ile aynıydı. Hemen laboratuvara gitti. “Kan vermek istiyorum.” dedi. “Doktor bey iyi görünmüyorsunuz, isterseniz sizden kan almayalım.” dediler. “Hayır, vermek istiyorum.” dedi ısrarla. Sağlık memuru kanın kime lazım olduğunu sordu. Laborant, “Üç kaçak, polisten kaçarken kaza yapmış, birinin durumu çok ağır. Aslında kan vermeyeceksin böyle insanlara. Hastaneyi basmış ve personeli dövmüşler. Bunlar ölümü hak ediyor.” demişti sitemle. Bir an hocasının sözünü hatırlamıştı Dr. Ali. “Düşmanınız olsa da hayatı tehlikedeyse tereddüt edemezsiniz.” Tereddüt etmedi Dr. Ali ve kan verdi.

Bir hafta rapor alıp evinde istirahat etti Ali. Hemşire kurtulmuş ve personeller yaşananlara rağmen işini sürdürmeye devam

etmişti. Burası acil servisti. Her şeye rağmen burada hayat devam ediyordu. Dr. Ali işe dönmüş, hastalarına bakmaya başlamıştı. İşe başladığı o gün, bir ihtiyar boynunu bükerek içeri girmiş, yavaşça doktora yaklaşmış ve ellerine kapaklanarak ağlamaya başlamıştı. “Lütfen bizi affet hocam!” Herkes şaşkınlık içindeydi. “Amca lütfen yapma, ben ne yaptım ki? Niçin affedeyim sizi?” “Oğlum size vurdu, arkadaşlarınızı yaraladı, sizi öldürebilirdi. Gözü dönmüştü çünkü. Ama siz kanınızı vererek onu kurtardınız. Biliyorum bu utanç ömür boyu bize yeter. Allah onu affetmeyecek ama siz farklısınız. Siz bu ülkenin beyaz meleklerisiniz, tüm insanlık için sizden af diliyorum.” Gözleri dolmuştu Dr. Ali’nin. “Ben hakkımı helal ediyorum.” demişti sessizce. Birden babasını görmüştü karşısında.

- Oğlum seni çok bekledim ama gelmedin. Bak, ben sana geldim. Seninle gurur duyuyorum. Hep böyle kal, demiş ve gitmişti babası.

Bir damla yaş akarken gözlerinden yüreğinin ferahladığını hissetti Ali. “İyi ki seni dinleyip doktor oldum, hakkını helal et babam.” dedi. Şimdi daha huzurluydu. “O adam hastaneyi basan alçağın babası mıydı?” diye sordu hemşire hanım. “Hangi hastaneyi basan adam, ben hatırlayamadım.” dedi Ali. Unutmuştu yaşananları. Daha müdahale edecek çok hasta, daha güldürecek çok yüz vardı. Günlerden sonra ilk defa gülümsemişti.

CENNETE MEKTUP

Gökten Çağrı AKTAN

Meleğim!

Aramıza katılacağının müjdesini aldığımızda nasıl da sevinmiştik. Sen bize cennetten gelen bir armağandın. Armağanımızın bizi daha tebessümlü bir hayata nail edeceğini düşlemeye başladık. Bana “annelik” denen yüce duyguyu tattıracaktın.

Affet beni Meleğim! Sana ihtiyacın olan huzuru veremedim. Başıma gelen her olumsuzluk seni de etkiledi. Hamileliğimin daha dördüncü ayında babam vefat etti. Daha bu acının yükünü kaldıramamıştık ki, annem bu yükü taşıyamadı. Günlerce yatakların esiri oldu. En nihayetinde onun acısını da yaşamak durumunda kaldım. Hayat topyekûn üstüme geliyordu. Sınanma zamanımdır diye düşündüm. İsyan etmemeye çalıştım. Elimden daha fazlası gelemiyordu. Çok zor bir dönem geçirdik. Birlikte çok gözyaşı döktük seninle. Baban hep bizi korumaya çalıştı. Elleri her daim omuzlarımdaydı. Bedenimden ruhuma dirayet veren ender kişilerdendi. Keşke annesi de mateme saygılı olabilseydi. İçimin kan ağlayışını sen iyi bilirsin bir tanem. O kan yaşları babaannenin şahsına aittir. Ama sen ona kızma. O senin büyüğündür. Kızacaksan bana kız. Serin sular kızgın kumu söndürdü. Dik duramadım acılarıma karşı, yenildim. O sulara duvar yaptım ilaçları. Prozac kullandım günlerce. Zarar verdim sana. Ama inan ki çok sevdim seni. Emin ol, hep de seveceğim.

Sana kavuşmamıza az bir süre vardı ki, doktorun -ekşimiş suratıyla- karşımıza dikildi. Gayet soğukkanlı bir şekilde, rahmim-

deki plasenta kireçlenmesinden bahsetti. Senin yeterince beslenemeyecek düzeye gelebileceğini, bol bol suya ve magnezyum ilacına ihtiyaç duyacağımı belirtti. İfadesiz bakışlarıyla erken doğumdan, hatta ve hatta ölüm riskinden dem vurdu. Kulaklarım ölüm kelimesini duymayı reddetti. Çok ağladım meleğim, hem de çok! Baban beni teskin etmeye çalıştı. Güçlü görünmeye çalışıyordu ama yüreği kan ağlıyordu. Belli etmemeye çalıştı. Ama ben bilirim onun gizil duygularını.

Bir mart gecesi aniden sürpriz yaptın bize. Daha çok erkendi meleğim, çok acele ettin. Uykuya dalarken yakaladın beni. Hafiften bir buhar kapladı odayı. Neyse ki baban gerekli hazırlıkları yapmıştı önceden. Hemen hastane yoluna koyulduk. Yol boyunca üşüdüm, heyecanlandım, endişelendim. “Lütfen meleğim, bana kötü bir sürpriz yapma!” dedim. Ellerimi gökyüzüne açtım. Yalvardım Allah’a; hem de her saniye!

Acil kapısına yanaştık ve hemen yardımımıza koşular. Doğumhaneye aldılar ikimizi. Çantamdan geceliğimi alıp giydirdiler. Biraz bekledim. Beklemek korkuyu körükledi. Aklımdan olumsuzlukları defetmeye çabaladım. Az sonra doktor geldi, spekulum ile içimi kontrol etti. Aletin soğukluğu bütün benliğime yayıldı. Canım acıdı ve gene korktum. Doktor kafasını negatif bir ifadeyle sağa sola salladı. Sezaryenden başka çare olmadığını söyledi. Yoksa olduğun yerde ölebilirmişsin.

Bu acımasız dünyaya gelmek için gösterdiğin çaba, fena bir bel ve kasık ağrısı oluşturuyordu. Doktor, psikolojimin epidural ve spinal anesteziye uygun olmadığını öngördü. Hemşire bana narkoz vermek için ivedi davranmak zorunda kaldı. Bu andan itibaren zihnim bulanıklaştı. Dünya hayal meyal bir yer oldu. Sesler yumuşadı. Sanki zaman durmak üzereydi. Bir ara rahmetli

babam geldi. Seni istedi benden. “Annenle birlikte ona daha iyi bakarız.” dedi. Çok kızdım ona. Bağırdım ama sesim çıkmadı. Sen gene de kızma ona meleğim. O senin büyüğüdür. Tepemdeki yüzleri hatırlayamıyorum bile. Bu yüzler birtakım aletlerle vücuduma bir şeyler yaptılar. Biraz uğraştılar bizimle. En sonunda titrek bir ciyıklama duyar gibi oldum. Oldukça cılız bir isyandı. “Sen ağlama anneciğim, ben senin yerine ağlarım.” diyordun. Bilincim bulanık olsa da anneler hisseder meleğim. Kendime geldiğimde baban koşarak yanıma geldi. “28 haftalık, 1450 gram, senin kadar güzel bir bebeğimiz oldu.” dedi. Yorgundum, vücudum uyuşturulmuştu. Yanına gelemiyordum. Yeniden doğmuş gibiydim ancak uyumak istiyordum. Tabii aklım hep sendeydi. Seni en kısa zamanda görmek istiyordum. Ne sen kuvözden ne de ben yataktan ayrılacak durumda değildik. Yediğin serumlar ve aldığın antibiyotikler için özür dilerim bir tanem! Ben de anestezi uzmanından iğne yemekle meşguldüm.

Adını “Melek” koyduk. İki günün sonunda zar zor da olsa ayaklandım. Yanına geldim, kuvöze rağmen masum kokunu içime çektim. Gözlerin kapalıydı ve yalanıyordun. Ancak hareketlerin çok ağırdı. Yüzün ifadesizdi, hiç oynamıyordu. Birbirini kovalayan günlerde, bir gün iyi, bir gün kötüydün. Tam dokuz gün sonra biberonla ilk anne sütünü aldın. Ve ilk kez tebessüm ettin ya da ben öyle inanmak istedim. Hayatımın en mutlu anıydı. İki gün sonra sana en güzelinden bebek mamaları aldık. Baban kuvözün için pembe çiçekli etiketler aldı; üstüne ismini yazdık. Heyecanla yanına koştuk. Ama sen yerinde yoktun meleğim. Allah’a isyan olmasın diye ağlamadım. Babanı ömrümde ilk defa ağlarken gördüm. O günü hayatım boyunca unutamam. Dünyada bundan daha büyük bir ıstırap olamaz.

Eşya muamelesi yaptılar sana. Siyah, minicik bir çantaya, minicik bedenini koydular. Çantayı babanın eline tutuşturdular. O kara çantayı açıp bakamadım sana. Yüreğim el vermedi. Bu kadarına dayanamazdım. Baban, iyi ki bakmadın, dedi. Süt kokan tenin, simsiyah olmuş meğer. Melekler böyledir işte; cennetten gelir, cennete giderler.

Dedenin yanından ayrılma sakın! Söz verdi, sana çok iyi bakacak.

PAPATYA KOKAN MAYIN TARLASI

İlyas GÜRBÜZ

Küçük bir çocuk çömelmiş, yerdeki beyaz tavşanı seviyordu. Tavşan çocuğun minik ellerinde kendinden geçmiş, öylece bir noktaya bakıyordu. Çocuğun gülümseyişleri bir süre sonra yerini hırlama seslerine bırakmıştı. Ürpererek aniden koşmaya başlayan tavşan, boş bir tepeye doğru var gücüyle tırmanıyordu. Onu takip eden canavar ruhlu köpek, tüm nefreti bu tavşanmış gibi onu kovalıyordu. Tavşanının öldürüleceğini anlayan çocuk ağlamaya başladı. Kaybetme korkusu tüm bedenine yayılırken gözlerinden süzülen süt kokulu damlalar yüzünü yalıyordu. Başını misket oynayan çocuklara doğru çevirdi. Boğazına düğümlenen acıya rağmen köpeğin sahibine bir çığlık attı. “Tavşanımın yaşaması için köpeği yanına çağır!” Lakin köpeğin sahibi onu dikkate almayıp oyununa devam etti. Köpek, büyük bir ısrarla tavşanı kovalıyordu.

Dev cüsseli köpek, karşısında yorulan tavşanı yakalayacağı anda bir ıslık sesi duyuldu. Islık sesinin duyulmasıyla kovalamayı bırakan köpek, sahibine doğru yürümeye başladı. Tavşan nefes nefese kalmış, bir taşın dibinde hareketsizce bekliyordu. Çocuğun kalp atışları, tavşanın kalp atışlarına karışmıştı. Çocuk korku dolu gözlerle ve ağır adımlarla yürürken tavşanına seslendi. “Hadi gel artık, bak güvendesin.” dedi çocuk. Bu sözlerle rağmen tavşan olduğu yerden hareket etmiyordu. Çocuk, tavşanın yanına geldi. Onu kucağına alıp bir süre özlem giderdi. Sahibinin kucağında güvende olduğunu hisseden tavşanın kalp atışları normale

dönüyordu. Çocuk, arkasına dönüp köyüne baktığında bir hayli uzakta olduğunu fark etti. Dönmek için geldiği yerden yürümeye başladı. Yoldan geçen bir dede, çocuğu arazide görünce var gücüyle bağırdı. “Senin orada ne işin var? Bak şu velede!” Çocuk, yürümeyi bırakıp olduğu yerde durdu. Sesin geldiği tarafa baktı. Arazinin kenarında kendisine seslenen dedeyi gördü. Bu duruma bir anlam verememişti. Dedeye doğru ağır adımlarla yürümeye başladı. Köylüler, dedenin feryat dolu haykırıışlarını duymuş, endişeyle yanında toplanmıştı. Köylülerden biri, iki elini ağzına götürerek bağırdı: “Sakın daha fazla yürüme, kal orada! Bekle, hiçbir şeye dokunma!” Çocuk, şaşkınlıkla kendisine bakan kalabalığa baktı. Bu duruma hâlâ bir anlam verememişti. Dedikleri gibi yerinde kaldı. Çocuğun babası köy meydanından koşarak kalabalığın içine daldı. Baba, ısrarla araziye girmek istiyor, köylülerse ona engel oluyordu. Çocuk kucağındaki tavşanının aç olacağını düşünüp elini cebine attı. Fakat cebi boştu. Etrafındaki papatyaları fark edip uzanarak birini kopardı. Tavşan, papatyayı bir çırpıda yemişti. Çocuk bir papatya daha koparmak istedi. Gözü ilerdeki büyük papatyalara takıldı. O tarafa doğru yürüdü. Köylülerden bazıları babayı tutmaya çalışıyordu. Kulakları sağır eden bir ses duyuldu. Kalabalık patlamanın duyulduğu tarafa baktı. Sesle birlikte herkes gözyaşlarına boğuldu. Bazıları çırpanan babayı zorlukla tutarken bazıları da avuçlarıyla kendi yüzünü kapatmıştı. Yaşlı adam dizlerine vurarak yere çöktü. Babası bir çığlık attı, “Muhammedddddddddd!” Ses yankılandı.

Mahrumiyet bölgesinde küçük bir hastane... Siren sesleri eşliğinde bir anda önu kalabalıkla dolmuştu. Hemşireler sedyeyi getiriyor, doktor ve diğer personel ameliyat odasına koşuyordu. Bir yanda ağlayan insanlar, diğer tarafta ne anlama geldiği bi-

linmeyen ağıt sesleri... Bir çocuğun masum bedeninden toprağa dökülen kanları karanlık gece bile saklamaya yetmiyordu. Bütün çalışanlar ameliyat odasına toplanmıştı. Zaten az olan personelin hepsine ihtiyaç vardı. Biri anestezi veriyor, diğeri ise çocuğun sol bacağına pansuman yapıyordu. Bu nasıl bir bombaydı ki bütün vücudu lime lime kesmeye cesaret edebilmişti. Her yerde bir kesik ve içinde şarapnel parçası... Körpe bedendeki kesikler bir bir temizlendi, ardından da sargıya alındı. Bir sürü metal parçası bu küçük bedenden çıkmıştı. Sıra kopmak üzere olan parçalanmış bacağa gelmişti. Hemşirelerden biri ağlıyor, elleri titriyordu. Bir gürültü koptu ve ardından hastane karanlığa gömüldü. Doktor bağıırıyordu: “Ne zaman hayat kurtaracak olsak birileri ışığımızı kesiyor.” Hemşire karanlık odaya bir fener getirdi. Işığı çok az yanıyordu. “Bu bizim işimizi görmez.” diye söylendi ve ardından da “Biri şu aptal jeneratöre baksın!” diye haykırdı. Doktorun haykırışları koridorda yankılanıyordu. Birkaç kişi büyük bir çabayla jeneratörü tamir etmeye çalışsa da bu jeneratör çoktan ömrünü tamamlamıştı.

Ameliyat odasındakilerin hummalı çalışmasına rağmen çocuğun bacağı kesilmişti. Acilen damarların uygun bir şekilde klemplenmesi, ardından da dikilmesi gerekiyordu. Hemşire endişeyle seslendi: “Kalp durdu!” Doktor, “Bunu şimdi söyleme.” der gibi hemşirenin yüzüne acı acı baktı. Zaman yoktu. Kalbin bir an önce çalışması gerekiyordu. Aksi halde beyne oksijen gitmeyecek, çocuk yaşasa da felç kalacaktı.

Doktor, kanlı avuçlarıyla kalp masajı yapmaya başladı. Birincide olmadı. İkincide de olmadı. Doktor terlemiş, karanlık ve sıcak odada bunalmıştı. “Kurtar beni, canımı al!” diye içinden Allah’a yalvarıyordu. Masasında kurtaramadığı bu kaçınıcı candı? Bu ısı-

tirabın verdiği acıya artık dayanamıyordu. Her geçen gün birilerinin elleri arasında ölmek zorunda kalmasından yorulmuştu. Alnındaki teri sildikten sonra kalbe bir masaj daha yaptı. Bu seferki kalbin sesini duymasına yetmişti. “Nabız normal.” dedi hemşire. İçerdekiler, bir an karanlıkta olduklarını unutup çocuklar gibi sevinmişlerdi. Doktor, hemşirenin hazırladığı iğneyi aldı. İçlerinden biri feneri tutuyor, diğeri çocuğun nabzına bakıyordu. Bütün ekip çocuğun yaşaması için çalışıyordu. “Kan lazım.” dedi doktor. “Çok kan kaybetmiş. Değerleri düşük. Hemmen kan grubuna bakın.” Hemşire kan grubuna baktı, “0 Rh (-)” dedi. Hastanede kimsede bu kan grubu yoktu. Hemşire koştu, kapıyı açtı. Kapıda duran santral görevlisine, “Acil kan lazım 0 Rh (-)!” dedi. Ama dışarıda bekleyen grupta da bu kandan yoktu. Kan bankası uzaktaki bir şehirdeydi. Bu küçük yerleşim yerindeki herkesin kan grubu listesine bakıldı. İki kişide bu kandan vardı. Biri geçen hafta kan verdiği için elenmiş, diğeri ise ileri yaşta olduğu için bu isteğe cevap verememişti. Zaman yoktu. “Allah’ım!” diye yalvardı anne. “Çocuğumu bağışla” diye dua etti. Ameliyattakiler şarjı biten bir fenerle baş başa kalmıştı. Doktor, “Kan gelmeyecek, bari şu dikişleri yapabilseydik.” diye söylendi. Bir yandan karanlık, diğer yandan kan ihtiyacı ameliyathanedekilerin elini bağlamıştı. Anesteziist, “Motor!” diye bağırdı. Koşarak odadan çıktı. Bir süre sonra kapı açıldı. Anesteziist motosikletiyle birlikte içeri girdi. İçerdekiler şaşırmış bir şekilde ona bakıyordu. Anesteziist, uygun bir pozisyona getirip motorun farlarını açtı. İçerisi güçlü bir ışıkla dolmuştu lakin bu sefer sevinemediler. Zamanları yoktu. Damarın acilen dikilmesi ve amputasyon işleminin bitirilmesi gerekiyordu. Daha fazla kan kaybedilmemeliydi.

Doktor işini yapmaya devam ediyordu. Hemşire sürekli nabızı kontrol ederken anesteziist, doktora yardım ediyordu. İşleri bitmek üzereydi. Hastanenin önü yine siren sesleriyle aydınlandı. Bir kaza olmuştu. Komşu şehirden gelip diğer şehre nişan için gitmek isteyen bir minibüs kaza yapmıştı. Doktor, hemşirelerden birine çıkıp yaralılarla ilgilenmesini söyledi. Hemşire de dediğini yapıp yaralılarla ilgilendi. Doktor, çocuğun yüzünü dirseğiyle okşadı. “Daha çok küçük.” diye söylendi. Bütün ekip, işlerini büyük bir gayretle yapmış ama maalesef istenen ünite kanı bulamamışlardı. Buruk bir halde odadakiler dışarı çıktı. Sadece hemşire çıkmak istemiyordu, içeride kaldı. Masada duran çocuğa uzun uzun bakmak istiyordu. Doktor, odasına gitti. Camdan dışarı baktı. Etrafta bir grup insan ve ağlayan anneyi fark etti. Çok yorulmuştu. Bu savaştan, yaşam savaşı veren insanların yaşama tutunamamalarından yorulmuştu. “Artık düşünmekten yoruldum. Küçük çocukları perişan halde görmekten yoruldum.” diye düşündü. İçerideki çocuk da ne yazık ki ölmek zorunda kalanlardan biri olacaktı.

Doktor, dizlerinin üzerine çöküp buz gibi betona avuçlarını dayadı. İçinden ölüm arzusu geçiyordu. Cebindeki ameliyat bıçağını çıkardı. Karanlık odaya vuran, sadece ambulansın siren ışıklarıydı. “Allah’ım beni affet!” dedi. Yorulmuştu artık. Eli usulca damarına yaklaştı. Bıçağın ucunu bileğine dayadı. Bildiği bir iki duayı içinden okumaya başladı. Kararını vermişti. Yapaçağı şey belliydi. Sıra *Kelime-i Şahadet* getirmeye gelmişti ki, odanın kapısı hızlıca açıldı. Hemşire çok heyecanlıydı. “Bulduk, doktor bey, bulduk! Kanı bulduk!” dedi. Doktor, arkası hemşireye dönük şekilde ağlıyordu. Nişana giderken kaza yapan grubun içinde bu kanı taşıyan biri çıkmıştı.

Sabah olmuştu. Çocuk kendisini bir rüyadan uyanmış gibi hastanede buldu. Beyaz elbiseli bir hemşire başucunda bekliyordu. O sırada odaya doktor girdi. Hemşire yataktaki çocuğa bakarak, “Bu çocuk her şeyden habersiz, kim bilir belki de tavşanın neredede olduğunu düşünüyor.” diye söylendi. Doktor, elini çenesine götürmüş düşünceli bir halde, “Sessiz bir film gibi, her şey olması gerektiği yerde. Fakat bir şey sürekli eksik, bu da sesler.” dedi. Hemşire, cebinden çıkardığı deftere bir şeyler yazıyordu. Doktor meraklı bir ses tonuyla sordu: “Ne yazıyorsun?” Hemşire günlüğüne yazdıklarını okumaya başladı. “Bir çocuk nerden bilecekti ki papatya kokan tarlanın aslında mayınlı olduğunu. İşte bu bilmezlik onu dünyanın bütün seslerinden uzak, tek bir bacakla yürümek zorunda bırakmıştı. Savaşın gerçek yüzünü görenler, neden diğerleri kadar şanslı olamıyor? Bir yanda bu savaşı ömür boyu unutamayacak mazlumlar, diğer tarafta bu savaşı hiç hatırlamayacak savaş tüccarları...”

Bir mermi kaldı cebimde, paslı.

Mayın tarlasına düşmüş papatya, hangimiz şanslı?

Karanlığa sıkışmış beyaz tavşan, ben gölgeme hasret.

İntikam diyorsun, asıl savaşın adı nefret.

ACİLDE DOSTLUK

Ömer Faruk NANGIR

“Miiiiyyyaaaaavvvv!”

“Allah kahretmesin, bu da ne!”

Kediyim diyesim geldi ama kendimi tuttum. Belki de desem yine anlamayacaktı. Canhıraş sesimi duyup da anlamadıysa basit bir miyavı nasıl anlayabilirdi ki. Belki de sadece şaşkınlık ve öfke ifadesiydi onunki. Terliydi ve kocaman sedyenin bir ucundan o tutuyordu merdivenleri inerken. Ben mi? Ben de merdivenin alt basamağında yatıyordum sadece. Orası benim yerim, diğer kedilerden saklıyorum bu sıcacık mermeri. Sanırım kalorifer borularından biri her nasılsa bu merdivenin altından geçiyor ve ev sahibi dostum Zeliha nine de kaloriferi yaktığı zaman burası sıcacık oluyor. Genelde Zeliha ninenin evinin içi gibi sessiz bu apartman merdivenleri, hatta bazen Zeliha nine televizyonu açtığı için oradan bile daha sessiz diyebilirim. Zeliha nineye zaten gelen giden olmuyor benden başka. Ama bugün farklı...

Önce siren seslerini duydum. Pek aldırış etmedim. Merdivenlerdeki yerimden ayrılmadım. Daha sonra apartman kapısı açıldı, yine alt katlardakilere gelmişlerdir umuduyla birazcık kafamı uzatıp aşağıdaki merdiven basamaklarına baktım. Birileri son hızla merdivenlerden çıkıyordu. O zaman anladım bana doğru geldiklerini ama burası son kattı, benim kaçabileceğim ve saklanabileceğim bir yer yoktu. Ben de merdivenin köşesine iyice pustum. Eğer dertleri benimleyse önce patilerimdeki tırnakları ve keskin dişlerimi geçmeleri lazımdı. Neyse, köşede beni de çok

fark etmeden hızlıca Zeliha ninenin kapısına koştular. Ama nedense kapı kapalıydı ve açılmıyordu. Şükür ki alt komşu Ercan Bey geldi de kapıyı açtı bir anahtarla. O zaman çok şaşırdım bu suratsız, beş para etmez adamın gelip kapıyı açmasına. Tabii bunlar Zeliha ninenin laflarıydı, alt komşu Ercan Bey hakkında böyle söylerdi hep. Bir keresinde *“Yine de ona bir çift anahtar verdim. Hani başıma bir iş gelirse kimse kapıda kalmasin diye. Buna bile burun kıvırdı, başkasına verseniz, dedi. Ama ısrar edince aldı. Allah ona düşürmez inşallah beni, minnoşum.”* demişti bana.

Zeliha nine yarı baygın bir haldeydi. Onu sedyede görünce biraz şaşırdım çünkü Zeliha nine -nasıl söylenir- biraz kiloluydu. Aslında çok kiloluydu. Bazen ayaklarının onu bir gün artık taşımaktan vazgeçeceğini, hatta taşıyamayacağını düşünüyordu. Galiba o gün bugündü. Beyaz önlüklü üç kişi vardı sedyenin başında. İki erkek, biri kadındı. Alt komşu Ercan Bey ise hemen koşup evine gitmiş, kendi kapısını açmaya çalışıyordu. Sanırım ortalıktan hemen kaybolmak istiyordu. Ben de olanları merdivenin dışarıya açılan penceresinin pervazından izliyordum. Ama Zeliha nineyi yalnız bırakmak gibi bir niyetim yoktu. Aksine ona göz kulak olmalıydım. Çiçeklerinden başka tek arkadaşı bendim. Çiçekleri onunla gidemeyeceğine göre ben gitmeliydim. Sedyeyi incelemeye başladı. Zeliha ninenin kilosundan aşağıya iyice çöken sedye yatağının altında bir çanta asılı idi. Çantanın içinde bir şeyler vardı ama benim sığacağım kadar bir boşluk da görmüştüm. Şimdi o çantaya nasıl gireceğimi düşünmeliydim.

Sedyeyi taşımaya çalışan erkeklerden biri diğerine: *“Abi nereye götüreceğiz hastayı?”* diye sordu. Diğeri, *“Nereye götüreceğiz, şaşırdın galiba hastayı görünce. Tabii ki merkezden bize söylendiği gibi üniversite hastanesine götüreceğiz.”* dedi. *“İyi de*

abi biz devlet hastanesinin ambulansı değil miyiz, neden devlet hastanesine götürmüyoruz?” demişti birincisi. “Ya bu çömezler nasıl eğitim veriyorlar bilmiyorum.” dedi diğeri yanındaki kadına. “Acil komuta merkezi var değil mi arkadaşım. Orası hastanın gideceği hastaneyi ayarlar, biz sadece hastaya ilk müdahaleyi yapar, oraya sağ salim götürmeye çalışırız, gerisine karışmayız anladın mı?” diye de ekledi. “Peki, daha önemli bir sorum var abi. Biz bu hastayı dört kat aşağıya nasıl taşıyacağız? Asansör de yok. Hasta da nerden baksan 110 kilo. Şu kapıyı açan herif de gitti.”, “Bak işte bu güzel bir soru oldu. Sen hemen aşağıya bir koş, ambulansı görüp gelen kalabalıktan yardım iste. Hadi çabuk!” dedi ikinci adam. O sırada kadın araya girdi. “Ben pencereden bakmıştım, dışarıda çoluk çocuk ve kadınlar var, onlardan bize fayda yok gibi. Biz bir çaresini bulacağız. Ben de size taşımamızda yardım ederim.” Birinci adam öfleye püfleye, diğeri de bismillah diyerek sedyeyi sırtlandılar. Kan ter içinde sedyeyi apartmandan dışarı çıkardılar. Son iki katta komşu gençlerden bir iki kişi geldi de rahatladılar biraz. Ben ise sedyenin altındaki çantaya atlamak için fırsat kolluyordum. Apartman kapısından sedyeyi çıkardıklarında birinci adam, “Abi, Allah’ını seversen azıcık duralım, soluklanalım.” diye yalvardı. Durdular ve terlerini mendilleriyle sildiler, işte ben de tam o sırada patilerimin ucuna basarak sessizce sedyenin altındaki çantaya süzülüp girdim.

“Of, of! Bu ne koku böyle Allah’ım!” dedim çantaya girer girmez. Hiç biz kedilere göre değil bu çantanın içindekiler, diyerek kendimi sedye ambulansın arkasındaki oturaklardan birinin altına attım. Burası da kokuyordu ama çantadaki kadar değildi. Sedyeyi taşıyanlardan biri ambulansın önüne, diğer ikisi de ambulansın arkasına, sedyenin yanına binmişlerdi. O zaman

dikkatimi çekti. Ambulansın bir de şoförü vardı ama bu adam gelmemişti yardıma. Nedendi acaba? Bunu ambulans üniversite hastanesine gidip sedyeyi indirirlerken öğrenecektim. Sedyeyi indirirken önde oturan adamın arkadaşlarına şoförün aşağıda bir nakliyeciyi ile tartıştığını, nakliye kamyonunun eşya taşımak için karşı apartmana geldiğini ve ambulans şoföründen çekilmesini istediğini, bu yüzden aralarında bir tartışma çıktığı için diğerlerine yardım edemediğini söylediğini duyacaktım.

Hamile bir kadın acil serviste “*Aaaa, kedi girmiş!*” diye bağırana kadar Zeliha nineyi yakından takip ediyordum. Hastaneye gelmiştik ama hastanenin kapısı ana baba günüydü. Biz kediler bile mart ayında çiftimizi ararken bu kadar kalabalık olmayız. Hemen kendimi acil servisin kapısının kenarına attım, sürüne sürüne kapının alt köşesinden içeri girdim. Zaten hiç ses çıkarmadan kapıdan içeri girmek biz kedilerin uzmanlık alanıydı. Hoş, ses çıkarsam da buradaki uğultu arasında kaybolur giderdi ya, neyse. Hiç kimsenin bir süre beni görmemesi çok ilginçti. Herkes kendi derindeydi anlaşılan.

Bizimle beraber iki ambulans daha gelmişti acil servise. Arkadan korna sesleri duydum. Hastane kapısındaki ambulansa bile korna çalanlar var demek ki, dedim kendi kendime. Ama kornaya eşlik eden “*Doktor! Doktor yok mu! Yaralı var, çok acil!*” diyen birini duyunca aslında ambulansa korna çalınmadığını anladım. O sırada Zeliha ninenin sedyesini indirmişlerdi ve acil servise sokmuşlardı. Ben de acil servisin o kapısından içeri girince buradaki sıcaklık ilk başta hoşuma gitti ama sonra içerideki koku beni sersemletti biraz. Bir sürü insanın olduğu yerler böyle kokuyordu demek ki, ekşi ekşi... Umarım Zeliha nine burada çok kalmaz diye düşündüm çünkü onun evindeki yavrucukları mis gibi ko-

kardı, Zeliha nine buraya dayanamazdı. Yavrucukları kim mi? Onu evinde yalnız bırakmayan ve hep gülümseyip güzelliklerini onunla paylaşan karanfili, nergisi ve gülü onun yavrucuklarıydı.

Zeliha nineyi tekrar bulmam biraz zor oldu. Hamile kadının beni işaret edip bağırmasından sonra hemen oradan kaçtım. Aynı mavi giysileri giymiş iki adam da beni yakalamak için hamle yapmıştı ama kim korkan bir kediyi yakalamış ki siz yakalayabilesiniz. Girdiğim kapıdan koşarak çıktım, duvarın köşesinden dönüp açık olan bir pencereye tırmandım ve pencereden içeriye girip saklandım. Mavi giysili adamlar pencerenin önünden koşup gittiler homurdanarak. Şimdi Zeliha nineyi bulmalıyım. Allah'tan bu oda ilk girdiğim acil servis gibi kokmuyordu. Zeliha ninenin kokusunu alabilmek umuduyla gözlerimi kapattım ve her türlü kokuya kendimi hazırlayarak derin bir nefes çektim. Evet, almıştım onun kokusunu, uzakta değildi. Hemen kokuyu takip ettim. Bu sefer kimse beni fark etmedi çünkü bulunduğum odadan çıkınca hemen kapının yanında kenarda duran oturların altından ilerledim ve diğer kapı açılınca Zeliha ninenin olduğu odaya girip masanın altına saklandım.

Zeliha nine kendine gelmişti ve kolunda bir hortum vardı. Buna serum diyorlardı ve o takılı halde tekrar evine gitmesi gerekiyordu. Odadaki herkes Zeliha ninenin etrafında idi ve bir tanesi ona sakin sesle rahat olması gerektiğini, endişe edecek bir şey olmadığını ve rahatça evine dönebileceğini söylüyordu. Bunları izlerken odanın kapısı iki defa açıldı ve kapandı. Her seferinde biri kapıdan kafasını uzatıp içeriye bakıyor ve “Aaaa! Hasta varmış içeride.” deyip kapıyı kapatıyordu. Zeliha nineyi biraz rahatlamış gördüm. Onu içerideki beyaz giyimli bir bayan, sanırım ona hemşire diyorlardı, odadan sedyesi ile dışarı çıkardı

ama bu benim çantalı sedyem değildi. Eyvah dedim, şimdi ben onunla nasıl dönecektim?

Hemşire, Zeliha nineye yakınlarının nerede olduğunu sordu. Zeliha nine kendisini hastaneye ambulansın getirdiğini ve kimsesi olmadığı için yine ambulansla gitmesi gerektiğini söyledi. Hemşire endişelenmişti. *“Teyzeciğim siz devlet hastanesi ambulansı ile gelmişsiniz, burası ise üniversite hastanesi ve sizi başka hastaneye nakletmediğimiz için evinize nasıl ambulansla yollayacağız bilmiyorum.”* dedi. *“Beni getiren ambulans götürsün o zaman.”* dedi Zeliha nine. Hemşire ise *“O ambulans çoktan gitmiştir başkasını almaya...”* diye cevap verdi. *“Bir doktor beye sorsanız, o bir şeyler yapamaz mı?”* diye sordu Zeliha nine. Ah Zeliha nine, ben koca bir aslan olsaydım hemen seni sırtıma alır bir çırpıda evine götürürdüm, diye iç çektim.

Hemşire yakındaki bir masaya gidip telefonla birilerini aradı. Döndüğünde yüzü daha da asıktı. *“Dediğim gibi sizi getiren ambulans gitmiş. Nakil ambulansı da sizi almaz. 112’yi aradım, öyle bir servisimiz yok dediler ama bence operatördeki bilmiyor bu işi. Yoksa koskoca devletin kimsesi olmayan hastayı getirip götürcek servisi olmaz mı? Aaaa! Şimdi buldum. Evde bakım servisi var, orada çalışan bir arkadaşım var, onu arayayım.”* deyip gitti. Zeliha nine koridorda sedyenin üzerinde, serumuyla başını eğip dualar mırıldanarak beklemeye başladı. Onu teselli etmek için ne olursa olsun cesaretimi toplayarak saklandığım oturağın altından çıkıp hızlıca onun kucağına atladım. Beni görünce nasıl şaşırды bilemezsiniz. Gözünden yaşlar süzüldü ve benim mırımlarım onun dua mırıltılarına karıştı.

Hemşire bir süre sonra yanında iki beyaz giyimli adamla geldi. *“Ah, üzülme teyzeciğim, ben size ambulans ayarladım.”*

Bu arkadaşlar evde bakım servisinde görevli arkadaşlar. Şimdi götürecek hastaları yokmuş, aslında randevulu çalışıyorlarmış ve kendi hastaları varmış ama boş oldukları için beni kırmayıp sizi evinize götürecekler. Sen hiç endişelenme.” dedi. O sırada beni gördü. Allah dedim, bu da bir çılgılık atacak, beni Zeliha ninden ayırıp dışarıya atacaklar diye çok korktum. Ama gitmeye hiç niyetim yoktu, o yüzden gardımı aldım ve tetikte beklemeye başladım. Zeliha nine benim gerildiğimi anlamıştı ve tüylerimi hafif hafif okşamaya başlamıştı. Hemşire, “Ne tatlı bir kedicik. Sizin mi?” diye sordu. Zeliha nine evet anlamında başını salladı. “İnsanın onu bırakmayan dostlarının olması ne kadar güzel.” diyerek o da beni hafifçe okşadı. Ne kadar rahatlamıştım, onu evine sağ salım götürebilecektim.

Evde bakımda çalışanlar Zeliha ninenin sedyesini ambulansa doğru götürürlerken ben de onun kucağında zafer kazanmış bir komutan edasıyla evimize doğru ilerliyordum. Nasıl o beni yalnız bırakmadıysa ben de onu yalnız bırakmamıştım ve ebedi bir dost kazanmıştım. Sanırım hemşire ile Zeliha nine de dost olmuşlardı. Niye olmasınlardı ki!

İLK İNFARKTÜS

Adil GÜNDOĞAN

İnsan olarak mutlu yaşamak isteriz. Mutlu olduğumuz ölçüde hayata sağlam tutunur, hizmet üretir, topluma katkı sağlarız. Mutlu yaşamak için sağlıklı olmak şarttır. İmkânımız ölçüsünde insan sağlığına ve dolayısıyla mutluluğuna olumlu katkı sağlamak sağlık çalışanı olarak bizim asli görevimizdir.

Tıp mesleği, insanı sevmeyi gerektirir. İnsanı sevmeyen bu mesleği yapamaz. İnsanların acısını dindirmek, dertlerine derman olmak bize huzur verir. Acılar içinde kıvranarak bize gelen hastaları rahatlamış bir vaziyette taburcu etmenin verdiği hazzı, ancak tadanlar bilir. Ama bazen inisiyatifimizin dışında veya hastalığın doğal seyri içinde hasta daha da kötüye gidebilir, hatta kaybedilebilir. Öyle haller olur ki en yakınımızı bile kurtaramayız (2010 Nisan ayında annemi, bir rahatsızlığı nedeniyle çalıştığım yoğun bakım servisine almıştık. Uyguladığımız bir ilacın yan tesirine bağlı olarak ritim bozukluğu gelişmiş ve kalbi durmuştu. Tüm yoğun bakım ekibiyle birlikte müdahale ettiğimiz halde kurtaramamıştık). Kim olursa olsun bize emanet edilen hastanın zarar görmesi veya kaybedilmesi bizim için ömür boyu üzüntü kaynağı olabilir. Buna, hasta yakınlarından ziyade belki daha fazla biz üzülürüz.

1999 Marmara depremini takip eden günlerde, acil ihtiyaca binaen, deprem merkezinde bulunan ilçe devlet hastanesinin acil servisinde görevlendirilmiştim. 1990 yılında mezun olmuş ve hep sağlık ocaklarında çalışmışım. Hayatımda hiç EKG çekme-

miş ve yorumlamamıştım. Zaten o güne kadar çalıştığım sağlık ocaklarında EKG cihazı yoktu. EKG'ye bakarak sadece kalp hızını hesaplayabiliyordum. Bir nöbet sabahı, erken saatlerde, 40 yaşında erkek bir hasta sol omuza vuran mide ağrısı ve baş dönmesi şikâyetiyle getirildi. Ara sıra midesi ağrırımı ama o gün en şiddetlisiymiş. Tansiyonu 80/50 idi. Ülser ağrısı düşündüm ve ona uygun ilaç uyguladım. Müşahedeye aldım, takip etmeye başladım. Rahatlama beklerken ağrısı gittikçe artıyordu. Hemşirenin yönlendirmesiyle EKG çektik. Dakikada 37 olan nabız düşüklüğü dışında bir şey anlayamadım. Yine hemşire hanımın yönlendirmesiyle damardan atropin yaptım. Nabızı birden 80'lere yükseldi. Ama ağrısı daha da şiddetlendi. Hasta müşahede altında, yakınları etrafımda benden medet beklerken ben büyük bir çaresizlik içinde ne yapacağıma karar veremiyordum. 5-10 dakikada bir, yorumunu bile bilmediğim EKG çıktısı alıyor, anlam-sızca bakıyor ve katlayıp cebime koyuyordum. Yatağında acılar içinde kıvranan hasta, ıstıraplı bakışlarla beni izliyordu. Yaklaşık bir saat böyle geçti. Sonunda hasta yakınlarından biri yanıma yaklaşıp kulağıma kibarca "*Doktor bey, bizi başka hastaneye göndersen nasıl olur?*" dedi. Çaresizlik içinde ne yapacağımı düşünürken gelen bu teklif karşısında çok sevindim ve hastayı yakınlarının imkânıyla il merkezine gönderdim. Hasta gidince cebime baktım. Farkında olmadan 8-10 adet EKG çekmiş ve cebime koymuştum. Nöbet bitiminde İstanbul'da bir tıp fakültesine gittim. Bir kardiyoloji hocasından elimdeki EKG'leri yorumlamasını rica ettim. "*Bunca işimiz varken oturup sana EKG anlatamayız.*" şeklinde ters bir cevapla karşılaştım. Moralim çok bozulmuştu, zaten uykusuz dolaşıyordum (Yıllar sonra hocaya hak verdim. EKG bir oturuşta öğrenilecek bir şey değildi. Ama

daha güzel bir şekilde ifade edebilirdi). Fakülteden ayrıldım. Akşama kadar tıp kitabevlerini dolaştım, ne kadar EKG kitabı bulduysam satın aldım. Eve gelip incelemeye başladım. Elimdeki EKG ile kitaptakileri kıyaslayarak tanı koymaya çalıştım. Gece geç saatlere kadar uğraştım. Olmadı, çünkü hiçbir elektro diğerrine benzemiyordu. Ertesi gün şehre indim, tanımadığım bir kardiyoloji uzmanının muayenesine gittim. Kendimi tanıtip durumu özetledim. Yakından ilgilendi. EKG'yi görünce ilk sorusu: “Bu hasta yaşıyor mu?” olunca işin vahametini anlamıştım. Mide ülseri diye yaklaşık bir saat müşahedede beklettiğim hasta, meğer büyük bir kalp krizi geçiriyormuş. Akut inferolateral miyokard infarktüsü+Atrioventriküler tam blok ve atrioventriküler kavşak kaçış ritmi. Ağır bir bradikardiye girmiş ve buna bağlı olarak hipotansiyon gelişmiş, hemodinami bozulmuştu. Beklettiğim süre içinde kalpte nekroz dediğimiz kalıcı hasar meydana gelmişti.

Tarif edemeyeceğim acı duygularla, uykusuz bir vaziyette, tekrar acil servise gittim. Hastanın ismini, telefonunu bulup uzaktan habersizce takip ettim. Bir araştırma hastanesine gitmiş, yoğun bakıma alınmış, pil takılmış, bypass olmuş ve altı ay yaşayarak ölmüştü. Vefat haberini aldığımda çok üzölmüştüm. Düşündüm, o da benim gibi bir insandı. Hastalanmış, bana başvurmuştu. Güvenmiş ve sağlığını bana emanet etmişti. Ama ben vazifemi yapamamıştım. Benim gibi, eşim gibi, kardeşim, evladım, anam, babam gibi o da bir can taşıyordu. Ben ondan daha değerli değilim. Onun da anası, babası, evladı, eşi, kardeşi, bekleyeni, seveni ve sevileni vardı. Aradan on beş yıl geçti. Büyük acılar içinde kıvranan hastamın benden medet uman bakışlarını hatırladıkça büyük bir ağırlık altında ezildiğimi hisseder, vicdan azabı duyarım. Ancak deprem gibi olağanüstü şartlarda ve ani ih-

tiyaçtan kaynaklanan bir görevlendirme sonucu acilde çalışmak zorunda kaldığımı ve bu olayla bu şartlarda karşılaştığımı düşünerek teselli bulurum.

O günlerde bir ara bu işi yapamayacağımı düşünmüş ve istifa dilekçesi vermiştim. Başhekim bey, beni çağırıp istifadan vazgeçirmişti. Bu işi öğrenmekten başka çarem yoktu. Partime olarak yaptığım ek işi bıraktım. Nöbet dışındaki vaktimi acil kitapları okumaya ve EKG öğrenmeye ayırdım. Acile gelen hastalarda en küçük bir şüphede bile EKG çekmeye başladım. Sadece göğüs ağrısında değil; bayılma, çarpıntı, mide bulantısı, baş dönmesi, omuz ağrısı, sebebi belirsiz terleme gibi her türlü dâhili şikâyetle gelen hastalara EKG çektirmeye başladım (Çünkü kalp krizi her türlü şikâyetle gelebilir ve kolayca atlanabilirdi). EKG'leri çift nüsha çektiyordum. Birini hastanın dosyasına koyuyorduk, diğeri kendimi kontrol etmek amacıyla saklıyor, ertesi gün kardiyo-loji uzmanlarına gösteriyordum. Tanı ve tedavide hatam varsa düzeltiyor, EKG öğreniyordum.

Nöbetlerimde fazla EKG çektiğim için hemşireler, haklı olarak rahatsız olmaya başladılar. Birlikte iki hemşireyle kaldığımız nöbette ortalama 200 hasta geliyor ve yaklaşık 30 hastaya çift nüsha olarak EKG çektiyordum. Az iş değildi. Hemşireler bir gün başhekime giderek *“Neredeyse elindeki siğille gelen hastaya bile EKG çekmek zorunda kalıyoruz, Adil Bey’in elektroları artık rüyalarımıza girmeye başladı.”* diye serzenişte bulunmuşlardı. Başhekim bey beni çağırdı. *“Bu kızları delirteceksin, bu kadar EKG istenir mi?”* şeklindeki ikazına cevaben benim bu işi bilmediğimi, öğrenmekten başka çaremin olmadığını ve çek-tirmeye devam edeceğimi söyledim. O da anlayışla karşıladı ve benim nöbetlerime ek olarak bir hemşire daha vermeye başladı.

Daha sonra hemşire hanımlar dâhil herkes bana destek olmaya çalıştı.

Zamanla EKG'ye merak sarmaya başladım. İnsan bilmediğinin düşmanı olur derler. EKG'yi öğrendikçe daha çok sevmiş ve hatta mesai arkadaşlarıma bu konuda destek olmaya, ders anlatmaya geçmiştim. Zaman içinde sağlık müdürlüğünün ve hastanelerin talepleri üzerine hekim ve hemşirelere EKG kursu vermeye başladım. Bazı önemli konular ezber bilgi olarak kalıyor, kursiyerler tarafından anlaşılamıyordu. Bu işi kolaylaştırmak istiyordum. Sırf anlatmış olmak için değil, bunu gerçekten öğretmek istiyordum. Çünkü acil servislerin en kritik hastaları kalp krizleri ve ritim bozuklukları ile gelenlerdir. Atlanan bir vaka ölümle sonuçlanabilir. Ortada insan hayatı söz konusu. Böyle hastalara daha kolay nasıl tanı konabilir diye çok düşündüm. Ve en sonunda kalp maketi yaparak EKG'yi maket üzerinde, somut bilgilerle anlatmaya karar verdim. Bir tornacı ve bir marangozla anlaşarak ahşaptan yaklaşık 100 cm çapında büyük bir kalp maketi yaptık. Özel olarak yaptırdığım torna bıçaklarıyla iç boşluklarını oyduk. Özel planyalarla dış kısmını şekillendirdik. Kırmızı silikon kullanarak kalbin damarlarını yaptım, anatomik yapıya uygun olarak maketin dış yüzeyine yerleştirdim. Elektrik kablosu, bobin teli ve led lambaları kullanarak kalbin elektrik iletisi sistemini yaptım, kalbin içine yerleştirdim. Ankara'da EKG cihazı üreten bir firmanın AR-GE müdürüyle tanıştım ve ona bir elektronik devre yaptırdım. Entegreye normal ve anormal ritimleri, ritim bozukluklarını programladık. Kalbin farklı bölgelerini değişik renkte boyayarak ayırdım ve sonunda bu maketle eğitim vermeye başladım. Artık kalp krizinde oluşan dalga hareketlerinin, ritim bozukluklarının tamamını sebepleriyle birlikte canlı olarak maket

üzerinde göstermeye başladım. Acil nöbetlerim haricindeki zamanlarımda günde ortalama on iki saat çalışmayla yaklaşık bir yıl süren ve çok para harcadığım projem sonuçlanmış ve ortaya yeni bir EKG eğitim modeli çıkmıştı. Projem bana pahalıya mal olmuştu. Ama defalarca dinleyerek anlaşılamayan, ezbere kalan konuların maket üzerinde bir kez görmekle, bir daha unutulmayacak şekilde öğrenilmesini sağlamıştım.

Aradan yıllar geçti. Daha sonra sağlık ocağı ve 112 acil yardım ambulansında, koroner yoğun bakımda ve efor testinde çalıştım. Özellikle olan EKG'leri biriktirmeye devam ettim. Bir gün bir meslektaşımın önerisiyle bunları kitaplaştırmaya karar verdim. Acil serviste, 112 nöbetlerimde ve sağlık ocaklarında çalıştığım süre içinde biriktirdiğim binlerce EKG içinden özellikle olanlarını ayırdım ve sistematik çözümlerini yaparak 2007'de ilk EKG kitabımı bastırdım. Yoğun bakım servisinde ve efor testinde çalıştığım dört yıllık süre içinde karşılaştığım, paylaşmaya değer bulduğum EKG'lerin çözümünü içeren ikinci kitabımı 2011 yılında yayınladım. Çoktan seçmeli 100 soru ve cevabının bulunduğu altıncı EKG kitabımı şu an itibarıyla baskıya vermiş bulunuyorum.

Hekim olarak konumuz insan. İnsan hayatını korumak veya en azından zarar vermemek mesleki, vicdani ve kanuni görevimiz. Mesleğimizin odağında insan var, insanı koruyamazsak bu mesleğin değeri kalmaz. Şu bir gerçek ki mesleğimizde bazen imkânımızı aşan zorluklarla karşılaşırız; yorgun, bitkin, uykusuz ve aç kalabiliriz. Tüm bunlara aldırış etmeden hasta halimizle çalışırız. Şartlar ne olursa olsun en azından hastalarımıza zarar vermemeye gayret ederiz. Hekimler olarak hiçbirimiz, hastamızın durumunun kötüye gitmesini veya ölmesini istemeyiz. Ama

elden gelenin ötesini kimse yapamaz. Yazımın başında da belirttiğim gibi bazen en yakınımızı bile gözümüzün önünde kaybedebiliriz. Hayat bu, her şey olabiliyor. Gerçekleri olduğu gibi kabullenmek lazım.

Hekimlik kutsal bir meslek. Yaratılmışların en değerlisi olan insana hizmeti esas alır. Mesleğimi seviyorum. Zorlukları, sıkıntıları, zahmetleri olmuştur ve olacaktır. Tüm iyi niyet ve uğraşımıza rağmen bazen olumsuzluklarla karşılaşacağız. İnsan olan yerde problemler vardır. Ama insanlar olmadan hayat olmuyor. İnsanları ve mesleğimizi olduğu gibi kabul etmek ve o haliyle sevmek lazım. Bakış açımızı değiştirsek olumsuzluk gibi gözüken nice unsurun motivasyon kaynağı haline dönüşeceğine inanabiliriz.

BİR ARABA, BİRKAÇ DÜNYA

Ahmet KARACAN

Her kim bir can kurtarırsa, bütün insanları kurtarmış gibi olur (Maide-32).

I

Uzaktan gelen ince bir siren sesi... Bir arabanın içindeyim; içinde birden fazla dünyanın olduğu bir arabanın içinde... Bu dünyalar, ortasında dikdörtgen bir pencereyi çevreleyen metal levhalarla ayrılmış olsa da aynı yönler doğru hareket halinde. Birinde yaşamak, diğerinde yaşatmak için uğraşanlar seyreliyor. Bazısı da dışarıda... Ben yaşatmaya çalışanların arasında oturuyorum. Sürekli arkaya dönerek ortadaki pencereden yaşamaya çalışanlara bakıyorum. İçinde bulunduğum dünya ile baktığım dünya buğulu bir camla bölünmüş. Gördüğüm yerde ben de varım. Tasalanıyorum.

II

Siren sesi biraz daha yükselerek devam ediyor. Sanki bu sese eşlik eden bir de kapı tıkırtısı var. Anlayamıyorum. Sabah gözlerimi açtığım vakit, uyandığım günün ilk ışıklarını görmek için pencereye koşuyorum. Perdeleri aralayıp gökyüzünün toprağımsı açık kahverengini, birkaç dakika seyreliyorum. Gece gördüğüm bir rüya olup olmadığını bir süre düşünüyorum. Unutmak istediğim düşüncelerin hepsinin birden aklıma üşüşüklerini ama hepsinden baskın çıkan ayrıntının havanın ağır toz bulutu kaplı

toprak rengi olduğunu fark ediyorum. Bu rengin, şehrin üzerini suni bir deri tabakası gibi örttüğünü, cadde ve sokakları bir ahtapot gibi sardığını, çarşıların yüreğine bir ağırlık gibi oturduğunu, binaların çatılarını ve teras katlarının boşluklarını zemine doğru kasvetle kuşattığını anlamam uzun sürmüyor. Aynı puslu hava beni yatağa doğru iterken açık hâki katılı gri renk tortusu, yenisinden derin bir uykuyu davet ediyor. Ama ne mümkün, içimdeki huysuz uyanmış bir defa, kaçan uyku kadar vefasızının olmadığını biliyorum. Onu ancak kendi rızasıyla dönene kadar beklemek gibi bir zavallılığı yaşamak zorunda kalıyorum. Üstelik hayalini kurabileceğim bir işle meşgul olmadığımı, her meslekten ya da zanaattan anladığımı düşünmeme, bazılarının da çıraklığını yapmama rağmen hiçbirinin ustası olamadığımı düşünüyorum. Aslında hepinizden daha çok nefret ediyorum ama hayata tavır koyma lüksüm olmadığı için çoğu zaman erkenden kalkıyor, üstümü başımı giyiyor ve işime koşuyorum.

Siren sesi biraz daha yakından ve eskisine göre daha yüksek. Kapının da öyle... Evlerde lüzumu olmayan her şeyin içerisinde saklandığı fakat aranıldığında hiçbir şeyin bulunamadığı çekmeceler gibi bir hayatı yaşıyorum ben. Her şeyi kendi içimde saklıyorken bana gerektiğinde hiçbir şey bulamıyorum kendime baktığımda. Bütün ipuçlarının kesiştiği bir uğrak yeri gibiyim, öyle sanıyorum. Devamlı değişen bir keyfiyete sahip olmanın dayanılmaz hafifliği bu olsa gerek... Pamuk kadar hafif olmakla kurşun kadar ağırlığı birlikte hissedebiliyorum. Bileşik bir marakaya sarılan halatlar gibi zaman zaman sonumun gelmeyeceği vardır. Bazen de basit bir an bile uzun olur ümitlerimden. Gözlerimden uzakta görürüm bir zaman, yangınların ve sellerin terbiye ettiği gözlerimden uzakta... Bazen doktor bazen hasta olmama

rağmen, çoğu kez ikisini de başaramam. Arada bir cankurtaran şoförü veya şoförün yanında oturan acil durum hemşiresi olabiliirim. Öyle sanıyorum ki, doktor olacak kadar sorumluluk sahibi değilimdir; bir ambulansı kullanacak kadar da sakin. Ama hep yavaş yavaş muayene edip aşırı sürat yapıyorum.

III

Uzaklıkla yakınlık arasında salınan ve içindeliikle dışında olmak açısından birkaç dünyadan ibaret arabamın sesi, canına kıyılan bir maktulün son çırpınıışlarındaki kadar rahatsız ve iç yaralayıcı... Can taşımak, cam taşımak gibi... Can kırılınca cam kırıkları gibi sadece kanatmakla kalmıyor, hem de karartıyor. Kırmızı ve siyah farkı... Aslında o arabanın yıldırım hızıyla derman yetiştirmeye çalıştığı her hasta benimdir. İtfaiyenin aynı şekilde su taşıdığı her yangında yanma tehlikesini ben geçiririm. Bazen kıl payı kurtarıldığım, bazen de yanarak öldüğüm çok olmuştur. Trafik polislerinin sirenli araçları hep benim yaralı veya ölü olarak çıkarıldığım kaza yerlerine ulaşmaya çalışır. Resmi kaza tutanaklarında sekizde sekiz kusurlu davranmış olan sürücü, emniyet kemerini takma kültürünü tam olarak sindirememiş her taşralı, müteahhidinin yapı malzemelerinden aşımış olduğu için depremde yıkılan binaların enkazı altında kurtarılmayı bekleyen her depremzede biraz benimdir.

Odun toplamak için ormana gidip son iki gündür haber alınamayan yakın köylü, soğuk kış gününde kalabalık bir grupta tırmanılan dağda kaybolan dağcı benden başkası değildir. Her çığ benim üzerime düşer, her trenin altında ben kalırım. Futbol tribününde çıkan izdihamda çok sayıdaki yaralıyla beraber ezilerek ölen bir kişi de benimdir. Derme çatma teknelerle taşıyabile-

ceğinden iki üç kat fazla sayıdaki yolcusuyla uluslararası sularda alabora olan her teknede kadın, çocuk ve yetişkinlere ek olarak bir de ben boğulurum.

Siren sesi bir alçalıp bir yükseliyor. Kapı tıklaması bu ara durdu sanki... Eğer hâlâ yaşıyorsam en kısa zamanda tam teşekküllü bir sağlık kuruluşuna yetiştirilmek zorundayımdır. Üstelik neden böyle bir durumda olduğumu düşünecek kadar zamanım da yoktur. Bakmayın, direksiyonum iyidir. Bir de kolumdaki serumla, burnumda takılı oksijen maskesi olmasa... Yaşam savışı veren her kazazedeyi mümkün olabilecek en yüksek hızla bir acil servise yetiştirmek zorunda olan da aynı yüksek hızla yetiştirilmek mecburiyetinde kalan da benimdir. Ulaştırıldıktan sonra durumuma müdahale edecek acil durum hemşiresinin ve acilde görevli doktorun emin elleri de benim ellerimden başkasının değildir.

IV

Acilde görevli doktor kim, müşahede de durumu kritik olan var mı, oluşturulan kıstaslara göre kaç hastaya triaj uygulandı? Polikliniklerde bu kargaşa da neyin nesi, ameliyathanede bugün kimlerin sırası, yoğun bakımda yatan hastaların durum ciddiyetleri ne düzeyde, dünden beri eks olmuş hasta var mı, gibi sorular yine de birinci dereceden beni muhatap alan soru cümleleridir. Beni bir hemşire hanım anlar; o da anladığından mı yoksa umurunda olmadığından mıdır belli olmaz. Bir kadın nezaketine sahip olmasam da yeterince şefkatli olduğum konusunda hiç şüpheye düşmedim. İşimin gereği olarak ilgide kusur koymam. Çünkü tensel acıların şahidi olarak ağrıya sızıya o kadar alışkın hale gelmişimdir ki, yapmam gerekenler buna müsaade etmez.

Çok da umursamam. En çok sevdiğim, karşısında en çok zaman harcadığım ve yine bakmaktan en fazla zevk aldığım nesnenin ayna olduğunu söylemeliyim. Hayatı tek ve ön pencere olarak yalnızca onun ekseninden gördüğümü, bir tek onun karşısında mutlu, rahat ve zamanımın geniş olduğunu, bir sırrım varsa ona açtığımı, gizleyeceklerimi ondan sakladığımı, bazen fırça attığımı, bazen okşadığımı; sadece kırmaya kıyamadığımı da belirtmeliyim. Buna rağmen aynama gözüm gibi baktığım da tuzla buz olsun diye çıplak taşlara fırlattığım da çok olmuştur. Benim dünyamın her noktasında yaşanılabilir.

Mutluluğu elde etmem zor değildir. Pahalı da... Bir “Ne kadar güzelsiniz...” cümlesi her derde çare olmak bakımından yeterli olsa da bunu duyabilmektir güç olan. Bir kelime neden bu kadar değerli olur ve onu edecek cesaretli bir dil bulunmaz anlayamam.

Siren sesi kesintisiz... Giderek yükseliyor... Sağlık ekibimi anlatmaya devam etsem lafı uzun tutmam gerekir. Üzerlerinde taşıdıkları giysilerden, hasta veya yaralı yakınlarının yüzlerinde okudukları endişelerden, devam ettikleri istikamette yaptıkları aşırı hızın hayatlarına katabileceği ihtimallerden, her ikisi de dört lastik üzerinde gitmesine rağmen şoför mahalliyle, hasta kabini arasındaki derin tezettan, yaşam savaşıyla yaşam şakası arasında gidip gelen mesafelerin sıfır noktasından ve her iki taraftan aynı anda işitilen iniltilerle kahkahalardan söz etmedim. Çünkü muayene etmem gereken uzun bir isim listesi var.

V

Yavaş muayene ettiğimi söylemiş olmalıyım. Acil doktoru olmak öyle bir yükü omuzlamakla aynı ki, yükün ağırlığı yükten dolayı çekilen ruh sıkıntısının ağırlığı yanında bir hiç me-

sabesinde. Odama giren, çıkan, gözlerime bakan, şikâyetlerini dillendiren her insan iyi olmaya çalışır. Bu iyi oluş sürecindeki en büyük desteklerinden biri de benim... Doktorluğun bana dayattığı; hastaları iyileştirme, gelen her hastaya yaşam, güven ve umut aşılama mecburiyetinin giderek beni yıpratıldığını ve sürecin bir taraftan iyileşen her hastayla gurur ve sevinç getirirken diğler taraftan, özellikle süreğen hastalıklarda ve tedavisi mümkün olmayan amansız vakalarda, bir umut dağıtıcısına dönüştürdüğünü söylemeliyim. Bu durumlarda hüznlerin en çetrefilini yaşadığımdan, sürekli iyimser olma ve iyimserlikteki samimiyetime inandırma zorunluluğumdan da haber vermek isterim.

İnsanları kucaklamaya çabalar, herkese yetişmeye gayret ederim. Her hastamla hastalanırken iyileşenlerle de derman bulurum. Bir sağlık şikâyetiyle bana gelen insana hasta gözüyle bakmaz, onu hayatının bu döneminde bir rahat kaybı yaşıyor olan bir insan olarak kabullenirim. Hasta bir insanın iyileşmesinde, kullandığı ilaçlar ve tıbbi müdahalelerin yanında önemli ölçüde hastanın iyileşeceğine olan inancının etkisini göz ardı edemem. Yazdığım reçetelerdeki ilacı kullanacak hastanın bu ilacın kendisini iyileştireceğine inanması gerektiğini, bu inancı taşımayan hastaya ilaçların çok da yararlı olmayacağını iddia ederim. Plasebo etkisinin vücudun kendi iç mekanizması açısından bir vücut içi inanç sistemi olduğunu hatırlatırım. Vücudumuzda iç savunma sisteminin yanında bir de hastalıklara karşı bir inanç savaşı olduğuna, bunu bilinçli veya bilinçsiz olarak her vücudun gerçekleştirdiğine, iyileşme sürecinde bu mekanizmanın öncü rolüne inanırım.

VI

Siren sesi çığlık çığlığa... Kapı yeniden çalıyor. Önceleri çok da umursamıyorum. Kim kalkıp açacak. Ama kapı sürekli yumruklanıyor. Tıpkı siren sesinin aralıksız gelmesi gibi... Kapı ve siren sesine bir yığın insan sesi de ekli, kimse kimseye aldırıyor. Şu siren sesi bir dinse hiçbir şeyimin kalmayacağına eminim. Kapının kırıldığını sanıyorum. İçeriye ayakkabılarıyla dalan onlarca kişi içerisinde kasap, manav, berber dâhil olmak üzere tüm mahalleli -her gün selamlaştığım insanlar- var. Odalara dolup her yere bakıyorlar, en çok da yatak odasına... Yatağım. Güya üç gündür sokağa çıkmamış, telefonlara cevap vermemişim. Kimseyle görüşmemişim. Kendimi rahat hissetmeme rağmen sağlık görevlileri bana müdahale ediyor. Biri muayene ediyor, biri bağıyor. Söylediğine göre hâlâ yaşıyordum. Acele etmek gerekiyormuş. Gün beni kendine çekmemişti. Erken bekleyen bir işim de yoktu. Bu hasta kabini de neyin nesi, neden buradayım? Benim pencereden dönerek uzandığım yatağımda olmam lazımdı. Kolumdaki serumla, burnumda takılı oksijen maskesi çileden çıkarıyor beni, neden yanımda kimse yok? Bu ne hız, bu arabayı kullanan adamın canına kastı var kesin. Başımı ön tarafa bir çevirebilsem bana bakan zavallıyı da görebileceğim. Oradan dönüp dönüp bana endişeyle baktığını hissedebiliyorum.

VII

Bazen hayata küçük aralar vermek zorunda kalıyorum. Bu araların beni daha iyi bir insan haline getirdiğine inanıyorum. Yine bu araların bazen acil durumlar bazen hastalıklar, bazen hüznler bazen de sevinçler olduğunu sanıyorum. Benim sa-

Acilin Öyküsü

dece yorumlanacak kadar farklı olan gerçek bir yaşamım var. Bütün mesele bana o gerçeği yorumlatacak sağlıklı bir rüya görmekte, gördükten sonra gerçeğini yaşamayacağınız hiçbir rüya ya da bir koşuda gidip gelmeyeceğiniz birkaç dünyanın olmadığını sireni hiç susmayan bir arabanın içinde anlamanız zor olmuyor.

SERUM HORTUMLARIYLA HAYATA TUTUNMAK

Perihan Ceylan KOÇ

(Yaşanmış bir olaydan esinlenerek yazılmıştır.)

Çılgınca öten bir alarm sesiyle güne uyanmak tam bir işkence. Altı aydır acil tıp uzmanı olarak acilde nöbet tutmaya başlayan Doktor İnci için düzenli uyku bulunmaz Hint kumaşıdır. “Allah kahretsin! Geç kalacağım.” diye sesli sesli söylenip yorgun gözlerle yatağının yanında duran saate baktı. Aslında aklında sabah duş almak vardı ama geç kalmasına neden olacağından sadece dişlerini fırçalamakla yetindi. Hızlıca spor ayakkabılarını ayağına geçirip sol ayakkabısının bağcıklarını bile bağlamadan kapıya yöneldi. Acil tıp doktorları babet ve spor ayakkabı giyebilirdi. Ancak bu şekilde koşuşturabilirlerdi. Topuklu ayakkabılar ise ablası gibi dermatoloji uzmanlarının işiydi. Tam kapıdan çıkacakken birden arkasını döndü ve öğretmen olan rahmetli annesinin otuz yıl boyunca her sabah okula gitmeden önce yaptığı gibi duvarda yazılı olan dizelerine bir öpücük gönderdi. Duvarda **“Dünyayı sevgi kurtaracak/ Ve her şey/ Bir insanı sevmekle başlayacak.”** dizeleri yazılıydı.

Doktor İnci İstanbul trafiğinde hastaneye ulaşmaya çalışıyor bir yandan da içinden bildiği tüm duaları okuyordu. Allah’ım ne olur nöbetimde ex hasta olmasın diye dua ediyordu. Neyse ki zamanında yetişti. Acil son nöbette bıraktığından farksızdı. Tam anlamıyla büyük bir insan seli vardı. Doktor İnci, önlüğünü bile

giymeye fırsat bulamadan hastalara bakmak için koşuşturmaya başladı. Bakıcısıyla beraberken üzerine 72 ekran televizyon devrilen dört yaşındaki kız çocuğu ve vicdan azabıyla kıvranan, etrafa saldıran annesi... İnşaat iskelesinin üçüncü katından düşen işçi genç ve ayağındaki yırtık terlikleri yoksulluğunu ve çaresizliğini haykıran genç eşi... Televizyonda sülüklerle ilgili bir program izleyen ve yaptığı sülüklerden sonra kanaması durmayan, vücudunun her yerinden kan fışkıran genç mimar... Ve ambulansın acı çığlıklarıyla gelen koca bir aile... Anne ve üç çocuğu... Ders almadığımız/alamadığımız bir soba zehirlenmesi daha... Sultan kadının kömür karası iri gözlerinde bir ışık aradı Doktor İnci. Israrla karanlığı yaracak bir hayat ışığı aradı. Kınalı ellerinde yaşam sıcaklığı bulmak istedi. Sultan kadının ciğerpareleri Merve, Cemre ve Emre... Merdivenin basamakları gibi iki, dört ve altı yaşındaki çocuklar... Merdivenin basamakları gibi sıra sıra dizilmiş taş sessizliğinde yatıyorlar. Bir daha hiç uyanmayacaklarını biliyor Doktor İnci. Anne ve çocuklar en az dört saattir yaşamıyorlar. Bir yuva kuş olmuş, uçmuş göklere. Doktor İnci'nin yüreği yangın yeri... Babaya nasıl söylenir, ne denir, nasıl denir?

Düştüğüm zamanlar olmuyor değil. Umutsuzluğa düştüğüm, karamsarlığa düştüğüm zamanlar... Teklediğim, topalladığım, kendimi azarladığım, kendimi küçümsediğim zamanlar... Kendimden küstüğüm, kendimden kaçtığım ve yine kendime kaldığım zamanlar... Ve zaman çarkının dişlilerinin kırıldığı zamanlar... Tüm çabam yüreklerdeki umutlar solmasın, toza ve sonsuzluğa karışmasın diye.

Saatlerdir koşuşturmaktan ferî dönmüştür Doktor İnci'nin. Neyse ki biraz olsun acil sakinleşmiştir. Fırsattan istifade hemen bir kahve doldurur İnci. Uzun ve yorucu bir geceye doping yapmaktadır. Gözleri kapalı, elinde kahve fincanı, kahve dumanını

derin derin ciğerlerine çekerken hastalara yazdığı reçeteleri şöyle bir beyninden geçirir. Eksik bir şey, yapılması gereken bir şey ya da gözden kaçan bir şey oldu mu diye düşünür. Aslında tedavinin yapıp gönderdiği hastalar bile hep Doktor İnci'nin beyninin kıvrımlarında sessiz sessiz gezinmektedir. Doktor odasının sükûnetini yaşlı bir teyzenin sesi dağıtır.

- Kızım, İnci Doktor sen misin?
- Evet teyzeciğim. Buyrun?
- Kızım bana bir serum takacak mısın? Halsiz düştüm, yaşlıyım. Beni azıcık güçlendirir.
- Şöyle sedyeye oturup şikâyetlerinizi anlatır mısınız teyzeciğim?
- Nefesim çıkmıyor kızım. Boğuluyorum, güçsüzüm.

İnci, Zeynep teyzeyi güzelce bir muayene eder. Birkaç da tetkik ister.

- Teyzeciğim, siz Fatoş Hemşire ile şu testleri yaptırın. Sonuçlardan sonra konuşalım.
- Serum yapsan iyiydi be kızım.
- Gerekirse tabii ki serum takarım teyzeciğim. Ancak bir sonuçları görelim.

Bir saat sonra Doktor İnci, Zeynep teyzeyi elindeki çantaya acil çöpünden bir şeyler doldururken fark eder.

- Zeynep teyze, çöplerimiz tıbbi atıktır. Çöpten ne çıkardın öyle? Bu senin için çok zararlı olabilir.
- Zararı ziyanı yok kızım. Serum hortumları topladım. Televizyonda Derya Baykal serum hortumlarından sepet ve boncuk yapmayı göstermişti. Bak bir sepet de sana yapacağım İnci kızım.

- Zeynep teyze bunlar tıbbi atık olduğu için bunları gelişigüzel kullanamazsın. Allah muhafaza bulaşıcı hastalıklara yakalanabilirsin.
- Yok be kızım, eve götürür bir güzel yıkarım, hiçbir şeycik olmaz kızım.
- Zeynep teyze sen ver o serum hortumlarını da ben şu uçlarındaki iğneleri çıkarayım. Fatoş Hemşire şunları bir sterilize etsin, sen öyle al.
- Tamam kızım olur.

Fatoş Hemşire serum hortumlarını alkolle temizlerken Zeynep teyze de yakaladığı Doktor İnci'ye içini dökmeye başlamıştır.

- Evin yolunu unuttu çocuklar. Şöyle bir arada yasak savmak kabilinden uğruyor büyük oğlan. Kız desen pek mutsuz. Gitti evlendi o iki çocuklu şişman adamla. Televizyonum bana can yoldaşlığı yapıyor.

Fatoş Hemşire serum hortumlarını ve Zeynep teyzenin tetkik sonuçlarını getirir. Sonuçları incelerken Zeynep teyzenin gayet iyi olduğunu görür. Zeynep teyzenin sorunu yalnızlığın karanlık girdaplarında boğulmaktır aslında. Tetkik sonuçları ve teyzenin tavırları bunları anlatmaktadır.

Aynı hafta içinde Zeynep teyze gibi televizyonda serum hortumlarından sepet yapımını öğrenen dört kadını daha acilin çöp kutularını karıştırırken bulduk. Acilde tıbbi atıkların saklanmasıyla ilgili mini bir toplantı yaptık. Toplantıda da Zeynep teyzeyi bol bol andık. Çünkü Zeynep teyze haftanın iki günü acildeydi. Özellikle Doktor İnci'nin nöbet günlerini kolluyordu. Yaptığı küçük objeleri İnci Hanım'a gösterip ondan takdir görmek Zeynep teyzenin çok hoşuna gidiyordu. Yalnızlığını,

dertlerini bir nebze olsun unutturuyordu. İnci Hanım'ın hemşirelerden ricasıyla serum hortumlarının bir kısmı Zeynep teyze için özel olarak temizleniyor ve biriktiriliyordu.

Aradan aylar geçti. Zeynep teyze haftada bir hastanenin aciline uğrayıp serum hortumlarını alıyor, her gelişinde de beraberinde boy boy sepetler getiriyordu. Herkesin masasında Zeynep teyzenin yaptığı sepetlerden bir tane vardı. Sepetler acile büyük bir düzen getirmişti. Masalardaki kalemler sepetlerin içinde renk renk boy gösteriyordu.

Aradan üç ay daha geçmişti. Yoğun bir nöbeti daha başarıyla bitirmenin verdiği yorgunlukla İnci Doktor hastanenin çıkış kapısına yönelmişti ki karşısında Zeynep teyzeyi gördü. Zeynep teyze evladını kucaklarcasına İnci Hanım'ı sımsıkı kucakladı. Ceplerinden etrafı inci işlemeli bir mendil çıkardı. “Benim sarı kasımpatı gibi güzel gülüşlü, güzel yürekli kızım, bu mendili senin için incilerle işledim. Sen bana çok yardımcı oldun be İnci kızım.” İnci Hanım, Zeynep teyzenin yorgun ellerine bir öpücük kondurup ellerinden etrafı inci işlemeli mendili alıp muzaffer bir komutan edasıyla arabasına bindi. Arabasıyla İstanbul trafiğinde ağır ağır ilerlerken şu düşünceler geçti beyninden: “Daha önce çok kez kalbi duran hastaların elektro şok yardımıyla hayata tutunmasını sağladım. Havuzda boğulan bir genç kızı suni teneffüsle hayata döndürdüm. Adrenalin, atropin, elektro şok, kalp masajı... Bunlarla çok insan hayata tutunmuştur ama yetmiş beş yaşındaki Zeynep teyzenin serum hortumlarıyla hayata tutunması her zaman gördüğüm bir vaka değil.”

Doktor İnci eve gitmeden deniz kenarında durdu. Arabasının camlarını açıp denizden gelen iyot kokusunu ciğerlerine doldurdu ve güzelce gerindi. Rahmetli annesinin sık sık söylediği bir söz döküldü dilinden: **“Sevmek keman çalmak gibidir, bilmeyenler kötü sesler çıkarır.”** derdi. “Anneciğim, kızın güzel sesler çıkarabiliyor mu?” diye söylenip ufka gözlerini dikti. O esnada gökte bir alkış tufanı koptu. Melekler gökyüzünden İnci Doktor’u alkış yağmuruna tutmuşlardı. Duyan olmadı. Melekleri sadece melekler duyabilirdi. Sadece yeryüzüne denizi dalgalandıran birkaç damla yağmur çiseledi. Ama bunun sevgi yağmuru olduğunu kimse bilmedi.

BANA BİR “YAŞAMAK” GETİR

Nükhet SEZER

“Hangi yaşamak bir milattır? Yeniden başlamak için ölmek gerekir. Tüm yaraları kanatmak... Görünmez kanatlarını kırmak. Haziranları, eylülleri, şubatları yırtıp atmak... Düş mezarları kazmak. Öyle bir ölmek ki; ne küllerin bir suda ne toprağın bir gül yaprağı...

Seni ilk gördüğümde bu dizeleri yazıyordun. Kalem ve kâğıtla bir kavgan vardı adeta. Sözcükleri dirhem dirhem bırakıyordun şiire. Zira kolay değildir yaşanmışlıkla yoğurulmuş sözcükleri biriktirmek. Uzak denizlerden gelen inci tanesi kadar özlem taşıyor her bir sözcük. Bir şair bakışı uzaklıktaydık. Tanışmadan tanıyordum seni. İnsanlardan kaçırıyordun, hayattan kaçırıyordun. Tüm bakışlardan soyutlarken kendini, sadece yalnızlığı yaşıtıyordun evinde. Balkonunda beslediğin kuşlar vardı, bir de fotoğraf makinen. Fotoğraflar asardın bazen balkondaki çamaşır ipine. İçinde mutsuzluk taşıyan, ölüm taşıyan fotoğraflar... Belki sadece ölümü seviyordun, sadece ölümü bekliyordun. Bense ölümün kıyısında inadına yaşamak diyordum. Hastalığın insanda yarattığı karamsarlık ve karmaşıklık duygusu bende inada ve mücadeleye dönüşmüştü. Ölmek ve yaşamak kadar uzak; gitmek ve kalmak kadar yakındık. Ölüm bana bu kadar yakinken ne çok istemiştin seni hayata bağlamayı. Ama sen görmüyordun; ne beni ne de yaşamayı. Hayattan pervasızca vazgeçmeni anlamıyordum ve sana kızırıyordum. Peki ya şimdi ne hissetmeliyim? Küçük bir odada yan yana iki yatak. Birinde sen varsın, diğerinde ben. Ölüm bedenlerimizi ele geçirmiş. Teslim olmaya hazır sen, direnen ben.

Tüm yaşadıklarım gözümün önünden geçiyor. Çok uzak değil, buraya gelmeden birkaç dakika öncesi, senin evindeyim. Sığındığın yalnızlığında bulmaya çalışıyorum seni. Gizlice evine giren bir yabancından başka bir şey de değilim üstelik. Son yazdığın yazı geçiyor elime. Bu defa buluyorum seni gizlendiğin sözcüklerde. Bir yudumda okuyorum yazdıklarını. Anlıyorum neden burada olduğunu ve anlıyorum neden burada olduğumu. Artık çok geç, biliyorum.

Fotoğraf Makinesinin İntiharı

İnsan eskir, paslanır, çürür; tıpkı eşya gibi. Makineleşmiş insan ya da insanlaşmış makine çağın metaforu. Miadını doldurmuş bir fotoğraf makinesi... Fransızların dediği gibi “demo-de”. Yıllardır bu çatı katında yaşıyor, yıllardır bu çatı katında ölüyor. Yaşanmışlıkların kodlarını taşıyan diğerleriyle birlikte. Bazı insanlar anılarını öldürmeyi sever. Bunun için asri mezarlıklar kurarlar evlerinin bir köşesine. Böyle yerlerde kemirgenler yaşanmışlıkla beslenir. Onun asli görevi anı dondurmaktır. Işığa sevdalıydı o. En son ne zaman dans etmişlerdi Pera’da? Pera-ye Hanım’ın balodaki gülümseyişi miydi son ölümsüzleştirdiği? Şarkı yarışmasındaki “Aman petrol” şarkısı kadar ilginç zamanlardı. Belki âşık bile olmuştu Harley kuyruklu yıldızının altında. Obur bir ölü yiyici gibi zamanı tüketir eşya. Capcanlı yaşanmışlıkları içinde taşıırken alelade bir eşya olamazdı fotoğraf makinesi. Yaşamak doğurur o her dem. Yıllanmış yalnızlığında insanoğlunun yeni çağını merak eder dururdu. Milenyum dedikleri neye benziyordu? Gümüş renkli bir şey olsa gerek. Fotoğraf sanatına değer veren evin entelektüel oğlu sayesinde bu esaret sona erdi. Dünyayı yeniden keşfetmek için can atıyordu.

Binalar gördü, devasa göğe ulaşan binalar. İnsanoğlu Tanrı'ya ulaşmak istercesine yükseltmişti yapıları. Gök delinse başka bir dünya çıkardı belki. Hepsi birbirinin aynısıydı bu binaların. İnsanlar da öyleydi. Yüzlerindeki donuk ifadeye kadar birbirlerine benziyorlardı. Bu devasa yapıların bir gece yarısı yerle yeksan olduğunu gördü sonra. Arzın merkezine ulaşmak isterken yerin altında kalan bedenleri gördü. Taş, toprak, demir ve insan eti... Çıglıklar, ölmeler, yaşama tutunmalar... Çıplak ayaklı çocuklar gördü. Sersem bir ikindi rüzgârının dağıttığı pamuk parçalarını izliyorlardı. Kozalardan dökülen pamuklar kar tanesi gibi rüzgârla dans ediyordu. Kar görmeye hasret çocuklar öyle mutluydular ki. Gerçekten kar yağsa bir gün üşümezdi onların içi. Onlar Akdeniz'in çocuklarıydı. Sonra hep gitti. Şehirler, sokaklar, insanlar gördü.

Verandası çiçeklerle bezenmiş küçük bir ev. Penceresinden portakallı kurabiye kokusu yayılıyor. Rüzgâr çanına eşlik eden çocuk sesleri... Gökyüzünde salına salına süzülen uçurtmalarını seyrediyorlar. Sonra bir silah sesi duyuluyor. Uçurtma çocuğun elinden düşüyor. Savruluyor göğe beyaz kuyruğu ile. Çocuklar seyrediyor giden uçurtmayı. Çocuklar seyrediyor dünyadan göçüp giden annelerini. Üçüncü sayfa haberinde adı geçen anne S.T. Boşanmak istediği kocası tarafından öldüren kadın S.T.

Dünyanın tüm sabahları umut taşır. Şehirler uyanır, insanlar uyanır. Şehirlerin bir köşesinde sabah olmayan yerler de vardır. Yerin altında hep gecedir. Bakışlar hep karanlıktır, kömür karası gibi. Ölüm vardır yeraltında. Kaza, kader dediğimiz türden bir ölüm. Kömüre karışmış kemikler görünmez karanlıkta.

Stockholm'da bir çocuk soğuktan donmuş kuşları seviyor. Filistin'de bir anne ölmüş çocuklarını seviyor. Ölü annelerin

çıplak ayaklı cesur çocukları var. Dünyada sergiler oluyor, moda günleri, galalar... Dünyada savaşlar oluyor, dünyada savaşlar oluyor. Devletler olanları kınıyor, devletler olanlardan korkuyor. Paris vitrinlerindeki mankenlerin kolları bacakları var, mültecilerin kolları bacakları yok. Devletler endişeli; şehirlerin estetik görünüşü konuşuluyor. Kolsuz bacaksız elbisesiz olmak ya da Milano'da bir elbise olmak...

Anı dondurmaktan nefret ediyordu artık. Kendini öyle bir sıkı ki, karanlık odaya varmadan içindeki tüm yaşanmışlıkları boşluğa bıraktı, siyah bir kan kusar gibi. Film şeritleriyle birlikte yaktı kendini. Küllerinden doğmamak üzere gitti.

İlk ve son buluşmamız bir acil servis odasında oluyor. Arabayı o kadar hızlı sürüyorsun ki ölmek istercesine. Fotoğraf makinesi ile birlikte senin de intihar edeceğini yazmıyorsun. Her zaman olduğu gibi kendine saklıyorsun bunu da. Ben gidiyorum ama sen kalacaksın. Sonunda seni hayata bağlamayı başardım bak. Cansız bedenimi gelip alacaklar birazdan yanından. Kalbim sende atacak artık. Belki seversin hayatı bundan sonra; benim gözlerimden bakarken dünyaya. Hoşçakal yalnız adam.

KIRIK CANLAR

Serap ÇİÇEK

Sirenler, koşuşturmalar, bağırışlar, ağlamalar, hıçkırıklar... Uzaktan geliyor gibiydi tüm bu sesler. Vücudum yoktu, sadece beyinden ibarettim. Olanları yukarıdan bir yerden izliyordum sanki. Ambulanslar duruyor, kalkıyor, yaralıları almaya yetişemiyorlardı. Biliyorum bedenim yoktu. Nabzımın zayıf olduğunu söylediğini işittim bir hemşirenin. Karabasan gibi. Yaşıyorum demek istedim. Dilim de ağzım da yoktu. Ellerimi kıpırdatsam olacaktı. Olmadı, beton gibiydi başımdan aşağısı. Kurtarılacak çok sayıda yaralı olmalıydı.

Otobüs devrilirken uyanmıştım. Ninni kıvamında kulağıma radyodan gelen ezgilere, çığlıklar ve fren sesi eklenmiş, büyük bir gürültüye dönmüştü yaşananlar. Camlardan savrulmuştuk her birimiz. Gecenin kör karanlığında arabesk bir ezginin can çekişen melodilerinde verdi kimimiz son nefesini. Kendimi korumaya çalıştım. Başımı koruyabildim sadece. Gecenin karanlığında az kalsın gideceğimiz yere varacakken ve kavuşacakken sevdiklerimiz!.. Keşke kavuşacağım bir sevdiğim olsaydı. Daha trajik olurdu ölümüm. Yarınki haberlerde sevdiğine kavuşamadı yazar-
dı gazeteler, büyük puntolarla. Ölümüm de aynen sefil hayatım gibi mi olacak? Soğuk ve kırık dökük bir asfaltta, can çekişerek, zavallı, ıslak bir sokak köpeği gibi mi öleceğim?

Annem üstümü örterdi geceleri, gelişini ayak sesinden anlar ve gözlerimi iyice yumardım. Battaniyeyi vücudumun kenarlarına sıkıştırır, eğilir, saçlarımı koklar, küçük bir öpücük kondurur-

du başıma. Gündüzleri hayat hepimiz için çok zordu, sevgileri geceye saklardık. Yorgunduk, bıkkındık ve umutsuzduk çoğu zaman. Yarına ait düşlerimizin göğü yarı kapalıydı. Hiç güneş açmazdı hayallerimize. Olmayacak duaya âmin demeyecek kadar sağduyuluyduk. Olmayacak bir duaya âmin demeyeceğim. Biliyorum kurtulma ihtimalim zayıf. Düşünceler yıldızlar gibi kayıyor zihnimde ve büyük bir boşlukta kayboluyorlar sonra. O büyük boşluk beni de çekiyor içine. Yok, fazla direnmeyeceğim. Ölüm gerçeği ile baş başayım. Ruhumun bedenimden ayrılmak için sabırsızlandığını hissediyorum. Çok garip bir duygu bu. Ölmek korkusuyla, yaşam tutkusu içimde bir yerde çarpışıyor. Biri bavulunu toplamış gidiyor, diğeri ısrarcı, göndermek istemiyor. Gitmek mi zor, kalmak mı? Kararsız her ikisi de. Bana sorarsanız oldum olası gidesim var. Fırsat bu fırsat diyorum...

Annem saçımı koklayıp öpeydi yolcu ederken. Sevgisizlikten öleceğim. Bu kaza sadece işin bahanesi olacak. Değersizlikten öleceğim, arabesk bir melodi eşliğinde. En ucuz otobüs biletinin koltuk numarasında öleceğim. 35 numaralı koltuktan fırlayıp can kırığı oldum. Yalnızlıktan öleceğim belki de... Yok, bu kaza dediğim gibi bahane sadece. Babası ölmüştükten, yetimlikten öleceğim belki ama kan kaybından ölmeyeceğim. Atardamarımdaki kesik sadece işin görünen yüzü olacak. Ben işsizlikten öleceğim. Okuyup dirseklerini sıralarda çürütüp iş bulamamaktan, işe alınamamaktan öleceğim. Bir kızı uzaktan sevip söyleyememekten öleceğim. O kızın ben sokaktan geçerken neler düşündüğünü aynada kendimi izlerken anlamaya çalışmaktan öleceğim. Canım da kırılmış olacak kalbim gibi.

Kömür kokulu kışların uzayıp giden gecelerinde annemle bir başımıza izlediğimiz televizyon dizilerinde bulduğum gençliği-

mi, her sabah uyandığımda kaybetmekten öleceğim. Genç yaşta baba sorumluluğunu üstlenip hayatın yükünü taşıyamamaktan öleceğim. Boyun kırığı olmayacak ölüm nedenim.

“Baba ben geldim. Oğlun. Tanımadın mı? Saim. Sensizlikten öldüm babam. Sarılmayacak mısın oğluna, koklamayacak mısın? Ben bilmedim hiç kokunu. Babam, her akşam bekledim kapılarda dönüşünü, ölümün anlamını çözemedim yıllarca. Babam, senin için ölürdüm. Sözümü tuttum, öldüm. Karanlıklara gömüldüm babam. Hayııır, gitme dayanamam ölürüm babam.”

“İşe alındım mı? Gerçekten mi? Hemen mi başlayayım. Ama anam, memleketteki anamı da eşyalarımı da alıp geleyim o zaman. Annemsiz buralarda yaşayamam, ölürüm.”

Kalp masajına devam; bir, iki, üç, dört... Burnumdaki oksijen maskesinin varlığını algılayarak uyandım. Ambulanstaki doktor, “Geri geldi!” dedi sevinçle. Teknisyenler sevindi. Hastaneye az kalmış, az sonra Konya Devlet Hastanesinde olacaktı. Oysa ki gitmeye hazırdım.

- Hasta gidiyor, hasta gidiyor...
- Elektro şok hazır mı?
- Hazır efendim.
- Süreyi uzat!
- Nabız hızla zayıflıyor.
- Hastayı kaybediyoruz.
- Bunu da kaybettik. 35 numara...
- Neyi varmış?
- Canı kırılmış!..

ÇİZ-ME

Mehmet ÇİÇEK

Tatlı bir ölümün içinden çıkarak tutunmaya çalıştı yaşamaya. Eli yüzü kömür karası... Gözleri çakmak çakmak... Başında hala baret. Çok şükür yürüyerek gidebilecek durumdaydı ambulansa kadar. Göçükten çıkmayı kendi kendine başaranlardandı. Zorla ilerledi ambulansa. Gücü bitmişti. Sedyeye uzanacaktı ki çamurlu çizmeleri geldi aklına.

– Çizmeleri çıkarayım mı?

Babası küçükken ona naylon çizmeler almıştı. Dağ yollarından düşe kalka varıyordu köy okuluna. Yağmur toprağa karışmış, her yer çamur.

– Okula girme o çamurlu çizmelerle!..

Okulun dışındaki çeşmede çizmeler yıkanır öyle girilirdi içeri. Okul devletin. Devlet büyük, okul kutsal... Böyle öğrenmiş çizmeler, çiğner mi öğrendiği kuralları? Elbette çiğnemezler.

Okul yolunda yürümeyi öğrenen çizmelerin yolu bazen pazara, bazen bakkala düşer. Pazardan aldıklarını koyar sırtına, varır eve. O çizmelerle avluya girilmesi yasaktır. Çizmeler avlunun önünde çıkarılır ve çorapla gidilir kapıya kadar. Aksi hali dayak, buna hiç gerek kalmamıştır şimdiye kadar. Çizmeler öylece hazır olda beklerler ertesi günü. Yan yana iki asker gibi. Sabah giyilir ayağa, aynı dağ yolları aşılır, okula varılır, çizmeler yıkanır. O gün işler yolunda gitmez. Koşup oynarken kayıverirler koridorda. Öğretmenler yetiştir köyün sağlık ocağına. İyiyim hocam, dese de kontrol şarttır. Uzansın

sedyeye, der doktor yüzüne dahi bakmadan. Uzanacak olur. Hemşire bağırır,

– O kirli çizmeleri çıkar hemen ayağından!

Çizmelerin başından kaynar sular dökülür. Durum vahim görünür doktorun gözüne. Hemen şehirdeki devlet hastanesine götürülmesi şarttır. Ambulans hazırlansın, der. Ambulans hazırlanır. Oksijen maskesi burna... Kola damar yolu açılır. Çizmeler kenarda, üzgün, düşünceli... Akli başında değil çizmelerin. Kaymak, düşmek de neyin nesi? Ambulans görevlisi öylece atıvermiştir kenara. O uzun yol kısılır, hemencecik varılır hastaneye. Sedyeden bir diğerine aktarılır. Başöğretmeni yanında, elinde bir çift naylon çizme... Acil servise alırlar hızla. Başöğretmen yaşadıklarının sıkıntısıyla bakar elindeki çizmelere. Ne yapacağını bilemez. Az sonra sedyede hızla yanından geçirirler öğrencisini. Acilen çekilmesi gereken filmler vardır. Tetkikler tamamlanınca hastanın taburcu edilme saati gelir. Doktor, "Çıkıyoruz sizi" der. "Korkulacak bir şeyi yok hastanın."

Öğretmeni geçirir çizmelerini ayağına. Çizmeler hoşnut durumdan. Keyifle yürüyerek çıkarlar hastaneden. Şehirde dolmuşa binerler. Köy merkezinde inip dağ yollarında tırmanmaya başlarlar. Çizmelerde bir yorgunluk baş gösterir. Kalkmak istemezler yerlerinden. Son gücüyle kendilerini atarlar eve. Annesi avlu girişinde görünce bağırarak olur. Vazgeçer yanındaki başöğretmeni fark eder etmez. Yutkunur kötü bir şey olmasından endişeli. Öğretmen anlatır başlarından geçenleri. Çocuğa değil, çizmelere bile kurban olur annesi. Hemen çayı koyar ocağa. Kızartma yapmıştır. Hazırlar sofrayı. Ardından sıcakık çaylar içilir sobanın başında.

Ertesi gün ve sonraki günler okulla ev arasında geçer günler. Zaman zor anlarda yavaşlasa da hızlıca akıp geçer hayat. Orta-

okul, lise ve sonra bir türlü kazanılamayan üniversite sınavı... İş bulma vakti gelmiştir. Çaldığı kapılar bir bir yüzüne kapanır. Bir iş bulamama telaşı sarar yüreğini. Köylerinden birkaç arkadaşının ilçe merkezindeki madende iş bulduklarını duyar. Ümitsiz şekilde düşer yollara. Ertesi gün madenin girişindedir. Ustabaşlarından birine rastlar. İş aradığını söyler ezile büzüle. Madene işçi alınmaktadır bu aralar. Büroyu tarif eder ustabaşı. Hemen işe başlayacaktır. Sevinçle döner köyüne. Annesine ve yârine ulaşır iyi haber. Düğün yakındır. Göç vardır ilçeye. Annesi köyünden ayrılmam, der de tutturur. Baş göz edilecektir en kısa sürede. Yuvasını kurma vakti gelmiş de geçmiştir. Kız ister. Sözdü, nişandı derken sevdiceğini alır yanına. Başlar kömür karası günler. Geceler ay'dınlanır. Çizmeler ayağa, baret başa, ellerde eldiven... İner yerin yüzlerce metre altına. Ölüm korkar, onlar korkmaz yerin altından.

Bir gün... Yer sallanır. Çıkamaz girenler o gün o madenden, sadece birkaçı dışında. Ambulanslar peş peşe sıralanmıştır. Sedyeler girer, kurtarılmaya çalışanlar çıkar bir bir. Solunum cihazlarıyla hayata bağlanırlar. Tüpün bir ucunda madenci, diğer ucunda hayat...

Tatlı bir ölümün içinden çıkarak tutunmaya çalıştı yaşamaya. Eli yüzü kömür karası... Gözleri çakmak çakmak... Başında hâlâ baret. Çok şükür yürüyerek gidebilecek durumdaydı ambulansa kadar. Göçükten çıkmayı kendi kendine başaranlardandı. Zorla ilerledi ambulansa. Gücü bitmişti. Sedyeye uzanacaktı ki çamurlu çizmeleri geldi aklına.

– Çizmeleri çıkarayım mı?

Babası küçükken ona naylon çizmeler almıştı...

ÖYLE UZAKTI Kİ YAŞAMAK FAKAT GENE DE MÜMKÜNMÜŞ GECEDEN SIYRILIP DA SABAHA UYANMAK...

Ece İrem DİNÇ

“Bazı yaralar yararlıdır, buna inan! Bazı yaraların ortasından küçücük bir el, sanki geçmişine çiçek uzatır. Bazı yaralardan sıızan kanla tüm geleceğin yıkanır.”

(Didem Madak)

İnsan ölümle burun buruna geldiğinde en çok da bu gerçeğe inanmakta zorlanıyormuş meğer. Bir anda ansızın güneş dürülüp de ışığı kalmadığında ve adına yaşamak denilen tüm o anlar, o güzelim yıldızlar, birer birer dökülüp söndüğünde, insan yaşam yolunun ortasında duruveriyor birden. Duruyor ve karanlık bir ormanda kaybolmuş küçücük bir kız çocuğunun çaresizliğiyle etrafına bakınmaya başlıyor. Uykusu geliyor sonra... İnsan ölürlen çok uykusu geliyor.

Hayır, niyetim ölümden söz etmek değil. Aksine yaşamdan ve ancak ölümün ağırlığıyla öğrenebildiğim yaşamak telaşından bahsetmek istiyorum size. Çünkü bazı anlarda ölüm ve yaşam aynı hızla birbirine doğru göç etmeye başlıyor, aynı hızla yer değiştiriyor her şey. Öyle ki bu değişimin tuhaf bir adaleti var sanki. İnsan bu göç anında gerçekte neyi istediğini öğreniyor. Tarif edilemez bir can acısıyla yaşamın ne anlama geldiğini kavrayıveriyor. Bir anda ve bir hızla...

Biliyor musunuz, ben o an, hani adına “ölüm” denilen şu garip ağır karaltıyla rastlaştığım sırada yapayalnızdım. Başucumda daha evvel yüzünü hiç görmediğim bir kadın duruyordu. Üzerinde pembe beyaz bir kıyafet vardı ve darmadağın gövdesi, bana belli etmeden usulca toparlamaya çalışıyordu. Birilerinin “ölüm” dediğini işittim o sıra. “Ölüm mü?” diye söylendim başucumdaki o pembe beyaz doktora. “Ölüm, çok iri bir sözcük değil mi? Oysa ben henüz yirmi altı yaşındayım ve bitirmem gereken bir romanım var.” Adsız yoldaşım uzanıp elimi tuttu ve ters dönmüş bir karanfili anımsatan hüzünlü bakışlarla yüzüme baktı. “İşte” dedi. “Bunlar hep bir hikâye! Günün birinde şu kapıdan nasıl zaferle yürüyüp gittiğini yazacaksın.” Sustum. “Keşke...” diye geçirdim içimden. “Keşke babam yanımda olsaydı, o bana gerçeği söylerdi belki.” “Ah!” dedim sonra, belden aşağımın çıplaklığına bakmaya utandım, örtünmeye çalıştım. “Boş ver!” diye mırıldandı adsız yoldaşım, “Hiç önemi yok. Ben seve seve temizlerim.” Hani daha da utanmasam o an, adsız yoldaşımın ağzından dökülen o cümleye karşı oturup bağıra çağıra ağladım. Fakat ağlayamadım. Onun yerine bayıldım. Ben o gece, o acil sedyesinin üzerinde mihlanmış yatarken tamı tamına on bir kez bayıldım. Gözümü her açışında yanımda yine o vardı. Hiç durmadan bana sorular soruyor ve sanki gitmemi engellemeye çalışıyordu. “Kal!” der gibiydi hep gözleri. “Kal! Çünkü eğer şimdi gidersen her şey yarım kalacak; kitaplar, yazılar, aşk... Bu yüzden lütfen kal...” Bir ara bana, “Bu hikâyenin başlığı ne olacak?” diye sordu. “Hangi hikâye?” dedim, kırık dökük ve ölmeye yakın bir sesle. “Bu hikâye işte!” dedi. “Beni de yazacaksın değil mi?” Gülümsedim. “Tabii” dedim. “Yeter ki beni öldürmeyin. İzin vermeyin buna. Her şeyi ve herkesi bir bir anlatacağım. Bu, benim değil; bizim

geri dönüş hikâyemiz olacak. Tüm yaşamı temize çeken bir geri dönüş hikâyesi... Hepimizin hikâyesi.”

Çok kan vardı. Belden aşağımda öyle çok kan vardı ki... “Kan!” diye düşündüm. “Benim masalıma yakışmıyor ki...” Sesimi duymuş gibi gülümsedi adsız yoldaşım. “Bir kitapta okumuştum.” dedi. “Bazı yaralar yararlıymış insana. Çünkü bazı yaralardan sızan kanla insanın tüm geleceği yıkanırmış. Bunu hep hatırla!” Sonra yine bayıldım. Gözümü açtığımda gece güne dönmüş ve gece görünüp kaybolan ölüm, geride hayal meyal hatırlar bırakarak yitip gitmişti. Doktorun konuşmalarından anladığım kadarıyla biraz daha eksilmiştim. Artık bazı organlarım yarımdaydı ve bir daha asla tamam olmayacaklardı. “Bundan böyle eksik kadınlığım ve belki de hiç doğuramayacağım çocuklarımın sayısıyla gitgide daha da azalacağım.” diye düşündüm. Ölüm, tıpkı üzerine basıldığında katilinin tabanlarına kokusunu bulaştıran bir hercai menekşe çiçeği misali, ebedi izini kondurmuştu ömrüme. Ruhuma ve bedenime değip geçişini hep hatırlayacaktım artık. Ölüme gidişime yetişemeyen ailem, neyse ki yaşama dönüşümü yakalamayı başarmıştı. Annemin ve ablamın gözlerindeki korku, tahammül edilebilir gibi değildi. Oysa o yoktu. Bir gece evvel acilde, yanı başımda duran ve hiç durmadan yaşamdan, hikâyelerden söz eden adsız yoldaşım yoktu. Yaşadığım şeylerin bir hayalden ibaret olduğu düşündüm o zaman. O gelgit anlarında zihnimin bana oynadığı bir oyun olmalıydı hepsi. Bütün o konuşmalar, bütün o gülümseyişler... Demek hiçbir gerçekte değildi.

Ve sonra aradan on beş gün geçti. Tıpkı filmlerde olduğu gibi birden hızlandı sahneler ve karanlık perdenin üzerinde şu yazı göründü: on beş gün sonra... Her şey normale dönmüş gibiydi,

hastane odam birbirinden güzel çiçeklerle donatılmıştı. Pencereden her bakışımda biraz daha yaklaşıyordum yaşama. Kader bir daktilo kadar hızla yazıyordu yeni hikâyemi. Eksiktim, yitiktim, çok şeyi kaybetmiştim ama bu yitiriş, bu yıkım, bana yepyeni bir şey bağışlamıştı ve ben bu yeni yaşamıma, çok derin bir tecrübeyle, kaybın tecrübesiyle adım atmıştım.

On beş günün sonunda bir sabah vakti yeniden dışarı çıkmaya hazırlanıyordum. Gelinlik kızlar gibi süslenmiş, alllı pullu tiril tiril elbiseler giyinmiştim. Vücudumdaki bütün o berbat hortumlar çıkarılmıştı. Kasıklarımın hemen üzerine kazınan, annemin deyişiyle, “Ben kurtuldum!” demek olan o uzun ve derin yara izimle mutluydum artık. Her şey tamamdı, gidiyordum işte! Geri dönüyordum. Fakat tam o anda bir şey oldu ve o geldi, acildeki adsız yoldaşım. Ölümle yaşam arasındaki çizgide yanımda durmuş, bana hikâyelerden söz eden mucizem... “Beni hatırladın mı?” diye sordu gülümseyerek. “Tabii” dedim. Nasıl unutabilirdim ki... “Eee!” diye söylendi. “İşte geri dönüyorsun. Sana bu kapıdan zaferle çıkıp gideceğini söylemiştim. Ve vücuduna kazınan yara izlerinin günün birinde sana yepyeni hikâyeler bağışlayacağını da...”

İşte ben o gün bugündür sağlam bir halatla çekiyorum yaşamı kendime doğru. Hâlâ adını bilmediğim yoldaşımın, acıya mıhllanmış bir seferi misali, bir acil servis sedyesi üzerinde yatarken bana söylediği o cümleleri hiç unutamıyorum ve tabii “Kal!” dercesine ellerime sarılışını da. O ölüm anlarını bir parantez içine alıp gönül rahlemin üzerine kondurdum. Çünkü ben, yaralarımın ortasından uzanıveren o küçücük, dupduru “yaşamak çiçeğini” daima suluyorum. Evet, romanımı bitirdim. Memleketin dört bir yanından binlerce okurum var şimdi. Beni kelimelerimden

tanıyan ve bedenimdeki eksiklikleri gönüllerinin güzelliği ile tamamlayan binlerce insan var artık yanımda. Fakat bu hikâyeyi ilk defa yazıyorum, zira adsız yoldaşıma bir söz verdim. Hani soracak olsanız, şimdi yere düşen şu sonbahar yapraklarının bile ölü olduğuna inanmıyorum artık. İçimde öylesi bir yaşamak telaşı... Öylesi bir çiçek tazeliği...

Çünkü yaşamak bazen sadece bir an,

Yaşamak, bazen sadece pembe beyaz bir kadın...

Yaşamak, sizi ölmediğinize ikna edecek birkaç satır sözcük...

Yaşamak, acının ortasında bile yalnız olmadığınıza inanmak...

Yaşamak, “Kim bilir bu gidişin bir dönüşü olacak mı?” diye düşündüğünüz bir gidişin dönüşüne tanık olmak... Çünkü yaşamak, bazen sadece bir an. Yaşamak, bazen sadece yanı başınızdaki bir insan...

(Hikâyemde bahsi geçen olay, 21 Haziran 2012 tarihinde, Bodrum Devlet Hastanesi Acil Servis Bölümünde yaşanmıştır ve hemen her satırı bütünüyle gerçektir.)

AÇ KAPA

Hatice ŞAHMAN

Hızla yaklaştı her zaman olduğu gibi, “Hızlı Recai” dört tekerleğini şaha kaldırmış içeri girecekmiş gibi hızla yol aldı. Kaldırım taşına tam bir milim kala ani bir fren yaptı ve durdu. İçindekiler aynı çabuklukla atladılar arabadan, otomatik hareketlerle sedyeyi ve üstündekini indirip koşar adım sürdüler. Onların hızına paralel açıldı. Paramedik Mine’nin uzun dalgalı saçları -onu ne kadar mutlu ettiğini bilmeden- şöyle bir değdi geçti Kadir’in yan pervazlarına. Mine ile birlikte adını henüz öğrenemediği genç doktor da girdi. Sedyede yatamı tam görememişti, yüzü kanlar içindeydi.

– Merhaba delifişek, ne haber?

Hızlı Recai anlaşılmaz homurtular çıkarıyordu, sanki “Dur biraz!” demişti. Konuşmaya başladığında sesi hâlâ boğuk ve hırıltılıydı.

– Bu şoför Necdet iflahımı kesiyor abicim, deli gibi sürüyor, bastıkça basıyor frene, hâlâ böğrüm sancıyor. Trafik zaten çok kalabalık, bir de şunun sesi, kafa beyin kalmadı. Daa-adiii daaadiii daaadiii... Ne ötüyorsa kendi kendine? Sanki çok takıyorlar. Necdet abim neredeyse yol vermeyen bir adamı boğazlayacaktı. Mine ablam ortalığı yatıştırmasa zor gelirdik daha.

Hep böyleydi Recai, hızlı ve asabi.

– Sakin ol be oğlum, sinirlenme bu kadar, alış artık şu İstanbul trafiğine.

- Senin için söylemesi kolay Kadir Bey. Ohh ne rahat, hopp otur böyle! Gelene gidene açıl kapan, açıl kapan, başka bir numara yok tabii.

Kırılmıştı ama doğru söylüyordu Recai. Yıllardır bütün yaptığı iş açılıp kapanmaktı, acılara sessizce ve çaresizce tanıklık etmekten başka. İnsanoğlu der ya hep “Ah ah! Şu kapıların bir dili olsa da söylese...” Söyleyebilse onlara, dinleseler, anlayabilseler onu, belki değişirdi bir şeyler, daha az kan, gözyaşı, ölüm olurdu. O bunları düşünürken Anaç Ayşe’yi getirip yan tarafına bıraktılar. Yorgun görünüyordu.

- Nasılsın Ayşe kızım?
- Aman hep aynı, ne olsun işte. Şu halime bak. O Seher karısı işini gene yalapşap yaptı baksana.

Yan tarafını gösteriyordu. Kanlar plastik örtüden alt metal kı-sımlara doğru süzölmüş ve orada kuruyup kalmışlardı.

- Trafik kazası mıydı?
- Hıı, sorma, çok feciydi. Biliyor musun Kadir amca, bir daha dünyaya gelsem kadın doğumda çalışmak isterim. Yeni doğmuş bebekleri ve anneleri taşımak isterim. Bıktım, yoruldum artık, hep kaza, hep yaralı, hep ölü!..

Ayşe’nin söyleyecekleri bitmeden ağzında sigarayla Necdet geldi ve tıkr tıkr çekti götürdü kızı. Güneşin altında miskin miskin uyuklayan Hızlı Recai kapıların sertçe açılıp kapanmasıyla silkinip toparlandı. Şoför Necdet kontağı açtığında hazırды. Atıldı ileriye, duyuramayacağını bile bile, “Haydi bakalım selametle gidin.” dedi. Keşke biraz daha kalsalardı, Mine kalsaydı diye düşündü Kadir. Gelmeleriyle gitmeleri bir oluyordu. Ne çok isterdi Mine’nin burada çalışmasını. Onu daha sık görmeyi. Hastalar-dan bunaldığında nefes almak için dışarı çıktığında, o ilkbahar

esintili saçlarının kokusuyla kendinden geçmeyi düşlerdi. Bazen camının yansısında saçlarını parmaklarıyla şöyle bir düzeltirdi Mine. Hep biraz daha dursa karşında, o kendine, ben ona bak-sam diye hayal ederdi. Böyle olmayacak hayallere dalmışken bir taksi yanaştı. Önce bir kadın indi. Kollarını uzatarak arka koltuktan birini -genç bir kız- çıkardı. Bir kadın daha indi, başı örtülü. Kadınlar kızın koluna girdiler, sürükleyerek soktular içeri. Kızın bir gözü kapalı ve şişti, saçları yoluk yoluktu.

- Off, off, nedir bu çektiğimiz! Sen de keşke gitmeseydin kızım, diyordu başı örtülü olan.

Tekerlekli bir sandalye bulup oturtular kızı, koridorda gözden kayboldular. Güneş son ışıklarını saçarken Aysun Hemşire gözleri dolu dolu çıktı, yandaki banka çöktü. Peşinden temizlik firmasının şefi Hakan da çıktı, iyi ki de çıktı. Boşalttı öfkesini Aysun.

- Hayvan herif, babasıymış, ne hale getirmiş kızı, kolu kırılmış. Hem de neden, arkadaşıyla sinemaya gittiği için. Böyle baba olmaz olsun.

Aysun Hemşire aslında kendi babasına lanet okuyor olmaydı. Bir keresinde telefonda annesine, “Bırak o alkolik adamı, daha ne kadar çekeceksin, benim yanıma gel.” dediğini duymuştu.

- Bu ülkede, bu dünyada erkek şiddeti hiç bitmeyecek. Son günlerde sanki daha bir çoğaldı, dayak sıradanlaştı. Yaralanan, öldürülen, bıçaklanan kadınlar çoğaldı. Topluca bir kurban töreni esrikliği içinde kırılıyor kadınlara, nedeni ve sonucu düşünülmeden.

Tam olarak dinleyemiyordu Hakan. Aylardır yakınlık kurmak istediği, ciddi olduğu kadar güzel olan Aysun Hemşire ile bu şe-

kilde de olsa konuşabildiği için mutluydu. İçeri girerlerken genç adamın gözlerinde akşam güneşinin kızıl romantizmi, Aysun Hemşire'nin gözlerinde ise gece mavisi dalgalanıyordu. Az önce kızı getiren kadınlardan biri çıktı, sigarasını yakarken telefonu çaldı.

- Tamam tamam, şikayetçi olmadılar, eve git sen abi, bir iki saate biz de geliriz.

Kadının konuşmasına kendini kaptıran kapı boş bulundu. Dışarı çıkmak isteyen öfkeli bir erkeğin tekmesiyle sarsıldı.

- Açılısana lan kodumun kapısı. Kodumun hastanesinde bir ilaç bile yazdıramadım zaten. Neymiş efendim, durumum acil değilmiş, yarın polikliniğe gidermişim. Ulan sanki ben bilmiyor muyum?

Homurdana homurdana uzaklaşmadan önce bir de okkalı bir tükürük fırlattı. Midesi kalktı Kadir'in. Gece kusanlara, hatta ağaçların dibine çaktırmadan işeyenlere ister istemez alışmıştı da böyle gündüz gündüz... “Hay sizin insanlığınıza!” diye küfrede-si geldi Recai gibi. Bir süre sonra babasının dövdüğü kız, kolu alçılı, kafası sargılı olarak çıktı. Yanındakinin koluna girmişti, ürkek ürkek birbirlerine dayanarak yürüyorlardı. Telefonla konuşan da diğer taraftaydı. Polis memuru onların ardından dışarı çıktı, şöyle bir baktı sağa sola, cık cık çekerek. Bir iki dakika sonra bir cık cık daha, girdi içeri.

Hava kararmış, bulutlar dinlenmeye çekilmişlerdi. Tepesindeki kırmızı tabela hanımefendi ıslıl ıslıl göz süzüyordu. Nöbetçiler değişiyordu. Doktor Aydın'ın arabasını park ettiğini görünce şaşırdı, dün de nöbetçiydi. Aydın'ı görünce yüreği hop etti. Demek ki bu gece de yoğun geçecekti, hep öyle olurdu onun nöbetinde. Doktor Aydın'ın yüzü biraz asık gibiydi, gerçi son günlerde

hep öyleydi ama çalışmak iyi gelirdi ona. Gece yarısına doğru iyice neşelenir; hastalara, hasta yakınlarına espriler yapar, sakinleştirir, rahatlatırdı onları. Sabah çıkarken yorgun bir gülümseme olurdu dudaklarında, bazen de bir ısıklık tuttururdu. Doktor Aydın'ı sadece bir defasında, kız arkadaşıyla tartıştıklarında çok üzgün görmüştü.

- Neden bu kadar inat ettiğini anlamıyorum Aydın. Sen başarılı bir doktorsun. Acil köşelerinde kendini boşu boşuna helak ediyorsun. Gel birlikte gidelim Amerika'ya. Orada alırsın uzmanlığını, dönüşte de iyi bir özel hastanede daha rahat koşullarda çalışırsın.
- Çünkü anlamak istemiyorsun. Bir doktor olarak ben burada daha yararlı olduğumu düşünüyorum.
- Gereğinden fazla idealistsin.

Genç kız titreyen dudaklarını ısırmaya başlamıştı. Bir iki dakika konuşmadılar. Kırgın bakışları farklı noktalara takılı kalmıştı.

- Ben yirmi gün sonra gidiyorum, başvurum kabul edilmiş.
- Eee ne diyelim, hayırlısı be gülüm. Dönersen, dönmek istersen ve hâlâ bu idealist doktorun karısı olmayı kabul edersen ben buradayım.

Aydın, kolunu kızın omzuna atmış, kendine doğru çekerek saçlarını koklamış, bir de burnunun ucuna minik bir öpücük kondurmuştu. Mırıl mırıl bir şeyler söyledi kızın kulağına, duyamadı Kadir. Sevgiyle bakarak gülümsediklerini gördü. Kız, Aydın'ı taklit etmeye çalıştı.

- Eee ne diyelim, hayırlısı be gülüm.

İdealist olmak nasıl bir şeydi bilmiyordu çok şey bilen kapı, ama Aydın'ın burada kalmasını sağladığına göre iyi bir şey olmaydı. Seviyordu bu genç doktoru, hiç olmayan oğlu gibi. Zaman

zaman gelir, sırtını dayardı, kendini o zaman varlığıyla, sağlamlığıyla güç veren bir baba gibi hissedirdi. Doktor Aydın'ın bu geceki nöbeti, tahmin ettiğinin tersine, sakın geçiyordu. Vakit bir hayli ilerlemiş olmalıydı. Gökyüzü, yeryüzündeki sayısız yapay ışığa inat yıldızlarının cılız ışığını dolunayla aydınlatıyordu. O ay ışığında gördü adamın içeri girerken cebine soktuğu metal parlaklığı. Sezdi karanlık bakışlardaki kötülüğü. Üç kişi daha vardı yanında adamın. Bağırma, çığlıklar gelmeye başladı. Tam göremiyordu ne olduğunu. Koşuşturmalar oldu. İçerden gelenlere açıldı her zamanki gibi. Az önceki adamlar koşarak kaybolup gittiler karanlığa doğru, tekrar görmedi metal parlaklığı. Polis memuru ile özel güvenlik görevlisi koşullar peşlerinden. Polis bir taraftan da elindeki telsizle anons geçiyordu.

- Çok acele yardım lazım. Hastanenin acil servisinde bir kişi doktoru bıçakladı, kaçtı. Bölgeye hemen ekip gönderin.

Bunları duyabildi ancak. İçerdeki koşuşturma ve bağırışmalar sürüyordu hâlâ. Meraktan ölecekti. Polis, bir doktorun bıçaklandığını söylemişti, kimdi, durumu nasıldı acaba? İki genç tanıdı, tinerci çocuklardı. Ayakları dolanarak dışarı çıktılar. Gözlerindeki yerleşik donukluk dehşetle karışmıştı.

- Hassiktir lan oğlum, ne manyaklar var gördün mü! Annesini kurtarmamış diye bıçakla delik deşik etti adamı. Ulan yoksa tineri çok mu çektim diye düşündüm bir ara. Hişşt sana diyorum, gördün mü sen de mal?

Beriki kafasını salladı. Çömeldi, yan tarafına yasladı sırtını Aydın gibi kapadı gözlerini, kaldı öylece. Bir ara gözlerini kırıştırdı.

- Anasını sattığımın dünyası, tanıdığım en esaslı doktordu. Ne iyi adamdı Aydın Abi.

“Ahhh” diyerek sallandı koca kapı. Aydın demişti tinerci. Sallantının neden olduğunu anlayamayan çocuk şöyle bir araladı gözlerini, tekrar kapadı. “Ahhh!” dedi yeniden.

- Bilseydim kanatlarımın arasında sıkıştırdım o katili, açılmazdım kaçması için. Tutardım sımsıkı. Oysa hiçbir şey olmamış, oğlumu elimden almamışlar gibi açıldım önlerinde. Yazıklar olsun bana. Aç kapa, aç kapa başka bir numaram yok Recai’nin dediği gibi.

ACİLİN MUCİZELERİ

Murat YÜCEL

Otuz yıl öncesine uzanır benim hikâyem. Yer Malatya. Yıl 1985, yedi yaşındaydım. Hiç unutmuyorum o yılı, çünkü benim için üç önemli olay üst üste gelmişti. Okula başlamıştım, yeni evimize taşınmıştık ve sünnet olmuştum. *Şehit Konuk İlkokulu*ydü okulumun adı. Bana da garip gelmişti adı. Hikâyesi hem hüznü hem de onurluydu. Bir savaş uçağının eğitim uçuşunda düştüğü yere okul yapılmış ve şehit olan pilotlara ithafen bu isim verilmiş. Pilot olmak isteyen bir çocuğun okula başlaması için pek güzel bir başlama noktası değildi ama yeni evimize çok yakındı. Askeri lojmanlarda, dört katlı bir apartmanın ikinci katındaydı evimiz. Ön balkonumuzda asılı olan tabelada yazıyordu apartmanın ismi: *Şehit Yüzbaşı Kubilay Mayadağlı Apartmanı*. Maalesef apartmanımıza ismini veren kişi de şehit olan bir pilottu.

Okulumun ve apartmanımızın isimlerini düşününce çok sevdiğim pilotluk mesleğine karşı ilgimin, bu isimlerin etkisi ile oluşmaya başlamış olduğunu düşünüyorum şimdilerde. Ben pilot olmayı çok istedim ne var ki Hava Harp Okuluna gitmemi istemeyen asker babam ve tıp fakültesine gitmemi ısrarla isteyen annemin muazzam dayanışması ile bu isteğim hayal olarak kaldı. O senenin üçüncü önemli olayı olan sünnetimden bahsetmeyeceğim ama doktor olmamla bir ilgisi olmadığını söyleyebilirim. Annesi için tıp fakültesini tercih edenlerdendim ben de. Annemin açısından bakınca ilk mucize buydu aslında, ne de olsa tıbbi kazanmıştı oğlu.

Yıllar nasıl hızlı geçer bilirsiniz. Lise de bitti tıp fakültesi de. Hepsi farklı illerdeydi. Erciyes eteklerinde acil tıbbın çekim alanına intörn doktorken girmiştim bile. Enerjisi enerjime denk, gecesi gündüzü yok, muhabbeti çoktu. İlk TUS’da tercih ettim, sonuç açıklandığı gün çalışmaya başladım. O gün mucizelerin de başlangıç günüydü.

İlk mucize genç bir erkekti. Basketbol oynarken ayak bileği burkulmuş. Sedyede getiriliyor, yanında annesi ve babası... “Geçmiş olsun” dedim. Dosya çıkarması için babasını girişe gönderdim. Genci muayene edip röntgen istemeye karar verdiğimde dosyası geldi. Üzerinde yazan ismi görünce hayretimi gizleyemedim. Dosyaya ve hastaya tekrar tekrar baktıktan sonra babasına dönerek “Olamaz!” dedim. *Kubilay Mayadağlı* yazıyordu. Hepsi şaşkın şaşkın bana bakıyorlardı. Doktor dosyaya bakıp neden bu kadar şaşırmış olabilirdi ki? “Tuhaf bir doktora denk geldik.” diyen bakışlara karşı, “Sizin pilot bir akrabanız var mı?” diye sordum. Babası, “Ben General Mayadağlı” dedi. Şok, şok, şok!.. Şehitler ölmez dedikleri bu muydu? Yüzümde daha tuhaf bir ifade oluştu. Onlar neler olduğunu anlamaya çalışırken ben anlatmaya başladım. On sekiz yıl önce hafızama kazınan ismi sordum. General Mayadağlı, hem hüznü hem de gururlu bir gülümseme ile anlattı “Onun ismini verdik oğlumuz.” dedi. Kardeşiymiş Şehit Yüzbaşı Mayadağlı. İşte acil servisin mucizevi bir yer olduğuna o nöbette inanmaya başladım.

İkinci olay çok yoğun, gergin ve her şeyin ters gittiği bir nöbet gecesi yaşandı. Kıdemli asistan olmuştum ama zamanla her şey zorlaşmaya başlamıştı. Tükenmişlik sendromunun prototipiydim. Yer şimdiki triyaj uygulamasındaki “kırmızı alan”, o zamanlardaki adı “dâhili müdahale” idi. Gece üç civarı, artık

yolun sonu, dedim. Bu önlüğü bu gece çıkarıp fırlatacak, yeniden TUS'a girip acili olmayan bir branş seçecektim. Arkamı döndüm, "Ne haliniz varsa görün, ben bu işte yokum." dedim içimden ve önlüğü fırlattım, gidiyordum. Tam o anda, her yeni hasta girişinde duyulan metal kapının sesi duyuldu. Çıldırarak üzüldüm. Yeni bir hastaya daha tahammülüm yoktu. Başımı çevirip baktım. Sedyede yatan genç bir erkek, sedyenin yanında ise genç bir kadın ve küçük bir kız çocuğu duruyordu. Adamın göğüs ağrısının olduğunu anlamak için doktor olmaya gerek yoktu. Yaşı yirmi sekizdi, aynı yaşıydık. Ama o evlenmiş, çocuğu da olmuştu. Benim ise kız arkadaşım bile olamıyordu zaman yokluğundan. Meslekten iyice nefret ediyordum artık. Bu son hastam olacak, dedim ve kalp grafisini istedim. O zamana kadar gördüğüm en genç yaştaki kalp krizi vakasıydı. Yaşıtımlı olmasından dolayı galiba kendimi onun yerine koydum. Yanındaki eşi ve küçük kızına üzülmekle tedavi ve işlemlerini yapıp kardiyoloji yoğun bakım ünitesine götürmeleri için bir intörn doktor ve bir acil tıp teknisyeni görevlendirdim. "Son hastam da buymuş." diye düşünerek sedyede ilerleyişini izledim. Girdiği kapıdan çıkmak üzereyken her şey bir anda kötüleşti. Hem hastanın hem de acil tıp teknisyeni arkadaşım yüzleri aynı anda değişti. Monitörde en sık öldüren ritim bozukluğu olan ventriküler fibrilasyon vardı. Ekip bir an duraksadı ve göz göze geldik. Şok vermek yerine bana doğru hareket ettiler, tabii ben de onlara doğru. Yine şok, şok, şok... Düzelmiyor ritim. Kalp masajı, şok, entübasyon, adrenalin... Her şey eşi ve kızının gözleri önünde oluverdi. Ritmi yaklaşık on dakika sonra düzelttirdik ve hastayı hep beraber kardiyoloji yoğun bakım ünitesine götürdük. Giderken yaklaşık üç dakikalık yol, dönerken sanki otuz dakika gibi geldi.

Her şeyi sorgulamaya başlamıştım. Ben olmasaydım o hastaya ne olacaktı? Eşini ve kızını düşündüm. Orada olmamın bir sebebi olduğunu anladım. Gidip tekrar önlüğümü giydim ve bir sonraki hastamı beklemeye başladım. Acil servisten başka bir yerde çalışamayacağımı o zaman anladım. Mucize ise bir hafta sonra gerçekleşti. Acil servis içinde stetoskopumu sallayarak gezerken karşıdan gelen kız çocuğuna gözüm ilişti. Bir yerden hatırlıyor gibiydim. Derken elinden tutan anne ve babasına baktım. Annesi bana bakıyordu. Aile bozulmamıştı. Kadın eşine beni göstererek “İşte o doktor” dedi ve yaklaşıp bana sarıldı. Ne yapacağımı bilemedim, dizlerim titredi, ben de ona sarıldım tereddütlerle. O güne kadar hayatımda hiç kimse bana öyle sarılmamıştı. Bu mutluluğun tarifini yapmamı beklemeyin, yapamam. Ben yazar değilim, doktorum.

Anlatacağım son mucize, uzman olduktan hemen sonra, askerliğimi yaptığım dönemde gerçekleşti. Her celp döneminde en fazla bir iki acil tıp uzmanı varken biz Samsun’da on kişiydik. “Ne yapalım bu kadar çok acil tıp uzmanını?” diye düşünen komutanlarımızın parlak bir fikri vardı. Şanslı altı kişi ambulans helikopterlere görevlendirildi. Helikopter işi çok hoşuma gitti aslında, pilot olma isteği içinde ukde kalmış bir doktordum sonuçta. Ama kura yeri, beni, benden daha çok da ailemi endişelendirdi. Şırnak iline bağlı bir birlikti. Birliğin bulunduğu köyü haritada aradım ama bulamadım. Yanıma yaklaşan bir askere sordum, “Bilmiyorum ama mayınlara dikkat et.” dedi. Öylece kalakaldım. Ekstra eğitimler ve testler sonrasında gittim görev yerime. Mutluydum aslında, uçarak doktorluk yapma fırsatı bulmuştum. Dahası, esprilerin havada uçuştugu bir uçuş ekibimiz vardı. İlk görevimizde çelik yeleğimi

giyerken astsubayımın, “Üzerine giyme doktorum, oturduğun yere koyarsın, alttan geliyor kurşun.” diyerek alaylı gülüşünü unutmuyorum.

Göldüren olayları daha çok hatırlamak istiyorum ama maalesef olaylar kötüydü; şehitler, bombalar, kazalar, mayınlar... Eylemlerin çoğu gece gerçekleşiyordu. Uçuş tulumu ile uyumaya başlamıştım artık. Yine bir gece yarısı telefonum çaldı ve haberci asker, acilen havalanmamız gerektiğini söyledi. İki dakika sonra pistteydim. Ben helikoptere biner binmez havalandık, astsubayımı beklemeden. “Çok yaralı var.” dedi pilot telsizden. Her zaman yaptığım gibi bildiğim bütün duaları okumaya başladım. Yaklaşık on beş dakika sonra olay yerindeydik ve çatışmanın içine inmek zorunda kaldık. Helikopterin kapısı açıldığında karşımda bana bakıp elini uzatan, hiç unutamadığım, o iki çaresiz gözü gördüm. O ve diğer dört yaralıyı alarak havalandığımız esnada helikopterin sağ ön tekerine gelen kurşunların çıkardığı kıvılcımları görmemem imkânsızdı. Havalanır havalanmaz müdahaleye başladım çünkü havalanmadan ışık açılmıyordu. Ayrıca şiddetli bir titreşim vardı ve sesli iletişim imkânı da yoktu. Ön tekere isabet eden kurşunlar nedeni ile zor bir iniş sonrası askerlerimizi hastaneye ulaştırdık. Bir askerimiz tüm müdahalelere rağmen şehit oldu, diğer dördü yaralı olarak tedavi altına alındılar. Mucize ise askerden döndükten bir sene sonra gerçekleşti. Doktor olma sebebim olan annemin biten ilaçlarını almak için bir pazar günü nöbetçi eczane aramaya başladım. Eczaneyi buldum bulmasına ama çok kalabalıktı, zorlanarak içeri girdim ve sıramın gelmesini beklemeye başladım. Eczacı kalfası ile göz göze geldik bir anda. O bana, ben ona bakakaldık. Evet, o gözlerdi, o da beni tanıdı. Çatışma esnasında helikoptere aldığım ilk asker karşımdaydı.

“Siz o komutan mısınız?” dedi hayretle. “Oradan sağ çıkmamız bir mucize idi.”

Sizlerle paylaştığım bu üç olayı hatırladıkça üzerlerinden yıllar geçmesine rağmen hâlâ etkileniyorum. Bazen öğrencilere anlatıyorum anılarımı, her seferinde duygulanıyorum. Ancak asıl mucize bu olanlar değil, her an bir mucizeye tanıklık eden ve doğaüstü bir gayret ile yetmiş milyonluk ülkede, senede yüz milyonun üzerinde hastaya bakarak mucizeler yaratan acil servis ve 112 çalışanlarında. İyi ki varsınız...

ONLAR AZRAİL'İ BEKLERKEN

Emrah TÜRK

2014 yılının Kasım ayıydı. Sıradan başladığımız bir nöbet ve yine acil olmayan ama kendilerinin verdiği vergilerle aldığımız maaşın, karşılığını bekleyen hasta ve hasta yakınları ile dolu bir günün ikinci vakti idi. Ekibimiz üç kişiden oluşuyordu: paramedik (ben), ATT ve şoför. Çorum merkezde bulunan, Çorum'un en gözde sağlıklı yaşam parkı olan Hıfzı Veldet Velidedeoğlu Parkı karşısındaki Çamlık Caddesi üzerinde bulunan bir adrese vaka ihbarı aldık. Vaka çıkışı sonrası komuta kontrol merkezi vakanın solunum sıkıntısı olduğunu ve KOAH öyküsü olan bir hasta olduğunu bildirdi. Belirtilen adresin istasyonumuza çok uzak olmayışı ve adresi bilmemiz nedeniyle birkaç dakika içinde adreste olduğumuzun anonsunu yaptık.

Giriş kısmı parka ve caddeye bakan yedi katlı bir apartmandı. Şoförümüz ambulansa kalır, ihtiyaç duyduğumuzda vakanın yanına diğer ekipmanları getirirdi. ATT arkadaşım ve ben, müdahale çantamızı ve oksijen tüpümüzü alıp apartman girişine yöneldik. Apartman kapısı kapalı ve bizi karşılayıp hastaya götürecek kimse yoktu, bunu fark eden şoförümüz geldiğimizi hasta yakınlarına duyurmak istercesine birkaç kez ambulans sirenini çaldı. Bunun üzerine son kattan bir bayan pencereden bize seslenerek bir şeyler söyledi ama trafik ve diğer gürültüden dolayı ne dediğini anlayamadık. Kadın eliyle alt katları işaret ediyordu bize. Biz de hastanın alt katlarda bir dairede olduğunu söylemeye çalıştığımızı düşündük, o sırada apartman kapısı açıldı ve içeri girdik.

Genelde hasta veya hasta yakınları daire kapılarını açık tutarlardı, biz de bunu düşünerek apartmanda asansöre binmek yerine, merdivenleri kullanarak hastayı bulmayı amaçladık. Daha bir kat çıkmıştık ki karşılıklı iki dairenin olduğu ilk katta, sağ dairenin kapısının sonuna dek açılmış olduğunu gördük. Hemen geldiğimizi belirtecek şekilde seslenerek içeri girdik, sağa ve sola doğru uzanan dar ve uzun bir koridor vardı, sağ taraftan ses geliyordu, o tarafa yöneldik. Koridorun sonunda bir oda vardı ve kapısı kapalıydı. Sol tarafta bir odaya açılan başka bir kapı vardı ve açıktı. Sesler oradan geliyordu, içeri girdik. İçeri girdiğimizde yerde, bir battaniye arasında yatan yaşlı bir teyze gördük. Burası bir salonda ve karşılıklı iki kanepeli konmuştu. Kanepelerin birinde 60-70 yaşlarında bir çift vardı, ellerinde bir kitap vardı ve dua okuyorlardı. Evde hasta teyzenin bakıcısı olduğunu söyleyen elli yaşlarında bir kadın daha vardı. Ekip arkadaşımın birlikte hastanın etrafına geçip müdahaleye başladık, seslendim, teyze cevap vermiyordu. Kusmual solunumu mevcut, bilinç kapalı (GKS:3), pulse oksimetriyi taktığımda spO2 ölçülemedi, nabız çok düşük ve zayıftı. ATT arkadaşımın tansiyonuna bakmasını ve arkasından damar yolunu açmasını söyledim, bu arada bakıcı olan kadının bize müdahale etmememizi, bizi çağırmadığını söylüyordu. Bense bir taraftan hastayı değerlendirmeye çalışıyor, bir taraftan da bizi engellemeye çalışan bakıcıya, hasta üzerinde karar verme hakkının olmadığını söylüyordum. Bakıcı kadının tavrının dozu artıyor, bağılıyor, “Ben sizi değil çocuklarını ararken yanlışlıkla aramışım, bırakın hastayı!..” diyordu. Restleşmemizin dozu artarken evde bulunan -sonradan komşuları olduğunu öğrendiğim- yaşlı amca, bakıcıya dönüp “Bırak işlerini yapsınlar.” diye bağırdı. Bütün bu kargaşanın içinde hem neler olup bittiğini anla-

maya çalışıyor hem de hastamın kan şekeri de ölçerek durumunun sebebini bulmaya çalışıyordum. Hastanın kan şekeri sonucu 110 mg/dl idi.

Bakıcı teyze beni itelemeye başlamış, ben de ona karşı tavrımın dozunu artırmıştım ve ATT arkadaşına battaniyeyi karşılıklı tutarak hastayı ambulansa taşımamız gerektiğini söyledim. ATT arkadaşım 45 kg bir bayandı. Hastamız da oldukça zayıftı, kaldırmamız kolay oldu. Bakıcı, hastaya müdahale edeceğimize ve engel olamayacağına kanaat getirmiş olmalı ki hastanın ayak kısmındaki battaniden tuttu ve taşımamıza yardım etti. Daireden apartman boşluğuna çıktığımız esnada, pencereden bize hastanın dairesini işaret etmeye çalışan ve apartman kapısını açan kadın karşımıza dikildi. Şaşkın bir ifade ile ambulansı alt komşularının çağırdığını, bizi altıncı katta beklediklerini söyledi. Her şey yerli yerine oturmuştu. Hemen omzumda asılı duran telsizimden anons ederek bulunduğumuz adrese ikinci bir ambulans talep ettim. Bir kat aşağıya indiğimizde ambulans şoförümüzün elinde vakum sedye ile apartmana girmekte olduğunu gördük, şoförümüz bir taraftan bize yardım ediyor, bir taraftan da altıncı kattaki kişilerin pencereden sözlü saldırılarına maruz kaldığını anlatıyordu.

Hastamızı ambulansa naklettik, entübasyonunu yapıp monitörize ettik. Oksijen ihtiyacını giderdiğimizde hastanın nabızı yükselmeye ve solunum sayısı artmaya başladı. ATT arkadaşım damar yolu açmasını ve izotonik takmasını söyledim, müdahale çantasını alıp altıncı kata, asıl ambulans çağıran hastanın yanına gittim. İçeri girdiğimde mutfakta bulunan hazneli maske ile nebulzatörünü çalıştırmış, ortopneik pozisyonunda bir hasta gördüm. “Am-bu-lansı ben ça-ğırdım siz baş-kasına mü-dahale edi-yorsunuz.” diyen hasta “KOAİ” tan ötürü solunum sıkıntısı

çekiyor ve tek nefeste cümlesini dahi tamamlayamayacak kadar sıkışık bir haldeydi. Hastanın damar yolunu açtım, oksijen başladım, ikinci ambulanstaki arkadaşlar ulaşınca kadar hastayı rahatlatmaya çalıştım. Diğer ekip ulaştığında kendi ambulansına binerek hastamı Hitit Üniversitesi Eğitim ve Araştırma Hastanesine naklettim. Teslim ettiğimde spontan solunumu iyi, tansiyonu alınabilir durumda idi. Hastamızı anestezi yoğun bakıma aldılar.

O gün yanlışlıkla girdiğimiz bir evde, bir hastanın hayatını kurtarmanın şaşkınlığı ve sevinci vardı üzerimizde. Ambulansa dönüp malzemelerimizi yerleştirirken glukometri cihazını hastanın evinde unuttuğumuzu fark ettik, hastanın bakıcısını yoğun bakım önünden çağırıp glukometriyi vermesi için eve götürdük. Eve giderken “Ambulansı sizin çağırmadığınızı anladık ama biz o hastayı o şekilde gördükten sonra bırakıp gidemezdik.” diye durumumuzu izah etmeye çalıştık. “Peki, siz kapıyı neden açık bırakmıştınız?” dediğimizde “Canı kolay çıksın, acı çekmeden ölsün diye yaptım.” cevabını verdi. Böyle batıl bir inanıştan dolayı açık bırakılan kapı bir hastanın kurtuluş kapısı olmuştu.

Onlar Azrail’i beklerken o kapıdan, 112 girmiş ve hayat kurtarmıştı.

GÜRBÜZ'ÜN ŞANSI

Muhammed Furkan ÇATAL

Uyku uyanıklık arası dinlemeye çalıştığım derste, telefonuma gelen görüntülü bir mesajla aniden gülmeye başladım. Mesajda bizim Gülbüz'ün salam doğrarken kazara kestiği parmağının fotoğrafı ve o fotoğrafın altında “Bugün de ölmedim kanka!” yazısı vardı. Tutamadım kendimi, bastım kahkahayı. Bu durum ders anlatan hocanın dikkatini çekti ve azarı işittim.

- Oğlum! Gülünecek bir şey varsa söyle de hep beraber gülelim.
- Çok özür dilerim hocam, dedim mahcup bir eda ile.
- Neyin özrünü diliyorsun? Az önce de uyukluyordun. Dikkatim dağılıyor benim böyle şeyler yüzünden. Git lavaboya yüzünü yıka ve neye güleceksen gül. Dinlemeye tam hazır olmadan da gelme derse!

Hocanın bu haklı tepkisiyle sınıftan çıktım ve lavaboya doğru yürümeye başladım. Yürürken “Vay be! Bu Gülbüz'deki de ne talihtir arkadaş?” diye düşünüyordum.

Gülbüz liseden arkadaşımdır. Lise bitince ikimiz de tıp fakültesini kazandık. Hazırlık sınıfını ve birinci sınıfı beraber okuduk. Gülbüz geçen yıl sınıfta kaldı ve şu an birinci sınıfı tekrar okuyor. Ben ise ikinci sınıftayım. Gülbüz -ismiyle müsemma- iri yarı, sempatik ama birazcık da şanssız bir insandır. Zaten beni dersten atılmama sebep olacak kadar güldüren şey de arkadaşımın salam doğrarken parmağını kesmesi değil, dün gece başına gelen onca şeyin üstüne bir de böyle bir şey yaşamış olmasıydı.

Dün gece, fakültemizin acil tıp anabilim dalı asistanlarından Serhat abinin acil serviste nöbetçi olduğu geceydi. Serhat abi aynı zamanda oturduğumuz apartmanda üst kat komşumuzdur. İyi insandır Serhat abi, aramız iyidir. Eğer sınav haftasında falan değilsem nöbetçi olduğu günler bana haber verir, acilde yanında takılırım. Eline bakarım, ufak tefek işlerde yardımcı olurum, bir şeyler öğrenmeye çalışırım ondan. Bu yüzden dün gece acil servisteydim. Nöbetçi asistanların ve intörnlerin yanında sabahladım.

Acilin sakın olduğu saatlerdi. Daha doğrusu, acilin kendi rutini içinde sakın sayılabilecek bir zaman dilimiydi, gecenin yarısını geçeli çok olmamıştı. Elimize birer bardak çay alıp kapının önünde biraz hava alma fırsatı bulabilmiştik. Serhat abi ve bir başka acil asistanı olan Ramazan abi, serviste bir dolabın içine sakladıkları kendilerine ait kupalardan çaylarını içerken ben bardak bulamadığım için paketinden yeni çıkardığım turuncu kapaklı, steril idrar kaplarından birinde çayımı içiyordum. Aslında benim bardağım teknik olarak onlarınkinden daha temizdi ama idrar kabı işte, insanın midesinde anormal hareketlenmeler oluyor o çayı içerken. Serhat abi, Ramazan abiye bakıp hafif bir gülümseme ile,

- Yine yemyeşil bir günü geride bıraktık çok şükür.
 - Anlamadığımı belirten bakışlar yolladım Serhat abiye.
 - Acile gelen hastalar önem derecesine göre sınıflandırılır. Kırmızı en zoru, hayati tehlikeleri vardır. Sonra sarı grup var. Daha sonra yeşil grup gelir, ayaktan tedavisini yapar yollarsın onları da. Bir de siyah grup var ki Allah rahmet eylesin, bir mucize olmazsa durumları ümitsizdir.
- Ramazan abi çayından bir yudum alıp,

- Şöyle söyleyeyim Faruk kardeşim, acile herkes gelir, arada bir hasta gelir. Bazen oluyor ki adam yeşil bile değil. Yani sağlığı sıhhati yerinde olsun ama uğraşmak zorunda kalıyorsun işte.
- Doğrudur abi, dedim. Acile gelen hastaların çoğu hasta değil, hastaların da çoğu acil değil diye duymuştum.
- Aynen kardeşim. Geçenlerde genç bir kız gelmiş, saçlarını dökülüyor diye veryansın ediyor.
- Sen ne yaptın abi?
- Aniden mi dökülmeye başladı da sen acile geldin, dedim. Sonra yolladım dermatolojiye. Serviste gene neyse, ambulanslar gereksiz işgal edilebiliyor. Geçen bizimkiler bir yere gitmişler, problem ne peki: romatizma!..
- Vay be! Adamlar romatizma için ambulans mı çağırmışlar?
- Yok, romatizma için değil. Birisi buna tuğlayı ısıtır beline koyarsan iyi gelir gibi bir akıl vermiş. Bu da biraz abartmış. Her tarafı su toplamış, şişmiş. Ailesi de panik yapmış ambulans çağırmış. İkinci derece yanık tedavisi uygulamak zorunda kaldık adama.

Ben Ramazan abinin anlattığı olayın hayretini yaşarken Serhat abi yeniden muhabbete dâhil oldu.

- Faruk eğer pratisyen veya asistan olarak acilde çalışırsan neler göreceksin burada neler, bunlar bir şey değil daha. Hastalığını bile anlatmadan serumda ısrar edenler, çocuğum sabah-tan beri bir şey yemiyor diyen anneler, iki haftadır ağrıyan böbreklerini muayene etmemizi isteyen amcalar, aşırı alkol ile sızıp serviste sabahlayan adamlar, falanca poliklinik ne tarafta diye adres soranlar veya ilaç yazdırmak için hastaneye gelip de sırada beklememek için acilin yolunu tutanlar...

- İyi de abi, dedim. Uğraşacaksınız bunlarla uğraşın. Her dakika birini ölümden döndürmeye çalışmanın da stresi çok olur.

Serhat abi beni onaylayan bir kafa hareketi yaptı. Kupasını ağzına götürüp çayını yudumladı, ben de steril idrar kabımı.

- Acil ne demek sence Faruk?

Ramazan abinin aniden sorduğu bu soru hakkında hiçbir fikrim yoktu.

- İşte... Ne bileyim abi, acelesi olan şeylerdir herhalde?
- Acil, Arapça bir kelimedir. Arapçada acil kelimesinin başındaki “a” harfini “ayn” ile değil de onun ince hali olan “elif” ile yazarsan ne olur? Ecel olur. Her dakika birini ecelin kucağından almıyoruz ama kendisine bu kadar yakınız işte.
- Vay be Ramazan abi! Güzel tespit.
- Ramazan abinin okuma yazması iyidir, dedi Serhat abi gülererek.

Muhabbet böyle devam ederken Serhat abinin, Ramazan abinin ve nöbetçi olan diğer asistan doktor Ayşenur ablanın akşamdan beri uğraştığı ve durumu gerçekten acil olan hastaları aklımdan geçirdim. Hipertansiyon kriziyle gelen yaşlı bir teyze, üniversite kampüsündeki kız yurdundan şiddetli karın ağrısıyla gelen bir öğrenci, yüksekten düşüp kafasını yaran ve hâlâ müşahedede tutulan bir genç, göğüs ağrısıyla gelen başka bir hipertansiyon hastası daha, avda yılan tarafından ısırılan bir adam ve babasının ısırılan yerini filmlerden gördüğü şekilde emmeye çalışırken emdiği şeyi yanlışlıkla yutup kendisinin de zehirlenmiş olabileceğinden şüphelenen bir oğul... Sahiden sıra beklemeden ilaç yazdırmak için gelenlerin sayısı daha çoktu. Tam bu esnada servisteki ortamın esas oğlanı olacak potansiyele sahip bir vaka,

fakülte binası tarafından geceyi ayağa kaldırarak üzerimize doğru geliyordu.

Pantolonu çamura batmış, üstündeki beyaz önlüğü kana bulanmış, sol kolunu vücudundan uzak tutmaya çalışırken sağ eliyle almaya çalıştığı nefesin ciğerlerine ulaşmasına mani olan gırtlığına bastırılmış, nefessizlikten inleyip yalpalayarak bize ulaşmaya çalışan iri yarı bir genç... Gülbüz'dü bu. Korku ve telaş zihnimi işgal etmiş, elim ayağım titremeye başlamıştı. Ne yapacağımı bilemiyordum ve Gülbüz'ün nasıl bu hale gelmiş olabileceğine dair aklımda en ufak bir şey canlanmıyordu. Ben öylece kalakalmışken Serhat abi hemen Gülbüz'ün yanına gitti. Ramazan abinin acil servis girişinden kapıp getirdiği bir tekerlekli sandalyeye Gülbüz'ü dikkatlice oturtular ve içeri taşıdılar. Çok soğukkanlı ve seri hareket ediyorlar, neler olduğunu anlamaya çalışıyorlardı. Serhat abi Gülbüz'ün önlüğünü kana bulan kolundaki yarayı inceliyor, Ramazan abi de Gülbüz'den neler olduğunu ve nasıl bu hale geldiğini öğrenmeye çalışıyordu. Bir ara kendime geldim ve Ramazan abiye Gülbüz'ün astım hastası olduğunu söyledim. Ramazan abi de hemen bir hemşireye epinefrin uygulanması talimatını verdi. Serhat abiye baktım ve Gülbüz'ün kolunda ne olduğunu sordum. Basit bir yarık olduğunu, ciddi bir durum olmadığını ve birkaç dikişle halledebileceklerini söyledi. Bu arada Gülbüz bize sol kolunu uzatmış bir şey göstermeye çalışıyordu. Hâlâ konuşamadığı için derdini bu şekilde anlatmaya çalışıyordu. Koluna baktığımızda bileğinin az üstünde, Gülbüz'ün derisine yapışmış bir böcek gördük, bu bir keneydi.

Gülbüz'ün nefesi açılmış, sağ kolundaki yara dikiş atılarak kapatılmış, sol kolundaki kene ise itina ile çıkarılıp incelenmek

üzere parazitoloji bölümüne yollanmıştı. Bense bir an olsun yanından ayrılmamıştım ama Gürbüz hâlâ sakinleşememişti.

- Kanka kafam kazan gibi. Galiba tansiyonum pek normal değil yine. Biliyorsun kanka bizde genetik ya bu sıkıntı, bende de ara ara böyle oluyor işte.

Gürbüz heyecanlı veya stresli olduğu zamanlarda böyle olur genelde ve ne zaman böyle olsa baba tarafından tüm akrabalarının hipertansiyon hastası olduğunu anlatır. Diğer hastalarından fırsatını bulmuşken gecenin bir yarısı acil servise nefesi kesilmiş bir biçimde, kan ve çamur içinde kendini atan bu beyaz önlüklü adama neler olduğunu öğrenmeye çalışan Ayşenur abla da hemen yanımızdaydı.

- Faruk, arkadaşının tansiyonunu ölçer misin?

Ölçtüm ben de. Zaten ikinci sınıf bir tıp öğrencisi olarak yapabildiğim tek şey buydu.

- Sistolik 165, diyastolik de 110 civarında abla.
- Çok yüksek, dedi ve deskin arkasında oturan intönlere seslendi.
- Arkadaşlar bir isordil alalım buraya.

Sonra bize dönüp,

- Evet, tansiyon için genetik önemli bir risk faktörü ama genelde bu yaşta ortaya çıkmaz. Senin yaşındaki insanlar arasında yüksek tansiyonun en yaygın sebebi fazla kilolardır.

Bu konuda ne zaman fırsatını bulsa Gürbüz’e yüklenen ben, burada bile elime geçen fırsatı kaçırmamıştım ve diyeceğimi demiştim.

- Harbiden oğlum, zayıfla artık. Erit şu göbeği, kendine acı-mıyorsan hastanenin yataklarına acı ulan! Sen geldiğinden beri dile geldi, ağlıyor alet. Yardım edin bana diye bağıyor zavallı yatak.

- Zayıflayacağım kanka, zayıflayacağım. Şu sınıfı geçeyim hele bir, bu sefer kesin zayıflayacağım. Yani inşallah... Görüntü rezalet, karizma sıfır zaten...
- Yalnız şu anki görüntünde kilolarından başka sıkıntılar da var. Ne oldu oğlum sana, nasıl bu hale geldin?
- Ya... Sabah bizim komite sınavı var ya, işte ona son gece okulda çalışayım dedim. Hastanenin gece kahvaltısından çayımı alıp bahçeye çıktım, yayıla yayıla içtim. Zaten önlüğü de yemekhaneye girebilmek için giydim. Kütüphaneye döndüm bir baktım ki kolumda bir kene. Bahçede yapıştı herhalde. Tabi ben bir paniğe kapıldım orada, televizyonlardan görüyoruz işte, kene soktu öldü falan... O anın stresıyla astımım azmaya başladı. Çantamı karıştırdım, baktım inhallerim yok, evde unutmuşum. Bari acile gideyim dedim. Kestirme olsun diye fakültenin arka kapısından çıkıp hastanenin yan tarafından hemen acile ulaşırım diye düşünüyordum ki, hastane deposunun girişinin önünde bir çukur açığa içine demirden bir şeyler yerleştirmişler, ne yapacaklarsa artık? Tabii karanlıkta görmedim, içine düştüm çukurun. Kolum da orada demire gelip yarıldı işte.
- Vay be kardeşim! Neler yaşamışsın öyle gece gece... Hava hafif yağmurluydu, yıldırım falan da düşmedi inşallah?

Bu arada nöbetçi intörnlerden Berra abla elinde bir kutu isordil ile yanımıza geldi. Tabii onlar da merak ediyorlardı Gürbüz'e neler olduğunu.

- Geçmiş olsun kardeş. Ne oldu sana, neyin var?
- Şişmanım ve şanssızım abla.

Gürbüz'ün verdiği bu değişik cevapla duyduklarının hayretinden sıyrılan Ayşenur abla hemen bir acil tıp doktoru olmanın verdiği sorumlulukla yeniden muhabbete dâhil oldu.

- Sana batan demir parçası paslı mıydı, görebildin mi?
- Yok, göremedim.
- Peki, hiç tetanos aşısı olmuş muydun?
- Hatırlamıyorum.
- Berra’cığım, hemşire hanımlardan birine söyleyin, hastaya bir de tetanos aşısı yapılacak. Başka bir sorunun var mı Gürbüz?
- Abla, bir de gribal enfeksiyon var ama yanınıza gelmek için sınavın geçmesini bekliyorum, onun için de bir şey yapabilirsiniz?
- Ablacığım biz millete acil bir durum olmadıkça acile gelmeyin diyoruz ama böyle senin gibi başınıza gelebilecek her şeyi biriktirin öyle gelin de demiyoruz. (Gürbüz’ün bademciklerine bakıp gerekli muayeneyi yaptıktan sonra) Neyse, sesinden falan da belli, şifayı kapmışsın sen. Sonuçların gelsin onlara da bakalım, yazarız bir reçete.
- Abla son bir şey daha soracağım, yahu bu keneler yaz aylarında çıkmıyor muydu ortaya? Nerdeyse kışın ortasındayız. Ne kenesi bu?
- En çok mayıs ve kasım aylarında olur, aslında tam mevsimi. Ama merak etme bu şehirde henüz Kırım-Kongo kanamalı ateşi duymadık. Sorun olmaz muhtemelen, biyokimyaya yolladığımız kan tahlili sonuçlarına bakmamız lazım.

Ayşenur abla gitti ve Gürbüz ile baş başa kaldık. Birbirimize baktık ve istemsizce gülmeye başladık. “Vay be!” dedim “Ne gece ama...” O dakikadan itibaren artık üst komşusu olan acil doktorunun yancısı bir tıp öğrencisi değil, yolu hastaneye düşen bir dostumun refakatçisiydim. Gürbüz sinirinden gülüyordu ama siniri bir türlü geçmiyordu.

- Ulan! Mevsiminde olmamıza rağmen ilk defa kasım ayında bir kene olayına şahit oldum, o da benim başıma geldi, iyi mi? Şansa bak!
- Peki, senin ne işin var gecenin bu saati burada. Evinde niye çalışmıyorsun kardeşim?
- Evde sular kesikti kanka.
- Belli belli...

Saat gecenin ikisine geliyordu. Gürbüz'ün kendine gelmesiyle acil servisteki ortam yeniden normale dönmüştü. O ara Serhat abi elinde biyokimya sonuçlarıyla yanımıza geldi.

- Şu an için görünürde bir sıkıntı yok ama Kırım-Kongo'nun belirtileri birkaç gün içinde ortaya çıkar genelde. Ateş, ağrı, halsizlik gibi şikâyetlerin olursa hemen gel buraya. Olmazsa da yarın dur, öbür gün gel yeniden bir kan tahlili yapacağız. Gerçi burada bugüne kadar böyle bir vaka görmedik, kafana takma yani. Tabii yine de ne olur ne olmaz diye seni bu gece burada tutacağız, durumunu takip edeceğiz.
- Abi, bende bu şans varken Allah korusun o da çıkar ama şöyle bir sorunumuz var ki benim sabah komite sınavım var. Gidip çalışmam lazım.
- Sağlığın daha önemli ama... İstersen yazarız üç günlük bir istirahat raporu, sene sonu telafi sınavlarına girersin.
- Aslında iyi olur abi, güzel çalışmamıştım zaten buna. Sene sonuna kadar daha sağlam hazırlanırım.
- Vay be, dedim Gürbüz! Şu halinde bile üçkâğıt yapacak kafayı bulabiliyorsun ha!
- O kadar da ölmedik kanka.

Saat üçü çeyrek geçiyordu. Serhat abiyi ve Ramazan abiyi ellerinde birer bardak çay ile dışarı çıkarken gördüm. Gürbüz za-

ten aldığı istirahat raporunun verdiği rahatlıkla mayışmaya başlamıştı. Hemen turuncu kapaklı steril idrar kaplarından birine çayımı doldurup dışarıya çıktım. Ramazan abi gülererek baktı bana.

- Yeşil yeşil dedik, şom ağzımız tuttu.
- Abilerim Allah sizden razı olsun. Siz bakmayın bunun böyle hemen kendine geldiğine, siz olmasaydınız adam gidiciydi.

Gecenin rengi kadar koyu, elimizdeki çay kadar sıcak bir muhabbetin yaklaşık otuzuncu dakikasını geride bırakmıştık ki, içeren gelen bir haber ile muhabbetimizi yarıda kesmek zorunda kaldık. Göğüs ağrısı olan hipertansif teyze fenalaşmıştı, ilgilenilmesi gerekiyordu.

Serhat abi ve Ramazan abi gittikten sonra Gürbüz'ün yanına gittim. Uykusu kaçan arkadaşım “Hain kanka! Biz burada ölüyoruz, sen çıkmış dışarda keyfine bakıyorsun.” diye sitem edince yarım kalan muhabbete Gürbüz ile devam ettik. Bir çay da ona aldım. Laf lafı açtı, güneş doğdu, sabah oldu. Çok şükür başka bir sıkıntı olmadı. Saat yediyi biraz geçmişti ki acile, Gürbüz'ün başına gelenleri geri plana atacak başka bir vaka geldi. Sabah namazını kılarken kalbini tutarak yere yığılan bir amcaydı gelen. Miyokart enfarktüsüymüş. Fizyoloji hocamın derste vurguladığı bir cümle kulağımda çınladı: “Vücudumuzun bir ritmi vardır, sabah altı gibi metabolizmayı hızlandıran hormonlar pik yapar, kalp krizleri de zaten en çok bu saatlerde olur.” Amcam çocuğu evermiş, yaşlı hanımıyla beraber yaşıyormuş. Amca yere yığılınca teyzem o heyecanla ambulans çağırmayı düşünememiş, oğluna haber vermiş. Oğlu da evinden çıkıp amcayı alana ve buraya getirene kadar bayağı zaman kaybetmiş. Sizin anlayacağınız amca siyah gruptandı. Yapılan tüm müdahalelere rağmen kurtarılamadı.

Bu olaydan yaklaşık bir buçuk saat sonra acil servisten çıktık. Ben derse gittim, Gürbüz eve. Çıkarken son bir kez Ayşenur ablanın yanına uğrayıp sorması gereken bazı şeyleri sordu Gürbüz.

- Abla çıkıyoruz biz, dikkat etmem gereken bir şey var mı?
- Yok. Dikişli yerlerine su değdirme yeter. Herhangi bir rahatsızlığın olursa hemen gel. Yoksa yarın gel, kan tahlili yapılacak.
- Başka?
- Bir de fukaranın birine sadaka falan ver ama en az üç haneli olsun, anca idare eder seni. Derslerini de ihmal etme, geç bu sene sınıfını.
- Abla o da benim şansım. İki yüz soruluk bütünleme sınavında bir tane daha doğru cevabım olsaydı geçiyordum sınıfı.
- Hadi ya! Hocalarınla konuşsaydın belki yardımcı olurlardı sana.
- Aslında bizim koordinatör iyi adamdır, o tür durumlarda yardımcı olup geçiriyor sağ olsun ama benim bütünleme sonuçlarının açıklandığı hafta adam yıllık izne çıkmış. Şans işte, o yüzden kaldım.
- Ama o sınavda bir tane daha doğru cevabın olsaydı tam sınırdan geçmiş olacaktın, bir de böyle düşün. Aslında çok büyük şanssızlıklar ile mucizelerin arasında çok küçük farklar vardır. Sen dolu tarafından bak. Mesela dün gece düştüğün o çukurda kolunu değil de kafanı vurup da bayılmış olsaydın? Kimse seni görmeseydi de az önce vefat eden amca kadar gecikmiş olsaydın?
- Anladım abla, eyvallah.

Lavaboya giden yolda dün gece yaşadığımız bu olaylar aklımdan geçerken Gürbüz'ün kankasının sevgisiyle değil de onu tanımayan insanların soğukkanlılığıyla kurtulmuş olmasını, birilerinin en kederli gününü yaşadığı yerden başkalarının şükürlerle ayrılmasını, kaybolan ve kurtulan hayatlar arasında hayatın anlamını idrak edenlerin biz şanssızlığımızdan yakındıkça aslında ne kadar şanslı olduğumuzu bize öğretmiş olmasını düşündüm bir kere daha. “Vay be!” dedim, “Tıp kocaman bir dünya ama acil bambaşka bir gezegen.”

ŞARAPNELİN BIRAKTIĞI İZLER

Dr. Sema AVCI

Soğuk bir Ankara sabahında, uykusuz ve yorgun geçen bir nöbetin bitimine dakikalar kala, resusitasyon odasına alınan Filistinli küçük kızın günlerce sürecektir tarifsiz bir yürek sızısına neden olabileceğini nereden bilebilirdim ki!

Ürkek ve masum yüzünde, belli ki halen sayısız bomba ile mahşer yerine dönen amaçsız bir savaşın izleri vardı. Ona acı veren her uzvuna ve yara yerlerine dokunmam değil, anlamadığı bir dille ondan sorularına cevap vermesini beklememdi galiba. Bu küçük kıza rahatsız eden üzerine hangi amaçla yazıldığı bilinmeyen “dikkat kontamine” kartı değil, vatanından ve ailesinden çok uzaklarda dilini, ırkını ve amaçlarını bile bilmediği insanlar tarafından kendisine dokunulması ve üstelik suçluymuş gibi sorulan sorulara, sözcüklere dökemediği sesler ile cevap vermeye çalışması idi. Karşılaşınca hıçkırığa hıçkırığa ağlayacağını düşündüğüm o savaş yorgunu ela gözlere ben de bakmaya korkuyor olmalıydım ki gerekmedikçe bu ufaklığın yanına yaklaşıyor fakat onu o odada başka birisine bırakıp da gidemiyordum. Galiba kendimi, mesleğimi, insanlığımı ve hayattaki amacımı hiç bu kadar sorgulamamıştım. Savaşın ortasında büyümek, bilmediği topraklara, bilmediği insanlara vücudundaki şarapnel parçalarıyla, kırıklarıyla, kapanmamış yaralarıyla gönderilmek acaba bu küçük kız için ne demekti merak ediyordum. Peki ya ben acaba ona dokunmakla, ağrısını kesmekle, dikiş atmakla ya da yaralarını sarmakla görevimi bitirmiş mi oluyordum? Ya sonra ne olacaktı? Annesini, babasını ve sevdiklerini savaşta kaybetmiş

bu çocuk hastaneden çıkınca ne yapacaktı? Kimsesizler için bir yurda yerleşip ömür boyu bir zamanlar kendi bayrağının dalgalandığı vatanını göremeyecek miydi?

Yorgun ve bulanık zihnimde kısa sürede nasıl bu kadar soru oluştu bilmiyorum ama artık bu düşüncelerden kaçmalıyım. Belli ki ne ben ne de o ela gözler birbirimizle yüzleşmeye hazır değildik. Cevabını bilmediğim ve asla da bilemeyeceğim bu sorulardan bir an önce kaçmalıyım. Otobüsten indiğimde iliklerime kadar titreten Ankara'nın meşhur ayazı beni biraz kendime getirmişti. Bulvardan eve doğru yürüdükçe gördüğüm her suret sanki o küçük kız, gördüğüm gözlerin hepsi sanki onun gözleri idi. Zihnimdeki bulanık sular durulmuyor aksine kabarıyor, taşıyor, önüne aldığı her şeyi yıkarak gidiyordu. Harap olan bir şehrin ortasında cehenneme uyanan bir uykunun, ateşlerin, silah seslerinin ve bombaların arasında ışık yok, ümit yok, çare yok, sadece kulakları sağır eden bir çığlık var. Ya Hakk! Ne zaman bu uğursuz gecelerin sabahı olacak? Ne zaman senin namına haksızlık ve zulüm edenler bu mazlumların üzerinden ellerini çekecek? Şarapnel parçalarının değip geçtiği, barutların yaktığı bu bedenler ne zaman rahat edecek? Yaban vatanların şifalı elleri onlara değince mi ya da öz vatanında bilmediği bir sebepten bilmediği bir kurşundan ölünce mi?

Çalan acı bir zil sesiyle bu mahşeri uykudan uyanan sırsıklam vücudum titrerken varlığını halen sorguluyor, çaresizliğin verdiği kuru bir eziklikle vicdan azabı çekiyordum. Acilin en acilini, zulmün en azılısını milyonların gözü önünde yaşayan bu milleti seyirci gibi izlemek, körelen vicdanları pek yumuşatmıyor olsa gerek bir hekim olarak bu insanlarla aynı havayı solumak, o yaralara dokunmak insanın bam telini titretiyor. Şimdi ağlamayı öğrettiğim bu gözlerden o küçük kızın bakışları gitmediği gibi, kalbimde oluşan yaralar ise iz bırakıyor, silinmiyor...

MÜDAHALE BİTTİ Mİ?

Dr. Oğuzhan BOL

Sabahın ilk ışıkları tüm şehir gibi acil servisi de aydınlatmaya başlamıştı. Dışarıya baktı. Tertemiz bir hava, sessiz sakin bir şehir gördü. Oysa çok değil birkaç saat önceki o yoğunluğu, karmaşayı düşününce bu sessizliği bile fırtına öncesi sessizliğe benzetiyordu. Sessizlikten bile kendince manalar çıkarmak belki de bir acilcinin kaderi idi. Devir saati yaklaşmıştı. Hızlıca hastalarını dolaştı. Çok yorgun ve uykusuzdu, bir şeyler atlamamak için tekrar dosyaları kontrol etti. Sanırım eksik yoktu. Asistanlık hayatı biteli on beş yıl olmuştu ama her nöbet sonrası bu telaşı hep yaşırdı. Gece yemeği çok geç saatte yiyebilmişti. Her zamanki gibi günü abur cubur ile geçiştirmişti. Sanırım hastane yemekleri artık midesine dokunuyordu. Gene midesinde bir yanma hissi vardı. Vizit bitsin ilacımı alırım diye düşündü.

O sırada acilin sessizliğini resüsitasyon hemşiresinin “arrest” çığlığı bozdu. Yorgundu, hareket etmeye mecali yoktu ama yapacak bir şey yoktu, daha nöbet bitmemişti. Resüsitasyon odasına koştu. Nöbeti devir alacak grup, hastanın başındaydı. Bunlar ne zaman geldi acaba diye düşündü. Hastaya müdahaleye başlamışlardı. Açıkçası onlar devam etsin diye düşündü. Masanın arkasına oturdu. Kıdemli asistan ağlıyordu. Sonra ekibe baktı, çoğu ağlıyor ya da yüzleri bembeyazdı. Tanıdık bir hasta mıydı acaba?

Kıdemli asistana, “Kim bu hasta, tanıyor musunuz?” dedi. Cevap gelmedi. Çok da üstelemedi. Midesi hâlâ ağrıyordu. Bu seferki farklıydı sanki. Göğüs kafesinde acı vardı. Boğazın-

da yanma hissetti. Gece üşüttüm herhalde. “Eve gidince hanım sıcak bir ıhlamur yapar, geçer herhalde.” diye düşündü. “Grip olmam inşallah, çocuklara bulaşmasın.” dedi içinden. Kıdemli asistan “Tekrar çak!” diye bağırdı. “Cordorone 300 mg puşe yapın!” diye tüm resüsitasyonu inletti. Onu böyle ilk defa görüyordu. Resüsitasyon çok kalabalıklaşmıştı. Kesin bu başhekimin yakınıdır, dedi içinden. Tekrar göğüs kafesinde sanki bir şeyler patlar gibi ağrı oldu. Terlemeye başladı. Tansiyonum düştü herhalde dedi. “Abi bizi bırakma!” dedi kıdemli asistan. Ağlıyordu. Derin bir nefes aldı. Etrafa şöyle bir baktı. Herkes başındaydı. İnsanlar üzgün gözlerle ona bakıyordu. İyiyim demek istedi. Ama konuşacak gücü kendinde bulamadı. Ne zaman yatırdılar beni diye düşündü.

“Müdahale bitti mi acaba?..”

YIKIK DUVARLARIN GÖLGESİNDE

Dr. Ercan VAROL

Çift tarafa açılır büyük bir cam kapı, kuvvetli beyaz ışıkların aydınlattığı geniş uzun bir koridor, koridorun solunda yer alan yüksek tavanlı bir bekleme salonu ve sağında yer alan her detayında beyaz rengin hâkim olduğu, sıra sıra yatakların perde ile birbirinden ayrıldığı geniş bir acil müdahale odası... Yer yer çiziklerle kaplı büyük kahverengi bir masa ve kolçaklarının üzerindeki derileri yavaş yavaş soyulmaya başlamış bir siyah imitasyon deri koltuk... Masanın üzerinde devamlı açık olan bir bilgisayar, üst üste düzensizce konmuş, kenarlarından tetkik kâğıtlarının taşıdığı hasta dosyaları... Bir kısmı kalem kutusunda bir kısmı masanın üzerinde yer alan siyah mavi kırmızı yazan çeşit çeşit kalemler, içinde yarım soğuk kahve olan bir porselen bardak, bir doktor kaşesi ve çeşit çeşit evraklar...

Soğuk bir kış akşamı genç doktor, süzülerek yağan ince karların altından geçerek geçmişiyile yüzleşeceğinden ve sınanacağından habersiz bu acil servise girdi. Kendi memleketindeki bu üniversite hastanesinin acil asistanlığını kazanıp da acil serviste çalışmaya başladığı ilk günden bu zamana kadar yaklaşık altı ay geçmişti. Önemli bir maça çıkacak bir sporcu gibi, hem bedensel hem de ruhsal olarak bu geceki nöbetine hazır hissediyordu kendini. Ortaca bir boy, yuvarlak beyaz bir yüz, kenarlarından hafifçe beyazlamaya başlamış siyah seyrek saçlar, kuvvetli bir zekâyı aksettiren kahverengi iri gözler, pratik hızlı hızlı hareket eden tez canlı ince bir gövde... Böyle tarif edebilirdik genç

doktoru. Meteorolojinin haber vermesinden daha erken başlayan kar her tarafı kaplamaya başlamış, acil servisin önü, sadece arabaların geçtiği yol dışında, tamamen beyaz örtüye bürünmüştü. Böyle havalarda çoğu zaman görülen sakinlik, gecenin ilerleyen saatlerinde bir curcuna ve hareketliliğe bırakmıştı kendini. Ambulansların siren sesleri son trafik kazası hastasını da getirinceye kadar, sanki bayrak yarışı yapıyormuşçasına birbirine ulanmış ve hiç susmamıştı. İki hasta olay yerinde vefat etmiş, iki hasta da acilen ameliyata alınmıştı. Genç doktor, en son gelen ve durumları daha az kritik olan üç hastaya, diğer branşlardaki asistan doktorlarla birlikte müdahale etmekteydi. Acil servis kapısından içeriye henüz girmiş, saçlarının ve kabanlarının üzerinde biriken karların hâlâ erimediği, kulakları ve burunları soğuktan kızarmış polis memurları, hastalar hakkında bilgi almaya çalışıyor ve aldıkları bilgileri garip cızırtılar çıkartan telsizin diğer ucundaki arkadaşlarına haber veriyorlardı. Cerrahi eldivenlerini giymiş olarak hastalara ciddiyle müdahale eden genel cerrahi ve ortopedi asistanları, ellerinde değişik serumlar ve ilaçlarla hastadan hastaya koşan hemşireler, müdahale odasını tamamen doldurmuştu. Doktorların ve hemşirelerin birbirlerine, çeşit çeşit Latince kelimelerle yüksek sesle bağırma sesleri -ki böyle durumlarda bu son derece normaldi- hastaların inleme ve monitör seslerine karışıyordu. Bu, acil servis için normal fakat dışarıdan bakan birisi için olağandışı ve ürpertici olan ses cümbüşünün nadiren azaldığı zamanlarda hastane dışından gelen ya da vefat eden hastaların acı çığlıklar duyulabiliyordu.

Asistanlığa başladığı ilk günlerden beri genç doktor, diğer acil vakalarından farklı olarak, trafik kazası vakalarına müdahale ettiği zamanlarda değişik bir ruh hali içine giriyor ve anlaşılamayan

bir tutukluk yaşıyordu. Aynı bölümde çalışan diğer asistan arkadaşlarının bu gizemli durumu fark etmeleri çok uzun sürmedi, nedenini öğrenmeleri de. Babasının, kendisinin tıp fakültesi üçüncü sınıfı bitirdiği yaz, elim bir trafik kazasında öldüğünü öğrendiklerinde bu gözlemlerinde ne kadar haklı olduklarını anladılar. Genç doktor için, hafızasındaki bu en acı olayın, meslek hayatında yaşayacağı her benzer durumla tazeleneyeceği ve onu hafızasındaki acı günlere götüreceği kaçınılmazdı. Anlattığına göre babası kaldırılma sırasında yürürken hızla gelen bir araç babasına çarpmış ve yaralı olarak hastaneye kaldırılmış, fakat hastanede hayatını kaybetmişti. Haberi aldığı anda hemen olay yerine koşmuş ve babasının ambulansa bindirilmesinden hastanede vefat haberini aldığı ana kadar geçen zaman dilimindeki tüm olanlara şahit olmuştu. Belli ki ağır bir psikolojik travma yaşamıştı. Olayı her hatırladığında kalbinde tekrar tekrar yaşadığı acı, sonunda kazaya neden olan kişiye karşı duyduğu müthiş bir kızgınlık duygusuna dönüşüyordu. Üstelik kazaya sebep olan bu kişi, kendisiyle aynı yaşlarda, daha önceden uzaktan tanıdığı yan mahallede oturan biri idi. Kısa süreli bir hapis cezası çektikten sonra serbest bırakılmıştı. Genç doktor seneler sonra başka bir büyükşehirde bulunan okulunu bitirdikten sonra, yalnız kalan annesine bakmak için, uzmanlık sınavında sadece kendi memleketinde bulunan üniversite hastanesinin acil asistanlığını yazmıştı. Yaşadığı acı olaydan mıdır bilinmez, acil servis doktorluğu ona tarif edilemez bir şekilde ayrıcalıklı, kutsal ve pek dillendirmese de havalı geliyordu. Küçüklüğünden beri acil servislerle ilgili dizilere hep ilgi duymuş, acil servisler onun için büyümlü bir yer haline gelmişti. Şimdi hem kendisi hem de annesi için, babasının ölümünden sonra yaşadıkları tek mutlu olay, bu istediği bölümü kazanması olmuştu.

Memleketi olan ve çocukluğunun geçtiği bu şehir, orta büyüklükte bir Anadolu şehriydi. Bazı eski binalar yıkılıp yerlerine modern ve çok katlı binalar yapılsa da şehir onun hafızasında eski halini hep korumuştur. Şehrin merkezinde bulunan ve şehrin simgelerinden biri olan bazı kısımları yıkık tarihi duvarların çevrelediği yazlık çay parkı, hemen hemen hiç değişmemiştir. Çocukken anne ve babasının ellerinden tutarak hafta sonları dolaştıkları, her iki kaldırım kıyısının sık ve yüksek çınar ağaçları ile sıralı olduğu, üzerinde bu parkın bulunduğu şehrin ana caddesini çok iyi hatırlıyordu. Alışverişe çıktıkları günlerde, bu caddenin en işlek yerinde olan ve şimdi hâlâ aynı isimle açık olan şehrin en meşhur pidecisinde pidelerini yayık ayran ile yer, ondan sonra alışverişe çıkarlardı. Her alışveriş sonrası olduğu gibi ellerinde poşetlerle, tarihi yıkık duvarların çevrelediği çay parkında otururlar ve yılanmış koca çınar ve ardıc ağaçlarının altında bergamot aromalı çaylarını içerlerdi. O ise her zaman çok severek içtiği sade gazozunu hızlıca bitirir, sonra da hemen bu parkın ev sevdiği yeri olan çeşit çeşit kaydırakların, salıncakların ve tahterevallilerin olduğu çocuk oyun parkına koşardı. Anne ve babası yorgunluk çaylarını içerken o parktakilerle hemen arkadaş oluverir, onlarla oyunlara dalar ve vaktin nasıl geçtiğini bilemezdi. En çok sevindiği şeylerden biri de parkın tarihi yıkık duvarlarının olduğu köşede elma şekeri satan fötr şapkalı elma şekercinin parka gelmesi olurdu. Onu görür görmez hemen koşarak elma şekercinin yanına gider ve babasının verdiği harçlıkla en büyük ve en kırmızı olan elma şekerini seçer ve afiyetle yerdi. Şimdi bu caddeden her geçtiğinde hafıza defterinin sayfaları teker teker açılıyor, onu geçmiş günlere götürüyordu.

Saat gece yarısı ikiye geçiyordu. Bütün hastalara başarıyla müdahale edilmiş ve ilgili servislere yatırılmıştı. Acil servis sakinleşmiş, ortalığa bir sessizlik çökmüştü. Müdahale odasının dışından gelen ağlama ve bağırışma sesleri, yerini bekleme salonundaki televizyondan gelen ve bütün koridorda yankılanan güzel, ruhu dinlendiren bir şarkının sesine bırakmıştı. Bir an bu şarkıyı hayatının sonuna kadar hiç bıkmadan dinleyebileceğini düşündü genç doktor. Kim olduğu belli olmayan birinin ayak sesleri yavaş yavaş uzaklaşıyor ve sessiz acil koridoru içinde kaybolup gidiyordu. Genç doktor biraz olsun dinlenebilmek için koridorun sonunda yer alan doktor odasına geçti. İçinde bir çekyat ve küçük bir masanın olduğu oda uyumak için değil, daha çok dinlenmek için kullanılıyordu. Cam kenarında bulunan ve odaya biraz büyük gelen kaloriferin sıcaklığı neredeyse bir karış öteden hissediliyordu. İçerinin sıcaklığı camda buğulanma yapmış, dışarıda yağın kar çok az seçilebiliyordu. Eliyle camdaki buğuyu sildi ve ince ince, sessiz sessiz yağın karı seyretmeye başladı. Şimdi bu beni daha iyi dinlendiriyor, dedi genç doktor. Uyumak istemiyor sadece bu manzarayı seyretmek istiyordu. Üzerine krem renkli pikeyi alarak çekyata uzandı ve perdesi açık olan pencereden dışarıdaki manzarayı seyre daldı. Odadaki sessizlik kendine iyi gelmiş, kulaklarındaki uğultular ve başındaki zonklamalar yeni yeni geçmeye başlamıştı. Uzaklardan bir köpeğin havlaması, hastanenin önünden yavaşça geçen bir arabanın motor sesi ve kim olduğu belli olmayan birinin koridorda yavaş yavaş uzaklaşıp kaybolan ayak sesi, uyku ile uyanıklık arasında kulaklarında yankılandı. Var ile yok arasında kendini son bir defa buldu ve sonra karanlık derin sulara dalan bir dalgıç gibi, bedenini kapatıp ruhunun derinliklerine daldı.

Ne kadar zaman geçti bilemiyordu, sanki derin bir uykuda gördüğü rüyalar gibi hayallere daldı. Üzerinde güneş ışığının parladığı pırıl pırıl turkuaz renkli denizi, beyaz ince kumlu sahil, kumsalın gerisinde kilometrelerce uzanan yemyeşil ormanları olan bir ada ülkesindeydi. Bu ülkede hiç araba yoktu, doğal olarak da trafik kazaları da... İnsanlar en az yüz yaşına kadar yaşıyorlar, elden ayaktan düşünce de ağrısız, acısız bir şekilde birden ölüveriyorlardı. Bu ülkede hiç ihtiyaç olmadığı için doktorlar, hastaneler ve acil servisler de yoktu. İnsanlar hiçbir bedensel ve ruhsal acı çekmiyordu. Böyle muhteşem bir hayat ne kadar güzel diye düşündü. Sonra birden babası aklına geldi. Madem öyle, babam neden trafik kazasından öldü, diye düşündü. “Neden, neden?” diye soruyordu kendine. Bu sırada bu hayal ülkesinin her tarafından duyulan sirene benzeyen bir zil sesi duydu. Teknolojiden uzak bu fantastik, büyümlü ülkede böyle bir ses nereden gelebilirdi ki? Ses sanki şiddetini artırarak inatçı bir şekilde çalmaya devam ediyordu. Sonra birden sıçradı, ilk önce nerede olduğunu, saatin kaç olduğunu anlayamadı. Sonradan telefonun çalmakta olduğunu ve uyuyakalıp rüya gördüğünü fark etti. Hızla masanın üzerindeki inatla çalan telefonu açtı. Telefondaki acil hemşiresi panik içinde acele acele konuşuyor ve göğüs ağrısı olan bir hastanın kapıdan içer girer girmez kalbinin ve solunumunun durduğunu haber veriyordu. Hızla kalktı ve kendine gelebilmek için önce soğuk suyla yüzünü yıkadı, ardından acil müdahale odasına koşmaya başladı. İçeri girdiğinde yaşlı bir erkek hasta bilinci kapalı olarak sedyede yatıyor, hemşire de müdahale ediyordu. Kendisinden hemen önce içeri giren anestezi asistanı hızla hastaya müdahale etmeye başlamıştı. Biraz ötede ise hastanın oğlu endişe ve korku içinde yapılanları seyrediyor, hastanın karısı da

oğlunun kolundan tutmuş ağlıyordu. Genç doktor onları karşısında gördüğü an birden durakladı, gözleri sonuna kadar hayret ve şaşkınlık içinde açıldı. Bu beklenmedik durum karşısında kısa bir şok geçirdi. Sonra içinde şaşkınlık ve kızgınlığın olduğu tarif edilemez bir duygu yumağı içine girdi. Genç doktor, hastanın oğlunu tanımıştı, hastanın oğlu da genç doktoru. Karşısında duran kişi seneler önce trafik kazasında babasına çarparak ölmesine sebep olan kişiydi. Yıllarca kızgınlık ve öfke beslemişti bu kişiye. İşte o an, ruhundaki fırtına ve yangını Hipokrat yemini söndürdü. Mezuniyet günü patlayan flaşların, ışıklı kameraların ve kendilerinin mutlu gününe ortak olmak için gelen kalabalık insan topluluğunun önünde, kim olursa olsun hayatlarını insanlığa adayacaklarına yemin etmişlerdi hep beraber. Saniyeler içinde bu ruh buhranı ve fırtınasından kendini kurtardı ve hızla canlandırma işlemine başladı. Kalp masajını, ara ara uyguladığı elektroşoklar ve değişik dozlarda verdiği ilaçlar izliyordu. Yaklaşık on beş dakika geçmiş, cevap alınamamış ve ümitler azalmaya başlamıştı. Genç doktor ümidini, inancını canlı tutmaktaydı. Kendi yazgısının, öfke duyduğu insanların yazgısı olmasına izin vermeyecekti. Öyle önemli kilit anlar vardır ki, insanların yazgısı bu anlarda belirlenir. Acil servisler de bu anların yaşandığı en önemli yerlerdendir. Buralar, insanların hayat metrosuna inip bindiği önemli duraklardan biridir. Buralarda yeni doğan bebekler hayat metrosuna yeni binen yolcular, vefat eden insanlar da hayat metrosundan inen yolculardır. Acil servislere gelip tedavi olup iyileşenler de hayat metrosunda seyahat ederken bu duraktan geçen ve kısa bir moladan sonra yollarına devam eden insanlardır.

Genç doktor kan ter içinde kalmıştı fakat pes etmek niyetinde değildi. Elektroşok seviyesini tekrar 360 joul'e getirdi ve düğme-

ye bastı. Bu arada içinden dua eder gibi bir şey mırıldandı. Hep beraber nefeslerini tutarak monitöre baktılar. On beş dakikadır sebat eden inatçı düz çizgi yerini art arda gelen kalp ritim dalgalarına bıraktı. Birbirlerine sevinçle baktılar. Hastayı koroner yoğun bakıma yatırdılar. Hastanın oğlu bir taraftan tarif edilemez bir mutluluk yaşarken diğer taraftan da büyük bir mahcubiyet yaşıyordu. Seneler önce bir trafik kazasında ölümüne sebep olduğu adamın doktor olan oğlu, şimdi kalp krizi geçiren babasının hayatını kurtarmıştı. Hayatta hiçbir durumda olmadığı kadar bu olayı anlamakta ve açıklamakta güçlük çekiyordu. Babasının yoğun bakıma alınması öncesinde de alınması sırasında da genç doktordan hep kaçtı, ona gözükmemeye çalıştı. Sabahın ilk ışıklarıyla birlikte ortadan gizemli bir şekilde kayboldu. Yapması gereken önemli bir iş vardı. Ölümüne sebep olduğu doktorun babasının mezarına gitti. Oğluna sunamadığı şükran ve minnet duygularını mezardaki babasına sundu. Kendisini duyduğuna ve gördüğüne emindi. Bembeyaz karlarla kaplı mezarlıkta, fırtınalı kış soğuşuna aldırmadan, dakikalarca dua etti, hem mezardaki doktorun babası için hem de yaratıcıdan kendini affetmesi ve bağışlaması için. Seneler önce yapması gereken şeyi mahcup bir tavırla şimdi yapmıştı.

Bir hafta sonra hasta iyileşmiş olarak taburcu edildi. Aynı sabah genç doktor gece nöbetinden çıktı, sırtında kışlık kabanı, başında beresi vardı. Dışarıdaki soğuğa aldırmadan çocukluğunda anne ve babasıyla gittiği parkın olduğu caddeye doğru yürüdü. Kenarlarında donmuş kar yığınlarının olduğu o uzun caddede, yıkık duvarların ve çınar ağaçlarının gölgesinde, anne ve babasıyla geçirdiği çocukluk günlerini düşünerek yavaş yavaş yürüdü ve gözden kaybolup gitti.

BİR 112'CİNİN GÜNLÜĞÜ

Harun ÖZKAN

Dedem öleli iki gün olmuştu sadece. İstirapla dolu iki koca gün... Elinde insanların ölmesi, ölümün gerçekliğiyle haşır neşir olman ya da buna alışkın olmanın hiçbir önemi yok. Ölüm, ölümdür. Acıtır. Benim de öyle olmuştu. Ancak acıyan yerlerimi unutup o sabah yatağımdan kendimi dışarı atmak için büyük bir çaba sarf etmiştim.

Dedem iki gün önce ölmüştü sadece ve benim kalkıp nöbete gitmem gerekiyordu. Ha, izin alabilir miydim? Evet, alabilirdim ancak kişisel meselelerimiz işimizin önüne geçemezdi değil mi? En azından ben öyle düşünüyordum. “İki gün acını yaşadın oğlum. Şimdi kalk ve işinin başına git.” diyordum kendi kendime. Öyle de yaptım. Soğuk bir duş aldıktan sonra tıraşımı oldum. Ütülü üniformalarımı dolaptan çıkardım. Göreve başladığım ilk günkü gibi büyük bir ciddiyetle hazırlandım. Hatta parfüm bile sıktım. Çünkü evden nöbet için çıktığımda, o üniformaları üzerime geçirdiğimde, sadece kendimi değil bir meslek grubunu, bir camiayı temsil ettiğimin bilincindeydim. Ha bu arada mesleğim ne diye sorarsanız; ben bir paramediğim. İşini seven, en azından sevdiğini düşünen bir paramediğim. Her nöbete aynı ciddiyetle giden, nöbet öncesi akşamı erkenden uyumaya çalışan (iyi dinlenebilmek için), yediklerine dikkat eden, düzenli spor yapan, mesleğini hayatına göre değil, hayatını mesleğine göre uyarlamaya çalışan bir paramediğim. Dedğim gibi en azından öyle düşünüyorum. Neyse konudan çok uzaklaşmayayım. Kalk-

tım, hazırlandım, evden çıktım. Nöbet birimime ulaşana kadar kafamı dağıtmak için müzik bile dinledim. Bir ara müziğe dalıp gelen otobüsü kaçırdığım bile oldu. Olsun, bir sonrakine bindim. Herhangi bir olası aksiliği düşünerek evden erken çıkardım hep. Aslında dalgın birisi değilimdir normalde. Fakat o günü normal günden ayıran bir özellik vardı. Dedemin artık hayatta olmadığı gibi... Sanki yolda yürürken bu acı gerçek de geliyordu benimle. Elimden tutmuş, eşlik ediyordu bana. Bir an önce kafamı toplamam gerektiğini biliyordum. Çünkü nöbete gidiyordum. Çünkü kü yaptığım iş kutsaldı. Çünkü hayat kurtarıyordum. Çünkü ben fedakâr sağlık camiasının bir üyesiydim ve buna yakışır şekilde profesyonel olmalıyım. Nöbet birimime geldiğimde, kapıdan içeri attığım ilk adımla zihnimi boşaltmam bir oldu diyebilirim. Daha doğrusu acımı arka perdeye attım. Sahnede o an sadece işim vardı. Ekip arkadaşlarımla selamlaştık. Nöbeti devraldım. Ambulansı kontrol ettim. Tıbbi cihazlar, ilaçlar, serumlar, telsiz, nöbet defteri... Hepsini tek tek kontrol ettim. Sonra kupanın içine doldurduğum kahvemi yavaş yavaş yudumladım. O sıra aklıma babam geldi. Bana hep “Oğlum bir erkek babasını kaybedince büyür.” derdi. O da şu an tekrar büyüme evresinin ilk günlerindeydi. Tekrar büyüme evresinde ilk adımlarını atıyordu. Kahve-min üstünden buharı kıvrımlar yaparak havaya doğru çıkarken telsiz anonsunu duydum. Anons bizeydi. Hemen çıkış yaptık. Adres ve vaka bilgilerini aldık. Olay yerine yollandık. İşte o an. Tam o an... İlk anonsu duyduğum vakit yani. Tüm zihnim boşaldı. Aklımda sadece vaka vardı. Sadece işim. Sadece hastam... Adrese vardığımızda kapıda otuzlu yaşlarında, esmer, hafif toplu, kirli sakallı bir adam karşıladı bizi. İlk söylediği cümle “Sedyenizi de alsanız!” Nazik bir ses tonuyla “Önce hastayı mua-

yene edelim, taşıma gerekecek bir durumda sedyeyi getiririz.” diye cevap verdim. Adamın pek ikna olmadığı belliydi. Gene de ses etmedi. Sert bir ses tonuyla “İkinci kat!” dedi. Hemen çıktık ikinci kata. Vakamız bir bayandı. Muhtemelen bizi karşılayan adamın eşiydi. Şikâyetini sordum. Eşiyle tartıştığını, sonra bayıldığını söyledi. Yaşamsal bulgularına baktık. Hepsisi normaldi. Kadın iyi olduğunu, hastaneye gitmek istemediğini söylüyordu. Zaten hastaneye naklinin gereği yoktu. Eşi tarafından biraz daha anlaşılmak istiyordu belki de. Kadının eşine korkulacak bir şey olmadığını, strese bağlı olarak bu sıkıntıları yaşadığını, eğer dillerlerse psikolojik yardım alabileceğini söyledik. Adam kabaca “Madem götürmeyeceksiniz niye geldiniz kardeşim?” diye çıkıştı (Aslında kardeşim yerine okkalı bir küfürle süsledi cümlelerin sonunu ama söylemem doğru olmaz şimdi). Durumu anlatmaya çalıştık. Bu tarz vakaların hem 112 acil sistemini hem hastane acil servisini gereksiz oyalayacağını anlattık. Gene okkalı bir küfürle cevabımızı aldık. Gayet güzel kovulduk adamın evinden. Adam orijinal küfürlerle bizi yolcu etti. Ha bir de klişe cümleyi unutmadı: “Benim verdiğim vergilerle maaş alıyorsun.” Olay yerinden ayrıldığımızda kadına çok üzülmüştüm.

İlk vakadan sonra birkaç vaka daha yaptık. Akşam yemeğini yemek üzereydik ki telsizden anonsu duyduk gene. Trafik kazası için vaka çıkışı yapalım, diyordu anonsta. Hemen yemeği bırakıp vaka çıkışı yaptık (Dikkatinizi çekmek isterim, yemeği yarıda bıraktık demedim. Yemeği bıraktık dedim çünkü daha bir kaşık bile alamamıştık -ki bu hiç sorun değildi, önemli olan işimizdi. Hiçbir sağlık çalışanının bunu dert edeceğini düşünmüyorum). Vakamız büyük bir trafik kazasıydı. Yaklaşık iki buçuk saat sürdü olay yerini toparlamamız. Olay yeri güvenliği, triyaj, sıkışan has-

hastaların çıkarılması, hastaların nakli... Vakayı bırakıp hastaneden ayrıldıktan sonra yemek için izin istedik. O sırada tekrar vakaya çıktık. Art arda birkaç vaka yaptık. Yoğun bir gündü. Yaklaşık 22.15 gibi yemek yemeye vaktimiz oldu. Komuta merkezden izin alarak hızlıca yemek yiyebileceğimiz bir köfteciye oturduk. Orada da hiçbir zaman unutulmayan klişeyle tekrar karşı karşıya kaldık, yan masada oturan iki vatansever (!) tarafından. “Bizim vergilerimizle alınan ambulansla yemek yemeye gelmişler.” Be kardeşim, saat olmuş gece yarısı neredeyse. Bu saate kadar aç çalıştık. Yemek yiyemedik. İnsaf artık, diyemedim tabii ki. Üzerimde üniforma vardı. Seçtiğim cümleler, tavrım, hal ve hareketlerim tüm sağlık camiasına mal edilecekti. Çıktık köfteciden. Saat 22.55 gibi bir vaka daha yedik. Olay yerine gittiğimizde kapının önünde bir hengâme, ortalık ana baba günü. Hemen ekipmanlarımızı alıp çıktık yukarı. Tabii kapı önünde bizi karşılayan ilk grubun tepkilerini göğsümüzde yumuşatmak zorunda kaldık. “Yarım saat oldu neredesiniz?” Oysa olay yerine varmamız dört dakika bile sürmemişti. Ancak hastası olan insanın böyle demesi normaldir. O an o kişi korkmuştur, çaresizdir ve bizden yardım beklemektedir. O an her türlü hakareti es geçerez.

Eve girdiğimizde yatalak bir teyzenin vakamız olduğunu gördük. Teyze şaşkın gözlerle bize bakıyordu. Durumu pek kötü gözüküyordu. Konuşamıyordu teyze. Şikâyetini sorduk. Hasta yakınları hep bir ağızdan bir şeyler söylemeye başladılar. Yalnızca bir kişinin anlatmasını rica ettim. Aralarından bir kadın atıldı. “Annem on gündür yemek yemiyor.” dedi. “Şu anki şikâyeti nedir, bizi neden çağırıyorsunuz?” diye sordum. “İşte annem on gündür yemek yemiyor, iyice zayıfladı. Ölecek yakında...” Açıkçası bu cevap bizi şoke etmişti. Neyse teyzenin tansiyon, kan şekeri, ok-

sijen seviyesi, vücut ısısı, kalp grafisi ve nabzına baktık. Hepsini normal seviyelerdeydi. “Teyzenin yemek yememe şikâyetinden başka bir sıkıntı var mı?” diye sordum. “Hayır” dediler. Aralarından komşusu olduğunu belirten teyze, “On dört yıldır beraber otururuz biz. Komşum olur benim. Aç karna çok su içerdii, ondan yapmış olabilir mi?” dedi. İçimde çığlıklar kopuyordu. Allah aşkına birisi işimize yarayacak bir bilgi verebilir mi, diye haykırmak istiyordum ama olmadı. Neyse, hasta yakınlarına teyzenin durumunun acil servislik olmadığını, arzu ederlerse mesai saatleri içinde nakil ambulanslarından yardım isteyerek poliklinik muayenesi için götürülebileceğini söyledim. “Götüreceksiniz kardeşim!” dedi gençlerden birisi, ani bir çıkışla. Yıllardır bu anı bekliyordu sanki Yeşilçam’ın unutulmuş jönü. Arka safları yarak öne atıldı ve “Götüreceksiniz kardeşim!” dedi çok etkileyici olduğunu düşündüğü sesiyle. Durumu tekrar izah etmeye çalıştım. “Eş-şek gibi götürereceksin!” dedi. Ama eşek derken ki vurgusunu duysanız siz bile acaba eşek miyim derdiniz. “Beyefendi bakın acil servisteki yatakları bu tarz vakalar için işgal etmek uygun değil...” Yok, olmadı. Hiçbir açıklamam fayda etmedi. Biri-si, “Ölsün mü benim hastam?” dedi. Diğeri, “Siz nasıl insansınız, biraz empati kurun, yaşlı kadıncağız.” dedi. Alt komşu, “Vallahi şikâyet ederim sizi.” dedi. Bir başkası, “Vebali sizin boynunuza kalır.” Organize suç çetesi gibi, aman Allah’ım nasıl da repliklere çalışılmış. Sürekli “Empati kurun, empati kurun...” diye üniversite okuduğunu belli etmeye çalışan evin küçük kızı.

“Empati kurun... Empati...” Ya bu empati karşılıklı değil miydi? Ben de insanım. Benim de vicdanım var. Ben de üzülüyorum. Benim de acılarım var. Acı derken, ha doğru ya, dedem ölmüştü benim. Vakalarda koştururken arka perdede bırak-

miştım onu. Ne yaptın peki, hastayı götürdün mü dersiniz eğer, evet götürdüm. Ama oradaki baskılar için değil. Biz tartışırken yaşlı teyzenin gözlerinin dolmasından ve korkmasından dolayı. Acil servise hastayı teslim ederken durumu anlattım ve hekim arkadaştan özür diledim. Gayet anlayışlı bir şekilde karşıladı. Sonuçta hepimiz aynı gemideydik, birbirimizin dilinden anlıyorduk. Frekansımız aynıydı. O sırada hasta yakınları girdi içeri. Güvenlikçinin “Durun, sadece bir kişi girebilirsiniz!” ihtarlarına kayıtsız kalarak üç kişi içeri daldılar. Diğer ikisi de güvenlikçiyle tartışma çabasındalardı. Hekim arkadaş şikâyetin ne olduğunu sordu. Hasta yakınları, “Geçen gün geldik, gene bakmadınız.” diye karşılık verdiler. Güvenlik görevlilerinin kimisi hasta yakınlarını, kimisi bir sarhoşu zapt etmeye çalışıyordu. Hemşireler bir yandan bir yana koşturuyorlardı. Serumı biten bağıırıyor. Emirler yağıdırıyorlardı hasta ve hasta yakınları. Hekim arkadaşlar zaten sağa sola koşturup duruyorlardı.

Hastaneden ayrıldık. Göreve devam ettik. Nöbetin son saatlerini doldurmak üzereydim. 08.30’da nöbeti devredecektim. Saat 07.10 civarıydı. Biraz sakinleşmişti ortalık. Anonsların sıklığı ve sayısı azalmıştı. Kahvemi yudumlarken o günkü nöbetimin değerlendirmesini yaptım kendi kendime. Gene formunda bir nöbetti. Küfürler, hakaretler, tehditler... Büyük ihtimalle çoğu sağlıkçı arkadaşın geçirdiği sıradan nöbetlerden bir tanesiydi. Sonra o günkü son vakanın anonsu geldi. Olay yerine gittik. Yaklaşık iki dakika sürdü. Bir bayan karşıladı bizi. Üzerine montunu almış titriyordu. Hava buz gibiydi. “Lütfen acele edebilir misiniz?” diye seslendi. Kadının telaşı her halinden belliydi. Koşturarak yukarı çıktık. Kanepede oturan bir adam, soğuk soğuk terlemiş. Cildi nemli, soluk... Hızlı nefes alıyor ve bir eliyle göğsünü tu-

tuyordu. Hemen muayeneye başladık. Tanımızı koyduk. Vakamız kalp kriziydi. Tedaviye başladık. Dispril, damar yolu, serum, oksijen... Hastayı stabil edip ambulansa aldık. Görünüşü biraz daha düzelir gibiydi ama ölüm korkusu yaşadığı belliydi. Telaş içinde ne yapacağını bilmeyen eşinden bahsetmeme gerek yok. Komuta merkezine vakamızın MI olduğunu, uygun hastanenin neresi olduğunu sorduk. Söyledikleri hastaneye çıkış yaptık. Komuta merkezi acil servise MI vakası getirdiğimizi haber etmişti. Acil servise girdiğimizde hekim ve hemşire arkadaşlar hemen karşıladılar bizi, hızlı bir şekilde hasta alınıp tedavisine devam edildi. Ölüm korkusu yaşayan, zar zor konuşabilen hasta, yüzündeki oksijen maskesini çıkarıp teşekkür etti bize. Eşi de “Allah razı olsun. Çok sağ olun.” diye ekledi. “Ne demek efendim, görevimiz bu, rica ederiz.” diye karşılık verdik. Hekim ve hemşire arkadaşlara teşekkür edip hastaneden ayrıldık.

Birimimize döndüğümüzde saat 08.56 olmuştu. Nöbetçi arkadaşlar gelmişti. Nöbeti devrettik. Eve döndüğümde çalışma masamın üzerinde duran dedemin çerçevele resmiyle selamlaştık. Belki de anlattığım şeyler basit gelebilir. Evet, bütün sağlık çalışanları küfre, hakarete, fiziksel ve psikolojik şiddete mağdur kalıyorlar sürekli. Evet, art niyetli insanlar ne yazık ki mevcut bu hayatta. Ancak ölüm korkusuyla yüzleşirken bile size teşekkür edecek kadar güzel insanlar da var. Ve kendi acınızı unutturacak kadar çok sevdiğimiz mesleklerimiz var. Nöbete başladığı andan itibaren bütün acılarını unutup sadece hastaya odaklanan, tek amacı hayat kurtarmak, hayata hizmet etmek olan bütün sağlık camiasının acılarının yok olması dileğiyle...

SARI ÇİÇEK

Dr. Özgü Suna CELİLOĞLU

Bu hikâye; zaten yeterince zor olan yaşam şartları, icra ettikleri meslek ile daha da zora koşulmuş, hak ettiğinin karşılığını hiçbir zaman ne maddi ne de manevi anlamda alamamış olan, başta olayın gerçekten yaşanmış olduğu tüm Osmaniye Devlet Hastanesi çalışanlarına ve bu vesileyle tüm sağlık emekçilerine teşekkür amaçlı yazılmıştır.

Yer: Osmaniye, Sene: 2014

Hayatın adaletsizliğini fark etmem uzun zamanımı almamıştı. Hep bir adaletsizlik söz konusuydu ama var olan durum, her dönem kendini yenileyerek, güncelleyerek, tepelerden yuvarlanan bir çığ gibi acısı katbekat büyüyerek yuvarlanıyordu. Tek haneli yaşlarımda haber saatlerinin uzunluğu ve çizgi filmlerin çok az ve kısa zamanlı oluşu büyük bir haksızlıktı mesela. Sonraki yıllarda haksızlıkların isimleri değişti. Onlu yaşlarımda annemin ve babamın beni hiç anlamaması; yirmili yaşlarımda akranlarımda üniversite günlerini hakkını vere vere, tadını çıkara çıkara yaşaması benimse Latince sözcüklerle, sayfalar ve fasiküllerle boğuşmam; otuzlu yaşlarımda yüz hastaya bakıp yüz birinciye bakamayınca vicdansız olmakla suçlanmam; her ateşe antibiyotik yazıp her önüne gelene serum taktırmadığım için ilgisizlikle itham edilmem ve bir türlü yaranamadığım hastalar ve yakınlarına kendimi anlatamamam haksızlıktı.

Bazen öyle zamanlar oluyordu ki, öyle bir duygu durumuna düşüveriyordum ki şaşırma, acıma ve sinirlenme yetilerim bir anda sıfırlanıyor, sanki beynim olayın şokuyla kendini koruma amaçlı, istemsiz bir şekilde, dinlenme pozisyonuna alıyordu. Ne tepki verebiliyordum ne de bir şey düşünebiliyordum. En çok da bu olay sorumsuz ebeveyn veya kötü şartlar nedeniyle derin acılar çeken, ağır kayıplar veren çocuklar karşısında oluyordu. En son yaşadığım olay meslek anıları koleksiyonumun baş tacı oldu. Son olay, ülkelerindeki savaştan kaçıp çadırlarda pislik içinde yaşamaya çalışan kronik börek yetmezlikli, immun yetmezlikli ve organ nakli yapılmış olan Suriyeli çocuklar kadar etkiledi beni.

Genelde en ilginç olaylar -mesai saatinin uzunluğundan mıdır bilmem- hep nöbetlerde cereyan eder ya, benim hikâyem de bunu bir kez daha kanıtlar nitelikte bir nöbet akşamına tekabül eder. Acilde ateşli bir yeni doğan bebek olduğu haber verildi. Tek nöbetçi doktor ile günde yaklaşık 700 hastanın başvurduğu, kavgaların, dövüşlerin eksik olmadığı bir acil servisti. O kargaşa ortamının ve kalabalığın verdiği, hissettirdiği itici güçle acil müdahale odasına girdim. Bir gariplik vardı, ayrı bir gerilim, çalışanlarda bir başka mutsuzluk... Yine bir kavga çıkmıştır, diye düşünüp önemsemeyerek -ki bu önemsemeyişin altında gizli bir psikolojiyi koruma, mümkün olduğunca gerilimden uzak kaçma içgüdüğü yatmakta- hastamı değerlendirip yatışını verdim. İlaç tabelasını düzenlemek için masaya ilerlediğimde kocaman bir cam kırığı ile karşılaştım. Masanın üst kısmındaki -aslında dekoratif olarak konumlandırılmış ama demek ki yeri geldiğinde hasta yakınlarınca kum torbası gibi de algılanabilen- camlı bölme paramparça olmuştu. Hemen üst kısmında da garip, büyük zambak benzeri bir çiçek duruyordu. “Hayırdır cama ne oldu?”

dedim. “Hasta yakınlarından biri olay çıkardı, her tarafı yıktı döktü.” şeklinde hiç de şaşırtıcı olmayan bir yanıt aldım. Tabii moral vereceğim ya, bardağın dolu kısmını göreceğim ya, “Kırıp döken de var ama bakın çiçek getiren de!” dedim, masanın üstünde sere serpile yatan çiçeği işaret ettim. Bizimkiler demez mi “Abla ne çiçek getirmesi, bir kadın bu bitkiyi kaynatmış, suyunu hem kendisi hem de biri zihinsel engelli olan iki çocuğuna içirmiş, kusma şikâyetiyle gözlem bölümünde yatıyorlar.”

İşte bu acilin gerçekleri, işte bu sağlıkçıların trajikomik hikâyesi ve keşke burada bitseydi. Mecburen adı sanı bile bilinmeyen, hayatımda ilk defa gördüğüm o sarıçiçeği sorduk sorduk, zehir danışma ile görüştük. Anneyi yoğun bakıma yatırıp çocukları servise aldık. Babaya ulaşamıyoruz ve çocukların yanında kalacak refakatçi yok. Engelli çocuk sürekli ağlıyor, annesini istiyor, abisini servise yatıramıyoruz. “Ben serum istemem, ben sigara içeceğim.” diye tutturuyor. Hemşire hanımla kavga etmiş, ona tehditler savurmuş, bir arkadaşıyla odada gizlice sigara yakarken yakalanmış. Sabahı zor edilen bir nöbetin sonunda abisi kardeşini bırakıp kaçtı, çocuk sabaha kadar bağırdı, tüm servisi uyutmadı, bulunamayan baba zaten yoğun bakımda yatan annenin kapısını beklemekte iken bulundu.

DAMAT

Dr. Sultan Tuna AKGÖL GÜR

İş hayatımızda yaşadığımız zor ve stresli anıların yanında az da olsa yaşadığımız tatlı ve komik anılar da hep aklımızda kalır. Yıllar sonra bile geri dönüp baktığımızda hâlâ yüzümüzde tatlı bir gülümseme bırakan bu anıları hayatımızın, işimizin bize keyif veren anıları olarak hatırlarız.

Her gün binlerce insanın hikâyelerine şahit olan hastaneler, acı ve zor anlar kadar eğlenceli komik anlara da tanıklık eder. Kuşkusuz her doktorun hayatında unutmayacağı anıları arasında hastanelerde başından geçen olaylar da vardır. Benim de acil serviste yaşadığım olaylar arasında utulmayanlar arasına giren çok anım var. Ama “Sizi en çok hangisi gülümsetti?” dersiniz, düğün günü yaşadığı talihsizlikle bize gelen bir hastanın anısı derim. Sıcak bir ağustos ayında eğlenceli başlayıp komik biten bir düğün anısı benimkisi.

Ramazandan bir gece önceydi; Karayazı’dan karakaşlı, kara gözlü, beyaz gömlekli, siyah ayakkabılı, siyah pantolonlu bir erkek hasta geldi. Yanımda kardiyolojiden rotasyonel doktor arkadaşım vardı ve bir sürü intörn. Hastaya baktım, Karayazı’dan gelmişti. Kılık kıyafeti beni şaşırtmıştı. Siyah pantolonu ve parlak ayakkabısını görünce

- Sen düğünden mi geliyorsun, diye sordum.
- Evet, dedi ve yüzünde değişik bir ifadeyle devam etti.
- Maalesef ki damat benim, dedi.
- Ne şikâyetin var?

- Omzum ağrıyor, herhalde çıktı, dedi.
- Nerden biliyorsun, diye sorduğumda “Daha önceleri de çıktığını öğrendim.” cevabını verdi.

Muayenesini yaptığımda omuzdaki apolet belirtisini fark ettim. Damat çok acele ediyordu. Sağ omuz grafisi çektiirmek istedim, karşı çıktı. Zor da olsa ikna edebildim. Grafiyi çekttirdim. Grafiye baktığımda damadın söylediği gibi omzunun çıktığını gördüm. Bir ağustos ayıydı, omzu çıkmıştı. Omzunun nasıl çıktığını öğrenmek için

- Düşünde çok mu oynadın, dedim.
- Hayır, düşün mevlütlüydü. Son dakika ceketimi çıkarırken çıktı omzum, diye yanıtladı ve tebessüm etti.

Bu arada etrafımızdaki herkes gülüşüyordu. Ben de ne olduğunu anlamamış gibi yapmaya çalışıyor, içten içe gülüyordum. Arkama döndüm, bekârlara seslendim.

- Ben gülebilirim, çünkü evliyim. Gülmeyin komşunuza, gelir başınıza, dedim.

Gülüşler kahkahaya dönüştü. Damadın yanındaki ağabeyi ve kayınbiraderi de gülüşlere dâhil oldular. Damat haklı olarak acele ediyordu, biz de şakayı bir yana bırakıp işimize bakmaya başladık. Hastaya sedoanaljezi yaparak omzunu yerine takmak istedim. Hasta daha önceden de başına geldiği için “Beni uyutamazsınız.” dedi. Canının acıyacağını söylediğimde “Her şeye razıyım, yeter ki beni uyutma.” dedi. Biraz canı acısa da hastanın omzunu yerine taktık. Omzunu velpoya almak istedim. “Onu da yaptırmıyorum.” dedi. Bir hafta sonu akşamıydı. Medikaller kapalıydı. Hazır velpo da elimizde yoktu. Hasta ısrarla gitmek istiyordu. Ben de bir hekim olarak bildiğim tedaviyi yapacaktım. Etrafimdakiler neden ısrar ettiğini anlamadıklarını, olayı

hâlâ kavrayamamış olmamın imkânsız olduğunu ifade edip bana hastanın istediği gibi hareket etmem gerektiğini gülerek söylüyorlardı. “Bırak gitsin, evde bekleyeni var.” diye sesleniyorlardı. Kıdemlime danıştım. Hastanın tedaviye karşı çıktığını söyledim. O da “Bırak, düğün olmuş, yeni evlenmiş, gerdeğe gidecek adam sardırır mı omzunu hiç” deyip güldü. Herkes hastadan yayanaydı. Ben de çaresizce hastanın itirazlarına boyun eğdim. Hastanın isteği olmuştu. Eve gitmek için çok sabırsızlanıyordu. Bu çözümün geçici olduğunun altını çizdim. Hastaya ve yakınlarına yarın ya da en kısa sürede ortopedi polikliniğine gelmesini, aksi halde tekrarlama riskinin olacağını anlattım. Omzunun sarılı velpoya alınması gerektiğini vurguladım. Yoksa her ceket çıkarmaya kalktığında tekrarlama ihtimalini hatırlatıp korkuttum. Ben bunları söylerken bile etrafımızdakiler kıkırdıyorlardı. Hasta keyiflendi ve kaçır gibi çıktı hastaneden. Sabah saat 07.00 olmuştu. Süslü gelin arabasının arkasında sırtüstü yatarak evine gitti. Sonrası mı? Bir daha hiç görmedik.

HASTANIZ, DOKTOR ARKADAŞINIZ OLURSA NE OLUR?

Dr. Mehmet YILMAZ

Günlerden salı, yorucu bir nöbetin ardından ekip olarak sabaha kadar durmadan çalışmış, çok yorulmuş, artık ağrısı olan hastaların bile uyumaya geçtiği bir saatteydik. Sabah 07.00 civarıydı. Yorgunluğu iliklerimizde hissettiğimiz bu saatlerde, kıdemli asistan olarak bir kahve içip nöbetin son dakikalarını iple çekiyordum; çünkü çok yorulmuştum.

Sıcak suyun bardakta kahve ile buluşup muhteşem ahenge kavuştuğu ve davet tarzına dönüştüğü o kokuyu burnuma çektiğim o ilk dakikada dışardan bir haber geldi. Dışarda, acil servisimizin yakınındaki caddede, bir araba bir kişiye çarpmıştı. Haber farklı ağızlara sorduğumda doğru olduğunu öğrendim. Evet, doğrudu. Hemen kahvemi bardağa terk ettim bir doktor olarak. Bir acil doktoru olarak hızlı davranmalıydım çünkü bu kişiye hemen müdahale edilmesi gerekiyordu. İlk olarak hastanemizin ambulansını aradım bahsedilen kişinin acilen alınması için, yetmedi üzerine 112'yi de aradım. O da yetmedi bir sedye ve bir sağlık personelinin hemen kaza yerine gönderdim. Belki de bu hazırlık, müdahale edeceğim hastaya olabilecek en hızlı müdahale açısından ilahi bir sinyaldi. Ben hiçbir yöntemin hızına o anda güvenememiştim ve olay yerine üç farklı ekibi yönlendirmiştım. Olay yerine ilk ulaşan, giden sedye ile personel olmuş ki, onlar hastayla beraber acil servise ilk ulaşan ekip olmuştu.

Ben neredeydim, resüsitasyonda duramadım nedense. Acilin ambulans girişindeydim, hava biraz soğuktu, üzerimde nöbette giydiğim nöbet giysisinden başka bir şey yoktu ama ben üşümüyordum. Sanki tanıdık birini bekliyordum ve hayatımda belki de hiç unutamayacağım o çılgınlığı duymayı... “Seçkin... Seçkin... Seçkin...” Evet beraberce çalıştığımız, hastanemizin kulak burun boğaz asistanlarından Doktor Seçkin sedyedeydi, kanlar içerisinde öylece yatıyordu. Aman Allah’ım yüzündeki kanlar!.. Yüzündeki kanlar!..

Bir acil doktoru olarak bir hastanın yüzündeki kan izleri hiçbir zaman Seçkin’in yüzündekiler kadar etkilememişti beni. Donmuştum, aklım devre dışı kalmıştı sanki. Sonra kendime geldim. Seçkin büyük bir travma yaşamıştı, acil müdahaleye ihtiyacı olan bir hastamdı o, toparlanmalıydım. Gözlerim yaşla dolu müdahaleye başladım, saniyeler geçtikçe ağlamaklı durumum artıyor, bir yandan müdahale ediyor bir yandan da gözyaşlarıma mani olmaya çalışıyordum. Cesaretimi, soğukkanlılığımı kaybetmemeliydim. Dakikalar içinde ortalık mahşer yerine döndü, bölümdeki asistan arkadaşları başta olmak üzere Seçkin’i seven herkes acile toplandı. Ortalık mahşer yeriye. Bekletmeden tomografiye, oradan da kanamasını görünce ameliyathaneye aldık. Ameliyathane dışında büyük bir acı ile Seçkin’i beklemeye başladık. Yaklaşık 45 dakika beklemiştik ama o süre 45 yıl kadar uzun geldi bana, 45 asır belki de... En sonunda ameliyattan çıkarılıp yoğun bakıma alınacağı haberi geldi. Yoğun bakımda geçen birkaç gün sonrasında üniversite hastanesine sevk... Orada bir dönem daha takip... Ve her canlının bir gün tadacağı kaçınılmaz son... Allah’ın Seçkin’e verdiği ömür süresinin sonu...

Seçkin ölmüştü. O gün büyük bir iç hesaplaşma yaşadım. Seçkin'in ölümü, ne kadar uğraşırsak uğraşalım basit veya kompleks olay veya olaylar zincirinin bizim tüm uğraşlarımızı boşa çıkarabileceğini, kafamızda bir milyon planla ölebileceğimizi öğretti bana. Ölüm karşısında hepimiz ipekten bir ipliğe bağlı gibi dayanıksızdık çünkü.

Doktor Seçkin'in anısına... Ruhu şad olsun...

HAVLAYAN BÜYÜK BEYAZ KÖPEK

Dr. Merve AKSU

Havada “tuhaf vaka” kokusu vardı. Saat sabaha doğru üç sularıydı. Kar yağıyordu. Köy yolları ulaşım açısından sıkıntılıydı. Ekte bir huzursuzluk hali baş göstermişti. Saçma sapan espriler yapıp anlamsızca gülüyorduk. Yani tuhaf bir vaka çıkması için şartlar tamamıyla olgunlaşmıştı. Derken beklenen oldu, telefonumuz çaldı.

Vaka oldukça geniş bir alana yayılmış olan bir yayla köyünden geliyordu. Annesinin ölümüne üzülmüş olan on altı yaşındaki genç kız, sinir krizi geçirmekteydi. Komutaya verilen adres ise şöyleydi: “Evimizin önünde havlayan büyük beyaz bir köpek var.” Şakaysa komikti, gerçekse hiç değil. Ancak gerçektir. Haliyle gülmedik. Neyse, vakaya çıktık. Önce kara saplandık, ardından anne tilki ve yavrularına yol verdik, bir ara yaban domuzu ambulansımıza saldırmaya karar verdi de neyse ki son anda vazgeçti, koşarak üstümüze gelirken yanımızdan geçip gitti. Safari tadındaki yolculuğumuzdan sonra nihayet köye yaklaştık.

Vakit sabaha doğru olunca ortada adres sorabileceğimiz bir Allah’ın kulu yoktu. Haliyle her havlayan köpeğin yanında durup incelemeye başladık. Yok bu sütlü kahve, beyaz değil; yok bu küçük köpek, bize büyük dedilerdi diyerek, bir taraftan da ağlanacak halimize gülerek adres bulmaya çalışıyorduk. Manasızca adresi bulmaya çalışırken aklıma geçen gün gittiğim terminal dönem pankreas kanseri hastası kadın geldi. En son

gördüğümde durumu son derece kötüleşmişti. O ev olmalı, dedim. Bu işi bir süre yapınca artık adresler içimize doğuyor olmuştı.

Köyün en uç noktasında, uçurumun hemen dibinde, kartal yuvalarına komşu olan eve yöneldik. Tahminim doğru çıkmıştı. Kadın geçtiğimiz günlerde vefat etmişti, kızı sinir krizi geçiriyordu. Birazcık telkinle, tatlı sohbetle genç kız kendine geldi. Hastaneye gelmek istemediğini, odasında uyumak istediğini söyledi. Yakınlarına neden doğru düzgün bir adres vermediklerini, üstelik kapının önünde bir köpek bile olmadığını söyledim. Aldığım cevabı aynen aktarıyorum: “Allah’ın sokak köpeği doktorum, durmadan yer değiştirir, hayvan sonuçta, akıllı yok ki!” Sinir krizi sırası bendeydi. Derin bir soluk çektim ciğerlerime. Hafiften ağaran gökyüzüne baktım. Kafalar çok güzel, sinire gerek yok, dedim kendi kendime.

Dönüş yolunda havlayan büyük beyaz köpeği gördüğümüzü sanıyoruz. Adres olarak verildiğinin farkında olmadan, dili dışarıda, salına salına başka bir köyün yolunu tutmuş, yeni maceraların peşine düşmüştü, tıpkı bizim gibi.

GÖRÜNMEYEN KAHRAMANLAR

Dr. Ali Attila AYDIN

Sarp, küçüklüğünden beri, küçük ve büyük demeden herkese yardım etmeyi severdi. Öğretmenleri ve ailesi tarafından her zaman takdir edilirdi. Ailesinin maddi sıkıntısından dolayı lise hayatı boyunca hem dışarıda çalışmış hem de okuluna gitmişti. Tek amacı iyi bir doktor olup tüm muhtaç kişilere yardım etmekti. Anne ve babası, her zaman ona doğruya nasıl ulaşacağını, nasıl adalethli olacağını anlatırdı. Bu güzel duygular ile yetişen Sarp, girdiği ÖSS sınavında iyi bir puan alarak tıp fakültesine girmeye hak kazandı. Fakülteye başladığı ilk günden itibaren iyi huyu ve ahlakı ile arkadaşları tarafından sevmeye ve takdir edilmeye başladı. Öğrenci olarak başladığı ilk günün akşamında yurda gelir gelmez, cerrahi kıyafetlerini giydi ve hemen fakültesinin acil servisine koştu. Sarp'ın yaşamına ve beklentisine çok uygundu bu yer; çünkü burada insanlara yardım etmekle kalınmıyor onlara hayat da veriliyordu.

Acil servis kapısına vardığında, orta yaşlı, bıyıklı, hafif kilolu biri “Oğlum nefes alamıyorum, nefes aldıkça göğsüm ağrıyor, lütfen beni kurtar!” diyerek Sarp'a doğru yürümeye başladı. Sarp, hemen adamın kolundan tuttu ve acil servis sedyesine yatırarak doktorlardan yardım istedi. Kısa boylu, şişman ve tok sesli bir doktorun, “Hemen hastayı resüstasyon odasına alın, tansiyon pnömotoraks olabilir.” demesi ile tüm acil servis ekibi bir odada toplandı. Herkes ne yapacağını biliyor, biri damar yolu açıyor, biri oksijen takıyor, biri hastanın göğsüne iğne batırıyor, biri

ultrason ile muayene ederken biri de uzun bir boruyu hastanın göğsüne yerleştirmek için hazırlık yapıyordu. Yaklaşık on dakika sonra hasta, doktorlar ile sohbet eder hale gelmişti, hatta gülerek şaka bile yapıyordu. En önemlisi her bir doktorun elini öpüyor, “Allah hepinizden razı olsun, Allah sizlere kaza ve bela vermesin.” şeklinde dualar ediyordu. O anda Sarp’ın gözleri doldu ve çok duyulandı. Çünkü zor durumda kalan herkese yardım etmeyi kendine görev haline getirmiş birileri vardı karşısında; acil servis hekimleriydi onlar.

Sarp, fakülte hayatının üçüncü sınıfındayken başka bir fakültede okuyan bir kıza âşık oldu. Esmer tenli, bal renkli güzel gözleri ve o güzel ses tonu çok etkilemişti Sarp’ı. Gökçe muhteşem güzelliği ve hayata bakış açısı ile Sarp’ın vazgeçilmezi olmuştu. Gökçe’nin hayatına girmesi ile Sarp’ın insanlığa verdiği değer artmış ve daha iyi bir hayat enerjisi kazanmıştı. Her gün beraber acil serviste birçok vakaya çözüm buluyorlar, acil servis hocalarının verdikleri bilgiler ile iyi bir doktor olma yolunda adımlar atıyorlardı.

Sarp; orta boylu, esmer, bakışı ile insanın içini rahatlatan, samimi ve çekici biriydi. Saçlarına ve giydiği kıyafetlere özen gösterirdi. Gökçe ile çok uyumlu ve mutlu bir ilişkileri vardı. Gökçe ile sosyal hayatında yenilikler başlamış, acil tıp toplantılarına katılır ve yeni bilgilere de bu sayede ulaşır hale gelmişti. Fakülte boyunca güzel bir dönem geçiren çift, arkadaşlarının ve ailelerin desteği ile evlilik kararı aldılar. Tıp fakültesini bitirir bitirmez, o yılın baharında mutlu bir şekilde evlendiler. Sarp’nın artık iki aşkı vardı: Gökçe ve acil tıp. İkisinden de hiçbir zaman vazgeçmeyecekti, ta ki ölüm ayırana dek.

Beraber gezmeye bayılıyorlardı, her hafta sonu arabaları ile yeni bir yer görmek için yola çıkıyorlardı. Sarp hız yapmaya ba-

yılır ve bundan dolayı da çok eleştiri alırdı. Bir kış akşamında Hatay’a -memlekete- baba evini ziyarete gitmeye karar verdiler. Yolda şiddetli bir yağmur ve sis hâkimdi. Konya Kulu kavşağını geçtikten sonra trafik kalabalıklaşmış, yağmur şiddetini artırmıştı. Gökçe’nin sabahtan beri içindeki huzursuzluğu daha da artmış olmalı ki, ilk defa kocasına sert bir şekilde “Biraz yavaş gitsen olmaz mı?” diye söylendi. Sarp, eşinin uyarısını dikkate almadan aynı hızla devam etti. Pozantı kavşağına girerken bu felaketin geleceğini kim bilebilirdi ki!.. İki şeritli yoldan devam ederken Pozantı kavşağında karşısında dört adet ışık görmesi üzerine Sarp var gücüyle frene bastı. O an tüm dünyası kararmış, sadece Gökçe’yi düşünüyordu. Saniyeler hızla akıp geçerken yanlış sollama yapan araç ile kafa kafaya çarpışmıştı. Gözlerini açtığı anda araç ters dönmüş, eşinin gözleri kapanmış, göğsünün sağ tarafında kanama ve sağ bacağında deformite oluşmuştu. Sarp çılgına dönmüştü, eşine yardım etmek için çabalıyor fakat araçta sıkıştığından dolayı hareket edemiyordu. “Yardım edin!” diye bağırmaya ve ağlamaya başlamıştı. Yaklaşık on beş dakika sonra itfaiye ekipleri ve 112 Acil ekibi müdahale alanına ulaştı ve araçtaki kişilere yardım etmeye başladı. İtfaiye ekipleri profesyonel biçimde araçtan tüm kişileri çıkardı. Sarp, araçtan çıkar çıkmaz soluğu Gökçe’nin yanında alarak müdahaleye başladı. Müdahale ederken nefes aldığı anda göğsün sağ arka tarafında ciddi bir batma ve karnında şiddetli bir ağrı olduğunu hissetti ve buna rağmen müdahaleye devam etti. On beş dakikadan beri baygın halde olan eşinin bu hali Sarp’ı derinden yaralamıştı. Şimdi onun gülmesi, onun bağırması, onun konuşması için her şeyini verirdi. Fakat soruyu sorarken cevabını bulmuştu, kendisi bu dünyada hep bunun için ter dökmüş, bunun için acil tıp kadrosunda yer

almıştı. Tekrar kendine gelerek travma makasını aldı ve eşine profesyonel biçimde yardım etmeye başladı. Eşinin, sağ akciğerini dinlediğinde akciğer seslerinin azaldığını tespit ederek göğüs içerisinde kan olması şüphesi üzerine göğüs tüpü için hazırlıklara başladı. Bu sırada eşinin sağ bacağını da atelleyerek koruma altına aldı. Yaklaşık beş dakika içinde göğüs tüpünü takarak eşinin hayatını kurtarmıştı. Bu sırada kendisinin ağrısı daha da derinleşmişti. Fakat o buna aldırmıyor, alandaki diğer hastalara 112 doktorları ve ATT'ler ile yardım etmeye devam ediyordu. 112 ekibi mükemmel bir çaba ile hastaları transfer ediyor, profesyonel bir şekilde alana müdahale ediyorlardı. Sarp, kazanın etkisiyle sağ akciğerinin söndüğünün farkındaydı fakat büyük bir özveri ile hastalara müdahale ediyor ve eşinin yanından ayrılmıyordu. Nihayet Gökçe kendine geliyordu, uyandığında “Sarp iyi misin bitanem?” demesiyle, Sarp hızla yerinden kalkarak sanki yeniden doğmuş gibi sevindi. O sırada Sarp, karnındaki ağrının etkisine dayanamayıp yere yığıldı. Artık zor nefes alıyor ve oksijen satürasyonu gittikçe azalıyordu. 112 ekibi hastayı travma tahtasına aldı ve ilk müdahale ve muayenesini tamamladı. 112 doktoru Hatice, göğüs tüpü takılması gerektiğini fakat kendisinin bir defa taktığını belirtmesi üzerine, Gökçe telaşlı ve endişeli ses tonu ile “Ben size yardımcı olurum doktor hanım.” dedi. Bu sefer aynı şeyi hayat arkadaşı olan eşine yapacaktı Gökçe.

İlk müdahalesi yapılan ve göğüs tüpü Dr. Hatice ve Gökçe tarafından takılan hastanın Adana Üniversite Hastanesine nakli sağlandı. Yaklaşık otuz dakika sürecek yolda Sarp, hayata tutunabilecek miydi? Ambulans ekibi yol boyunca ekgmonitörizasyonu yaparak vital bulgularını takip etmiş, bir canı kurtarmak için tekrar yola koyulmuşlardı. Yaklaşık on beşinci dakikada

Sarp'ın kalp hızı yavaşlamaya başlamıştı ve sonra Sarp'ın kalbi durdu. Dr. Hatice kalp masajına başlamış üç dakika ara ile adrenalinin yapılması gerektiğini yanındaki personele anlatmıştı. Yol boyunca iki defa şok ve on dört dakika boyunca kalp masajı uygulanarak kalbin tekrar atması sağlandı. Adana Hastanesinde 112 ambulandan indirilip yoğun bakım odasına alınana kadar haber ajansları durumu canlı olarak televizyondan verdi. Sarp'ın anne ve babası onu bu halde, ağzında bir tüp ve cihaza bağlanmış halde, gördüklerinde dünyaları başlarına yıkıldı. Aynı zamanda Sarp'ın hayatını kurtardığı veya yardım ettiği tüm hastaları ve arkadaşları haberi izler izlemez Adana'nın yolunu tuttu. Çünkü Sarp ve arkadaşları birçok kişinin annesine, babasına, kardeşleri veya kendilerine hayat vermişti. Tüm yakınları ve iş arkadaşları yas içindeydi. Herkes hastane kapısında doktoru bekliyor, açıklamasını merak ediyordu. Gökçe, ayağı alçıda, göğüs tüpü yanında ameliyathanenin önünde hayat arkadaşını endişeli bir şekilde bekliyordu. Saatler geçmek bilmiyordu, avluda dualar okunuyordu. Görünmez bir kahraman sanılan acil servis hekimleri aslında Türkiye'nin gözbebekleriymiş. Saatler geçtikçe Gökçe'nin içini korku ve endişe kaplıyordu. İyi düşünemiyor ve karar veremiyordu. Saat 21.35'i gösterdiğinde operasyon ekibi, yukarısında ameliyathane yazan kapıdan dışarı çıktı. Gökçe, doktorların yüz ifadesini gördüğünde anlamıştı, korkuyordu duyacağı cümlelerden.

Operatör Dr. Kerim İrdam, "Operasyon yaklaşık altı saat sürdü, elimizden gelen her çabayı gösterdik fakat tüm müdahalelerimize rağmen hastayı kurtaramadık. Allah rahmet eylesin, tüm sevenlerine güç ve kuvvet versin." diyerek görüşme salonundan ayrıldı. Tüm yakınları ve hastaları haberi alır almaz

yasa boğuldu. Niğde'den Ayşe Hanım, Çanakkale'den Fatma Teyze, Hakkâri'den J. Er. Memduh, İstanbul'dan Erdoğan abi, Ankara'dan Murtaza Bey, Antalya'dan Nazlı Bebek... Bu vatan şehidinin cennette en güzel yere gelmesi için dualar arşa çıkmaya başladı. Gökçe, gözü yaşlı Gökçe, sadece göğe bakarak Sarp'ın huzurlu ve gülen, sanki yerinden mutluymuş gibi ifadesi olan ruhunu görmüştü. Yanaklarından süzülen yaşlar ile "Canım sevgilim, ruhun şad olsun. Seni çok sevdim ve hep seveceğim." dedi.

Sizler bu dünyanın görünmez kahramanlarısınız, sizler bu dünyanın emek taşı ve yükselen yıldızlarısınız.

HAYAT KAZANDIRANLAR KULÜBÜ

Şaduman GÖRMÜŞ

“Doktor Ekrem Aydın, Doktor Ekrem Aydın ameliyathaneden bekleniyorsunuz.” anonsuyla irkildi Soner. Acil servisin en sevmediğim yanı bu herhalde, diye düşündü. Saatlerce süren nöbette perişan olduktan sonra, rahatsız doktor koltuğunda biraz huzur bulacakken ani bir anonsla uyanmak... Sırf bunun için bile acil servisten kurtulmalıyım, dedi kendi kendine. “Benim de adım böyle anons edilmeli.”

Acil serviste işe başladığından beri burayı sevmemiş, geçici bir basamak olarak görmüştü bu işi. Buradan daha iyi yerlere layık olduğunu düşünüyordu. Hayatı boyunca birçok zorlukla mücadele etmiş, bugünlere gelmişti. Etrafındaki herkesin ağzını kapatmak, kendisine saygı duymalarını sağlamak için daha çok çalışması gerekiyordu. Anne ve babası öldüğünde bile pes etmemiş, okulunu bir şekilde bitirmiş, kız kardeşi ile bir hayat kurmuştu. Hiçbir şey kolay değildi, uzun çalışma saatleri yüzünden kız kardeşini çok az görebiliyordu ama buna değecekti. Sürekli bunu onun için de yaptığını düşünerek rahatlatıyordu kendini. Acil serviste çalışması bile onun daha iyi bir yaşam sürebilmesi içindi.

Acil servis onun için uzmanlık sınavını kazanamayanların yeri idi. Bir kaybedenler kulübü gibi kaybedenleri ve kaybetmeye mahkûm olanları toplamıştı. Uzman doktorlar göklerde tutulurdu, herkes onlara hayranlıkla bakar, odalarına girerken önlerini iliklerlerdi. Oysa acil doktorları öyle değildi. Bırakın di-

ğer doktorları, hemşireler, hatta hastalar ve hasta yakınları bile itibar etmiyorlardı artık onlara. Yıllarca süren acil servis doktorluğu kariyerinden bir şekilde darp edilmeden kurtulabilirsen şanslı sayılırdın. Zaten herkes eninde sonunda bir yolunu bulup ayrılıyordu acil servisten. Bir tek Doktor Murat vardı yıllardır burada çalışan. Neredeyse ellisine dayanmış bu garip adam, hâlâ acil serviste çalışıyor, üstelik bundan memnun görünüyordu. Her fırsatta bu memnuniyetini de abartılı ifadelerle anlatan Doktor Murat'ın ikiyüzlü olduğunu düşünürdü Soner. Yıllarca buradan bir adım bile ileriye gidememiş, başarısız biriydi ve insanlara bunu sanki kendi isteğiymiş gibi göstermeye çalışıyordu. İşte koridordan neşeli sesi geliyordu yine. Herkese ayrı ayrı günaydın diyen sesi gittikçe yaklaşıyordu doktor odasına. Şu an en son görmek istediği kişi oydu herhalde. Kendisi bulunduğu yerde bu kadar mutsuzken acil servise bile gülerek girebilen biri, sadece daha hızlı kaçma isteği uyandırıyordu onda. Hemen toparlandı, bu bitkin halini görmesini ve kendisine yine öğütler vermesini istemiyordu. Herkes gibi o da neşeli günaydınlardan payına düşeni aldı, neyse ki doktorun yanında biri daha vardı da onunla konuşuyordu. Çok muhatap olmadan evime giderim diye düşündü.

“...acil servis okul gibidir hatta ondan da iyidir. Her gün her alanda yeni şeyler öğrenirsin, üstelik bunları uygulama şansın olur. Öğrendiğin şeylerin insanların hayatlarını kurtardığını görürsün. Hele hasta yakınlarının gözlerindeki o umut ışığının hakkını verebilmek, bunu bir kere tattın mı bırakamazsın bir daha, öyle değil mi Soner Bey?” dedi Doktor Murat.

Soner lafın kendisine bağlanmasını hiç beklemiyordu. Doktor Murat'ın yanında biriyle geldiğini görünce sevinmişti, onlar konuşurken dikkat çekmeden gitmeyi umuyordu. Cevap verme-

den başıyla onaylayıp çıktığını hayal etti. Başka bir zaman olsa öyle yapardı belki de ama bugün yapamadı, bu kadar yorucu bir gecenin sabahında olmazdı. Damarına basmıştı bu sözler, cevap vermeden edemedi. Böyle bir sabahta nöbet sonrası bu adamın neşesini daha fazla çekemeyecekti. “Size katılmıyorum hocam, ne yaparsanız yapın hiç kimseye yaranamazsınız acil serviste. O bakışlardaki umut ışığı dediğiniz şey, tehditten başka bir şey değil. Artık ağır yararlı birini gördüğümüzde ilk düşündüğümüz onu kurtarmak değil, ona bir şey olursa yakınlarının bize ne yapacağı oluyor. Her gün görüyoruz haberlerde hasta yakınlarının darp ettiği doktorları. Ben altı yıl bunları yaşamak için okudum.” dedi.

Soner’in sesi git gide yükseliyordu, sanki görünmez biriyle kavga eder gibiydi ama Doktor Murat’ın yüzündeki gülümseme, bırakın silinmeyi, daha da büyümüştü. Aynı gülümsemeyle cevap verdi Soner’e. “Bu kadar kolay vazgeçmeyin Soner Bey, haberlerde gördüklerinizden buradakilere bakmaya fırsatınız kalmıyor sizin. Bir kere gerçekten baksanız onlara, anlayacaksınız ne demek istediğimi.”

Soner daha fazla uzatmak istemedi. Bu adamla tartışmak bile çok zordu. Sanki sizi çok ciddiye alıyormuş gibi fikrinizi sorar, sonra siz ciddi bir şey anlatırken sırtarak bakardı suratınıza. Sırf cevap vermiş olmak için bir şeyler geveledi, izin istedi ve çıktı odadan. Eve gidip kardeşiyle kahvaltı yapacaktı. Zaten çok az görüyordu kızı, daha fazla zaman kaybetmek istemedi. Hızlı adımlarla, park yerine bıraktığı, babadan kalma arabaya yürüdü. Hâlâ sinirliydi, kontağı çevirirken Murat’a söyleniyordu bir yandan. Soğuk arabanın biraz ısınmasını bekledikten sonra yola çıktı. Anayolda seyrederken çoktan unutmuştu Murat’ı da

acili de. Her zaman böyle yapardı, işten çıktığı an acili acilde bırakıp hayatına dönerdi. Zaten sevmediği bu işin hayatının geri kalanını da işgal etmesini istemiyordu. Mahalleye dönen köşeye geldiğinde bir kalabalık gördü az ilerde. Bir trafik kazası gibi görünüyordu ama ortada sadece bir araba vardı. Ya diğer arabayı çekmişlerdi ya da bu araba bir insana çarpmıştı. Belki yardım gerekir diye düşünerek arabayı sağa çekip indi. Kalabalığa doğru yürümeye başladı. Her zaman filmlerde gördüğü o sahne geldi aklına. “Açılın, ben doktorum!” diyen genç başrol ve ona hayran hayran bakan kalabalık... İster istemez gülümsedi. Yerde yatan kızı görünce hatasını fark etti, hemen toparladı kendini. Doktor olmanın verdiği dürtüyle öne atıldı. Hızlıca kalabalığı yarıp kazazedenin yanına koştu. Kız yüzüstü, baygın yatıyordu yerde. Ama bir gariplik vardı. Yerde yatan kız, kız kardeşinin daha bu kış aldığı montun aynısından giyiyordu. Soner’in kalbi hızla atmaya başladı, eli ayağı tutmuyor gibiydi. Korkuyla kazazedenin yüzünü çevirdi. İşte o an anladı korkusunun gerçek olduğunu. Dizlerinin üzerine yığılıp kaldı öylece. Kardeşiydi bu gerçekten, Elif’ti. Onu da kaybetme korkusu o kadar yoğunlu ki, Soner bildiği her şeyi unutmuş gibi müdahale edemiyordu kardeşine, onu kurtaracak bir şey yapamıyordu. Altı yıllık eğitim üzerine iki yıllık çalışma hayatı hiçbir işe yaramıyordu şimdi. Çok gerilerden gelen ambulans sireninin sesini fark ettiğinde sağlık ekiple-ri çoktan kardeşini sedyeye almışlardı. Üstelik gelen ekip kendi çalıştığı hastanedendi. Kendisine soru dolu gözlerle bakan, daha önce birkaç kez acilde gördüğü ekibe “O benim kardeşim” diye- bildi sadece. Ambulansa binişi, hastaneye varana kadar bir asır gibi geçen dakikaları kötü bir kâbus gibiydi. Her zaman hastayı karşılayan ekipte olan Soner, hayatında ilk kez hasta yakını ola-

rak geçiyordu acil koridorlarından. Yüreği ağzında kardeşine bir şey olacak korkusu ile sedyenin yanında koşturuyordu. O sırada karşıda onları bekleyen ekibi fark etti. Ortalarında bütün ciddiyetiyle işine odaklanmış Doktor Murat bekliyordu. Doktor Murat'ı gördüğüne hiç bu kadar sevinmemişti Soner. Biliyordu ki bu acilde bir hastayla en iyi şekilde ilgilenebilecek doktor oydu. Murat, hastaya o kadar odaklanmıştı ki yanına gelen Soner'i fark etmemişti bile. Soner yardım ister gibi belli belirsiz bir fısıltıyla "O benim kardeşim." dedi yeniden. Murat kısa bir şaşkınlıktan sonra elini Soner'in elinin üstüne koydu. "Merak etme, elimizden geleni yapacağız." dedi. Soner bunun doğru olduğunu biliyordu. Başka bir şey söylemesine gerek yoktu. Kardeşini götürürlerken arkasından yalvaran gözlerle Murat'a baktı sadece.

Soner her köşesini ezberlediği bu acil servise yabancıydı şimdi. Bekleme odasındaki koltuklardan birinde saatlerce hiç kıpırdamadan oturdu. Yerinden kalkarsa kötü bir haber gelecekmiş gibi hissediyordu. Yanına gelen çalışma arkadaşları onu teselli etmeye çalışıyordu ama o hiçbir şey duymuyor, onlara sadece kafa sallamakla yetiniyordu. Onun görmek istediği tek yüz, şimdiye kadar hep nefret ettiği Doktor Murat'ın gülümseyen yüzüydü. Biliyordu ki onun gülümseyen yüzünü gördüğünde bu kâbustan uyanacak, bütün korkuları boşa çıkacaktı. Gözlerini kendisinin de defalarca çıkıp hasta yakınlarına bilgi verdiği kapıdan alamıyordu. Biraz sonra Doktor Murat kapıda göründü. Ama kafası yan tarafa dönüktü, birine bir şeyler söylüyordu. Soner onun gülümseyip gülümsemediğini göremiyordu. Daha iyi görebilmek için ayağa kalktı. Kalbi yerinden çıkacakmış gibi atıyordu. O an Doktor Murat kafasını ona çevirdi ve gülümsedi. Yanına geldiğinde doktora sarıldı ve anne babasını kaybettiğinden beri ilk kez

hüngür hüngür ağladı. Kendini toparlayıp geri çekildiğinde yine Murat'ın gülümseyen yüzüyle karşılaştı. İşte o an Murat'ın ne demek istediğini, bu garip adamın acil serviste çalışmaktan neden bu kadar keyif aldığını anladı. İçini rahatlatan, kardeşini ona bağışlayan bu adama o an canını istese verebilirdi.

O günden sonra Soner bir daha acil servisten ayrılmayı düşünmedi. Ne zaman kendisi gibi kaybetmeye yakın olan insanlara yakınlarını kazandırsa yüzünde tıpkı Doktor Murat'ın yüzündeki gibi bir gülümseme ile gitti evine. Bir gün Doktor Murat eski sözlerini hatırlattı ona. “Hâlâ acil servisin kaybedenler kulübü olduğunu mu düşünüyorsun?” dedi. “Hayır” dedi Soner. “Acil servis kaybedenler değil kazandıranlar kulübüdür, hayatı kazandıranlar kulübü...”

ÇİKOLATA KOKUSU

Dr. Nermin ŞEN

Dedemi o yanıp sönen minibüse yerleştirirlerken dayım çok sinirliydi, tekerlekli bir masaya benzeyen yatağa dedemi bağlamaya çalışan adamlarla tartıştıktan sonra, bir tanesinin sol tarafına kuvvetli bir yumruk indirdi ama adamın kulağının yanından sıyırdı. Olsun, hak etti! Buraya gelmek için gecikmişlerdi. Üstelik şimdi dayımın istemediği bir yere götürmeye çalışıyorlardı dedemi.

Dayım arabaya binmeye çalışıyordu ama adam ona izin vermiyordu. Tartışma sürerken diğer iki adam dedemin ağzına, buruna bir şeyler bağlayıp elleri dedemin üstünde tepinip duruyorlardı. Dayım buna kızmış olacak ki adamlara gene saldırdı ama bu sefer annem araya girdi. Dedemin olduğu arabaya o bindi. Uzun bir aradan sonra dedemi götürmeye çalışan araba uzaklaştı. Dayımın yerinde olsam annemi, dayımdan dayak yiyen adamlarla asla aynı arabaya koymazdım ama dayım delikanlı adamdır, vardır bir bildiği dedim. Adamın yüzüne nasıl güzel bir sol geçirdi ama!

Dayımla babamın arabasına bindik. Dedemin ve annemin olduğu arabayı takip ettik. O sırada dayıma nereye gittiğimizi sormaya korktum. Zaten sabredince arabanın büyük bir hastanenin önünde durduğunu gördüm. Adamlar dedemi haldır huldur arabadan indirip o tekerlekli masa gibi şeyin üstünde içeri soktular. Annem, dayım, teyzem, ablam ve ben de peşlerinden içeri daldık. İçeride çok kötü bir koku ve benim saymaya yetmediğim kadar

insan vardı. Herkes hep bir ağızdan bir şeyler söylüyordu ama ne mutlu ki en gür seslileri benim dayımdı. Hemen kendini erkek gibi belli etti. Bunun üzerine herkes dedemin başına üşüştü. Onu perdeli bir yere çektiler, bir sürü makineyi de yanına. O kadar şeyin arasında en garibi, dedemin işaret parmağına yerleştirilmiş, annemin çamaşır mandallarına benzeyen şeydi. Ablama, “Bu nedir ki?” dedim. O da “Oradan dedemin kalbini okuyacaklarmış.” dedi. O sırada dayımla benim yanımdan bir kadın geçti, perdeli yere hışımlla daldı. Mis gibi çikolata kokuyordu, belki de bir çikolatadan daha çok çikolata kokuyordu. Dayım ona “Hemşire!” diye bağırdı, dönüp bakmadı bile. Hemen arkamızda bir gözü ciğer gibi kıpkırmızı olan yaşlı bir amcanın bizim tarafa doğru “Adam gibi seslenmekten anlamaz onlar.” dediğini duydum. Şişman bir ablayla yanındaki genç abi, gözü kıpkırmızı olan amcaya bakarak “Tövbe, tövbe!” dedi ama çikolata kokan kadına mı yoksa yaşlı amcaya mı kızmışlardı anlayamadım.

Dayım yerinde duramıyordu, çok gergin ve sinirliydi. Karşımızdaki taburede kolunda yara bandı ve bacağına koca bir sargıyla oturan yaşlı kadın dayıma seslenip “Çocukların burada işi ne, oyun parkı mı burası, çıkar onları.” dedi. Dayım da hasta kadının yaşına hürmeten ses çıkarmadı ama yaşlı kadına ters ters bakarken “Hadi sen teyzeni bul, onunla durun, milletin boş dırırını çekmeyelim.” dedi. Dışarı çıkma fikri beni sevindirmişti çünkü her ne kadar bu kargaşada bunu hesap ettiğim için biraz utansam da aklım fikrim cebimdeki çikolataydı. Yemeye bir türlü vakit olmuyordu.

Teyzemi bulmaya gittiğimde koridorda ilerleyemedim, o kadar kalabalıktı ki insanlar nereye gitseler dar koridorda onlarla gitmek istemediğim yerlere sürükleniyordum. Kalabalığın için-

den gelen sıcak hava, sigara ve ter kokusu beni çok sinirlendirince önümüze gelenleri arkamdaki şişman çocukla iteklemeye başladık. Şişman çocuğa çarpan, parmakları kanlı bir adamın yere düştüğünü gördüm ama teyzemi bulmam gerektiği için durmadım. Kalabalığın azaldığı, hastaların daha çok olduğu bir odaya geldiğimde teyzemi buldum. Çikolata kokan kadınla buldum teyzemi, burada kalabalık olursa işlerinin aksayacağını, böyle yaparak dedeme de zarar verdiğimizi söylüyordu. Teyzeme duyduğum halde “Ne diyor?” dedim. “Bir şey demiyor.” dedi. O gittikten sonra kokuyu çekmek istedim içime ama teyzem çakar diye yapamadım.

Dedemin nasıl olduğunu çok merak ediyordum ama dayım oradadır diye gitmeye korkuyordum. Yanına doktorlar gelmemiş midir hâlâ? Çikolata kokan kadın belki de doktordu ama kadınlar hemşire olurdu, doktor değil. Şimdi bunları teyzeme sorsam kızardı. O da çok üzgündü ama annemden daha az üzgün, dayımdan daha az sinirli duruyordu. Sormak için yanına iyice yaklaştım ama yatakta uyuyan hamile bir kadının kocasıyla teyzemin konuşmasının arasına bir türlü giremedim. Adama hamile kadınlara ilaç verilmemesi gerektiğini, gebenin kolundaki serumu hemşireye tekrar sormak gerektiğini anlatıyor, adam da onu dinliyor, “Su gidiyor kolundan, bir şey olmazmış, doktor kadın öyle dedi.” diyordu. Teyzem de o kadının muhtemelen doktor değil hemşire olduğunu, her denilene inanmamak gerektiğini, kendisine hamileyken bilmeden karın filmi çekildiğini, Allah’tan çocuğuna bir şey olmadığını ama olmamasının büyük şans olduğunu anlatıyordu. Adam da teyzemin dedikleriyle ikna olmuş olacak ki karısının karnına vıcık vıcık bir sıvıyla çekilen, bebeği gösteren karın filmi için teyzemle bu sefer daha ilgili konuşmaya

başladı. Hemen ardından kalabalık dağılmaya başladı. Koridorda uzun boylu, siyah üniformalı, biri zayıf diğeri şişman iki adam, insanları dışarı çıkarmaya başladı. Ortalık gene kalabalıktı ama birkaç dakika öncesinden daha iyiydi. Adamlar teyzeme beni de alıp çıkmasını söyledi, teyzem hastama söyleyip hemen çıkacağım deyince adamlar söylene söylene pes ettiler. Onların gitmesiyle tıpkı nöbetçi öğretmen koridordan gidince bizim sınıflardan dışarı fırlamamız gibi kalabalık gene oluşmaya başladı, biz de dayımın ve dedemin olduğu yere doğru ilerledik.

İçeri girince deminki evli çiftin ve ayağı kırık yaşlı teyzenin gittiğini gördüm, yerlerinde başkası vardı. Buradan kaçarak en doğru şeyi yaptıklarını söyledi teyzem yüksek sesle. Bu sefer başka bir masada oturan, parmakları kan olmuş, üstü başı kirli bir adam başını ovarak “Tövbe, tövbe!” dedi. Bu adam az önce şişman çocukla benim yanlışlıkla yere düşürdüğümüz adamdı. Muhtemelen düşünce yaraladığı başına pansuman yapılıyordu. Teyzem duymazdan geldi.

Duvara iki de bir tekmeler savuran dayımın ve hemen yanındakı duran annemin rengi kaçmıştı, bembeyazdı. Bir yandan dayımı teselli etmeye çalışıyor, bir yandan hemşirelerin uyarısıyla beni dışarı çıkarmaya çalışırken ne yapmaya çalışacağını yarı yolda unutup geri geliyordu. Şişko çocukla yere düşürdüğümüz parmakları kanlı hastanın olduğu yerden bir kadın çılgılığı geldi. Kız, “Doktor nerde, babam bayıldı!” diye bağırınca adamın yanına iki tane kadın geldi. Adamın bacaklarını yukarı kaldırdılar, başı aşağıda kalmıştı. Dayımla annem adama yardım etmeye çalışıyor, adamın yanındaki kadın sürekli ağlıyor, babasının içerde kalabalık içinde hasta yakınlarınca itilip düştüğünü hemşirelere ispiyonluyordu. Dayım adama yardım etmek için orada bekledi-

gi halde, ona kötü kötü bakan çikolata kokulu kadın yanındaki adamlara dayımı işaret ederek “Onları dışarı çıkartın.” dedi. İyi niyetten anlamıyor gibiydi. Ortalık biraz sakinleşince gözü ciğer gibi olan amcanın, koluna iğne batıran kıza “Senin daha yaşlın yok mu, o gelsin, kanımı o alsın.” diye söylendiğini duydum. Yaşlı hemşireler daha iyi iğne yapıyormuş sanırım.

Aksilikler bitmiyordu bu hengâmenin içinde, dedemin olduğu yerden bir hemşire doktorlara seslendi, dedemin durumu kötüleşmişti. Buna rağmen içeri doktor değil gene bir sürü kadın dolmuştu. Dayım artık dayanamadı, doktorun hâlâ gelmediğini, dedemle ve buradaki hastalarla hep hemşirelerin ilgilendiğini görünce yanımdan rüzgâr gibi geçip perdeli yerin içine daldı. İçeri girer girmez bir gürültü koptu. Perdenin içini ablamla görmeye çalıştık ama sadece dedemin kendini doktorlara anlatmak için kullandığı, kıllı göğsüne ve parmağına takılı mandalın olduğu makineyi görüyorduk. Dayım içeri dalar dalmaz dedemin yazısı okunmaz hale geldi, makinede yeşil yeşil, kargacık burgacık çizgiler dalga gibi ilerlemeye başladı. Dayımı bir kadın dışarı itelerken dedemin açık ve kıllı göğsünün üstüne bir başka kadının elleriyle bastırıldığını gördüm. Dedem dayak yiyormuş gibi görünüyordu. Dayım belki de dedeme böyle kaba davrandıkları için kızdı. Annem ağlayıp duruyordu. Bir yandan sümüklerini siliyor bir yandan dayımın yakasından tutup onu dışarı çekmeye çalışıyordu. Dayımın siniri, annemin huzursuzluğu, teyzemin fesatlığı, hastalık gibi odadaki herkese bulaşıyordu.

Ablama “Dedeme niye vuruyorlar?” dedim. O da “Vurmuyorlar salak, ciğeri çalışsın diye yapıyorlar ama başında doktor yok, bir sürü abla var diye çok sinirli dayım.” dedi. Haklıydı dayım, dedeme neden sadece onlar baksın ki? Doktor yok mu burada?

Teyzem kendi yaşlarında cılız bir teyzenin yanındaki masaya oturdu. “Babam” dedi. “Hasta” dedi. “Kalbi var.” dedi. “Ama doktor gelmiyor, bir sürü kadın var kafasında.” dedi. Cılız teyzenin yanında oturan adam “Evet bize de gelmiyorlar, sağ olsun hemşire hanım kızlar gelip gidiyorlar.” dedi. Teyzem sinirli sinirli onay verdi, sonra gözü bana ilişti. “Ben gidince kızıyorlar, git sen sor bakıyım, dedeme doktor gelmeyecek miymiş?” dedi. Ben de işe yaradığım ve arada çikolatamı yemeye vaktim olacağı için sevindim aslında.

Şeffaf kapılı bir odaya girdim, içeride bir adam vardı, etraf darmadağınktı. Küçük bir masanın üstünde dayımın eskilerine benzeyen üç bilgisayar duruyordu, başında bir abi ve iki kadın oturuyordu. O kadar şaşırdım ki, şaşkınlığımı doktor olan abi fark etti. Birine seslendi, o da hemen geldi. Beni dışarı çıkarmaya çalışan adam, gene beni dışarı çıkarmaya çalıştı ama bu sefer işim var dedim ve elinden kurtulup dayıma koştum. Hızımı alamayıp dayımın dizine çarpınca sert sert baktı bana. “Ne oldu dedi?” Ben de “Doktoru buldum, odada bilgisayarla oynuyor.” dedim. Dayımın gözleri sulandı, alev gibi oldu. En son böyle sinirli baktığını halı saha maçı çıkışı arkadaşı ona saldırdığında görmüştüm. Hemen koştı, demin benim girdiğim odayı eliyle koymuş gibi buldu. Dayımın yanına girmeye çalışırken dedemin yanındaki ablalardan biri beni çekti, “Sen girme!” dedi. Beni annemin yanına iteledi.

Dayımla doktor adam kavga etmeye başladılar. İçerdeki adam dedemin başındakilerin doktor olduğunu söyleyince dayım biraz geri çekilir gibi oldu ama nefes alışındaki saldırganlığı dışardan bile duyuyordum. O esnada teyzemin konuştuğu hamile kadının kocası, çikolata gibi kokan hemşire kadına, karısına neden

film çekildiğini bağıarak soruyor, kadın anlamamış bir şekilde bir dayımla kavga edenlere bir ondan hesap soran adama bir de etrafına bakıyordu. Kimseyi dinlemiyor ama aynı anda herkesi dinliyor gibiydi. O esnada gözü bana ilişti ve buradan çıkmamı söyledi. Onu dinledim çünkü kötü bir şeylerin olacağını sezen ablam beni çekiştirmeye başladı. Buradan nefret ediyordum, ya kavga ediliyor ya da aniden insanlar kötüleşiyor, kalabalık artıyor ve kokuyordu. Dedemi merak ediyordum, itiraf ediyorum ki ağlamamak için kendimi zor tutuyordum çünkü içerdeki gürültü iyice değişmişti. Sessizliğin ardından dedemin başındaki ablaların dayımların olduğu tarafa koştuğunu gördüm. Kavga esnasında biri yaralanmış, hemşire kadınlar da müdahaleye koşuyordu. Dayıma bir şey oldu diye çok korktum, gittiğimde bir polis hiçbir şey sormadan beni kucakladı ve içeride birkaç polisin olduğu odaya aldı. Dayıma ne olduğunu çok merak ediyordum yoksa anneme mi ya da teyzeme mi bir şey olmuştu. Sormaya cesaret edemedim, koridorun önündeki ablama ne olduğunu sormadan o bana sessizce “Gebe bir kadın mı ne varmış, onun kocası bir doktoru yaralamış.” dedi. Etraf gene ter ve pislik koktu. Kalabalığın içinde bir sedyenin hızla geçtiğini gördüm. Yanımdan geçen sedyeden gelen çikolata kokusunu içime çektim. Cebimde hâlâ duran çikolatayı artık canım hiç çekmiyordu.

BİR GÜNLÜK KAÇAMAK

Dr. Halil İbrahim ÇIKRIKLAR

Huzursuz bir kalp, karışık bir kafa ve yine uykusuz bir gece... Çalar saatin sesini hayal meyal hatırlıyorum. Kolumu uzatıp tepesindeki kapama düğmesine dokunmuş muyum, tam hatırlamıyorum. Yoksa bu olanlar dün sabah mıydı? Fakat perdelerin arasından sızıp gözlerime vuran güneşin parıltılı ışığı, ne yorgunluk bırakıyor üstümde ne de uyku. Fırlıyorum yataktan. Hemen saate göz atıyorum. Dokuz çeyrek... Bu, felaket demek! Servisi kaçırmışım. Şimdi dolmuşla gitmeye kalksam çok geç. Yine müdürle papaz olacağız. Daralıyorum, göğsüm sıkışıyor, kalbim yerinden fırlayacakmış gibi gümbür gümbür atıyor. Daha önce aynı şikâyetlerle gittiğim doktor, tüm bunların panik nedeniyle olduğunu söylediği için paniklemiyorum artık. Sorun yok yani. Çarpıntım geçiyor fakat geç kaldım. Sağlık sorunum yoksa bile iş yerinde idari bir sorunum var artık. Bir çare bulmalıyım buna. Müdür idare etmez beni, biliyorum.

“Çetin Bey, öğleye kadar beni idare edebilir misiniz?” ya da “Bana bu günlük izin verir misiniz?” desem alacağım cevabı biliyorum. “Olur beyefendi. Otel ve uçak rezervasyonu da ister misiniz?” ya da “Ne demek Şükrü Bey, size istediğiniz kadar izin verelim. Hatta hiç gelmeseniz de olur.” Bunun gibi bir şeyler söyler herhalde. Neyse ki doktorlar var. İyi de hangi doktora gideceğim? Aile hekimimi tanımıyorum mesela. İnternette bak-sam bulabilir miyim? Ya da muhtara mı sorsam acaba?

Yok, yok. En iyisi acile gitmek. Aramaya gerek yok. Randevu almaya da. Sıra beklemek zaten yok. Sanırım en mantıklısı bu. İyi de şimdi hastaneye nasıl giderim, 112 çağırırsam! Yok artık, bu kadar da insafsız olmayayım. Olur da gerçekten acil bir hasta gelirse ambulansı gereksiz meşgul ettiğim için adama bir şey olur falan. Yok canım. Bu kadar da abartmayayım. Hem hastane çok uzak değil.

Apar topar hazırlanıyorum. Dolmuşa atladığım gibi hastanedeyim. Biraz kalabalık. Bir ambulans ayrılırken diğeri giriş yapıyor acilin önüne. İki ambulans da acilin parkında bekliyor. Kalabalığı yararak palas pandıras içeri girmeye çalışıyorum. Zılgıtı da yiyorum anında. “Kardeşim, sıranı beklesene!” İnsanların öfkesi burnunda. Kıvılcımlar saçılıyor gözlerinden. Dalaşmaya gelmez, nemelazım. Uzak duruyorum ben de. Paşa paşa bekliyorum sıramı. Derken bir fırsat bulup atıyorum kendimi içeriye. Herkesin girdiği bir kuyruğa giriyorum ben de. Sıram geliyor. Tepesinde “TRİAJ” yazan bir levha bulunan masadaki görevli hemşire şikâyetlerimi soruyor. “Çarpıntım var.” diyorum. “Göğsüm ağrıyor.” diye de ekliyorum alelacele. Kerim’in söyledikleri geliyor aklıma. Bunu söylersem bekletmezlermiş. Nitekim elime bir dosya veriyorlar, üzerine kırmızı bir etiket yapıştırılmış.

“Kırmızı çizgiyi takip edin beyefendi.”

İşte bunun anlamını biliyorum. Bu bir referans mektubu gibidir ya da hamiline yazılmış bir kartvizit. Ne dersiniz deyin işte. Bu dosyayı aldığınızda sıra beklemeniz gerekmiyor. VIP hastası- nız artık. Yeşil alan dedikleri bölümde bekleyen onlarca kişinin haset dolu bakışları altında yürüyerek geçiyorum. “Siz bekleyin bakalım...” diye de geçiriyorum içimden.

Kısa süren kırmızı bir yolculuğun ardından muayene olacağım yere geliyorum. Çok kalabalık yok fakat gürültü ve karmaşa var. Hemen önümdeki adam sıra beklemiyor anlaşılan. Yere çömelip duvara yaslanmış, ellerini yüzüne kapamış, omuzları hatta tüm gövdesi sarsılıyor. Ağlıyor galiba. Onu geçiyorum. İçeriden bir bayan çıkıyor. Yüzünün rengi kaçmış, gözleri fal taşı gibi açılmış, saç baş dağınık... Sol eli ağzında, sağ eliyle dizine vura vura “Gittiii, gittii!” diye de söyleniyor acıklı bir sesle. Gürültü patırtı arasında ben de içeri girmiş bulunuyorum. Elimdeki dosyayı gören hemşire önce geri dönüp içeri bir göz atıyor. Boş bir sedye arıyor anlaşılan, buluyor.

– Siz böyle buyurun beyefendi.

Buyuruyorum. Sedyeye uzanınca perdeyi de kapatıyorlar arımdan.

– Ne şikâyetiniz vardı?

Ne bu şimdi, hemşire mi muayene edecek beni? “Doktor yok mu?” diyecek oluyorum. Vazgeçiyorum. “Çarpıntım var.” diyorum. Girişte söylediğim gibi göğsümün ağrıdığını da ilave ediyorum.

– Uzanıp göğsünüzü açın. Çoraplarınızı da indirin.

Bir emrivakidir gidiyor. Hiç nezaket kalmamış. Bizim müdürden bir farkı yok bunların. Apar topar söylenenleri yapıyorum. Yılların getirdiği bir alışkanlık ne de olsa. Göğsüme elindeki plastik şişeden jöle kıvamında soğuk bir şeyler döküyor. İçim ürperiyor. Biraz da gıdıklanıyorum galiba. Sonra da bir şeyler yapıştiriyor göğsüme. Yanımdaki makineden uzun bir kâğıt şerit çıkıyor. Üzerinde kalp atımlarımı gösterdiğini sandığım karma-karışık çizgiler var. Kâğıt çıkarken doktor da hemen yanımdaki bölümden kan ter içinde çıkıyor. Darmadağınık saçlar, yor-

gun gözler, morarmış göz halkaları... Bu gece uyumamış mı bu adam? Kâğıttaki onca karmaşık şeye birkaç saniye göz attıktan sonra hepsini çözümlemiş gibi, “Sadece nabızı biraz hızlı, acil bir durum yok.” diyor.

Önemsemeyen tavrına bozulsam da sağlıklı olduğum için seviniyorum elbette. Nabzımın biraz fazla olduğunu ben de biliyorum ama sorun değil. O da şimdi burada oldu zaten. Ama iyi ki de oldu. Böylece kendimi azcık olsun hasta gibi hissediyorum. Yoksa burada olmamın nedenini izah edemezdim. Tam beni muayene edecekken hemşire sesleniyor.

– Doktor Bey, 112’den arıyorlar.

Masaya koşuyor. Ahizeyi sol eline alıyor. Bu arada hemşirenin uzattığı kâğıda bir şeyler yazarken cep telefonu da çalışıyor. Sol elindeki telefonun ahizesini omzuyla kulağı arasına sıkıştırıp yine sol eliyle tuttuğu cep telefonunu sağ kulağına dayıyor. Sağ eli zaten meşgul çünkü. Bir taraftan da gözü hemen önündeki bilgisayarın ekranında. Gözlerini dikkatle açıyor. “Beyin kanaması varmış.” diyor benim de duyabileceğim bir sesle. Her iki elindeki telefonlara hitap ederek “Hayır, size demedim.” diyor. Sonra da kafası karışık bir şekilde iki telefonu da eline alıp uzaktan gözleriyle süzüyor bir süre. Cep telefonunu masanın üstüne bırakıyor sinirli bir şekilde. Sol kulağındaki ahizeye yanıt yetiştiriyor.

– Tamam, tamam. Onu da gönderin bakalım, diyor çaresiz ve yorgun bir sesle. Elindeki telefonu yerine yerleştirdikten sonra masadaki cep telefonunu alıyor.

– Alo, Alooo...

Cevap yok anlaşılan. Elindeki telefonu fırlatır gibi masaya bırakıp yanıma geliyor. Boynundan dinleme cihazını alıp göğsüme dayıyor. Bu da birkaç saniye sürüyor. Bu arada önlüğündeki

lekeler dikkatimi çekiyor. Turuncu ve kahverenginin değişik tonlarında lekeler bunlar. Muayene ederken önlüğü üstüme sürtünecek diye tiksiniyor ama çaktırmamaya çalışıyorum. Şipşak bir muayeneden sonra hemşireye talimatları veriyor.

– Tahlillerini gönderin, gözlem odasında biraz beklesin.

Selam sabah yok. Kelimeleri adeta sayarak telaffuz ediyor. Yandaki bölmede sanırım bir başka hasta var. “Dıt! Dıt!..” sesler geliyor perdenin arkasından. Sonra seyreliyor. “Dıt!.. Dıt!. Dıt!..” Sonra daha da seyreliyor ve uzun bir “Dııııı...” sesi geliyor bu sefer. Hemşire perdenin arkasından yorgun ve endişeli bir ses tonuyla sesleniyor:

– Hocam, yine arest oldu!

Her ne demekse doktor fırlıyor, yan bölmeye geçiyor. Orada bir şeyler oluyor belli. Bir hareketlilik var. Birkaç dakika geçiyor, içerde hareketlilik daha da artıyor. Merak ediyorum ama kalkmam ki şimdi yerimden. “Tansiyonuna bakın.” diyor yorgun bir ses. Bu bizim doktor olmalı. Yanımdaki hemşire dayanamayıp sesleniyor içeriye: “Döndü mü hocam?”

Hay Allah! Demin endişeyle yanımdan geçen kadın “gitti” diyordu. Doktor, “Döndü” diyor. Kim bu, nereye gitmişti? Şimdi nereden döndü? Bu arada hemşire elindeki iğneyi hızlı bir şekilde koluma geçiriyor. Nasıl canım yanıyor anlatamam. Derken iğneden boşalan kanı sırayla küçük tüplere boşaltıyor. Kendi kanımın bu şekilde damla damla boşalıp tüplere taksim edildiğini görünce içim bir hoş oluyor. Kulaklarımda bir uğultu, bir ıslık sesi... Alnımda soğuk terler birikiyor. Tuhaf bir hafiflik duygusu sarıyor beni. Sonra da gözlerim kararıyor. “İyi misiniz?” diyor hemşire. O zaman anlıyorum. Yıllar önce bir kez daha kan verirken bayılmıştım. Şimdi de aynı şey olmuş anlaşılan. Ter içinde

kalmışım. Hemşire bir serum takıyor koluma. Kendime gelmem birkaç dakika sürüyor. Bu arada bir süre daha cümbüşün ortasında beklemem gerekiyor. Masanın üzerindeki bardaklar dikkatimi çekiyor. Ooohh, adamlar bir de kahve içiyorlar. Gerçi içememişler. Bardaklar dolu, duman yok. Soğumuş anlaşılan. Hep şu “arest” yüzünden olacak. Nihayet bir personel beni sedyeyile bu kargaşadan uzaklaştırıyor. Gözlem odasına gidiyoruz. Şunun şurasında bir rapor için gelmiştim. Bak şu başıma gelenlere!

Gözlem dedikleri yer ana baba günü. Çoğu yaşlı hastalar. Baygın yatanlar mı ararsın, nefes nefese kalanlar mı? Tam karşımda bir ihtiyar... İri iri açılmış endişeli gözler, mosmor bir yüz... Yüzündeki maskeden yayılan buharı yutarcasına içine çekiyor ama yüz ifadesiyle adeta “Bu yetmiyor.” diyor. Hemen köşedeki bir başka hasta dikkatini çekiyor. Ağzından, burnundan, kolundan ve daha açık buldukları her yerden bir şeyler takıp takıştırmışlar. Adamı hayatta tutmak için dört koldan sarılmışlar. Beni de bir köşeye bırakıyorlar. İyi de benim ne işim var bu insanların arasında? Burada sıkılıyorum. Kan tahlillerim çıkar çıkmaz doktoruma gösteriyorum. Şaşırmıyor. Aslında ben de şaşırmıyorum. Her şey normal çünkü. Yine de bu gün için rapor koparmak zor olmuyor. Arkama bile bakmadan çıkıyorum acilden.

Akşam evdeyim. Kanepenin üzerinde uzanmış, televizyon kanalları arasında dolaşıyorum. Bir minder belimde, diğeri kolumun altında, bacaklarımı da önümdeki sandalyeye doğru uzatıyorum. Hemen yanı başımdaki sehpa da kahve dolu porselen fincanım var. Kıvrıla kıvrıla yükselen dumanla birlikte yayılan buram buram kokuyu içime çekiyorum. Fincanı elime alıyor, dudaklarıma yaklaşıtıyorum. İçemiyorum ama. Hayır, çok sıcak olduğu için değil. Hastane ortamını düşünüyorum birden. Ma-

sanın üzerinde iilmeden bekleyen kâğıt bardaklardaki soğumuş kahveler geliyor gözümün önüne. Sağa sola koşturmaktan kahve içmeye fırsat bulamayan sinirli hemşireyi hatırlıyorum. nce “Gittiii, gitti!” sonra da “Döndü!” dedikleri Arest Bey geliyor aklıma. Ve onun olduğu bölmeye girip girip çıkan, önlüğü lekeli, bakışları yorgun doktor...

Ben Şimdi rahat rahat uzanıp televizyon izlerken dışarıda hayat devam ederken, yani orada insanlar harala grele çalışırken iemiyorum kahvemi fakat ağzımın tadı kaçtığı için değil, uyumak istediğim için. Uyumak ve erkenden uyanmak istiyorum. Ağız tadıyla kahvaltımı yapıp işime gitmek, masama oturup güzel güzel çalışmak istiyorum. Yorulmadan, terlemeden, elbisem lekelenmeden, bir ölüm kalım mücadelesinin ortasında olmak-sızın çalışmak, akşam olunca da evime dönmek istiyorum. Ne güzel bir işim varmış meğer. Bir daha uykusuz kalmak ve böyle kâbus dolu bir gün yaşamak istemiyorum.

GENÇ BİR DOKTORUN ACİL SERVİSLE TANIŞMASI

Dr. Hasan İDİL

Yağmurlu bir sonbahar sabahında, günün ilk ışıklarıyla birlikte güne uyanmıştı Hakan. Pazar sabahında, onun kadar erken uyanmak zorunda olan kaç kişi vardı acaba? Ama olsun, çocukluk hayalinin bir parçasıydı bu da. Her güzel şeyin birtakım zorlukları da olacaktı elbette. Dışarıdaki soğuğu iliklerine kadar hissettiği evinden çıkmadan önce fazla oyalanmamalıydı. Yüzüne çarpan soğuk su, uyku halinden tamamen çıkmasına yetmişti. Dizlerinin altına kadar uzanan paltosuna bürünüp şemsiyesini de yanına alarak yola koyuldu. Her seferinde yaptığı gibi yaklaşık yirmi dakika mesafedeki fakülte hastanesine doğru yürümeye başladı. Henüz uyanmamış Bornova sokaklarında, ilk defa tutacağı acil servis nöbetinin heyecanı ile ilerliyordu.

Genç doktor adayı Hakan'ın tıp fakültesindeki son yılı ve son stajıydı bu. Öncesinde çalıştığı hiçbir bölüme benzemiyordu acil servis. Çalışma ortamı onu kimi zaman korkutsa da bir yandan farklı ve heyecan verici geliyordu ona. Bu düşüncelerden acı bir fren sesiyle uyandı. Ona çarpmadan yarım metre önce durabilen araçtaki şoför, "Kendini öldürtmek mi istiyorsun be adam?" diye kızgınlıkla bağırdı. Yaptığı yanlışın farkına varan Hakan, mahcup bir şekilde özür dileyip hızlıca yolun karşısına geçti. O an hayatının dönüm noktası olabilirdi. Aracın kendisine çarpması halinde, aynı acil servise farklı şekilde gidebileceğini düşünmesi bile kendisini kötü hissetmesine yetmişti. Şanslıysa kaza sonrası

ilkyardım eğitimi almış birisi ambulans gelinceye kadar ilk müdahalesini yapardı belki. Ambulansla uygun şekilde acil servise ulaştırılır mıydı acaba? Gideceği yerde kendisini uygun şekilde karşılayıp tedavi edecek yeterlilikte bir doktora denk gelir miydi? Bütün bunları düşünürken acil hasta bakımının ne kadar önemli olduğunu daha iyi anlayabiliyordu.

Acil servise ulaştığında saat sekizi beş geçiyordu. Yeni günün ekibi, önceki akşam nöbet tutan arkadaşlarından takip gerektiren hastaları devralıyorlardı. Geç kaldığını kimseye belli etmeden kalabalığa karışmayı başardı. Nöbetin yorgunluğu ve uykusuzluk yüzlerinden okunsa da hasta devirlerini büyük bir özenle yapmaları dikkatini çekti. Özellikle monitörlere bağlı olarak izlenen hastaların başvuru sebeplerini öğrenmesi, bunun neden bu kadar özenle yapıldığını anlamasına yetmişti. Hastalardan bir tanesi, uykudan uyandıran göğüs ağrısı ve çarpıntı şikâyetleriyle başvurmuştu. Bir diğeri, yatağında bilinçsiz şekilde bulunmuş ve bunun sebebi araştırılıyordu. Travma bölümüne geçtikleri zaman tek bir hasta olduğunu fark etti. Hastanın, sabaha karşı dershaneye giderken bir kamyonetin çarpması sonrası acil servise getirildiği anlatıldı. Kısa bir süre önce atlattığı tehlike aklına geldi. O hastanın yerinde olabileceğini düşündü bir an. Daha sonra kendini toparlayıp merakla anlatılanları dinlemeye devam etti. Hastanın özellikle başından ve göğsünden şiddetli darbe aldığı ve sağ el bileğinde kırık olduğu söylendi. Acil servise alınır alınmaz ileri derecede nefes darlığı olan hastaya neden acilen göğüs tüpü takıldığı anlatıldı. Başına aldığı darbe sebebiyle bir süre daha acil serviste gözlendikten sonra göğüs cerrahisi servisine yatırılması planlanmıştı.

Nöbet sabahı gerekli devirler yapıldıktan sonra, herkes ön-

ceden belirlenen birimlerde çalışmaya başlamıştı. Hemen sonrasında, günün kıdemli acil servis asistanı Ertekin ağabeyleri intörn doktorları etrafında topladı. Acil serviste hiçbir yerde karşılaşmayacakları kadar hasta çeşitliliği olduğunu ve bu yüzden mümkün olduğunca fazla gözlem yapmalarının faydalı olacağını hatırlattı. Dönüşümlü olarak farklı birimlerde görev almalarını önerdi. Hakan en çok etkilendiği hastanın olduğu travma birimini seçmişti.

Acil servis stajına yaklaşık bir hafta önce başlamışlardı. İntörn doktorları, yakın zamanda zorlu uzmanlık sınavları bekliyordu. Belki bunun da etkisiyle acil serviste olup bitenlerle pek ilgilenmemişti Hakan o güne kadar. Travma odasına girdiğinde aynı hastaya doğru merakla ilerledi. Travma biriminde görev alan Doktor Aylin, hastanın sol kaşı üzerindeki cilt kesisini dikmekle meşguldü. Kendisine doğru yaklaşan genç doktor adayını görünce gülümseyerek selam verdi. Yüz kesilerinin nasıl dikilmesi gerektiğini anlatırken aynı anda işine özenle devam ediyordu. Başının üzerinde yanan lambayla aydınlanan yüz yarısında, zorlukla seçilen gözünden bile anlaşılıyordu hastanın korku ve çaresizliği. Söyledikleriyle içini rahatlatmaya çalışan doktoruna sık sık teşekkür ediyordu. “Siz olmasaydınız ben ne yapardım?” diye minnetini dile getirmeye çalışıyordu zorlukla.

Yüzündeki kesi dikildikten hemen sonra, travma hemşiresi hastanın yüzündeki kan izlerini silmeye başladı. Bunu bir anne şefkatiyle yapması dikkatini çekmişti. Tam da o anda büyük bir gürültüyle içeri giren bir anne ve kucığında bebeğini fark ettiler. Anne, telaş içinde çocuğunun boğazında bir şeyler olduğunu ve nefes alamadığını anlatmaya çalışıyordu. Minik bebek zorlukla nefes alıyordu ve yüzü morarmaya başlamıştı. Hakan korku için-

de olup bitenleri izliyordu. Aylin Hanım'ın, bebeği annesinin kucağından soğukkanlı bir şekilde alıp birkaç manevrayla boğazında takılı kalan yabancı cismi çıkarmasını hayretler içinde izledi. Kısa bir süre sonra çocuk rahat nefes almaya başlamıştı. Doğum sonrası kırkıncı günü dolan bebeğe ablasının lokum yedirmeye çalıştığı sonradan öğrenilmişti. Anne bir yandan yaptığı ihmal için kendisine kızıyor, bir yandan da herkese teşekkür ediyordu.

O günkü gözlemlerinden sonra acil servise olan ilgisi ve merakı bir hayli artmıştı Hakan'ın. Hastaların başvuru sebeplerini öğrenmek için birkaç saatliğine triaj biriminde bulunmak üzere izin almıştı. Daha önce gördüğü hemen hemen bütün bölümleri ilgilendiren şikâyetlerle acil servise başvurulduğunu fark etti. Yüksek ateş, karın ağrısı, kaşıntı, nefes darlığı, göğüs ağrısı, çarpıntı, hipertansiyon, kan şekeri yüksekliği, baş ağrısı, bilinç bulanıklığı, hayvan ısırıkları, elektrik çarpması, zehirlenmeler, trafik kazaları ve diğer travmalar... Acil servis ekibi bütün bu başvurular arasından erken müdahale gerektirenleri ayırt etmek ve tedavilerini düzenlemek için gün boyu aralıksız çalışıyordu. O yoğunlukta gösterilen insanüstü çabaya saygı duymamak elde değildi.

Hakan, o gün acil servis hakkında merak ettiği her şeyi öğrenmek istiyordu. Öğle yemeği saatinde bununla ilgili sohbet edebileceği birisi olup olmadığını düşündü. Ona bu konuda en çok yardımcı olabilecek kişi şüphesiz Ertekin ağabeyiydi. Çünkü onun bütün zorluklarına rağmen acil serviste çalışmayı bilerek ve isteyerek tercih ettiğini biliyordu. Acil servis aralıksız çalışmak durumunda olduğundan, nöbet ekibi ikiye bölünerek yemek arasına çıkacaktı haliyle.

Hakan, içinde Ertekin ağabeyinin de olduğu ikinci grupla birlikte yemekhaneye doğru yürüyordu. Hastane koridorlarında

sessizlik hâkimdi. Diğer servislerde, acil servisin hareketli görünüşünden eser yoktu. Bu durum ona, nöbette bütün hastaneyi temsilen çalıştıklarını düşündürdü. Yaptıkları işin önemini daha iyi anlamıştı o an. İkinci kattaki yemekhaneye ulaşmışlardı sonunda. Neredeyse tamamen boş olan yemekhanede tek masanın etrafında sıralandılar. Ertekin ağabeyleri acil servisi nasıl bulduklarını sordu intörn doktorlara. Ne söyleyeceklerini bilemediler önce. “Burada çalışmak çok zor bence.” diyebildi Hande ve “Ben kan görmeye dayanamıyorum, o yüzden bana göre değil.” diye ekledi. Hakan araya girerek “Bence çok önemli bir iş yapılıyor burada.” dedi arkadaşına, biraz kızgın olduğunu belli eden bir ses tonuyla. Masada birkaç saniyelik sessizliği gülüşmeler bozmuştu. Acil servis asistanlığına yaklaşık üç ay önce başlayan Ahmet, ileride acil serviste çalışmak isteyen olup olmadığını sordu. Tekrarlayan sessizliğin ardından Hakan, bunu düşünmeye başladığını ancak aklında birtakım soru işaretleri olduğunu söyledi. Ertekin ağabeyleri bunu duyduğuna memnun olmuştu. “Yemekten sonra bununla ilgili konuşalım istersen?” dedi mutlu bir yüz ifadesiyle. Hakan, bu teklifi hiç düşünmeden kabul etti beklendiği üzere.

Yemek sonrası acil servisin önündeki kafeteryada oturdular. Açık hava iyi gelmişti her ikisine de. Yağmur sonrası güneş yüzünü göstermişti nihayet. Kahvelerini yudumlarken Ertekin ağabeyi konuya giriş yaptı.

- Acil servisin öneminden söz etmeme gerek yok sanırım. Bunu yaşayarak görüyoruz zaten. Türkiye’de acil tıp yeni yeni yerleşiyor ve çoğu kişinin böyle bir uzmanlık alanı olduğundan haberi bile yok maalesef. Bu kadar hayati bir bölümün, uzun yıllar boyunca ihmal edilmiş olması büyük kayıp bence.

Bunu söylerken üzüntüsü yüzünden okunabiliyordu.

– Sizin acil servisle tanışmanız nasıl oldu, diye sordu Hakan.

Biraz duraksadı. Anlatmak istemiyor gibiydi ama genç doktor adayını kıramadı. Anlatmaya başladı.

– Tıp fakültesinin ikinci yılındaydım. Ailem şehir merkezin-den uzakta, ilçede yaşıyordu. Neresi olduğunu söylememeyi tercih ediyorum. Babam bulantı ve kusma şikâyetleriyle ilçe devlet hastanesine başvurmuş ve sonrasında durumu ağırlaşınca bana haber verilmişti. Apar topar babamın bulunduğu acil servise gittiğimde aldığım kötü haberle yıkılmıştım. Başvurudan sonra şikâyetleri gerilemeyince babam birkaç saat müşahede altına alınmıştı. Diyabet hastalığından dolayı ağrıyı çok hissetmediği için kalp krizi geçirdiği sonradan anlaşılmış ama geç kalınmıştı. Babamı kaybetmiştim o gün. Her gün benzer şekilde hayatını kaybeden kaç kişi oluyordu acaba? Bu olaydan sonra ders çıkışlarında haftada birkaç gün acil servise gitmeye başladım. Zamanla acilin çalışma ortamına alıştım. İleride, birçok insana faydalı olabileceğim bir yer olduğunu görmüş oldum böylece.

Hakan çok üzülmüştü anlatılanlara. Bu kötü anıyı tazelediği için üzgün olduğu yüzünden anlaşılabilirdi. Durumu farkına varır varmaz konuyu değiştirdi Ertekin ağabey.

– İleride, meslek hayatın boyunca acil serviste çalışmak istiyorsan bunu gerçekten istiyor olmalısın. İnsan ilişkilerin ve iletişimin çok iyi olmalı. Genel durumu kötü olan birden çok hastayla aynı anda ilgilenirken soğukkanlılığını koruyabilmen gerekir. Birbirinden çok farklı hasta gruplarını doğru yönetmene yetecek bilgi ve birikime sahip olman için çok okuman gerekecektir. Aciliyeti olmayan şikâyetlerle

başvuran hastalara, bunu anlatabilecek sabrı göstermen gerekecek çoğu zaman. Acil uzmanı olduğun zaman bile çevrendeki insanlardan gelen “Sürekli acilde mi çalışacaksın?” gibi anlamsız sorulara maruz kalacaksın zaman zaman. Bütün bunları bilerek bu yola girdiğin zaman acil tıbbın, mesleğini en faydalı şekilde yapabileceğin alanlardan biri olduğunu göreceksin zamanla.

Hakan, hiçbir ayrıntısını kaçırmamak için anlatılanları dikkatle dinlemişti. Aklındaki birçok soru cevabını bulmuştu o konuşmadan sonra. Fazla zaman kaybetmeden acil servise geri döndüler. Stajının sonuna kadar acil serviste aktif olarak görev aldıktan sonra kararını vermişti genç doktor. Hangi uzmanlık alanını seçerse seçsin sürekli benzer hastalarla ilgileneceğini ve sınırlı bir alanda çalışacağını düşünüyordu öncesinde. Bunun zamanla sıkıcı bir hal almasından korkuyordu. Oysa acil serviste böyle bir sorun yaşamayacağını farkına varmıştı. Girdiği büyük sınav sonrası acil tıp uzmanlığını tercih etmişti sonunda. Meslek hayatı boyunca bundan bir an bile pişmanlık duymayan idealist doktor, hastalarına daha çok faydalı olmak ve deneyimlerini yeni nesillere aktarmak için var gücüyle çalışmaya devam etti.

DİKKAT HAYAT KURTARIR

Ümit ÇALIŞICI

Bir doktorun hayat kurtarması, doktor için son derece sıradan bir şey gibidir. Ancak ne kadar mütevazı olmaya çalışsa da, kurtardığı her hayat, doktor için gurur kaynağıdır. Bu durum benim için de farklı değil tabii ki. Bu konularda konuşmayı çok sevmiyorum ama hayatta olmanın sevinci gözlerinden yansıyan bir hastanın, minnet dolu teşekkürü de bana mesleğimi sevdiiren en mühim şey. İşte o adamın minnetle bakan gözlerini görünce de aynı şeyleri hissetmiştim. Tarifsiz bir gurur ve anlatılmaz bir mutluluk hissi kaplamıştı her yanımlı.

İlk kez iki hafta kadar önce karşılaşmıştık, şimdi adını bile hatırlayamadığım o adamla. O ayki üçüncü nöbetimdi. Doktor arkadaşım Ali ile birlikte, acil servisin rahatsız doktor odasında, havadan sudan laflıyorduk. O ana kadar, son zamanlarda yaşadığım en sakin nöbet gecesi idi. O sakin gecenin az sonra sonlanacağını bilmeden, çaylarımızı yudumluyorduk ki, birden odanın kapısını sertçe açan hemşire arkadaşım,

– Trafik kazası, dedi telaşla.

Ali Bey, hemen ayağa kalktı.

– Kaç kişiler ve yaralıların durumu nedir, diye sordu. Hemşire,

– Bir kişi, dedi. Açık yara görünmüyor ama yaralının bilinci kapalı doktor bey.

Ali Bey bana döndü.

– Öyleyse ben ilgilenirim Nevzat Bey, dedi dostça bir gülümsemeyle.

Başımı teşekkür etmek için sallarken onlar aceleyle çıktılar.

Ali Bey ve Hemşire Nuran Hanım'ın odadan ayrılmasının üzerinden çok zaman geçmemişti ki, birden dışarda bağrıışmalar duydum. “Acaba yaralı adam öldü mü?” diye düşünürken, birden bağrıışmaların yaklaştığını duydum. Kalktım ve dışarı çıktım. Güvenlik görevlileri arasında sarhoş bir adam, güvenlik görevlilerinin kibar uyarılarına kulak asmadan bağırıp duruyordu.

– Arkadaşımla ilgilenin ulan! Ona bir şey olursa yakarım burayı başınıza. Hadi ulan. Bırakın beni!

Güvenlik görevlilerinin sakinleştiremediği adama doğru yaklaştım. Adam beni görünce,

– Doktor, dedi. Ne duruyorsun burada? Gidip baksana hastaya!

Doktor Ali Bey'e baktım. Adamı dikkatle muayene ediyordu zaten. Yine de Ali Bey'in yanına doğru yürüdüm. Yanına ulaşınca önemli bir durum olup olmadığını sordum. Göz ucuyla da sarhoş adamı izliyordum. Adamın yüzündeki öfkenin arkasında, anlam veremediğim bir başka duygu olduğunu seziyordum ama bir türlü ne olduğunu anlayamamıştım. Bu arada sarhoş adam giderek daha da hiddetleniyor, buna paralel olarak güvenlik görevlisi arkadaşlar da sakinliklerini yavaş yavaş kaybediyorlardı. Birden adam etrafındakileri sertçe itti ve aynı şekilde karşılık gördü. Zaten sarhoş olan adam, itilince dengesini kaybedip yere düştü. Öfkeyle ayağa fırlamıştı ki, birden durdu ve midesinin hemen üst tarafını tutup yere eğildi. Hemen ona doğru yöneldim. Tam yanına yaklaşmıştım ki, adam doğruldu. Öfkeyle yüzüme baktı. Bu arada midesinin hemen üst kısmındaki boşluğu sıkıntıyla ovuşturuyordu. Çekinerek,

– İyi imisin, diye sordum.

Acıyla yüzünü buruşturup başını salladı. Sonra yeniden öfke maskesini suratına geçirip,

- Sen beni bırak doktor, dedi. Git ve hastanla ilgilen. Benim bir şeyim yok.

Tekrar yaralının yanına döndüm. Ali Bey muayenesini tamamlamış gibiydi. Soran gözlerle baktığımı görünce durumu açıkladı.

- Muhtemelen hiçbir şeyi yok. Çok içmenin sebep olduğu baygınlık dışında tabii. Sadece sızmış gibi görünüyor. Yine de bir film çekirtmeye göndereceğim. İçimiz rahat etsin.

Onayladığımı gösterecek şekilde başımı salladım. Bu arada kafam diğer sarhoş adama takılmıştı. Göz ucuyla adama baktım. Güvenlik görevlilerinin arasında sert bakışlarla bizi izliyor, bir yandan da sol kolunu, sertçe sıkıp duruyordu. İşte o an beynimde şimşekler çaktı. Aceleyle adama doğru yürüdüm. Adam, ona doğru hızlı adımlarla yürüdüğümü görünce ürkererek istemsiz bir şekilde geriye doğru bir adım attı. Güvenlik görevlisi arkadaşlar da bana dönmüştü. Yanlarına ulaşınca,

- Kolunuz mu uyuştı, diye sordum.

Adam şaşkın şaşkın yüzüme bakıp soruma soruyla cevap verdi.

- Nereden anladın?

Artık adamın öfke maskesinin altında sakladığı duyguyu anlayabiliyordum. Adam yeniden göğsünün alt kısmını ovalamaya başlamıştı. Telaşla hemşireye seslendim.

- Hemşire Hanım, hemen buraya bir sedye getirin. Arkadaşın acilen EKG'sini alacağız. Haşim Hoca'ya da haber verin.

Acil bir hastamız var.

Sarhoş adam şaşırmıştı.

- Benim bir şeyim yok, dedi hışımla. Sen git ve yaralıyla ilgilen. Biraz midem ağrıyor o kadar. Bir de kolum uyuştı. Az önceki düşmedendir o da...

Adam boncuk boncuk terlemeye başlamış, soluk alış verişleri gözle görülür şekilde hızlanmıştı.

- Tamam, diye adamı sakinleştirmeye çalıştım. Arkadaşın çok iyi. Sadece içkiyi fazla kaçırmış. Doktor bey, onunla ilgileniyor zaten.

Bu arada sedye gelmişti. Sedyeyi görünce daha da hiddetlendi.

- Benim bir şeyim yok dedim size. Ahhh!..

Göğsünü tutup öne doğru eğilmişti. Hemen güvenlik görevlisi arkadaşların yardımıyla adamı sedyeye yatırdık.

- Hemen kardiyoloji yoğun bakım ünitesine, diye bağırdım çevredekilere. EKG'yi orada çekeceğiz. Haşım Hoca'yı yeniden arayın. Kalp krizi vakası olduğunu da bildirin.

“Kalp krizi” dediğimi duyan sarhoş adam, sus pus olmuş, göğsünü ovuşturarak yüzüme bakıyordu. Acı, yüzündeki öfke ifadesini tamamen silip onun yerine geçmişti. Endişelendiği her halinden belliydi.

- Sakin ol, dedim. Belki de yanıliyorumdur ama tedbirli olmakta fayda var değil mi?

Yanılmadığıma emindim. Yanılmamıştım da... Hastayı yoğun bakım ünitesine teslim ettiğimiz sırada Haşım Hoca da hastaneye ulaşmıştı. Onlar gerekli müdahaleleri yapmaya başlarken ben görev yerime geri dönmüştüm.

İşte, o günün üzerinden iki hafta geçmişti. Adamın o günkü öfkesinden eser yoktu. Minnetle elini uzatıp,

- Sağ olun doktor bey, dedi. Siz olmasaydınız...

- Önemli değil, diye adamın sözünü kestim.

Her ne kadar yaptığım şeyden gurur duysam da, sonuçta görevimi yapmıştım. Neyse ki o da daha fazla üstelemedi. İki haftalık tedavinin ardından, yeniden sokağa çıkacak olmanın heyecanı içindeydi. Yaşamının, hayatta olmanın ışığı, gözlerinden gözlerime yansıyor. Sonunda elimi bırakıp,

- Dikkatiniz sayesinde yaşıyorum doktor bey, dedi dönüp gitmeden önce. Tekrar tekrar teşekkür ederim...

ACILIN PENCERESINDEN

Lale ÖKE

Hastanenin acil servisi Anıtkabir’e bakan caddenin üzerindeydi. Acil serviste görevlendirilmiş dört hemşireden birisiydi. Ambulanslar, geçirdikleri talihsiz kazalarla durumu kritik olan insanları durmadan acile taşıyordu. Ana müdahaleyi Bahar Hemşire’nin de içinde bulunduğu acil müdahale ekibi yapıyordu. Eğitimini aldıkları üzere, ilk işleri hasta yakınlarına şikâyetlerini sormak, enfeksiyonlara karşı dirençlerini öğrenmekti. Gerekirse hastaya kalp masajı yaparlardı.

Bütün çalışanlar görevleri esnasında çok dikkatli ve uyanık olmak zorundaydı. Bazen yemeklerini bile yemeye vakit bulamazlardı. Ortada hayati bir mesele vardı ve bir insanın hayatını kurtarmak onlara yeterdi. Ekipte herkesin belli başlı sorumlulukları vardı. Doktor Mehmet, hemşirelerine “*fdanlarım*” diye seslenirdi.

Bugün de benzer bir gündü. Siren sesleri bu kez yaşlı bir hastayı getirdi. Yanında kızı vardı. Ambulanstan indirilip ilk müdahale yapıldı. Kızı başucundan hiç ayrılmadı. Doktor Mehmet bir numune kan örneğini istemişti. Bahar çoktan doldurmuştu kan tüpünü. Yaklaşık iki saat resusitasyon odasında müdahalede bulunulduğu hâlde olmadı. Böbrek sorunundan dolayı hastanelik olmuştu kadın. Solunum eksikliği izin vermedi hayata tutunmasına, vefat etti hasta. Bütün ekip boynu bükük kaldı. Zavalılık ellerinden kaydı gitti. Kızı için de o kadar üzüldüler ki... Başucunda annesi için ne çok beklemişti, ne çok dualar okumuştı...

Ramazan ayı gelip çatmıştı. Sonbaharın ilk yaprakları dökülmeye başladı. Bahar Hemşire her ramazan ayında oruç tutmaya niyetleniyordu ama bir türlü tam olarak tutamıyordu. Bu sene de orucunu sadece birkaç gün tutabildi. Kuş kanadı gibi yaralı ve her an göçüp gidebilecek insanları görünce morali bozuluyor, tutamıyordu kendini. Daha fazla yardım etme hevesi doğuyordu içine.

Odanın camından görmüştü. Genç bir kız, yanında anne ve babasıyla hastanenin kapısına doğru geliyorlardı. Uzun boylu, kumral, çok güzel, dikkat çekici bir kızdı. Nazar değmiş olmalı diye düşündü Bahar. Kızın elleri kan içindeydi. Babasının verdiği temiz pamukla eskisini değiştiriyordu oflayarak. Bahar Hemşire eline ne olduğunu sorduğunda, kızcağızın elini dolaptan almaya çalıştığı tabağın kestiğini öğrendi. Sağ elinin küçük parmağıyla sol elinin işaret parmağı yaralanmıştı. Hasta, muayene alanına alındı. Vakit kaybetmeden Doktor Ömer incelemeye aldı. Uyuşturucu iğne yapıldı. Her iki tarafa birer dikiş atılarak yaraları kapatıldı. İki günde bir pansumana gelmesini tembihlemişti doktor bey.

Kimi çalışan, iş yoğunluğundan dolayı özel hayatına vakit ayıramıyordu. İşte Bahar da bunlardan biriydi. Haftada sadece birer gün izinleri vardı. Olağanüstü durumlarda o izin günü de yanardı ama durumundan hiç şikâyetçi olmazdı. Burası âdetâ onun ikinci evi gibiydi. Yapmaktan mutluluk duyduğu, koşarak geldiği bir işi vardı. Kazaları, yaralanmaları görmek, duymak ister istemez kimyasını değiştiriyordu. İnsanlara yardımcı olma isteğinin önüne geçemiyordu. Yaklaşık iki ay önce bir tatil gününde, akşam kuzeninin düğünü için kuaföre gitmişti. Saçları yıkıyordu ki, dışarıda bir araba alarmı çalmaya başladı. Bu ses

Bahar için ambulans sesi gibiydi. Saçları şampuanlı olduğu hâlde olaya müdahale etmeye çalıştı.

– Bahar dur! Ne yapıyorsun, bir şey yok. Kendine gel lütfen.

Sadece ambulans sireni gibi çalan bir araba alarmı...

Şaşkın bakışlar arasında kalmıştı. Saçlarının yıkanması için biraz da kızarak koltuğuna geri döndü.

Yine gecelerden bir gece, Bahar hastanede nöbetçiydi. Uzak-tan siren sesi duyulan ambulans, acil girişine geldi. Hasta hemen bir sedyeye alındı. Kelebek çoktan takılmıştı. Bu arada ilgili doktora ambulanda hasta yakını ile geçen görüşme aktarılmıştı. Üflesen uçacak kadar zayıf olan damat, gerdek gecesinde dayanılmaz bir göğüs ağrısı nedeniyle fenalaştığından acile getirilmişti. Çekilen film, ağır darbe sonucu oluşabilecek akciğer patlaması olduğunu gösteriyordu. Gerdek gecesi adamcağıza haram olmuştu. Gerekli müdahaleler yapılarak akciğerde oluşan havanın boşaltılması için göğüs kafesine tüp konulmuştu. Tüm ekip ve olayı duyanlar, olaya neden olan gelini merak ediyordu. Yaklaşık bir saat sonra olayın faili gelin, eşini ziyaret etmeye gelince durumu anlamayan kalmadı. Damat tüy gibi, gelin top gibiydi!..

Bahar görevini yaptıktan sonra hemşire odasına geçti. Penceresine yaklaşıp karanlıkta parlayan ışık denizini seyrediyordu. Anıtkabir ışıkları şimdi gündüze yol alıyordu. Hasta odasına kontrole giden Leylâ'nın arkasından yürüdü. “Çalışmalarımızın ikinci aşaması nasıl gidiyor?” Leylâ elindeki hasta takip kâğıdını gösterip “Çok iyi, bitmek üzere, her şey yoluna girecek.” dedi.

Başka gün erkek hasta üçüncü derece yanık şikâyetiyle yakınları tarafından getirilmişti. O hâliyle bile mizacını bozmuyor, espriler yapabiliyordu. Anlatılana göre adamcağız banyo yapmak için ocakta su kaynatmış, banyo yaparken kaynayan su üzerine

devrilmüştü. Doktor Ömer'i inandıramadılar. Doktor kasıtlı olarak hastanın yakıldığını düşünüyordu.

– Derhal polisi çağırın!

Polis sorgulama yaparken esprili hasta “Eşim yaktı beni!” dedi. Hastanın yakınları polisi ikna edinceye kadar epey zorlandı.

Acilde çalışanların en sıkıntılı görevlerinden biri alkollü hastalarla ilgilenmektir. Bazıları alkolün etkisiyle istem dışı hareketlerde bulunabilir. Zaman zaman eğlenceli, zaman zaman da gergin anlar yaşatırdı alkollü hastalar. İşlerinin çok yoğun olduğu, her yerin hastalarla dolduğu bir gece, aşırı alkollü bir hasta geldi. Bu kadar yoğunlukta hangi hastanın feryadına yetişeceklerini şaşırılmış hâldeyken alkollü adam ortalığa küfürler edip duruyordu. Acili adeta ayağa kaldırıyordu. Adamın edepsizliğine maruz kalıp tanık olan hasta ve hasta yakınları şikâyet ediyordu. Hastane polisinin müdahalesi sonrası ortalık biraz duruldu. Daha sonra gerekli işlemler için rapor düzenlenmesini istedi. Adam öyle sarhoştur ki kandaki alkol düzeyini başına toplanmış dört kişi alamıyordu. En sonunda Doktor Mehmet rapora “Aşırı derecede alkollü” yazısını yazdı.

Soğuk bir Ankara sabahı, acile ambulansla orta yaşlı bir kadın getirilmişti. Yanında genç bir kadın bulunuyordu. Hasta hemen müşahade odasına alındı. Sorunun kalpten olduğu cihazlarla kesinlik kazandırıldı. Kalp krizi geçirmişti. Kriz anında gereken süre içinde müdahale edilemediğinden iyileşmesi çok riskliydi. Hasta bir gün serumlarla beslendi. Daha fazla direnç gösteremedi. Genç kadın kara gözlerine baktı kardeşinin. Uzak bir diyardan gelmişti. Kardeşini ziyarete gelmemiş olmayı diledi. Paltosunun cebinden karalara bulanmış ellerini çıkarırken bir kara elmas düştü. Onunla birlikte aldıkları şans

taşıydı bu. Yuvarlandı kara gölgelerin üzerinde. Yere düşünce yerle bir oldu.

Acil servise arada bir basit nedenlerle gelen hastalar da oluyordu. Birçoğu gereksiz yere meşgul ediyordu orayı.

- Geçmiş olsun, şikâyetiniz nedir?
- Doktor bey karnım ağrıyor.
- Ne zamandır ağrı var?
- Yaklaşık on senedir.

Acil durum olduğunu sanarak diğer hastaların yanından gelen Doktor Mehmet şaşkın haldeydi.

- Yarın sabah hastanenin poliklinik kısmına uğrayın lütfen.

Soğuk bir Ankara sabahı acile ambulansla küçük bir bebek geldi anne ve babasıyla. Bahar'ın içi, bebeğin kaşındaki kanı görünce cız etti. Aklına evde anneannesine bıraktığı oğlu geldi. Elinde olmadan bu aileye doğru yöneldi. Hemen bebeği müdahale odasına aldı ve olayın boyutunu anlamak için anne babaya sorular sordu. Kanamanın geldiği yeri temizlemeye koyuldu. Bu afacan toparlak oğlan, evde sehpaye kafasını vurmuştu. Acil dikiş atılması ve kanamanın durdurulması için ön hazırlığı yaptı, ardından Doktor Mehmet'i çağırdı. Her şey olup bittiğinde küçük afacan, annesinin kucağında uyuyor ve eve dönmeye hazırlanıyordu. Bahar'ı ve bu küçük kazayı, kaşındaki dikiş izinden dolayı ömrü boyunca unutmayacaktı herhâlde.

İşte böyle her günü başka bir heyecan ve tempoyla geçen acil günlerinin cefakâr ve vefakâr hemşiresi Bahar, tüm acil hastalarının ve ailelerinin sevgilisi, moral kaynağı ve ablasıydı. Bu özel hastanede tüm teşekkür mektupları neredeyse acil servis için ve özellikle de Bahar için gelirdi. Bahar, ailesinden ayrı geçen geceler ve hafta sonları için asla söylenmez; bir insanın hayata

dönmesini sağlayacağı ufacık bir katkı için ikinci evine her gün sevinç ve mutlulukla gelirdi. Hayat başkalarını mutlu ettikçe güzel gelirdi ona. Bir nöbet gecesini daha atlatır, yorgun argın evine ulaşır, henüz uyanmamış olan bebeğinin alınına bir buse kondurur ve huzur içinde, kaybolan uykusunu aramak için yorganını başına çekerdi.

BİR BAHARA UMUT UÇURDUK

Seda EROĞLU

Ben Seda. Henüz hayatımın baharında, yirmi beş yaşımın ortasındaayım. Saçlarımda beliren birkaç beyaz büyüye rağmen hayatı doludizgin yaşar, gülmediğim her anı boşa geçmiş saya- rım. Basit görünen ama kendi dünyamı üzerine kurduğum bir iş yaparım, yazarım. Belki de budur beni diğer insanlardan ayıran, dünyama yeni yeni güneşler doğuran...

Nisan ayının sabah mahmurluğuyla aydınlandığı, güneşin göz bebeklerime sevinçle dokunduğu günlerinden biriydi. Bir pazar sabahı... Her gün atölyeme gitmek üzere çıktığım evimden bu- gün hayata gitmek için çıkıyordum. Hayat yoldaşım Çağatay ile buluşup İstanbul'un keşfedilmemiş kuytu köşelerinde, unutul- muş taş sokaklarında dolaşacak, Taksim'in inişli çıkışlı cadde- lerinde, o pırıltılı dükkânları fethedecek, Galata Kulesi'ne çıkıp İstanbul'u ayaklarımızın altına serip martıların dansını izleyecek, Eminönü'nde balık ekmek yiyecek, deniz kokusuyla bütünleşip Gülhane'ye kadar yürüyecek ve belki İstanbul'u bir daha bu ka- dar sevmeyecektik.

Hayata gidiyorum demiştim ya, belki de hayatımı can yol- daşımın avuçlarına bırakmaya gidiyordum, kaderden habersiz. Aracım o uçsuz bucaksız, altın rengi güneş ışığıyla boyanmış yollardan süzülüyor, radyoda baharı kutlayan şarkılar çalıyordu.

*"Sen bana müjde misin umut musun sevgili
Kim demiş geçti mevsim, ufukta göründü kar
Bu kaçınıcı bahar sakın sorma sevgili*

Benim yorgun gönlümde aşkının telaşı var.”

Böyle mutluluk saçan şarkılarla yirmi dakika kadar yolculuk yaptıktan sonra Beyoğlu’na gelmiştim. Çagatay ile Taksim meydanında buluşacaktık. Aracımı Atatürk Kültür Merkezinin yakınlarında bir park alanına bırakıp yürümeye başlamıştım. Bir yandan baharı ciğerlerime çekiyor, bir yandan da çocuksu bir heyecanla atlaya zıplaya yürüyordum. Meydana yaklaşmıştım. Çagatay’ın beni beklediğini görebiliyordum. Yolun karşısına geçip ona sımsıkı sarılacaktım. Tam bunları düşünürken o da beni görmüş, el sallıyordu. Bir anlık dalgınlıkla, etrafıma bakmadan kendimi yola atıvermiştim. Ve artık tüm bu hayalleri kurmak için ne kadar da geçti...

Büyük bir çığlık kopmuştu, ardından tüm meydanı inleyen fren sesleri... Yerde bir genç kız yatıyordu, ne kadar da bana benziyordu. Peki, Çagatay neden avaz avaz bağırarak o kıza doğru koşuyordu? Bu ben miydim yoksa? Yerde öylece masum ve kanlar içinde yatan kız, ben miydim? Bendim evet, eğildim, o kızın yanağına dokundum. İnsanın kendi yanağına bir başkası gibi dokunabilmesi de ne demektir? Sanki ikiye bölünmüştüm, bir yarım hâlâ yabancı gibi olanları izleyebiliyorken diğer yarım sanki dünyayı terk etmişti. İnanamıyordum, ölmüş olamazdım değil mi? Tekrar eğilip bu sefer yaşam belirtisi olup olmadığını kontrol ettim. Ölmemişim. Tüm bunlar olurken Çagatay da başucuma gelmiş, başımı ellerinin arasına almış, hem ağlıyor hem de beni kurtarabilmek için savaş veriyordu.

112 Acil Servis ekipleri yola çıkmış geliyorlardı. Bu arada ilkyardım bilen vatandaşlar da olay yerinde bir şeyler yapabilmek için uğraşıyorlar, yaşamsal fonksiyonlarımı sürdürürebilmem için ellerinden geleni yapıyorlardı. Kanama olan bölgelere tampon ya-

pıp kanamanın artmasını engellemeye çalışıyor, iç kanama olma ihtimaline karşı önlemler alıyor, beni sırtüstü yatırıp koma pozisyonu aldırdıktan sonra ayaklarımı 30 cm kadar havaya kaldırıyorlar, bir genç kıızı daha trafik canavarına yem etmemek uğruna çabalıyorlardı. İşte onlardan birisi, “Bilinci yok, solunumu az!” diye bağıırıyordu. O an kendimi nasıl yabancı biri gibi izleyebildiğimi anlamıştım. Ruhum dışarda özgürce dolaşırken bedenim sanki yavaş yavaş dünyayı terk ediyordu. Oysa yaşanacak daha ne çok şey vardı!.. Başucumda ağlayan adam bensiz mi kalacaktı? Her gün buluştuğumuz yerde artık hayalimle mi buluşacaktı? Peki ya hayalini kurduğumuz çocuklarımız hiç olamayacak mıydı? Buradan, yattığım yerden, hiç kalkamayacak mıydım?

Ortalama sekiz dakika içerisinde 112 ekipleri olay yerine gelmişti ama o sekiz dakika ömrüme çizilen bir asır gibi gelmişti. Tüm hayatım gözlerimin önünden bozuk plak geri sarılırcasına geçiyordu. Araçtan inen ambulans ve acil bakım teknikerleri vücudumda neler olduğunu tespit etmeye çalışırken, Çağatay’ın gözlerinde kümelenen korkular gittikçe büyüyordu. Teknikerler önce solunum ve kalp sistemimi kontrol ettiler, sonra dolaşım ve diğer sistemlerdeki hasarları tespit etmeye koyuldular. Görünüşe göre bilinç kapalı, göğüs üzerine alınan darbelerle solunum kısıtlı ve böbrek üzerinde yaralanma tespit ettiklerini söylüyorlardı. Bir yaşamı daha kurtarmak onların en değerli hedefleriydi. Beni bir sedyeye yatırıp ambulansa bindirdiler. Çağatay da başucumda oturmuş, elimi tutuyordu. Bir yandan kulağıma iyileşeceğimi fısıldarken, bir yandan da gözyaşları omzuma damlıyordu.

Bahar kışa dönmüştü sanki, sabah bahar şarkıları çalan o radyo susmuş, siren sesleri güneşle ışıldayan yolları mateme boğmuştu. Bizim baharımız son bulmamalıydı, hayat acısıyla

tatlısıyla o kadar yaşamaya değerd ki... Bırakmamalıydı ellerimi... Sonsuzluk merdivenleri adımlanmamalıydı henüz... Aşkımız yetim kalmamalıydı... Peki ya annem?.. O beni bir başıma bırakmamak için kanseri yenebilmişken ben bir trafik canavarı kurbanı nasıl olurum? Ona nasıl verilebilirdi bu haber? Tüm bu düşünceler neyi değiştirebilirdi ki? Burnuma takılı solunum cihazı olmasa nefes alabilir miydim ya da Çağatay elimi bırakmasa bu komadan çıkabilir miydim? Peki ya yırtılan böbreklerim kendi kendine yerine gelir miydi? Bilmiyorum...

Böyle uzayıp giden yolun sonunda Taksim Eğitim ve Araştırma Hastanesine gelmiştik. Burası ya yeni bir başlangıçtı ya da son. Bizi dışarda bekleyen acil servis personeli, ambulans yanaşınca hemen beni alıp muayenenin yapılacağı birime götürdü, bir yandan da acil bakım teknikeri Ahmet Bey vücudumdaki hasarları bildiriyordu. Baş, göğüs ve sırt darbeleri almıştım, bilincim kapalıydı ve farklı bölgelerde kanamalar vardı. İlk müdahale burada yapıldıktan sonra beni ameliyathaneye aldılar. Videolarda izlemeye korktuğum o ameliyatları şimdi kendi vücuduma uygulanırken görüyordum. Beyin cerrahı Fatih Bey, üroloji cerrahı Sevgi Hanım, diğer doktor ve asistanlar itina ile işlerini yapıyorlardı. Bazen kendim için umutlanıyor bazen de umudumu yitiyordum. Bu yolun sonu ya yeni baharlara çıkacaktı ya da kara kışlara.

Ameliyathane kapısında bekleyen canımın yarısı bitap düşmüş, sanki benden umudu kesmişti. Peki ya annem, ona kim haber vermişti? Onları gördükçe artık dışarda gezinmek istemiyordum, usulca gittim ve ameliyathanede olan bitenden bihaber, ameliyat masasında masumca yatan bedenime sığındım. Dönmeliydim artık, bu kadar çaba, bu kadar bekleyiş boşa gitmemeliydi.

Bir hafta sonra

Gözlerim sanki yıllardır uyumuşçasına alışmıştı karanlığa. Açmaya çalışıyor ancak zorlanıyordum. Yoğun bakım ünitesinin ışıkları sanki uyanmamı daha da zorlaştırıyor, yorgun göz kapaklarımı kaldırmak gittikçe güçleşiyordu. Neyse ki bir müddet sonra başarabildim. Gözlerim ameliyathane kapısında bekleyen annem ve hayatımı arıyordu. Annem yoğun bakım ünitesinin küçük penceresinden sevinçle gülümsüyordu. Ama Çağatay yoktu. Öyle içim acıyordu ki, ben hayatımın baharını tekrar karşılarken neredeydi? Gözümden iki damla gözyaşı süzülürken yastığa, biliyordum bunlardan biri sevinç, biri de üzüntüden olsa gerekti. Sonra doktorlar annemin odaya girmesine izin verdiler. Meğer kaza anında böbreklerim iflas etmiş ve acil böbrek nakli olmam gerekmiş. Bunun için böbreğini vermek isteyen ilk kişi Çağatay olmuş. Ben ona boşuna can yoldaşım dememişim. Bunu duyunca o kadar duygulandım ki, meğer o beni canından bile çok sevmiş, beni hayata döndürebilmek için kendinden vazgeçebilmiş.

İki gün sonra normal odaya geçebildim, Çağatay'ın yattığı odaya. Onu gördüğümde bir kez daha âşık oldum bu adama. Nasıl bir sevgiydi bu, kendinden bir parçayı bana verebilecek kadar nasıl sevmişti beni? O da benim bu savaşı kazandığımı önceden duymuş, beni bekliyormuş. Bizim buluşmamız için uğraşan herkes, o anlarda yanımızdaydı. Herkes bu zaferin birer şahidiydi artık. Sevgi Hanım ve Fatih Bey, hastanede kaldığımız süre boyunca bizimle yakından ilgilenmişlerdi. Onlar da biliyordu, gençler bu vatana lazımdı.

Üç gün sonra hastaneden taburcu olduk. Çağatay ile el ele hastane kapısından çıktık. Arkamızı dönüp baktık, az kalsın hayatlarımızı burada bırakıp yok olup gidecektik. Peki ya bizim

için bu kadar çabalayan insanlar... Ahmet Bey, Yusuf Bey, Fatih Bey, Necla Hanım, Sevgi Hanım ve onlarcası... Onlar olmasaydı eğer bir anne kızını, bir sevgili yârini, bir toplum genç neslini kaybedecekti. Belki de bir hiç uğruna olacaktı bunların hepsi. Onlar sayesinde iki canda ortak birer parçayla yaşıyoruz şimdi. Hayat bizi onlar sayesinde bu denli bağlayabildi belki de... Belki de onlar sayesinde bir bahara umut uçurduk...

HAYATA DAİR

Dr. Duygu BİLGİLİ

Uykusunu açabilmek için içtiği kim bilir kaçınıcı kahve idi bu. Koridordaki gürültü azalmıştı. Belli ki saat ilerlemişti. Yoğunluk yüzünden zaman hızlı geçmişti. Acil servis nöbetlerinin en sevdiği saatleriydi şimdi. Çoğu zaman poliklinik olarak kullanılan acil servis, bu saatlerde ateşi çıkan, annelerinin telaşıyla getirilen çocukları; talihsiz bir kaza sonucu getirilen yaralıları; göğüs ağrısından dolayı korkulu bir yüz ifadesi ile getirilen yaşlıları misafir ederdi.

Kahvesinden bir iki yudum aldı. Masada unutulmuş onlarca muayene kâğıdının üzerine koydu. Aklına müşahede odasında yatan, sonuçlarını beklediği, karın ağrısı bir türlü geçmeyen hasta geldi. Hızlı adımlarla yanına gitti, uyumuştı. Demek ki ağrısı hafiflemişti. Hafif bir gülümseme yerleşti yüzüne. Dağınık yataklar, yanıp sönen kırık bir lamba, bilindik koku... Muayene odasına döndü. Yine aynı şeyi yaptın, dedi kendi kendine. Kahve buz gibi olmuştu. O sırada pencereden mavi-kırmızı ışığın yansımalarını fark etti. 112 ekipleri hasta getirmişti. Güvenlik görevlileri ve acil tıp teknisyenleri sedyeyi hızlıca getiriyorlardı. Demek ki hastanın durumu kritikti. Acil durum odasına alınan hasta, seksen yaşlarında, kronik akciğer hastası Sabri Bey'di. Acilin müdahavimlerindendi Sabri Bey. Yüzünde oksijen maskesi olsa da Dr. Hazal'ı gördüğünde maskeyi çıkarır ve gülümserdi. Yanaklarındaki o kocaman çizgiler belli ki yıllarca insanlara mutluluk dağıttığı gülüşünün bedeliydi. Şimdi o gülüşün çizgileri kaybolmuştu,

yüzü ve dudakları bembeyazdı. Siyah gözleri bulanıklaşmış, donuk bir şekilde tavana dikilmişti. Doktor cebinden çıkardığı ışığı gözlerinin önünden geçirdi.

– Mavi kod!

Bir anda odaya hızlıca beş altı kişiden oluşan bir ekip geldi. Hastaya müdahaleye girişildi. Kalp masajına başlandı. Dışarıdakilere göre, çok hızlı hareket eden sağlık görevlilerince yapılan şeyler, kafa karıştırıcı, kocaman bir kaostu. Dr. Hazal içinse zaman yavaş ilerleyen bir saatti. Beyninden onlarca düşünce, mekanizma geçiyordu. Yapılacakları planlarken soğuk beyaz vücut ellerinin altında, gözleri ise monitördeydi. Masajı bırakınca görülen yine düz çizgiydi. Kırk beş dakika böyle geçti. Damar yolları açılmış,ambu ile hastanın solunumu sağlanmış ama kalbi dönmemişti. Ekipteki arkadaşlarıyla göz göze geldi.

Yapılacak bir şey kalmamıştı. Kapıda hasta yakınlarının yanına geldi. Bütün gözler ona dikilmişti merakla.

– Geldiğinde Sabri Bey’in kalbi durmuştu. Elimizden geleni yaptık ama kurtaramadık, başınız sağ olsun, dedi.

Ölüm beklenen bir ölüm olsa da, dayanabileceğini sandığın bir acı olsa da, aynı şey olurdu. Bir kadın Kürtçe bir ağıt yakmaya başladı. Koridorda geceyi yırtan sesler duyuldu. Vücudunu ve bacaklarını tonlarca ağır hissederek döndü odasına. Gecenin en karanlık vaktiydi. Bir iki gün önce gülümseyerek ona bakan Sabri amca, biraz önce yaşam mücadelesini vermişti ve vazgeçmişti yaşamaktan. Tüm canlılığın başladığı yere, toprağa, dönmek için vazgeçmişti.

Kapıda beliren genç bir adam seslendi:

– Hocam, yetiş! Karım doğuruyor arabada, getiremiyorum.

Koşarak gerekli aletleri odadan aldı, arabaya nefes nefese koştu. Arabanın kapısını açtı, içerisi çok sıcaktı. Kadının terleyen

alnında korku ve rahatlama vardı. Kadının eteğini kaldırdı. Neyse ki şalvarı bebeğin düşmesine engel olmuştu. Sıcacık, ıslak, yumuşacık bebeği çıkardı; kordonunu kesti. Ayaklarına dokundu, birkaç fiske vurdu, bebek ağlamaya başladı. Kalbini ve ciğerlerini dinledi. Minik ve hızlı atışlar kulağındaydı. Kollarındaki, dünyanın en güzel şeyi olmalıydı. Arkasından gelen hemşire sıcak örtülere sararak bebeği ve annesini götürdü.

Yürümeye başladı. Her yer maviydi, hava aydınlanmaya başlamıştı. Dondurucu bir soğuk vardı Erciş'in sokaklarında ama hissetmedi. Eldivenlerinden kollarına ve tüm üniformasına bulaşmış olan kandı; bir hayatı başlatan ve bitirendi. Hayat bir nefesi almış, bir nefesi vermişti. Hazal, kollarında soğuk bir bedeni tutmuştu, sonra ıslak ve sıcacık bir bedeni... Yavaş adımlarla hastanenin kapısına geldi. Fırından gelen ekmeğin kokusu burnuna girdi. Soğuğu o zaman hissetti ve gözlerinde uykusuzluğun verdiği sığağı. Ölümü hissetti ve doğumu. Gülümsedi, “Hayat işte!” dedi. “Gözden sürekli kaçırdığımız büyük bir mucize...” Hava aydınlandı.

HERKESİN YANDIĞI YERDE SU OLMAK

Dr. Nurgül BALDEMİR

Acı... Herkesin kendine göre yaşadığı, yaşattığı, en insansı duygulardan biri belki de acı. Düşününce, yoğun bakımda küçük küçük ağırlık bir uyarana verdiği tepki bile, insanın hayata tutunduğuna dair bir yaşam kanıtı. En başa dönersek, dünyaya gelişimiz bile bir ayrılık acısı. Bize verilen bir lütfet acıları duyusumuz. İçimizde olan bitenin yansıması... Tüm acılar, ağrılar, sancılar; insanın kendini duyurma çabası, derdine derman arayışı aslında. Lezzeti herkese göre değişir bilirim ama acı, ömrümüzün en tesirli baharatı. Kendine has bir dokusu, katlanabilirliği var her acının. Kendini hatırlatan izleri ve enkazları var. Hani “Allah yaşatmasın evlat acısı!” derler ya, insanın içine öyle işleyen ne acılar var... Sessizce yürekte taşınan, bazen taşıyamayıp taşırdığımız, gözlerimizde yaş olan acılar var. Duyarsızlaştığımız, gözümüzle görüp kulağımızla bangır bangır duyduğumuz halde bir türlü özümseyemediğimiz, bazen kendi canımız yanıyormuşçasına karşımızdakinin acısını iliklerimize kadar hissettiğimiz acılar da var. Bir film repliğinde denildiği gibi, “Acı, hissedilmeyi talep eder.” Her daim böyledir acılar. Kendini hissettirdikten sonra dindirilmek için -sebebi ne olursa olsun- her ağrının, acının gidip ilk kapısını çaldığı yer de galiba acil servislerdir.

Tıp fakültesindeyken ameliyathaneler, kendinizi gerçek bir doktor gibi hissettiğiniz yerlerden biridir. Bir diğeri de kesinlikle acil servislerdir. Daha okulun ilk yılında hemen herkes, en azından bir ameliyatı seyretmek ister. Ya da ilk iş, acil serviste, nöbetlere eşlik etmek olur.

İlerleyen günlerde enjeksiyon yapmayı, kan almayı öğrenip soluğu yine acil serviste alır öğrenciler. Hekimlik yolunun büyük kısmı acillerden geçer desem çok da yanlış bir cümle kurmuş olmam sanırım.

İç hastalıkları stajındayken bir hocamızın bize, “İnsanlar ikiye ayrılır; doktorlar ve diğerleri.” dediğini hatırlıyorum. Söylediği anda hiç hoşuma gitmemişti bu tanımlama. Ötekileştirmek gibi gelmişti, büyümek gibi... “Hasta, sizden önce birçok yere gitmiştir; komşusunun verdiği ilacı, aktardan alıp kaydattığı otu içmiştir. Ne vakit bunlar bir işe yaramamıştır, o zaman size gelir hasta. Maalesef son zamanlarda düştüğümüz durum bu.” derken, maalesef haklıydı hocamız. Ağrının, acının ilk çaldığı kapı değildik galiba artık biz. Diğerleri bizden daha bilgili, daha tecrübeli zannediliyordu. Biz ise büyümmenin aksine insanların gözünde küçülüyor, bazen küçümseyorduk bile. Hastaların zihninde, acile gelen her hastaya serum takılması gerekmiş gibi bir algı vardı mesela. Hastalar, “Hocam, bir serum taksaydık bari!” ya da her hastalığa ilaç reçete etmek gerekmiş gibi, antibiyotiğe gerek olmayan hastalıkları için “Antibiyotiksiz iyileşmem ben, onu da yazın! Bu doktorlar da bir şey bilmiyor canım!” dedikleri zaman size, bunu daha iyi anlıyorsunuz. Hiç kurmak istemiyorum bu cümleyi ama bunun adı biraz işinizi size öğretmeye çalışmak, sizi küçümsemek oluyor maalesef. Acil tıp stajında daha çok fark ettim bunu. Her birimiz bir diğerinden farklıdır. Her anlamda, her alanda bu böyledir, kabul etmek lazım. Beş parmağın beşi bir olmadığı gibi, ağrı eşiklerimiz, algılarımız, mesleğimiz, bakış açımız, her şeyimiz birbirinden farklıdır. Keza kendi aralarında da uzmanlık alanları gibi, yetenekleri de farklıdır doktorların. Ama şunu kabul edelim ki hepimizin ortak bir yeteneğidir ağrıyı dindirmeye çalışmak, bir yarayı sarmak...

Millet olarak doğuştan tanı koyucu, tedavi edici bir kişiliğimiz olmasaydı belki bizim işimiz daha kolay olurdu. Her karnı ağrıyan için “Üşütmüştür.” başı ağrıyan için “Komşudan bir ağrı kesici iste, ona iyi gelmiş, seninkini de geçirir.” ya da elini yakan birine “Yanığa diş macunu sür, iyi gelir.” denmeseydi eğer, biz doktorların işi bu kadar zorlaşmazdı sanırım (Bu arada kesinlikle yanığa, diş macunu sürmeyin, iyi falan gelmez. Siz, siz olun; mutlaka bir doktora gidin). Kocakarı ilacı diye tabir ettiğimiz şeyler, bazı yanlış gelenekler, altı ve daha fazla yıl tıp okumamıştır. Yüzlerce hasta üzerinde denenip etkisi, yan etkisi kanıtlanmamıştır. Bir hastalığı tedavi etmek kesinlikle doktorların işidir, diğerlerinin değil. Bunu bir anlatabilseydik, anlasaydı hastalar keşke...

Tıp fakültesindeyken belki yüzlerce hasta gördüm. Hepsinin bende bıraktığı iz ayrıdır. Ama acil tıp stajının ilk sabahı benim için apayrı bir tecrübe oldu. Her branşta, her stajda; poliklinik olsun, yataklı servisler olsun, hasta profili az çok bellidir. Size kimin, nasıl gelebileceğini az çok tahmin edersiniz. Nöbetinizin nasıl geçeceği de aşağı yukarı tahminlerinizle örtüşür. Ama acil servisler tam bir belirsizliktir. Dakikası dakikasını tutmaz. Bazı günler nasıl vakalarla karşılaşacağınızı tahmin etmek de ne yazık ki çok zor olmaz, kabul ediyorum. Misal o gün maç varsa muhtemelen darp ya da adli vakalar gelecektir. Yılbaşıysa alkolü fazla kaçırانlar; mevsimlerden kışsa üst solunum yolu enfeksiyonları; kar yağmışsa olası düşme, kemik kırığı vakaları kapınızı çalar. Tüm bunlara rağmen yine diyorum; kimin ne zaman, ne şekilde, hangi şikâyetle acil servise başvuracağı hiç belli olmaz. Bazen sabah evden çıkarken sapasağlam bıraktığınız eşiniz, sebze doğarken parmağını kazara bıçakla kesmiştir. Bazen salıncaktan düşen küçük bir kız çocuğu ağlayarak acile getirilmiştir. Bazen

de dışarıda yediği yemekten zehirlenen biri kusarak; intihara teşebbüs eden biri, elini kolunu sallayarak “Ben intihar ettim.” diye gülererek gelebilir. Şaka değil, hepsi gerçek bunların. Antiseptik solüsyonlar mikropları öldürdüğü için çocuğu ishal oldu, mikrop kaptı diyerek çocuğuna evde antiseptik içiren anneler bile gelir. Migreni tutan, karnı ağrıyan, ateşi çıkan, mesai saatlerinde polikliniğe gidecek zamanı olmayan, yıllardır var olan sırt ağrısı için polikliniğe gitmeyen, gecenin bir yarısı acil servise gelerek muayene olmak isteyen, yemek yerken boğazına takılan, tansiyonu düşen, tansiyonu çıkan, kocasıyla tartışan, hastaneye bir yakınıni ziyarete gelmişken uzun zamandır dizinde olan şişliğini bir acil doktoruna danışayım diyen... Daha saymadığım acil ve acil olmayan her vaka aklınıza, hayalinize bile gelmezken acile gelebilir ve gelir. Ya da akut kalp krizi geçiren biri, üstelik arabasını kendi kullanarak, gayet sağlıklıymış gibi gelebilir. Nasıl ve ne şekilde gelineceği belli olmadığı gibi, acil serviste beş dakika sonra neler olacağı da hastanın acilden nasıl ayrılacağı da hiç belli değildir.

Benim acil servisteki ilk günümde de odada monitör seslerinden başka bir ses yokken her şey sakin ve stabil seyrederken birden “Araç dışı trafik kazası geliyor!” diye bir ses yankılandı koridorda. Bazen hastanın kendisinden önce hikâyesi gelir acillere. 112’den bizi arayıp “40-50 yaşlarında, erkek hasta, karşıdan karşıya geçerken cep telefonuyla konuştuğu için hızla gelen aracı fark etmemiş. Aracın altında kalmış, kafa travması ve ciddi kanaması var.” dediler. Hemen hazırlandık, defibrilatör, EKG cihazı, açılacak damar yolları, alınacak kanların tüpleri, pansuman malzemeleri, entübasyon seti... Hepimiz hazır ve nazır 112’den hastayı devralacağımız anı beklemeye başladık. Birkaç dakika sonra hasta geldi, hemen acil müdahale odasına aldık hastayı. Çok ciddi

kanaması vardı ve hâlâ devam ediyordu. Eli, yüzü kan içindeydi. Henüz hastanın adını da bilmiyorduk. Acil servise girişini, tetkiklerini yaptırmak için ismini, kimlik numarasını bilmemiz lazımdı. Ama bu işlemleri bekleyecek zamanımız yoktu. Hemen ikinci bir damar yolu açıldı. Kan grubu, kan sayımı gibi tetkikler için kanları alındı, EKG çekildi, monitöre bağlandı. Kıdemli asistan doktor, hastanın muayenesini yaptı. Biz de kanamasına tampon yapmaya başladık. Acil servisler kesinlikle polikliniklere benzemiyordu. Hızlı olmak, koordinasyonu sağlamak esastı. Tam bir ekip anlayışı hâkimdi burada. Hepimiz hastanın başında bir işin ucundan tutuyorduk. Muayenesinde kafa travması dışında olumsuz başka bir durumla karşılaşmadı. Ama muhtemel başka kanama odakları ve olabilecek her durum için acil tomografisi çekildi, değerlendirildi. Kafa kemiklerinde, birden fazla yerde, kırıkları vardı. Kulak burun boğaz ve beyin cerrahiye de haber verildi. Bu arada ilk kan tetkiklerinin sonucu çıkmıştı ve kanamayı aralıklı aldığımız kan örnekleri ile değerlendirmeye devam edecektik. Hasta geldikten yarım saat sonra, kanama kontrolü için ikinci defa hastadan kan almamız gerekiyordu. Bir kolunda tansiyon aleti ile monitörize edilen, diğer kolundaki damar yolundan sıvı tedavisi verdiğimiz hastanın kolu dışında bir damardan kan almam lazımdı. Genel durumu kötü hastalarda genellikle femoral arter dediğimiz, kasıktaki atardamardan kan almayı tercih ederiz. Kanı oradan alacaktım. Damara dokundum ama nabızı alamadım. Hâlbuki bu damar, nabzın en iyi hissedildiği damarlardandır. Acilde ilk günüm olduğu için ve henüz çok tecrübem olmadığı için asistanlardan biri enjektörü elimden aldı. Muhtemelen benim damarı bulamadığımı düşündü. Kaybedecek zamanımız yoktu. Asistan da nabızı alamayınca hastanın kan dolaşımının durduğuna, “arrest” olduğu-

na kanaat getirdik ve hemen kalp masajına başladık. Kalp masajı yaparken iki dakikada bir el değiştiriyorduk ve dakikada yüz kez, kalbe bası uyguluyorduk. Her basışımızda “Geri dön!” diyorduk o kalbe. Yirmi dakika sonra kalbi yanıt verdi ve geri döndü hasta. Tüm bunlar olurken şu an hatırlamıyorum ama ismini de öğrendik hastanın, cep telefonundan yakınlarına haber verdik. Kan bankasından iki ünite kan hazırlattık. Genel durumu gelişine göre daha iyi gibiydi. Ancak tetkikleri, tedavisi devam ederken hasta ikinci kez arrest oldu. İkinci kez kalp masajına başladık ama bu kez tedavilere yanıt vermedi. Hastayı kafa travmasına bağlı kanama sebebiyle ne yazık ki kaybettik.

Kader, vade, takdir, ecel... Bunlardır, bir ölüme söylenecek kelimeler. Ama ihmal, dikkatsizlik ve hata olmamalı bir ölümün adı. Çok şükür biz elimizden geleni yaptık, tedavisinde en ufak bir yanlışlık da yoktu. Hasta yakınlarına durumu bildirdiğimizde tarif edemeyeceğim acılar okudum yüzlerinde, acılarını paylaştım içimde. Ama hastanın ölüm nedeni, hem onun dikkatsizliğinden hem de belki de karşıdan gelen aracın aşırı hız yapışındandı. Adli vakaydı ve hatanın kimde olduğunu bulmak bizim değil, savcılığın işiydi. Adli raporu tutuldu, ölüm belgeleri düzenlendi ve hasta morga götürüldü. Bir saati bulmayan bir zaman dilimi içerisinde gözlerimin önünde bir insanın hayatı son buldu. Allah rahmet eylesin. İnanç mı dersiniz, ne dersiniz bilmiyorum ama ölümü kabullenmek ya da kabullenmemek acillerin en büyük problemlerinden biri. Hastanın oğlu bize, “Babamı siz öldürdünüz, kurtaramadınız!” diye bağırmadı. İsyan etmedi, bizi elinde silahla, sopayla tehdit etmedi, üzerimize yürümedi. Acısını paylaştık, o da acısını kabullendi. Ne yapabilirdi ki başka!.. Acısı bu kadar büyük olduğu halde hastasını kaybettiğinde bile “Allah

razı olsun hocam, hakkınızı helal edin.” dedi. Bunu duyduğumda yaptığımız işin kutsallığını o zaman çok daha iyi anladım.

Akşam nöbetini devredeceğimiz ekip geldiğinde bugün ne öğrendiğimizi sordu hocamız. “Hiçbir şeyin görüldüğü gibi olmadığını...” diyebildim. Eve giderken acil servisin bıçak sırtı bir yer olduğunu, hayatın pamuk ipliğine bağlı olduğunu, hayatın ne kadar boş olduğunu düşündüm. Eve gittiğimde televizyonun karşısına geçip ayaklarımı uzatınca ne kadar yorulmuş olduğumu fark ettim. Haberleri izledim biraz, sonra bir yetenek yarışmasına takıldım. Bir alkış, bir kıyamet... “Hakkını vererek okudun şarkıyı, şöyle iyi dans ettin, efendim iki saniyede elinden onu aldın, bunu attın... Falan filan...” İzledikçe biz akşama kadar nelerle uğraşıyoruz, neler yapıyoruz, hem de insanüstü bir yetenekle diye düşündüm.

Biz doktorlar öyle herkes gibi güneşli sabahlara uyanamayız. Ezanla birlikte karanlıklara açarız gözümüzü. Sabahlar böyle başlar bizde. Daha güneş bile hazır değilken doğacağı güne, biz çoktan başlarız güne. Geceymiş, gündüzmüş çok fark etmez bizde. Gün içinde onlarca kişiyi dinle, önümüzden kaçırın var gibi hızla yemek ye, zamanın yok unutma, öğrenciysen sınava çalış, bir kenardan hasta hazırla, arada arkadaşlarınla vakit varsa muhabbet et. Telefon, ailen, sen... Dayanabilirsen, kendini kaybetmeden ara, araştı, oku, yaz, yine oku, unut, tekrar oku... İnsanların içlerini dahi oku! Sevmeyi, gülmeyi de unutma hani. Soru çözmeyi, sorun çözmeyi, ilaçları, yan etkilerini, saatleri, bildirimleri, arada bir hatırlatma defterindekileri yapmayı, yemek hazırlamayı, nöbetçiysen saate bakmayı değil, bakamamayı... Uzun süren ameliyatlarda, saatlerce ayakta kaldığın zaman evin yolunu unut. Şunu da hatırla, sen aynı zamanda hem ressam hem ter-

zi hem eczacı hem mühendis hem fizikçi hem matematikçi hem eğitimcisin, unutma! Hoş, hatırlamasan bile hatırlatır hayat her an sana. Bazı günler haberleri bile günler sonra duymaya alış. Sinemada hangi filmler var, ilk çıktığında almak istediğin ama bir türlü zaman bulup alamadığın, aldıysan da okuyamadığın o kitabın kaçınıcı baskısının yayınlandığını hatırla. Hastalarını, adlarını, tüm bunlarla hayat akıp giderken bayramları, kandilleri, ramazanları... Elini öpmeye gidemediklerini, bazen telefon dahi edemediklerini, ihmal ettiklerini hatırla! Elinden geldiği kadar yazmayı, nefes almayı, kendine zaman bulmayı, onca zorluğa rağmen başını yastığa huzurla koyup uyumayı da unutma!..

“Yetenek” diyorduk değil mi? “Yaşamak” diyorum. “Yeteneğin ta kendisi!” İşte biz, bu kadar takdir alıyor muyuz acaba, dedim o programı izlerken. Bir şeyi dört dörtlük yapmak, yetenekse madem, layıkıyla ve hakkını vererek bu mesleği yapanlar takdir edilmez mi? Elimizi vicdanımıza koyup israf eder gibi harcanan o takdirler, o alkışlar; kaldıysa eğer biraz bize de verilse keşke... Hemşireye, doktora el kaldırırken o insanın sadece doktor ya da hemşire değil; ana baba, evlat, aynı zamanda o saydığım tüm mesleklerin uzmanı olduğu da hatırlansa... Hepsini unutulsa bile, bizim de insan olduğumuz hatırlansa, unutulmasa!

Ne acı değil mi?.. Yakıp yıkmak, acıyı yaşamaktan çok yaşatmış olmak ne acı!.. Aynı ilaca, aynı tedaviye, aynı hastanın bile farklı yanıt vermesiyle her gün en baştan koyuldunuz mu siz hiç yola? Biz, umut bağlanmış hayatlar erken bitmesin diye, her gün tekrar başlarız yaşamaya. Hekim olmak, herkesin yandığı yerde su olmak demek. Bilmediğimiz, tanımadığımız insanların evladı, annesi, babası, sırdaşı, en yakını olmak demek. Hepsinden önce gerçekten “insan” olmak demek. İnsanlığımızın unutulmaması dileğiyle...

NASIL BİR ACİL

Dr. Egemen NOYIN

Zatürreli hasta:

Gün boyu öksürdüm, ateşliydim ve halsizdim. Mesai sonuna kadar bir şekilde idare ettim. Aslında hastaneye bile gidemeyecek kadar halsiz hissediyordum kendimi. Ve bana inanın zamanın akışı yavaşlamıştı sanki. Kız arkadaşımın telefonda ısrarlı mesajları üzerine onu kıramadım ve acile gittim. Doktoru bir saate yakın, koltuklarda yarı baygın şekilde bekledim diyebilirim. O sırada kimse gelip benimle ilgilenmedi. Sanırım ayakta duramadığımdan da olacak, aradan birçok hasta almışlardı. Kapının önüne insanlar dolmuş, hasta çıktıkça çağrılmadan giriyorlardı. En sonunda biraz sakinledi ortalık ve beni çağırdılar. Doktor, şikâyetimi sorduğunda zaten öksürüyordum. Öksürüğümün gün içindeki sıklığını sordu. Sürekli olduğunu söyledim. “Hiç mi kesilmiyor?” dedi. “Yok, kesiliyor ama on beş yirmi dakika sonra yeniden başlıyor.” dedim. “Sürekli mi oluyor?” dedi ve devam etti. “Ara sıra olur mu böyle yoksa yeni midir bunun başlangıcı?” “Yılda iki veya üç kere olur, hasta oldukça.” diye yanıtladım sorusunu. Bu kadar soru sonunda kendimi kötü hissetmeye başlamıştım. Hatta artık bazı sorulara verdiğim cevaplardan emin bile değildim. Röntgen ve kan tetkikleri istedi doktor. Beni şöyle bir muayene etti. O halsizlikle bir saat kadar da sonuç bekledim. Bir saat içinde doktorun odasının önü bayram yerine döndü, insanlar sürekli gelip gidiyorlardı. Bazıları benim gibi bekliyordu ama üç beş tane sürekli

aradan girmeye çalışanlar oluyordu. Doktor onlara hiçbir şey söylemiyordu. Gelen ve beklemeyi tercih etmeyenler sanki işlerini daha kolay hallediyorlardı. Bazen doktor odadan çıkıyor ve gözden kayboluyordu. Bunun sonucunda birbirine “Doktor nerede?” diye soran insanlardan oluşan ve gittikçe artan bir kalabalık oluşuyordu. Uzunca bir süre daha doktor ortalarda görünmedi. Gelir gelmez insanlara ayaküstü şikayetlerini sordu. Net hatırlamamakla birlikte kimi boyun ağrısı, kimi bel ağrısı, kimi boğaz ağrısı şikâyetleriyle gelmişti. Doktor, sırayla hepsine “Onu geç, tamam sen bekle, sen de bekle o zaman, acil olan hasta yok mu?” şeklinde sorular sorup çocuğu olan bir beyi poliklinik odasına çağırırdı. İnsanlar bir süre gülüştüler arkasından. Kimse işleri uzamasın diye ters bir şeyler söylemeye cesaret edemedi. Bazıları yağlamaya kalktılar doktoru, benimse gücüm giderek tükeniyordu ama ses çıkaracak halim yoktu. En sonunda kendimi topladım ve kalan son gücümle kalabalığı yararak doktorun yanına ulaşabildim. Sonuç beklediğimi söyledim. Bana bakıp hatırlamaya çalıştı. “Hah öksürük!” diye bir çığlık attı. Bu bana kendi kafasınca taktığı isimdi. “Adın neydi?” İsmimi söyledim. “Hımm, sen biraz zatürre olmuşsun sanki.” dedi. Benim bildiğim zatürre ölümcül bir şeydi. Babannemi zatürreden kaybetmiştik. Hızla kalktı, “Aç bir sırtını, bir daha dinleyeyim.” dedi. Sırtımı dinledikten sonra “Hımmm!” dedi. Başka hiçbir şey demedi. Hemşireler parmağıma bir alet taktı, çok geçmeden çıkardılar. Doktor, hemen oturup bir reçete çıkarttı bilgisayarından. Üstünde anlamsız bir kod olan kâğıdı bana uzatırken “Burada bir antibiyotik, bir tane de ağrı kesici var.” dedi. “Eczaneye gidip alırsın. Antibiyotik bitecek. Sana bir hafta rapor çıkarsın Mustafa Bey, bana getir imzalayayım. Evde oturacaksın, öyle

gezmek yok. Bol su içip bol bol dinleneceksin. Seni evine gönderiyorum ama eğer fenalaştığını hissedersen vakit kaybetmeden acile gel.” diye ekledi. Şaşırdım. Böyle ciddi bir hastalığım varsa neden evime gidiyordum ki? Kafam karışmış halde acilden çıktım. Acaba ihmal mi edilmiştim. Yorgun argın bir şekilde eczane aramaya başladım. Ne yapalım!..

Tansiyonu düşen ateşli hastanın eşi:

Yasemin, bana dayanarak güçlkle yürüyebiliyordu. Acile girdiğimizde doktor bir odadan çıkıyordu ve gözüne biz iliştik. Doktor, Yasemin’i görür görmez muayene bile etmeden içerideki odalardan birine aldı. Hemen bileğine yapıştı. Biraz nabız saydı. Hemşireden ateşine ve tansiyonuna bakmasını istedi. Hemşirelerden sonra kendisi bir kere daha tansiyona baktı. Kan alındı. Damar yolundan serum vermeye başladılar. Öbür koluna da başka bir serum taktılar. Doktor bana, “Bunlar bitince bir röntgene götür hanımını.” dedi. On-on beş dakikada bir gelip gitmeye başladı yanımıza. Bir yandan nabzına bakıyor, diğer yandan hemşirelere bir şeyler söylüyordu. Bazen de kendi kendine konuşuyordu. Yasemin’e bir şeyler sordu, güç bela konuşarak yanıtladı zavallı. Doktor bana döndü ve “Hemşireler sana ılık su ve bez getirecek. Hanımının boynunu, koltuk altını, kollarını ve bacaklarını bununla sileceksin on dakikada bir.” dedi. “Ben yapacaksam senin hemşirelerin ne işe yarayacak.” diyecek oldum ama sonra söyleyeceklerimi yuttum. “Olur.” deyiverdim. Daha sonra hemşireler ara sıra uğrayıp tansiyonuna baktılar. Bir iki defa da “Şuraları sileceksin, aha buraları!” diye bana söylendiler. Ben de bir hasta bakıcıymışım gibi yaptım, n’apayım!..

Yüksek ateşle gelen çocuğun babası:

Çocuk fena ateşlendi bu sefer. Ateşi otuz dokuz buçuğu buldu. Dolvendir, pedifendir, ne bulduysa verdi annesi ama ateşi düşmedi. Çok halsizdi. İlk defa bu derece korktum, çocuğu kapıp acile götürdüm. Uzunluğu belirsiz bir süre için beklemeye başladım. Doktorun odasının önü çok kalabalıktı fakat içinde doktor yoktu. Ne yapacağımı bilemedim. O sırada hemşire hanım elinde serum şişeleri ile önümden geçiyordu. “Doktor yok mu?” diye sordum. Oflaya puflaya döndü ve “İçerde, gelir birazdan.” deyip koridorun ucundaki bir kapıya daldı. Çocuk gerçi daha iyi görünüyordu ama doktor bir an önce gelse iyi ederdi.

Mide kanamalı hastanın yakını:

İki saattir Ahmet abinin başındayım. Doktor gelip gidiyor ara sıra. Bir ara geldi, Ahmet abinin burnundan borular taktı, beni odadan çıkardı. Tam dışarı çıkıp sigaramı yakacamtım ki yanıma geldi ve “Hastanı sakın yalnız bırakma, onunla konuş, ara sıra bayılırsa falan haberim olsun.” dedi. Sonra da benimle biyokim-yaya kan yolladı. “Hastanede eleman sıkıntısı var, bir zahmet sen götürüver kanları.” dedi.

Ahmet abi, “İyiym ben.” deyip durdu. Kaç defa gittim doktorun yanına, dedim ki “Bu gitmek istiyor doktorum, yazık, acilde bekliyoruz saatlerdir. Yarın polikliniğe götürürüm ben onu.” Ama doktoru ikna edemedim. Doktor, “Ben onu merkeze yollayacağım.” dedi. Ahmet abi ısrarla gitmek istediğini söylüyor doktor ise “hayır” diyordu. Ne yapacağımı bilemedim, kaldım ortada. En sonunda doktor geldi yanımıza, Ahmet abinin burnundan çıkan boruyu göstererek “Bunu görüyor musun amca, bu kan işte, bakma siyah olduğuna bunun, kan bu. Midenden geliyor.” dedi. Sonra

bana dönüp “Değerleri de düşmüş amcanın, eve gidemez anlıyor musun. Merkezde kan takarlar zaten, burada yok kan.” dedi. Doktor, Ahmet abiye de bir şeyler söyleyerek ikna etti onu. Ne yapalım, biraz daha bekledik.

Yüksek ateşle gelen çocuğun babası:

Doktor, sonunda büyüye büyüye sekiz on kişilik olmuş kalabalığa yaklaştı. “Acil kim var?” diye sordu. Ben dâhil on kişinin altısı tereddüt etmeden öne çıktık. Kalanlar şaşkınlıklarından olsa gerek tereddüt etmişlerdi. Acile gelen onca insana “Acil kim var?” diye sormak ne biçim bir şeydir anlamadım gitti. Sırayla herkese rahatsızlığını sordu ayaküstü. İlk defa böyle bir şey gördüm. Kimi baş ağrısı, kimi bel ağrısı, kimi ateş, kimi boğaz ağrısı ile gelmişti. Doktordan “Teyze sen bekle, senin neyin vardı? Tamam sen de bekle, ya senin? Geç onu... Senin? Sen de bekle. Siz? Yok mu acil biri?” gibi şeyler duydum ve kulaklarıma inanamadım. Doktor bir türlü hasta beğenememişti. İnsanlar gülmeye başladılar, benim de sinirlerim bozuldu ve güldüm. Aslında hiç gülecek gibi değildim. Doktor, “Kusura bakmayın, yoğunum, şöyleyim böyleyim...” gibi şeyler saydıktan sonra “Çocuğu alalım önce, siz benimle gelin.” dedi bana. Sonunda, dedim içimden. “Sonunda sıra bize geldi.”

Geçici görevle gelmiş doktor:

İnsan yoğunlukta pek bir şey düşünemiyor. Hastalar ardı ardına sıralanmış geliyorlar ama kaç acaba gerçekten hasta bilemiyorum. Birçoğu poliklinik hastası, sabredememişler. Kimisi ilaç yazdıracak, kimi tahlil için gelmiş, kimi de beklemiş akşamı; acilde işler daha hızlı hallolur diye. İl dışı poliklinik sevkleri, bir

iş yerinde çalışmaya elverişli olduklarına dair sağlık raporları... Kimi de “Şirketin servisini kaçırdım, işe gidemedim.” deyip hastalanıverir nasılsa. İçerde bekleyen ciddi hastalar varken de bu talepler biraz haksızlık, biraz da vakit kaybı gibi geliyor bana.

Hiçbir hasta doğru düzgün hikâye vermez. Ben gerilirim, hasta gerilir, ortam gerilir... Böyle geçiyor işte nöbet. İçerde mühim hastalarım birikmişler; biri sevk olacak, birinin EKG’si bir acaip, ne olduğu anlaşılmıyor. Hemşireye “Tekrarla EKG’yi” derim, çemkirir. Zaten ne zaman arkamı dönsem elimdeki iki hemşire de ortadan kayboluyor. Bir bakıyorum ki acilin kapısına çıkmış, kahve sigara içiyorlar. Öyle ki bazı tansiyonları ben alıp vakit kaybediyorum. Zaten kendim hariç kimsenin aldığı tansiyona güvenemem, düşkün hasta gördüm mü bir de ben ölçerim. Bir tane dikişlik hasta geldi, erkek hemşireye “Sen dikebilir misin?” diye sordum. Yüzüme tısladı herif, gidip attı dikişi, sonra da kasıla kasıla karşıma geldi. Böyle şeyler beni çok güldürür. Basit bir dikiş işte, ama herif büyük cerrah çalımını atıyor. Az daha suratına kakhaha atacaktım, Allah’tan yoğundum. Düşünecek vakit pek yok. Hemşirelerimden bayan olan pek tutuk ama erkek olan becerikli. O varken işler hızlı halloluyor da o da sık sık sigaraya kaçıyor, haklı kendince. Oğlanın yoğunluktan turşusu çıktı.

Genelde hasta bakarken polikliniğin kapısını bile kapatmıyorum. Üç dört hastada bir anca kapsamlı muayene yapıyorum. Bazıları basit üst solunum yolu enfeksiyonu, pek çoğu da tırı vırı dediğim hasta olmayan idari işler için gelenler... Kafamı kaldırıp baktığımda kapıda insanların yığıldığını görebiliyorum. Ne kadar seri olmaya çalışsam da o kitle bir türlü erimiyor gibime geliyor. Ben ufak bir çocukken de aciller pek farklı olmazdı, hatta daha yoğun olurdu. O zamanlar tetkik istemek ve tetkiklerin çık-

ması da o kadar kolay değildi. Hasta yakınları laboratuvar önünde beklerler, kâğıda dökülmüş sonuçlarla giderlerdi doktora, babam gibi... Hasta olduğumda tetkik sonucunu beklerken görevli memurla arayışı iyi kurar, bizim işler diğer hastalara nazaran daha hızlı hallolurdu. Kendisi de bir sağlık çalışanıydı gerçi ama insanlarla kolay dialog kurabilen, sıcak ve kıpır kıpır bir yapısı vardı. Gerçi tersine pek gelmemek lazım gelirdi ama genel olarak şeker gibi adamdı. Tüm doktorlarla da arası iyi olurdu ama buna rağmen çok uzun süreler beklemek zorunda kalırdık acilde. Acile girer girmez babam bir kaybolur bir görünür, sonra yanımda beklerdi. “Doktor ne zaman gelecekmiş baba?” diye sordukça “Beş dakikaya geliyorum abi!” diyen doktora sinirlenirdi. İnsanlardan ara sıra “Ne biçim acil burası?” diye çıkışlar duyar, ben de tekrarlardım bu lafı. “Ne biçim acil burası ya! Allah’tan acil servis burası, daha yavaş olsa halimiz ne olurdu?” Çocuk aklı işte... Bu laflara normalde pek müsaade etmeyecek babam ise sessiz kalırdı. İçten içe kendisi de hak verirdi bu sözlere.

Elbette birileri geldi ve beni muayene ettiler. Birileri tedaviler uyguladılar bana. Bu yaşıma gelebildim sonuçta. Sağ olsunlar hepsi. İlkokul dördüncü sınıfta ilk kez ayağımı kırdım. Kırık ayakla bekledim acilde, memnun olmadım ama bir şekilde birileri geldi ve tedavi oldum. Beşinci sınıfta yeniden aynı yeri kırdığımda da farklı bir şey olmadı. Birçok kez hastalandım, birçok kereler düştüm, bir yerlerimi burktum. Onlarca kere beklemiştir doktorun gelmesini, hepsi geçti ama. Sağlıklı bir birey olarak büyüyebildim ve ben de doktor oldum sonunda.

Bir keresinde üniversite öğrencisiyken bir arkadaşım alkol toksikasyonuna girdi. Bir acile girdik. Doktor bekletmeden tedavisini verdi ama hiç kontrole gelmedi diye kızdık ona. Seru-

mu bitince hemşire değil de biz çıkarttık serumu ve gene kızdık. Acilden çıkarken doktorun arkasından atıp tuttuk. “Ne biçim acil lan burası?” klasik ve değişmeyen cümlemizdi. O arkadaşım şimdi ortopedi uzmanı, hâlâ aynı olur içkiyi biraz kaçırırsa.

Enişteme kanser teşhisini koyduklarında kuzenim hastanenin camlarını kırmış, birkaç çalışanı hırpalamaya kalkışmıştı. Eniştemin hastalığının türü kötü huyluydu, pek bir ömür beklentisi yok, dendi. Ama onu ameliyat eden, ona çocuklarıyla birlikte fazladan üç buçuk sene ömür bağışlayan cerrahı arabasına binerken vurdular. Vuran vefat etmiş bir hastanın yakınıydı. Eniştem kendi hastalığının türünde, uzun yaşam açısından literatüre girerken, doktoru olan sapasağlam, dağ gibi adam, toprağın altına girmişti. Bununla da kalmadı, yıllar içinde doktor tehdit etmek, doktoru hırpalayıp dövmek, hatta öldürmek doğal bir durum haline geldi. Yıllarca emekle yetişen güzel insanlar, bir anlık kızgınlıklara kurban gittiler.

Kimse acillerden, hastanelerden tam bir memnuniyetle ayrılmıyor. Böyle bir beklenti zaten insanlara haksızlık olurdu. Hele ben doktor olmak üzereyken bile sebepsiz yere birilerini suçlamaktan kendimi alamamışken... Şimdiyse acilde koşturup duruyorum işte. Ne yaptıysam kadının birinin tansiyonu yükseltmedim, yüzüne bakıyorum mermer gibi bembeyaz olmuş. Onun tetkikleri, bunun tedavileri, şunun kontrolleri derken göğüs ağrısı olana bir EKG daha çekmek istiyorum. Hemşire isteksiz kalkıyor yerinden ama yapacak bir şey yok. Ardından 112 komutadan arıyorlar, telefona zar zor yetişip açıyorum. “Mide kanamasını merkez hastaneye çekebiliriz.” diyorlar. Birkaç belge hazırlamak lazım geliyor, malum resmi işler. Kafamda yapmam gerekenlerin sırasını güncelleyip duruyorum. Önceliklerim beş dakikada

bir değişiyor nerdeyse. Polikliniğin önüne bakıyorum, bir sürü insan birikmiş. Hepsini sıraya dizip soruyorum: “Acil bekleyen kim var?” Hepsi birden öne çıkıyor. Sırayla şikâyetlerini soruyorum. Hiçbiri acil değil. “Hiç mi acil hasta yok?” diye soruyorum. Hepsi gülüyorlar. Allah’tan gülmek iyi, kızmak ve bağırmak kötü. Çocuklu babayı önden alıyorum. şikâyeti yüksek ateş. Bakıyorum, boğaz hafif kızarık, birazcık da şişmiş. Hemşireyi çağırıp ateşini ölçtürüyorum. Normal düzeyde. Evden çıkmadan ilaç almış olmalı. Baba biraz hayal kırıklığına uğramış, biraz da rahatlamış bakıyor. Ben tedaviye yönelik önerileri verirken kapıdan duyar gibi oluyorum hastanın söylediklerini. “Adama bak ya, hasta beğenmiyor... Ne biçim acildir bu ya!.. Bekliyoruz iki saattir...”

Acil böyle bir yerdir işte!..

